

ONDERZOEKSRAPPORT

Gemeentelijke regie in het jeugddomein

Wat niet weet, wat wel deert

mei 2013

Rekenkamer Amsterdam

ONDERZOEKSRAPPORT

Gemeentelijke regie in het jeugddomein

Wat niet weet, wat wel deert

mei 2013

COLOFON

Rekenkamer Amsterdam

directeur: dr. Jan de Ridder

onderzoekers: dr. Erik Oppenhuis (projectleider),
drs. Marcella van Doorn
drs. Rianne Koelmans

Dit rapport bestaat uit twee delen: het bestuurlijk rapport en het onderzoeksrapport met bijlagen. Het voor u liggende onderzoeksrapport bevat in detail de bevindingen en de beantwoording van de onderzoeksvragen.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Afbakening onderwerp	5
1.3 Onderzoeksvragen	7
1.4 Onderzoeksaanpak	7
1.5 Leeswijzer	8
2 Beoordelingskader voor regie	9
2.1 Typen regie	9
2.2 Aspecten van regie	11
2.3 Normen voor regie	14
3 Amsterdamse visie op regie	19
3.1 Visie in Samenhang in jeugdbeleid (2000)	21
3.2 Visie in Jong Amsterdam, onderwijs- en jeugdplan 2006-2010	21
3.3 Invloed van Systeem in Beeld (2007-2008) op visie	22
3.4 Visie in Opvoeden en opgroeien (2008-2012)	23
3.5 Visie en koersbesluit Om het kind	24
4 Beschrijving van de aanpakken	27
4.1 Aanpak risicojongeren via jeugdnetwerken 12+	27
4.2 Aanpak van risico- en MPG-gezinnen	32
4.3 Aanpak Top600	37
5 Analyse regierol aanpak risicojongeren	43
5.1 Onderzoeksvragen en samenvatting oordelen	43
5.2 Opzet van regie centrale stad	45

5.3	Uitvoering van regie centrale stad	47
5.4	Opzet van regie stadsdelen	50
5.5	Uitvoering van regie stadsdelen	59
5.6	Resultaten	76
6	Analyse regierol aanpak risico- en MPG-gezinnen	91
6.1	Onderzoeksvragen en samenvatting oordelen	91
6.2	Opzet van regie centrale stad	93
6.3	Uitvoering van regie centrale stad	97
6.4	Opzet van regie stadsdelen	100
6.5	Uitvoering van regie stadsdelen	111
6.6	Resultaten	128
7	Analyse regierol aanpak Top600	137
7.1	Onderzoeksvragen en samenvatting oordelen	137
7.2	Opzet van regie	138
7.3	Uitvoering van regie in de praktijk	152
7.4	Resultaten	165
	Bijlage 1 - Lijst met geraadpleegde personen	175
	Bijlage 2 - Normenkaders beoordeling opzet en uitvoering van regie	177
	Bijlage 3 - Specifieke oordelen opzet regie aanpak risicojongeren	181
	Bijlage 4 - Specifieke oordelen opzet regie MPG-aanpak	183
	Bijlage 5 - Internetenquête: respons en vragenlijsten	185
	Bijlage 6 - Enquêteresultaten aanpak risicojongeren	209
	Bijlage 7 - Enquêteresultaten MPG-aanpak	213
	Bijlage 8 - Enquêteresultaten Top600 aanpak	217
	Bijlage 9 - Verantwoording analyse ISJG bestand	219

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In de periode 2011 tot begin 2012 verrichtte de rekenkamer een aantal verkenningen en een opvolgingsonderzoek op het terrein van de jeugdzorg, de aanpak van risicojongeren en de handhaving Leerplicht en RMC-wet. Uit de verkenningen en het opvolgingsonderzoek kwamen signalen dat er in het jeugddomein problemen zijn met de regie door de gemeente, de samenwerking tussen betrokken organisaties en het uitwisselen van informatie.

Deze signalen sluiten aan bij de conclusies die de gemeente in 2008 zelf trok op basis van het in 2008 uitgevoerde onderzoek: *Systeem in Beeld* waarin eveneens werd geconcludeerd dat er problemen waren met de coördinatie van hulpverlening en de uitwisseling van informatie.

De gemeente Amsterdam is momenteel verantwoordelijk voor een budget van circa € 85 miljoen (begroting 2012) voor het preventief jeugdbeleid. Door de transitie van de budgetten voor de jeugdzorg van Rijk en stadsregio naar de gemeenten wordt de gemeente Amsterdam vanaf 2015 verantwoordelijk voor een aanzienlijk hoger budget. De meest recente inschatting van het totale benodigde budget voor het nieuwe jeugdstelsel is € 245 miljoen.¹

Gezien bovenstaande knelpunten en het grote financiële belang dat is gekoppeld aan het jeugdbeleid, de jeugdzorg en de jeugdhulpverlening, is ervoor gekozen om het onderzoek te richten op de regierol van de gemeente binnen het jeugddomein.

1.2 Afbakening onderwerp

Focus binnen het jeugddomein: gemeentelijke regie

Dit onderzoek richt zich in belangrijke mate op de regiefunctie van de gemeente binnen het jeugddomein. Het jeugddomein is een heel breed terrein en omvat ook onderwijsbeleid, sport, jongerenwerk, kinderopvang. Wij richten ons in dit onderzoek op de aanpakken binnen het jeugddomein voor jongeren met uiteenlopende problemen.

Door te kijken naar verschillende aanpakken die sinds 2009 binnen het jeugddomein zijn uitgevoerd en waarbij de gemeente een regiefunctie vervulde, hoopt de rekenkamer zicht te krijgen op factoren die de samenwerking tussen de gemeente en externe partners bevorderen of juist belemmeren. We oordelen over de rol van de gemeente als procesregisseur en niet over de hulp die aan jongeren is verleend.

¹ Gemeente Amsterdam, *Koersbesluit om het Kind*, 19 maart 2013.

Selectie van de aanpakken

Onder een 'aanpak' verstaan we een werkwijze waarin verschillende handelingen worden uitgevoerd zoals het verzamelen van informatie, het opstellen van een plan van aanpak, het uitvoeren van concrete acties, het voeren van overleg of het monitoren van de resultaten.

Allereerst zijn de volgende twee aanpakken onderzocht:

1. *De aanpak van risicojongeren in de jeugdnetwerken 12+*
Deze aanpak bestaat sinds 1994 en is gericht op jongeren van 12 t/m 23 jaar met problemen op het gebied van school/werk, gezin, straat en vrije tijd om te voorkomen dat ze verder afglijden richting criminaliteit en/of schoolverlaten. De uitvoering van de aanpak vindt plaats binnen de stadsdelen en er zijn veel externe partners bij de uitvoering betrokken. Zowel de centrale stad als de stadsdelen vervullen binnen de aanpak een rol als procesregisseur.
2. *De aanpak van risico- en MPG-gezinnen*
Deze aanpak bestaat sinds 2007 en is gericht op gezinnen met kinderen onder de 18 jaar met meervoudige problematiek, waar de hulpverlening stagneert. De regierol binnen de aanpak is verdeeld over de gemeente en de stadregio. In dit onderzoek kijken we naar de regierol van de gemeente. Net als bij de aanpak van risicojongeren in het jeugdnetwerk 12+ vindt de uitvoering binnen de gemeente plaats op het niveau van de stadsdelen en hebben zowel de centrale stad als de stadsdelen een rol als procesregisseur.

Naast deze twee aanpakken, die een beeld geven van de reguliere wijze waarop de gemeente in het jeugddomein aan de regiefunctie vorm geeft, hebben we ook de Top600 aanpak onderzocht. Een overweging daarbij was dat er van deze recente projectmatige aanpak wellicht ook lessen te leren zijn voor de reguliere werkwijze in het jeugddomein.

3. *De Top600 aanpak*
De Top600 aanpak is als project gestart in 2011. Anders dan bij de twee vorige aanpakken gaat het hierbij niet om preventieve jeugdhulpverlening. De aanpak richt zich op personen die veelvuldig verantwoordelijk zijn voor zogenaamde high impact delicten in de stad. Het gaat daarbij onder meer om overvallen, woninginbraak en straatroof. Hoewel de aanpak zich voor een belangrijk deel richt op jonge criminelen (ongeveer 70% van de doelgroep is jonger dan 28 jaar) richt de aanpak zich niet uitsluitend op jongeren. Daarnaast kenmerkt de aanpak zich door een projectmatig karakter met een sterke regierol van de centrale stad en veel bestuurlijke aandacht vanuit het college.

Zoals uit de beschrijving blijkt, richten de aanpakken zich op verschillende leeftijdsgroepen waarbij de problematiek varieert van licht (risicojongeren), tot ernstig (criminele jongeren en jongeren uit MPG-gezinnen). Dit onderzoek richt zich niet specifiek op de problemen van deze doelgroepen.

Een meer uitgebreide beschrijving van de verschillende aanpakken is opgenomen in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksvragen

Centrale vraagstelling

Op welke wijze geeft de gemeente invulling aan haar regiefunctie in het jeugddomein en op welke wijze draagt dit bij aan een efficiënte en effectieve uitvoering van het beleid?

We beantwoorden deze centrale onderzoeksvraag met behulp van vier onderzoeksvragen. De onderzoeksvragen hebben betrekking op de visie op regie, de opzet van regie, uitvoering van regie in de praktijk en de behaalde resultaten.

Onderwerp	Onderzoeksvraag
Visie	1. Heeft de gemeente een heldere visie op de wijze waarop zij regie wil voeren binnen het jeugddomein?
Opzet	2. Is de regierol van de gemeente in opzet goed geregeld binnen verschillende aanpakken in het jeugddomein?
Uitvoering	3. Geeft de gemeente in de praktijk voldoende invulling aan haar regierol binnen verschillende aanpakken in het jeugddomein?
Resultaten	4. In welke mate zijn de verschillende aanpakken in het jeugddomein meer of minder succesvol?

Deze vragen beantwoorden we aan de hand van normen voor regie die zijn weergegeven in hoofdstuk 2 en bijlage 2. De onderzoeksvragen 1 tot en met 4 komen in deze nota van bevindingen aan de orde. Daarnaast besteden we in het bestuurlijk rapport aandacht aan de succes- en faalfactoren van de gemeentelijke regie.

1.4 Onderzoeksaanpak

Onderzoeksmethoden

Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen hebben we documenten van de gemeente bestudeerd en gesprekken gevoerd met beleidsadviseurs van DMO, de stadsdelen en het programmabureau Top600. Een lijst met geïnterviewde personen is opgenomen in bijlage 1.

Daarnaast zijn de partners van de gemeente in elk van de drie onderzochte aanpakken door middel van internetenquêtes bevraagd over de regierol van de gemeente. In bijlage 5 is een verslag van de dataverzameling opgenomen. De antwoorden op de enquêtevragen zijn weergegeven in bijlagen 6,7 en 8.

Ten slotte hebben we voor het bepalen van enkele resultaten die met de aanpak van risicojongeren in de jeugdnetwerken 12+ en de aanpak van risico en MPG-gezinnen zijn behaald, gebruik gemaakt van het Informatiesysteem Jeugd en Gezin (ISJG). Bijlage 9 bevat een verantwoording van de analyse van het ISJG.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 gaan we nader in op het beoordelingskader dat we in het onderzoek gebruiken. Hoofdstuk 3 bevat een beoordeling van de visie van de gemeente Amsterdam op haar regierol binnen het jeugddomein. In hoofdstuk 4 is van elke aanpak een beknopte beschrijving opgenomen. Hoofdstuk 5 bevat een beoordeling van de opzet en uitvoering van regie binnen de jeugdnetwerken 12+ en de met de aanpak bereikte resultaten. De beoordeling van de opzet en uitvoering van regie en de bereikte resultaten van de aanpak van risico- en MPG-gezinnen is opgenomen in hoofdstuk 6. Hoofdstuk 7 ten slotte gaat over de regierol van de gemeente in de Top600 aanpak en de met de aanpak bereikte resultaten.

2 Beoordelingskader voor regie

In dit hoofdstuk staan we stil bij het begrip 'regie'. Welke typen regie bestaan er? En uit welke aspecten bestaat regie? De verschillende typen en aspecten van regie worden in dit hoofdstuk beschreven. Ook geven we aan hoe we de gemeentelijke regie zullen beoordelen.

2.1 Typen regie

Voor een goede uitvoering van gemeentelijke taken, is samenwerking nodig tussen de veel verschillende organisaties die zich in dit jeugddomein bevinden. In het gefragmenteerde jeugddomein gaat samenwerken niet vanzelf. Organisaties kunnen tegenstrijdige belangen en doelen hebben en de gewenste informatiedeling wordt in veel gevallen belemmerd door privacyobstakels. Er is gemeentelijke regie nodig om er voor te zorgen dat er verbinding ontstaat waar dit nodig is, zodat zorg, hulp of een aanpak goed aansluiten bij de vraag die ligt bij jongeren en gezinnen. Regie definiëren wij, in navolging van Pröpper et al. (2004) als een bijzondere vorm van sturen, gericht op de afstemming van actoren, hun doelen en handelingen tot een min of meer samenhangend geheel, met het oog op een bepaald resultaat.²

Bij gemeentelijke regie kan onderscheid gemaakt worden tussen een aantal verschillende typen van regie. Welk type regie een gemeente kan voeren hangt af van twee gegeven aspecten: de *doorzettingsmacht* en de *beleidsvrijheid* van de regisseur.

Doorzettingsmacht

De invulling van de regierol binnen een bepaald domein hangt af van de doorzettingsmacht die de gemeente heeft ten opzichte van de betrokkenen. Door middel van doorzettingsmacht kan een regisseur zijn wil opleggen, bijvoorbeeld doordat deze macht juridisch is vast gelegd of doordat de gemeente subsidie aan partners verstrekt. Wanneer een gemeente over weinig doorzettingsmacht beschikt, betekent dit dat medewerking op een andere manier georganiseerd moet worden, dan wanneer de gemeente medewerking kan afdwingen.³

² Pröpper, I., Litjens, B., Weststeijn, E. (2004). *Lokale regie uit macht of onmacht? Onderzoek naar optimalisering van de gemeentelijke regiefunctie*. Vucht: Partners+Pröpper, bestuurskundig onderzoek en advies.

³ Pröpper, I., Litjens, B., Weststeijn, E. (2004). *Lokale regie uit macht of onmacht? Onderzoek naar optimalisering van de gemeentelijke regiefunctie*. Vucht: Partners+Pröpper, bestuurskundig onderzoek en advies. En: Koulen, I., Scheidel, C., Wolthuis, J.A., (2006) *De gemeente als regisseur. Lokale daadkracht mobiliseren*. Miniserie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Beleidsvrijheid

De invulling van de regierol hangt af van de beleidsvrijheid die de gemeente heeft. Op verschillende beleidsterreinen zijn de kaders van het beleid al bepaald door regels die zijn opgesteld door het rijk. Afhankelijk van de gedetailleerdheid van deze kaders, hebben gemeenten meer of minder bewegingsvrijheid én verantwoordelijkheid om een eigen visie te ontwikkelen en een beleidslijn uit te zetten.⁴

Er zijn vier typen regisseurs aan te duiden, afhankelijk van de mate van doorzettingsmacht en de mate van beleidsvrijheid die een gemeente heeft. Deze vier typen regisseurs zijn weergegeven in tabel 2.1.

Tabel 2.1 - Soorten regisseurs

	Beleidsvrijheid		
		veel	weinig
	veel	<i>beheersingsgerichte regisseur</i>	<i>uitvoeringsgerichte regisseur</i>
	weinig	<i>visionaire regisseur</i>	<i>faciliterende regisseur</i>

Bron: Indeling ontleent aan Pröpper, I., Litjens, B., Weststeijn, E. (2004). Lokale regie uit macht of onmacht? Onderzoek naar optimalisering van de gemeentelijke regiefunctie.

Beheersingsgerichte regisseurs beschikken zowel over doorzettingsmacht als over de mogelijkheid om een eigen beleidskader op te stellen. Deze situatie geeft de gemeente vrijheid om de manier van regievoeren geheel af te stemmen op de probleemsituatie, waar het nodig is organisaties bepaalde taken op te leggen en samenwerking af te dwingen.

Uitvoeringsgerichte regisseurs beschikken over veel doorzettingsmacht en hebben weinig beleidsvrijheid. Deze regisseur richt zich met name op het handhaven van een goede uitvoering van het beleidskader dat is vastgelegd door een ander zoals de rijksoverheid of de centrale stad in het geval van stadsdelen.

Visionaire regisseurs beschikken over veel beleidsvrijheid, maar hebben weinig doorzettingsmacht. In deze situatie is het belangrijk dat de regisseur de betrokken partijen op andere manieren motiveert om bij te dragen en zich aan afspraken te houden.

⁴ Pröpper, I., Litjens, B., Weststeijn, E. (2004). *Lokale regie uit macht of onmacht? Onderzoek naar optimalisering van de gemeentelijke regiefunctie*. Vucht: Partners+Pröpper, bestuurskundig onderzoek en advies. En: Koulen, I., Scheidel, C., Wolthuis, J.A., (2006) *De gemeente als regisseur. Lokale daadkracht mobiliseren*. Miniserie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Faciliterende regisseurs hebben geen doorzettingsmacht en te maken met een beleidskader dat al vast ligt. De rol van deze regisseur beperkt zich hierdoor tot het faciliteren van het beleid, zonder eisen te stellen aan de uitvoering.⁵

De doorzettingsmacht van de gemeente kan per organisatie en situatie verschillen. Als de gemeente bijvoorbeeld geen subsidierelatie of opdrachtgeverrelatie met een partner heeft dan is de doorzettingsmacht per definitie beperkt. Daarnaast kan de gemeente vanuit verschillende diensten en stadsdelen een subsidierelatie met partners binnen een aanpak onderhouden. Deze diensten en stadsdelen hoeven niet allemaal een zelfde doel na te streven en er kan zelfs sprake zijn van tegenstrijdige belangen. In een dergelijke situatie is de doorzettingsmacht van de regisseur eveneens beperkt.

Voor gemeenten is het belangrijk dat zij zich realiseren wat voor soort regisseur zij in een aanpak zijn en in welke mate zij doorzettingsmacht kan en wil gebruiken. Door expliciet te beschrijven welke positie de gemeente als regisseur binnen een aanpak heeft, wordt het voor de gemeente inzichtelijk welke mogelijkheden zij heeft om medewerking te verkrijgen. Daarnaast is het voor gemeente bij de invulling van de regierol belangrijk om te bepalen welke vrijheid zij wel of niet heeft om een eigen beleidskader vast te stellen.⁶

2.2 Aspecten van regie

Regievoering kan opgedeeld worden in vier aspecten. Ongeacht welke rol de gemeente als regisseur heeft, moet de regie die de gemeente voert altijd aan deze vier aspecten voldoen.

Het eerste aspect van regievoering is het *houden van overzicht over de situatie*. Bij het realiseren van de doelen van beleid is het nodig dat alle organisaties bij het beleid betrokken zijn die relevant zijn voor het behalen van deze doelen. Ook is het belangrijk dat deze op de juiste manier ingezet worden. Hiervoor is het van belang dat de regisseur zowel een goed overzicht heeft van de situatie (wat is nodig) als van alle betrokken partijen (wat kan er ingezet worden). Wanneer dit overzicht er is kan er een gezamenlijk plan van aanpak opgesteld worden, waarbij voor iedere betrokkene duidelijk is wat deze zal doen om er voor te zorgen dat de doelen van het beleid behaald worden.⁷ Het verkrijgen van overzicht gebeurt onder andere door middel van monitoring. Volgens Span et al. (2009) is monitoren 'het in kaart brengen

⁵ Pröpper, I., Litjens, B., Weststeijn, E. (2004). *Lokale regie uit macht of onmacht? Onderzoek naar optimalisering van de gemeentelijke regiefunctie*. Vucht: Partners+Pröpper, bestuurskundig onderzoek en advies.

⁶ Koulen, I., Scheidel, C., Wolthuis, J.A., (2006) *De gemeente als regisseur. Lokale daadkracht mobiliseren*. Miniserie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

⁷ Chisholm, D. (1989) *Coordination without hierarchy, informal structures in multiorganizational systems*. Oxford: University of California Press.

en het in kaart houden van de verschillende geregisseerde processen'.⁸ Dat de partners er van op de hoogte zijn dat de regisseur monitort, kan soms al medewerking stimuleren. Zichtbaar monitoren doet de regisseur door de partners te bevragen en structureel gegevens bij te houden over de problemen die bij de jongeren of gezinnen spelen, de doelen en belangen van relevante organisaties, de inbreng van relevante organisaties en de samenwerking tussen organisaties.⁹

Bij het voeren van regie hoort ook het *uitzetten en volgen van een gemeenschappelijke beleidslijn*. De vele organisaties die betrokken zijn bij complex beleid zijn vaak afkomstig uit verschillende sectoren en hebben daarmee ieder een eigen organisatiedoel. Deze doelen kunnen conflicteren. Daarbij kunnen ook de visies verschillen die de organisaties hebben op het gemeenschappelijke doel van het beleid en de wijze waarop dit doel gerealiseerd dient te worden.¹⁰ Voor het realiseren van gezamenlijk beleid is het echter belangrijk dat er overeenstemming is tussen alle betrokkenen over het daadwerkelijke doel en de manier waarop deze doelen behaald worden. Met andere woorden, er dient een gemeenschappelijke beleidslijn uitgezet te worden en er moet gezorgd worden dat deze lijn gevolgd kan blijven worden, ook wanneer er dingen veranderen. Om een gemeenschappelijke beleidslijn uit te zetten is een analyse van de beginsituatie belangrijk.¹¹ Op basis van deze analyse kan gekozen worden voor een bepaalde aanpak. Duidelijk moet zijn wat de doelgroep is en welke doelen met de aanpak behaald moeten worden. De gemeenschappelijke beleidslijn moet geaccepteerd worden door alle betrokkenen. Op deze manier zullen alle partners het meest bereid zijn om mee te werken. De betrokkenen zullen de koers van het beleid eerder accepteren wanneer zij deze gezamenlijk hebben opgesteld en de regisseur zorgt voor voldoende draagvlak.¹² De regisseur hoeft dan ook niet degene te zijn die de beleidslijn bepaalt, hij moet wel de aanzet geven om de gezamenlijke koers te bepalen.¹³

Als er een goede beleidslijn is uitgezet moet de regisseur er voor zorgen dat de beleidslijn gevolgd wordt. Enerzijds moet de regisseur problemen en knelpunten signaleren, waarvoor deze zicht moet hebben op de aanpak en er ruimte moet zijn

⁸ Span, K., Luijckx, K., Schols, J., Schalk, R. (2009) De regierol van gemeenten nader bekeken. *Vrije Bestuurskunde*, 1, pp 96.

⁹ Pröpper, I., Litjens, B., Weststeijn, E. (2004). *Lokale regie uit macht of onmacht? Onderzoek naar optimalisering van de gemeentelijke regiefunctie*. Vucht: Partners+Pröpper, bestuurskundig onderzoek en advies.

¹⁰ Beemer, F., Krauss, P., Puma, D., Roost, M. van, Teulingen, Y. van (2006) *Gemeentelijke regie in de jeugdketen*. Utrecht: Rapport Berenschot.

¹¹ Koulen, I., Scheidel, C., Wolthuis, J.A., (2006) *De gemeente als regisseur. Lokale daadkracht mobiliseren*. Miniserie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

¹² Chisholm, D. (1989) *Coordination without hierarchy, informal structures in multiorganizational systems*. Oxford: University of California Press.

¹³ Pröpper, I., Litjens, B., Weststeijn, E. (2004). *Lokale regie uit macht of onmacht? Onderzoek naar optimalisering van de gemeentelijke regiefunctie*. Vucht: Partners+Pröpper, bestuurskundig onderzoek en advies.

voor de partners om problemen aan te kaarten. Anderzijds moet de regisseur de aanpak adequaat bijsturen wanneer er problemen zijn.¹⁴

Als derde is het belangrijk dat de regisseur *samenwerking organiseert*. Bij samenwerking stemmen twee of meer partijen hun handelingen bewust op elkaar af, om zo naast hun eigen individuele doelen ook een gemeenschappelijk doel te behalen.¹⁵ Het oplossen van complexe problemen gebeurt over het algemeen door een grote groep van verschillende partijen, die het oplossen van het probleem als een gezamenlijk doel hebben gesteld. Vaak zijn er bij complexe problemen echter zoveel partijen betrokken, dat het wenselijk is om de samenwerking gestructureerd te organiseren en te bevorderen.¹⁶ De wijze waarop dit gebeurt, bepaalt de efficiëntie van samenwerking en daarmee de mate waarin de doelen van een aanpak worden behaald.¹⁷ Voor het *organiseren van samenwerking* is het belangrijk dat de regisseur zijn overzicht inzet om alleen die actoren in de samenwerking te betrekken die relevant zijn voor het behalen van de doelen en minder relevante actoren buiten de samenwerking te laten.¹⁸ Vervolgens dient de regisseur afspraken te maken met deze partijen over de frequentie waarmee overlegd wordt en op welke andere manier samenwerking plaats zal vinden. Hierna moet er een onderlinge taakverdeling tot stand komen. Vooral wanneer er veel partijen betrokken zijn bij de samenwerking is het gemakkelijker om als partij individualistisch te handelen.¹⁹ Om deze reden dient de regisseur voorwaarden te stellen aan de samenwerking binnen een aanpak en moet duidelijk zijn welke informatie de partners met elkaar mogen of moeten delen. Het is belangrijk dat de regisseur partijen mobiliseert, enthousiasmeert en inspireert om bij te dragen aan het geheel. De regisseur dient betrokken partijen aan elkaar te koppelen, bijvoorbeeld door doelen te vervlechten of werkprocessen te verbinden. Het overzicht dat de regisseur heeft dient de regisseur in te zetten om partijen aan te spreken wanneer zij onvoldoende inbreng hebben in de samenwerking. Het aanspreken van partners die zich niet aan gemaakte afspraken houden, verloopt het beste als de regisseur de mogelijkheid heeft om te 'escaleren'. Dit wil zeggen dat de regisseur de problemen waar organisaties met elkaar tegen aan lopen, aan kan kaarten op een hoger bestuurlijk niveau. Tenslotte is het belangrijk dat de regisseur betrokkenheid toont, want interactie verloopt het beste als deze gebaseerd is op

¹⁴ Pröpper, I., Litjens, B., Weststeijn, E. (2004). *Lokale regie uit macht of onmacht? Onderzoek naar optimalisering van de gemeentelijke regiefunctie*. Vucht: Partners+Pröpper, bestuurskundig onderzoek en advies.

¹⁵ Bax, C.A., Litjens, B.P.E.A., Goldenbeld C., Pröpper, I.M.A.M. (2004) *Samenwerking als voorwaarde voor een slagvaardig verkeersveiligheidsbeleid?* Leidschendam: Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid SWOV.

¹⁶ Koppenjan, J., Klijn E. K. (2004) *Managing uncertainties in networks*. London: Routledge.

¹⁷ Bax, C.A., Litjens, B.P.E.A., Goldenbeld C., Pröpper, I.M.A.M. (2004) *Samenwerking als voorwaarde voor een slagvaardig verkeersveiligheidsbeleid?* Leidschendam: Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid SWOV.

¹⁸ Beemer, F., Krauss, P., Puma, D., Roost, M. van, Teulingen, Y. van (2006) *Gemeentelijke regie in de jeugdketen*. Utrecht: Rapport Berenschot.

¹⁹ Provan, K. G., Kenis, P., (2008) Modes of Network Governance: Structure, Management and Effectiveness. *Oxford University Press: Journal of Public Administration Research and Theory*, 18, 2: 229-252.

wederkerigheid en gezamenlijke betrokkenheid.²⁰ Het is aan de regisseur om hierin het voortouw te nemen en het voorbeeld te geven.

Als belangrijke kanttekening bij het realiseren van samenwerking is dat, na de inzet van alle voorgaande activiteiten, de mate waarin de samenwerking slaagt niet meer in handen van de regisseur ligt, maar in handen van de partners. De mate waarin de regisseur er in slaagt samenwerking te organiseren hangt dan ook altijd samen met de inzet van de partners.

Tenslotte is een belangrijk aspect van regie het *afleggen van verantwoording*. Door verantwoording af te leggen is de gemeente transparant over de behaalde resultaten van de aanpak. Ook kan het leiden tot onderling vertrouwen bij de overige betrokken partijen.²¹ Dit vertrouwen is nodig om er voor te zorgen dat instellingen efficiënt met elkaar samenwerken.²² Een regisseur legt verantwoording af door rekenschap, uitleg en toelichting te bieden over het handelen en de resultaten van alle actoren die onder zijn regie vallen. Deze verantwoording moet worden afgelegd naar het gemeentelijk bestuur.²³ Naar de betrokkenen legt de regisseur verantwoording af door middel van het terugkoppelen van resultaten.

2.3 Normen voor regie

In dit onderzoek kijken we naar de regievoering van de gemeente Amsterdam bij een drietal aanpakken voor probleemjongeren. Binnen deze drie aanpakken worden twee vormen van regie onderscheiden, *procesregie* en *casusregie*.

Procesregie draait om het regisseren van de processen die zich voltrekken rondom de aanpak van de casussen. Deze procesregisseur zorgt er voor dat er voor iedere casus een helder plan van aanpak komt en dat de partijen hun verantwoordelijkheden nemen in het realiseren van het plan van aanpak. De procesregisseur zet een heldere gemeenschappelijke beleidslijn uit. Door middel van monitoring volgt de procesregisseur alle processen.²⁴

Casusregie draait om het coördineren van de aanpak van één casus. Een casusregisseur wordt per casus door de procesregisseur aangesteld. De casusregisseur is inhoudelijk

²⁰ Harmon, M.N. (1981) *Action Theory for Public Administration*, New York, Longman.

²¹ Bovens, M. (2005) Public Accountability. In: Ferlie, E., Lynn, L. E., Pollitt, C. (2005) *The Oxford Handbook of Public Management*. Oxford: Oxford University Press, 182-208.

²² Klijn, E.H. (2002) Vertrouwen en samenwerking in netwerken: Een theoretische beschouwing over de rol van vertrouwen bij interorganisatiele samenwerking. *Beleidswetenschap*, 16, 3: 259-279.

²³ Pröpper, I., Litjens, B., Weststeijn, E. (2004). *Lokale regie uit macht of onmacht? Onderzoek naar optimalisering van de gemeentelijke regiefunctie*. Vucht: Partners+Pröpper, bestuurskundig onderzoek en advies.

²⁴ Beemer, F., Krauss, P., Puma, D., Roost, M. van, Teulingen, Y. van (2006) *Gemeentelijke regie in de jeugdketen*. Utrecht: Rapport Berenschot.

verantwoordelijk voor de opzet en uitvoering van het plan van aanpak bij de betreffende casus.²⁵

De procesregie wordt binnen de drie onderzochte aanpakken gevoerd door de gemeente Amsterdam. De casusregie wordt bij deze aanpakken vooral overgelaten aan organisaties uit het veld. De reden hiervoor is dat voor casusregie vaak inhoudelijke expertise nodig is. Wij richten ons in dit onderzoek op de regie die gevoerd wordt door de gemeente en kijken niet naar de casusregie die bij de aanpakken gevoerd wordt.

Bij twee van de aanpakken die wij in dit onderzoek bekijken (de aanpak van risico- en MPG-gezinnen en de aanpak van risicojongeren), voeren de Amsterdamse stadsdelen de procesregie. De stadsdelen financieren bijvoorbeeld de netwerkcoördinatoren 12+ en de coördinatoren risicogezinnen- en MPG-gezinnen die in dienst zijn van de stadsdelen. De aanpak in de stadsdelen wordt in feite weer aangestuurd door de centrale stad. Voor deze twee aanpakken maken we dan ook onderscheid tussen de regie die wordt gevoerd door de centrale stad en de procesregie gevoerd door de stadsdelen.

Tenslotte maken we bij het voeren van regie in de drie aanpakken onderscheid tussen de opzet en de uitvoering van de regierol. Uit de eerder genoemde aspecten van regie zijn normen af te leiden voor zowel de opzet van regie als de uitvoering van regie. In de volgende paragraaf is het normenkader voor het onderzoek opgenomen.

2.3.1 Normenkader

Bij zowel de opzet, als de uitvoering van regie moeten er op twee niveaus, het *bestuurlijke* en het *ambtelijk niveau*, een aantal processen worden georganiseerd.

Op het *bestuurlijke niveau* zijn er twee processen nodig. Allereerst moeten de besturen verbonden worden aan een gezamenlijke ambitie. Hiervoor is het belangrijk dat er voldoende aandacht is voor de oplossing van een maatschappelijk probleem. Wanneer het gemeentebestuur laat zien te willen investeren in een oplossing, kunnen ze rekenen op navolging binnen de eigen gemeente en van de andere betrokken organisaties. Ten tweede moeten er bestuurlijke afspraken gemaakt worden, waarin de partners zich binden aan het realiseren van de ambitie en hun bijdrage hierin. Een middel om gezamenlijke afspraken goed vast te leggen is het ondertekenen van een gezamenlijk convenant.²⁶

Op het *ambtelijk niveau* moet er binnen de gemeente voldoende ruimte zijn zodat de doelen die op het bestuurlijk niveau zijn opgesteld, kunnen worden nagekomen. Dit betekent dat er heldere werkprocessen moeten zijn, die ingaan op de vier aspecten

²⁵ Beemer, F., Krauss, P., Puma, D., Roost, M. van, Teulingen, Y. van (2006) *Gemeentelijke regie in de jeugdketen*. Utrecht: Rapport Berenschot.

²⁶ Beemer, F., Krauss, P., Puma, D., Roost, M. van, Teulingen, Y. van (2006) *Gemeentelijke regie in de jeugdketen*. Utrecht: Rapport Berenschot.

van regie: overzicht houden, uitzetten van een gemeenschappelijke beleidslijn, samenwerking te realiseren en verantwoording afleggen. Tevens moet er voldoende capaciteit zijn voor het voeren van regie, zowel wat betreft regisseurs als de ondersteuning van de regisseurs.²⁷ Daarbij geldt vanzelfsprekend dat de benodigde capaciteit afhankelijk is van de wijze waarop de gemeente regie wil voeren binnen elk van de aanpakken.

Normen voor opzet regie

Voor de beoordeling van de opzet van de regierol hanteren wij de normen weergegeven in tabel 2.2.

Tabel 2.2 – Normen voor de opzet van regie ²⁸

Normen
1. Overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen zijn vastgelegd in een convenant
2. Er is beschreven hoe de gemeente regie wil voeren en welke mogelijkheden ze daarvoor heeft
3. Er is beschreven wat de regisseur doet om overzicht te houden
4. Er is een gemeenschappelijke beleidslijn uitgezet
5. Er is beschreven hoe samenwerking wordt gerealiseerd
6. Er is beschreven hoe verantwoording wordt afgelegd
7. De gemeente heeft beschreven welke capaciteit nodig is om regie te voeren

Normen voor de uitvoering regie

Voor de beoordeling van de uitvoering van de regie hanteren wij de normen weergegeven in tabel 2.3.

Tabel 2.3 – Normen voor uitvoering regie ²⁹

Normen
1. Er is voldoende bestuurlijke aandacht
2. De regisseur heeft overzicht
3. De regisseur zorgt er voor dat er een gemeenschappelijke beleidslijn wordt gevolgd
4. De regisseur organiseert samenwerking
5. De partners zijn tevreden over de samenwerking
6. De regisseur legt verantwoording af
7. De partners van de gemeente beoordelen de regievoering door de gemeente positief ³⁰
8 Er is voldoende capaciteit om de regierol uit te voeren

²⁷ Zie: Beemer, F., Krauss, P., Puma, D., Roost, M. van, Teulingen, Y. van (2006) *Gemeentelijke regie in de jeugdketen*. Utrecht: Rapport Berenschot. En zie: Pröpper, I., Litjens, B., Weststeijn, E. (2004). *Lokale regie uit macht of onmacht? Onderzoek naar optimalisering van de gemeentelijke regiefunctie*. Vucht: Partners+Pröpper, bestuurskundig onderzoek en advies.

²⁸ Bij de beoordeling van de aanpak van risicojongeren en risico- en MPG-gezinnen zijn de gehanteerde toetsaspecten voor de regierol van de centrale stad en de stadsdelen verschillend. Zie bijlage 4 voor de bij de normen gehanteerde toetsaspecten.

²⁹ Zie voetnoot 28.

³⁰ Norm alleen van toepassing op de beoordeling van de procesregie.

Normen voor resultaten

Voor de beoordeling van resultaten van de aanpak, hanteren wij het normenkader weergegeven in tabel 2.4.

Tabel 2.4 – Normen en toetsaspecten voor het behalen van resultaten

Normen	Toetsaspecten
1. Er zijn betrouwbare gegevens over prestaties en resultaten.	• De gemeente registreert op eenduidige wijze resultaatgegevens; • De gemeente beschikt over betrouwbare gegevens over prestaties en resultaten.
2. De beoogde doelen en prestaties worden gehaald	• De partners zijn tevreden over de bereikte resultaten; • De beoogde doelen en prestaties worden gerealiseerd.

3 Amsterdamse visie op regie

In dit hoofdstuk maken we een brug tussen de theorie uit de literatuur in het voorgaande hoofdstuk en de praktijk in de volgende hoofdstukken. We beschrijven de visie van de gemeente op regie binnen het jeugddomein in de afgelopen jaren. Daarbij geven we kort aan of de visie helder is en in hoeverre de visie in de loop der jaren gewijzigd is.

Onderzoeksvraag 1. Heeft de gemeente een heldere visie op de wijze waarop zij regie wil voeren binnen het jeugddomein?

Deze onderzoeksvraag wordt beantwoord op basis van documenten en informatie die wij ontvangen hebben tijdens de interviews met beleidsadviseurs van DMO.

Een visie is een manier waarop je ergens naar kijkt en erover oordeelt. Meestal is er sprake van een toekomstbeeld, een weloverwogen mening over een zaak en hoe zich die zou moeten ontwikkelen, maar het kan ook om een beschouwing of oordeel over het verleden gaan. Hier is sprake van een visie als de gemeente beschreven heeft hoe ze regie wil voeren en welke mogelijkheden ze daarvoor binnen het jeugddomein heeft.

Hieronder beschrijven we chronologisch vier visies die zijn vastgelegd in nota's jeugdbeleid:

- de nota *Samenhang in jeugdbeleid* (2000);
- de nota *Jong Amsterdam, onderwijs- en jeugdplan 2006-2010*;
- de nota *Opvoeden en opgroeien* (2008-2012);
- de visie en het koersbesluit *Om het kind*.

Daarnaast kijken we ook naar de invloed van het project *Systeem in Beeld* (2007 - 2008) op de visie van de gemeente.

Samenvatting bevindingen Amsterdamse visie op regie

De visie van de gemeente op regie in het jeugddomein is niet altijd even helder. Vaak gaat de visie niet of nauwelijks in op een aantal cruciale vragen zoals:

- Wie voert de regie? Welke rol speelt de gemeente, dat wil zeggen de centrale stad en de stadsdelen?
- Welke doorzettingsmacht heeft de regisseur?
- Welke beleidsvrijheid heeft de regisseur?

De visie op regie heeft zich wel ontwikkeld door de jaren heen. Het jeugddomein is bij uitstek een domein waar de gemeente beperkte doorzettingsmacht had en zich afwisselend als een 'faciliterende' of 'visionaire regisseur' heeft opgesteld. Aanvankelijk zag de gemeente een 'faciliterende' rol voor zichzelf weggelegd binnen het jeugddomein. Mede door de uitkomsten van *Systeem in Beeld*, vulde de gemeente haar rol steeds meer (bij MPG-aanpak en Top600) in als een 'visionaire regisseur' die beleid opstelt en partijen betrokken houdt en motiveert om aan zijn afspraken te voldoen. De meeste recente visie *Om het kind* bevestigt deze tendens en laat zelfs zien dat de gemeente in 2015 meer doorzettingsmacht en beleidsvrijheid heeft en zich als een 'beheersingsgericht regisseur' zal opstellen.

In de loop der jaren is de regierol van de gemeente ook steeds preciezer ingevuld. Waar het in het begin vooral ging om een beleidslijn uit te zetten en samenwerking te stimuleren, werden overzicht houden en verantwoording afleggen steeds belangrijkere taken van de procesregisseur. Ook is de gemeente zich steeds meer bewust van de randvoorwaarden, namelijk de beperkte doorzettingsmacht die de gemeente binnen het jeugddomein heeft. In de nota *Samenhang in jeugdbeleid* (2000) is de regietaak van de gemeente binnen het jeugddomein helder beschreven, maar wordt niet ingegaan op de doorzettingsmacht en de beleidsvrijheid die de regisseur heeft. In *Jong Amsterdam, onderwijs- en jeugdplan 2006-2010* staat de talentontwikkeling van jongeren centraal. Er wordt niet specifiek ingegaan op de aanpak van MPG-gezinnen of risicojongeren. Bij de regietaak krijgt vooral het organiseren van de samenwerking (afspraken maken) en beleidslijn inzetten' (bijsturen) aandacht.

Bij het project *Systeem in Beeld* (2007-2008) constateerde de gemeente dat niemand overzicht had en dus niemand de regie had in het jeugddomein. Men kwam tot de conclusie dat de gemeente wel degelijk onder bepaalde voorwaarden regie kan voeren in een domein waarover zij formeel weinig te zeggen heeft. Dit is ook terug te zien in de nota *Opvoeden en opgroeien 2008-2012*. Daarin ziet de gemeente een sterke regierol voor zichzelf weggelegd. Men wil stevige regie voeren bij de aanpak van MPG-gezinnen. Voor het eerst wordt ook verantwoording afleggen als taak van de procesregisseur genoemd. Wie de procesregisseur moet zijn en welke beleidsvrijheid en doorzettingsmacht het heeft, wordt niet duidelijk. Bij de aanpak van risicojongeren wil de gemeente vooral samenwerken met partners van het veiligheidsbeleid en onderzoekt zij de doorzettingsmacht van de gemeente.

Met de meeste recente visie, vastgelegd in *Koersbesluit Om het kind*, zet de gemeente in op meer regie door de centrale stad. De financiering en organisatie via kwaliteits- en budgetregisseurs is wezenlijk nieuw. De regie moet in de periode na 1 januari 2015 bij het gezin of het kind liggen, eventueel ondersteund door ouder- en kindteams of Samen DOEN-

teams. Ook is er nagedacht over het beperken van kosten door zwaardere zorg door de lichtere vormen van zorg (van uit de teams) te versterken waardoor minder snel gebruik zal worden gemaakt van zwaardere zorg. Toch is het de vraag of de gemeente er in slaagt om het aantal gemeentelijke regisseurs in het nieuwe jeugdstelsel te verminderen. De gemeente wil op diverse manieren regie voeren, via teamleiders bij de Samen DOEN-teams, via de kwaliteits- en budgetregisseurs in alle gebieden, via centraal stedelijk toezicht en door experttafels te leiden bij stagnatie van hulpverlening. Het *Koersbesluit om het kind* is richtinggevend, maar geeft nog geen antwoorden op belangrijke vragen zoals: hoe verhouden de verschillende regievormen zich tot elkaar en welke bevoegdheden hebben de verschillende regisseurs? Het koersbesluit gaat er vanuit dat de procesregie binnen het jeugddomein voor een groot deel bij de centrale stad komt te liggen, maar daar moet nog een definitief besluit over worden genomen.³¹ Tot slot wordt er in het nieuwe systeem vooral gestuurd op de inzet van financiële middelen. In het koersbesluit is nog niet duidelijk beschreven wie verantwoording aflegt over de bereikte resultaten.

3.1 Visie in Samenhang in jeugdbeleid (2000)

Al in 2000 stond de gemeente in de nota *Samenhang in jeugdbeleid* stil bij de regierol van de gemeente. In deze visie is de regietaak van de gemeente binnen het jeugddomein redelijk helder beschreven. De gemeente heeft volgens de visie de taak om:

- verschillende verantwoordelijkheden uit elkaar te trekken en de onderlinge relaties helder te definiëren.
- verschillende organisaties aan te spreken op hun vakbekwaamheid en te bevragen op de relevantie van hun expertise en methodes.
- organisaties met elkaar in contact te brengen.

Dit alles om er voor te zorgen dat ‘het geheel meer is dan de som der delen’. Voor dergelijke volwassen relaties met partners is het volgens de visie nodig doelen te stellen, afspraken te maken, te evalueren en pas op grond daarvan tot eventuele interventies te besluiten. De visie gaat ook in op de taakverdeling tussen de stad en de stadsdelen. Daaruit komt naar voren dat de stadsdelen zich dienen te voegen naar de hoofdlijnen van beleid zoals overeengekomen in de gemeenteraad en het college. Anderzijds moet er constant geïnvesteerd worden in goed en efficiënt overleg voor het waarborgen van gemeenschappelijk draagvlak om de gestelde doelen te bereiken. Er wordt niet ingegaan op de doorzettingsmacht en beleidsvrijheid die de gemeente heeft in het jeugdbeleid.

3.2 Visie in Jong Amsterdam, onderwijs- en jeugdplan 2006-2010

Het beleidsplan *Jong Amsterdam, onderwijs- en jeugdplan 2006-2010* gaat niet specifiek in op de aanpak van MPG-gezinnen of risicojongeren. Het plan richt zich vooral op de

³¹ Met ingang van 2014 worden de stadsdelen omgevormd naar bestuurscommissies.

talentontwikkeling van jongeren. Alleen in algemene zin wordt aangegeven dat de regisseur resultaat- en uitvoeringsafspraken moet waarborgen en partners elkaar moeten aanspreken wanneer de uitvoering niet of onvoldoende plaats vindt. In deze definitie krijgen vooral het organiseren van de samenwerking (afspraken maken) en beleidslijn inzetten' (bijsturen) aandacht. Voor Jong Amsterdam als geheel voert de wethouder jeugd de bestuurlijke regie.

3.3 Invloed van Systeem in Beeld (2007-2008) op visie

In 2008 constateerde wethouder Asscher dat het Amsterdamse stelsel voor de jeugdhulpverlening een 'Monster van Frankenstein' geworden was. Hij stelde dat het stelsel te duur, te traag en te ver gespecialiseerd was. Daarnaast constateerde hij dat de informatie-uitwisseling tekort schoot en de coördinatie een probleem was geworden. Voormalig wethouder Asscher stelde in zijn boek *De ontsluitende stad* over het jeugddomein:

"Niemand heeft het overzicht nog, dus heeft ook niemand meer de regie".³²

Er zijn meer dan 150 instellingen die een deel zorg op zich nemen, er zijn verschillende financiers en vele regelingen en niemand heeft goed overzicht.³³ Daarom liet de wethouder een onderzoek uitvoeren naar het gehele jeugddomein. Dit is bekend geworden onder de naam *Systeem in Beeld*. Met Systeem in Beeld zocht een interne projectgroep van de gemeente naar manieren om in het jeugddomein, een domein waar de gemeente weinig formele macht heeft, een regierol te nemen. Samen met instellingen bracht de gemeente in kaart hoe de afstemming van het aanbod aan jeugd in de stad plaatsvindt. Ook werden geldstromen in kaart gebracht. Het Nicis Institute en de universiteit van Tilburg analyseerden de regierol die de gemeente tijdens dit proces van *Systeem in Beeld* aannam.³⁴ Men kwam tot de conclusie dat de gemeente wel degelijk regie kan voeren in een domein waarover zij formeel weinig te zeggen heeft, namelijk door:

- de maatschappelijke opgave krachtig te articuleren. Het helpt als een bestuurder het overstijgend belang van Amsterdamse kinderen centraal stelt.
- een grensoverschrijdend domein te formuleren, zoals het jeugddomein, en niet te spreken over deelterreinen zoals jeugdzorg, welzijn, etc. Dat benadrukt dat alle organisaties met elkaar verbonden zijn.
- werkwijze en resultaten centraal te stellen zowel in de uitvoering als op bestuurlijke en stedelijk niveau. Het helpt als de gemeente het maatschappelijke probleem ook agendeert en samenwerking tussen instelling ook op bestuurlijk niveau bevordert.

³² Asscher, 2010, *De Ontsluierende stad*, p. 106.

³³ Gemeente Amsterdam, DMO, *Concept Koersbesluit. Hervorming zorg voor de jeugd*, 13 september 2012, p. 6.

³⁴ Universiteit van Tilburg en Nicis Institute, *Grensoverschrijdend samenwerken. Gemeentelijke regie in het Amsterdamse jeugddomein*, april 2011.

Het probleem met de inventarisatie uit *Systeem in Beeld* is dat er geen beleidsmatige conclusies aan verbonden zijn. Het project *Systeem in Beeld* leidde niet tot een concreet eindproduct, meetbare resultaten of een heldere nieuwe visie op regie, maar wel tot het inzicht dat de gemeente wel degelijk regie kon voeren in het jeugddomein als het overzicht hield en samenwerking bevorderde.³⁵ De wens om als gemeente nadrukkelijk procesregie binnen het jeugddomein te voeren, kwam ook nadrukkelijk naar voren in de nota *Opvoeden en opgroeien* die de gemeente in mei 2008 opstelde.

3.4 Visie in Opvoeden en opgroeien (2008-2012)

In mei 2008 stelde het college van B&W de nota *Opvoeden en opgroeien. De Amsterdamse visie op de rol van de gemeente bij opvoeden en opgroeien* vast. Daarin wordt de rol van de gemeente beschreven om de effectiviteit van de opvoed- en opgroei-ondersteuning aan ouders, kinderen en jongeren in Amsterdam te verbeteren. In de nota wordt aangegeven dat de gemeente verantwoordelijk is voor:

- de coördinatie van opvoed- en opgroei-ondersteuning bij meervoudige, complexe problemen binnen MPG-gezinnen.
- het aanpakken van overlast van jongeren en het stimuleren van resocialisatie.

Bij de aanpak van MPG-gezinnen wil de gemeente een procesregisseur die bijstuurt en verantwoording aflegt. Wie de procesregisseur moet zijn en welke beleidsvrijheid en doorzettingsmacht de regisseur heeft, wordt niet duidelijk. Bij de aanpak van risicojongeren wil de gemeente vooral samenwerken met partners van het veiligheidsbeleid en onderzoekt zij de doorzettingsmacht van de gemeente. Hoewel nog steeds erg globaal, leiden we hieruit af dat de visie op regie steeds verder wordt ingevuld.

Aanpak MPG-gezinnen

Voor wat betreft de MPG-gezinnen wil de gemeente 'stevige coördinatie aanbrengen vanuit het uitgangspunt één gezin, één plan'. Er moet een professional komen die de regie heeft en voor alle betrokkenen moet helder zijn wie de regie heeft over het opstellen en uitvoeren van een plan, wie welke kennis en instrumenten aanlevert en wie de voortgang bewaakt en bijstuurt als de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert. Het college hoopt hiermee de lokale regie en lokale samenwerking te versterken. De procesregisseur moet dus een beleidslijn uitzetten (bijsturen), verantwoording afleggen. Onduidelijk blijft, wie de procesregisseur is. Ook is niet aangegeven welke doorzettingsmacht en beleidsvrijheid de procesregisseur heeft.

Aanpak overlast risicojongeren

De aanpak van overlast door jongeren en probleemgezinnen wil de gemeente vooral in samenwerking met de lokale veiligheidspartners effectief aanpakken. Daar lijkt het stimuleren van samenwerking van essentieel belang. De gemeente wil de inzet van

³⁵ Universiteit van Tilburg en Nicis Institute, *Grensoverschrijdend samenwerken. Gemeentelijke regie in het Amsterdamse jeugddomein*, april 2011, p. 36.

alle organisaties die een rol spelen bij het lokale veiligheidsbeleid (zoals politie, OM, Raad voor de kindbescherming, jeugdreclassering, jeugdhulpverlening, jeugdzorg en jeugdwelzijnswerk) coördineren. De gemeente onderzoekt daarbij de mogelijkheid en wenselijkheid van een formele doorzettingsmacht voor de burgemeester. Belangen kunnen botsen bijvoorbeeld belangen van hulpverlenende instanties versus organisaties op het gebied van een veilige omgeving. Ook kunnen leden van het gezin niet mee willen werken. In zulke gevallen kan het handig zijn als de burgemeester een formele doorzettingsmacht heeft en medewerking kan afdwingen.

3.5 Visie en koersbesluit Om het kind

Ter voorbereiding van de decentralisatie van de jeugdzorg heeft de gemeente ambities en uitgangspunten vastgelegd voor de periode na 1 januari 2015 in de visie *Om het kind*. De gemeenteraad stemde op 4 april 2012 in met de visie en het programmaplan *Om het kind*. De hoofdlijnen van het nieuwe jeugdstelsel zijn vastgelegd in het *Koersbesluit Om het kind*, dat op 19 maart 2013 door het college van B&W is vastgesteld. Het Koersbesluit is richtinggevend voor het nieuwe jeugdstelsel. Dat betekent dat het een schets op hoofdlijnen is en er nog veel zaken de komende jaren moeten worden ontwikkeld en geregeld.

Uitgangspunt in het koersbesluit is dat eigen kracht beter benut moet worden. Het kind en gezin voeren zelf, met behulp van hun sociaal netwerk, de regie over de hulp of steun die zij nodig hebben. De gemeente wil ondersteuning aan jongeren en ouders zo laagdrempelig mogelijk in buurten aanbieden. Daarvoor wordt de stad onderverdeeld in 21 gebieden die op basis van demografische kenmerken en zorgproblematiek een budget krijgen.³⁶ Hierdoor hoopt de gemeente zorg en middelen te besparen.

Het nieuwe jeugdstelsel kenmerkt zich door vier zorgvormen:³⁷

1. Een digitaal platform dat voor alle ouders en jongeren toegankelijk is. Online kan er informatie gezocht worden en ook kan de vraag van ouders of jongeren verduidelijkt worden.
2. De basisstructuur van enerzijds 'ouder en kindteams' en anderzijds 'Samen DOEN-teams'.
 - a. Zogenaamde 'ouder en kindteams' worden ingezet voor alle gezinnen met kinderen van 0 tot 18 jaar. Naast vaccineren en monitoren hebben deze teams als taken om het opvoedkundig klimaat bij scholen en kinderopvang in de buurten te versterken, ondersteuning te bieden en te signaleren en toe te leiden naar aanvullende hulp. De 'ouder- en kindadviseurs' zullen met zelfredzame gezinnen te maken hebben. Zij kunnen dus per definitie de regie

³⁶ Gemeente Amsterdam, DMO, *Koersbesluit Om het kind*. Definitieve conceptversie voor collegevergadering 19 maart 2013, p. 32 en 68.

³⁷ Gemeente Amsterdam, DMO, *Koersbesluit Om het kind*. Definitieve conceptversie voor collegevergadering 19 maart 2013, p. 26.

- bij het gezin laten. Indien dit niet het geval is schakelen zij in de regel door naar het Samen DOEN-team.
- b. De Samen DOEN-teams met een gemeentelijke teamleider die zich richten op huishoudens met en zonder kinderen die niet zelfredzaam zijn en te maken hebben met meervoudige domeinoverstijgende problematiek.
 3. Flexibel aanbod van hulpverleners met specifieke kennis (zoals kinderpsychiaters) die ingeschakeld kan worden door de ouders en jongeren zelf, maar ook via de ouder- en kindteams en de Samen DOEN-teams.
 4. Gespecialiseerde stedelijke en regionale voorzieningen zoals de gemeentelijke experttafels om ernstige stagnatie bij hulpverlening rondom multiprobleemgezinnen te verhelpen, het Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, een crisisdienst voor situaties waarbij onmiddellijke hulp nodig is, gecertificeerde instellingen die jeugdbescherming en jeugdreclassering uitvoeren, residentiële opvang, verblijf en pleegzorg en expertise en behandelcentra.

Daarnaast zet de gemeente gebiedsgerichte experttafels in met een gemeentelijke procesregisseur die de stagnatie in de hulpverlening rondom een gezin zo snel mogelijk moeten verhelpen.

Wat betekent dit voor de gemeentelijke regie? Zorginhoudelijk legt de gemeente meer verantwoordelijkheid bij de uitvoering, de professionals. In de uitvoering krijgen generalisten (ouder- en kindadviseurs en jeugdgeneralisten in Samen DOEN- teams) een belangrijke regierol. De Samen DOEN-teams hebben een gemeentelijke teamleider. Van de ouder- en kindteams is nog niet duidelijk hoe zij worden vormgegeven en wie de procesregie voert. Via proeftuinen onderzoekt de gemeente hoe de managementfunctie binnen het ouder- en kindteam het beste ingevuld zou kunnen worden en in welke mate er sprake kan zijn van zelfsturende teams.³⁸ Waarschijnlijk gaan de ouder- en kindteams geen onderdeel uitmaken van de gemeente, maar worden zij op afstand geplaatst in één uitvoeringsorganisatie of wordt voor een samenwerkingsverband van bestaande zorgaanbieders gekozen.³⁹ De teams bestaan uit generalisten met 'hands on' mentaliteit die middenin de uitvoering zitten. Dit moet de burger en professionals meer vertrouwen geven en onnodige bureaucratie terugdringen. De gemeente wil absoluut geen 'monster van Frankenstein' meer. In een gesprek met de rekenkamer geeft een leidinggevende van DMO aan dat er in het verleden teveel regiefuncties gecreëerd zijn met het daarbijhorende overleg. De gemeente had de regie, terwijl ze maar beperkte mogelijkheden had om te sturen. In de visie van *Om het kind* probeert de gemeente het aantal gemeentelijke regiefuncties en overleggen te beperken.

³⁸ Gemeente Amsterdam, DMO, *Koersbesluit Om het kind*. Definitieve conceptversie voor collegevergadering 19 maart 2013, p. 34.

³⁹ Gemeente Amsterdam, DMO, *Koersbesluit Om het kind*. Definitieve conceptversie voor collegevergadering 19 maart 2013, p. 75.

De gemeente wil werken met gebiedsbudgetten die beheerd worden door kwaliteits- en budgetregisseurs die gebiedsgericht gaan werken. Zij zijn de opdrachtgever voor de ouder- en kindteams en de Samen DOEN-teams, beoordelen kwaliteit en prestaties en kunnen bijsturen als dat nodig is. Met name deze functionarissen krijgen een belangrijke regierol in het Amsterdamse jeugdstelsel. Hun precieze rol en positionering is nog niet vastgesteld, dat is ook afhankelijk van de inrichting van het bestuurlijk stelsel. In het koersbesluit wordt voorgesteld om de kwaliteits- en gebiedsregisseur onder de centrale stad te laten vallen. Wel zeker is dat de kwaliteits- en budgetregisseur verantwoordelijk is voor het beheer van het gebiedsbudget. Daarnaast wordt de kwaliteits- en budgetregisseur ook geacht te sturen op kwaliteit van zorg, maar de invulling daarvan is nog niet helder. Verder blijven er gebiedsgerichte experttafels bestaan waar de gemeente de procesregie voert. Waarschijnlijk gaat het hier om de doorontwikkeling van de aanpak voor risico- en MPG-gezinnen.⁴⁰ Er is nog niet besloten wie de procesregie bij de experttafels heeft: de centrale stad of de stadsdelen, maar in het koersbesluit wordt voorgesteld dat de centrale stad de procesregie voert. Al met al, constateren we dat het maar de vraag is of er minder gemeentelijke regisseurs komen. Ook blijft voor de experttafels en de kwaliteits- en budgetregisseurs onduidelijk welke bevoegdheden zij krijgen en of zij onder de centrale stad of stadsdelen vallen.

Verder blijkt uit bovenstaande dat de gemeente meer regie wil voeren vanuit de centrale stad. Dit wordt gerealiseerd door eenduidige inkoopafspraken te maken met de zorgaanbieders op stedelijk niveau, dus niet meer per stadsdeel, welke producten zij leveren wordt op basis van wat nodig is. De beleidsvrijheid voor de gebiedsmanagers lijkt hiermee beperkt.

Verder wordt in het *Koersbesluit om het kind* ook gesproken over een centrale sturing op beleidskaders, begroting, contractering en toezicht op de naleving van stedelijke beleidskaders. Hoe deze centraal stedelijke toezichtstaak zich verhoudt tot de kwaliteits- en budgetregisseurs, de experttafels en de landelijke inspecties, is nog niet beschreven in het koersbesluit.

⁴⁰ Gemeente Amsterdam, DMO, *Koersbesluit Om het kind*. Definitieve conceptversie voor collegevergadering 19 maart 2013, p. 53.

4 Beschrijving van de aanpakken

In dit hoofdstuk beschrijven we de drie aanpakken die in dit onderzoek centraal staan. Het gaat om:

- de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken 12+;
- de aanpak van risico- en MPG-gezinnen;
- de Top600 aanpak.

Voor elke aanpak beschrijven we kort de achtergrond, het doel, de doelgroep, de regietaak van de gemeente, de partners en de werkwijze.

4.1 Aanpak risicojongeren via jeugdnetwerken 12+

4.1.1 Afbakening

De aanpak van risicojongeren van 12 jaar en ouder omvat een breed scala aan instrumenten zoals het jongerenwerk, Streetcornerwork, Aanpak 8 tot 8, leerplicht, het jeugdnetwerk 12+, schuldhulpverlening en projecten gericht op het terugdringen van werkloosheid. In dit onderzoek richten wij ons op één van die maatregelen namelijk de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken 12+. Elk stadsdeel beschikt over een dergelijk jeugdnetwerk waarbij het stadsdeel samen met betrokken partnerorganisaties via een casuïstiekoverleg risicojongeren bespreken en bekijken of er interventies ingezet moeten worden om verder afglijden tegen te gaan.

4.1.2 Achtergrond

Vanuit de stadsdelen zijn sinds 1994 verschillende jeugdnetwerken ontstaan die als doel hebben om een sluitende aanpak voor jongeren met problemen op het gebied van school/werk, gezin, straat en vrije tijd te bieden. De jeugdnetwerken zijn ontstaan vanuit het jeugdveiligheidsbeleid en vormen een aanvulling op de repressieve aanpak die al jaren bestaat. De repressieve aanpak van jongeren die delicten plegen, wordt in 'veiligheidshuizen' georganiseerd. Daarin zijn niet alleen het Openbaar Ministerie (OM) en politie partner maar ook DMO en de directie Openbare Orde en Veiligheid (OOV) als co-financier vertegenwoordigd. Zij richten zich namens de gemeente meer specifiek op de straf- zorg combinatie voor jeugdige verdachten. Vanuit de repressieve aanpak ontstond de behoefte aan meer informatie over criminele jongeren zodat een passend zorg- en strafadvies gegeven kon worden. Daardoor groeide destijds het besef dat naast een repressieve aanpak ook een preventieve aanpak nodig is, waarbij niet gewacht wordt totdat jongeren delicten plegen, maar gericht wordt gekeken naar risicojongeren die problemen hebben op meerdere leefgebieden (werk, school, thuis, vrije tijd).

De stadsdelen verschillen in het tijdstip waarop zij een jeugdnetwerk instelden. In voormalig stadsdeel Geuzenveld-Slotervaart (Nieuw-West) startte het casuïstieknetwerk al in 1994 als voortvloeiend van een werkgroep overlast jeugd. Andere stadsdelen volgden later. In het kader van het 'Prestatieconvenant Grotestedenbeleid 2005-2009' is afgesproken dat ieder stadsdeel een

casuïstieknetwerk 12+ opzet. In het 'Meerjaren Ontwikkelingsprogramma Amsterdam 2005-2009' zijn de ambities van Amsterdam voor het sociale domein van het GSB III verwoord. Daarin geeft de gemeente aan dat het de inzet van GSB middelen voor het preventieve veiligheidsbeleid essentieel acht voor het realiseren van een veilige stad.⁴¹

4.1.3 Doel

In 2007 constateert de gemeente dat doelen van de jeugdnetwerken divers zijn geformuleerd. Er is behoefte aan gezamenlijke visie op de gewenste opdracht, rol, doelen.⁴² In 2008 stellen de wethouders en portefeuillehouders van de stadsdelen in portefeuillehouderoverleg sociaal domein de volgende doelstelling voor de jeugdnetwerken vast: 'Jeugdnetwerken 12+ vormen een fijnmazig vangnet in de sluitende aanpak voor jongeren met problemen op het gebied van school/werk, gezin, straat en vrije tijd. Zij leveren daarmee een wezenlijke bijdrage aan het voorkomen van verder afglijden van risicojongeren'.⁴³

4.1.4 Doelgroep

De doelgroep van de aanpak bestaat uit risicojongeren tussen 12 en 23 jaar met problemen op het gebied van school/werk, gezin, straat en vrije tijd en die dreigen af te glijden naar schoolverlaten, en/of criminaliteit.⁴⁴

4.1.5 Regie gemeente

Bij de taak van de gemeente maken we onderscheid tussen de taak van DMO en die van de netwerkcoördinatoren in de stadsdelen. Zowel DMO als de stadsdelen voeren procesregie bij de aanpak van risicojongeren. DMO is faciliterend en organiseert maandelijks, op initiatief van de stadsdelen, een stedelijk overleg waarin stadsdelen kunnen spreken over inhoud en proces en de informatievoorziening. De taak van de stadsdelen is

voornamelijk gericht op de regievoering op het proces. Sinds 2009 hebben alle stadsdelen een netwerkcoördinator ('neco') in dienst die de regie voert over de

Mogelijkheden voor regie centrale stad

Het type regie dat DMO bij de aanpak van risicojongeren kan voeren wordt in de literatuur ook wel een *faciliterende regisseur* genoemd. Welk type regie DMO kan voeren, hangt af van twee gegeven mogelijkheden: de beleidsvrijheid en de doorzettingsmacht die DMO heeft. DMO heeft formeel geen doorzettingsmacht richting de stadsdelen, want de stadsdelen financieren de inzet van de netwerkcoördinatoren zelf en ontvangen geen financiële bijdrage van DMO. Verder heeft DMO beperkte beleidsvrijheid. Er zijn geen beleidskaders opgelegd door het Rijk voor de aanpak van risicojongeren en de stadsdelen zijn primair verantwoordelijk voor de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken 12+. De faciliterende rol komt ook tot uiting in het beperkte beleid dat DMO heeft opgesteld voor de aanpak van risicojongeren.

⁴¹ Gemeente Amsterdam, Meerjarenontwikkelingsprogramma, *Programma Sociaal, integratie en veiligheid, periode 2005 – 2009*, oktober 2004.

⁴² Pel Advies & Coaching, *Toekomst Amsterdamse Jeugdnetwerken 12+. Focus, maatwerk, verbinding*, i.o.v. DMO, december 2007.

⁴³ DMO, Toelichting agendapunt bij Portefeuillehouderoverleg sociaal domein, 7 mei 2008.

⁴⁴ DMO, Toelichting agendapunt bij Portefeuillehouderoverleg sociaal domein, 7 mei 2008.

aanpak van risicojongeren. De 'neco' is de spin (informatiemakelaar) in het web als voorzitter en agendasamensteller van het casuïstiekoverleg. De neco vervult de rol van 'beoordelaar, toewijzer en monitor'.⁴⁵

Kerntaken van de netwerkcoördinator van het stadsdeel (procesregisseur) zijn:

- Informatie bij elkaar brengen en duiden: actief, tijdig en gericht en op aanvraag van deelnemende partners.
- Coördineren: een casusregisseur benoemen die een aanpak uitvoert en afrondt eventueel in samenwerking met andere partners.
- Monitoren: de voortgang van de casussen, de workload van de deelnemers, de inzet en de resultaten van de aanpak monitoren.
- Escalatie: als problemen onoplosbaar zijn tijdig escaleren of opschalen.⁴⁷

De zogenaamde casusregie, regie op de individuele aanpak van risicojongeren wordt uitgevoerd door één van de partners. De casusregisseur heeft volgens het procesmodel van DMO een signalerende en monitorende rol.⁴⁸

Mogelijkheden voor regie stadsdelen

De regierol van de stadsdelen laat zich het beste beschrijven als een rol die zich bevindt tussen een *beheersingsgerichte* en een *visionaire* regisseur in.⁴⁶ Op welke manier de netwerkcoördinatoren hun regierol kunnen invullen, hangt af van twee gegeven mogelijkheden: de beleidsvrijheid en de formele doorzettingsmacht die zij hebben. De stadsdelen hebben een ruime mate van beleidsvrijheid want zowel het Rijk als de centrale stad heeft nauwelijks kaders opgelegd. In een procesmodel 'Slimmer (samen) werken in de jeugdnetwerken' (2009) heeft DMO heel globaal vastgelegd de netwerkcoördinator moeten beoordelen, toewijzen en monitoren. De stadsdelen mogen zelf bepalen hoe de samenwerking tussen de procesregisseur (stadsdeel) en de casusregisseur wordt ingevuld.

De doorzettingsmacht van de netwerkcoördinator verschilt per partner. Bij partners waarmee het stadsdeel een subsidierelatie heeft (zoals MEE, Altra, Spirit, etc.) heeft de netwerkcoördinator een grote doorzettingsmacht en zal er eerder sprake zijn van een beheersingsgerichte regisseur. Bij andere partners, zoals politie of OM, heeft het stadsdeel geen doorzettingsmacht en is de netwerkcoördinator eerder een visionaire regisseur. Geen enkel stadsdeel gaat in op de doorzettingsmacht die zij hebben bij enkele partners die zij subsidiëren

4.1.6 Partners

Onder leiding van de stadsdelen wordt in de jeugdnetwerken samengewerkt met organisaties actief op het gebied van:

- hulpverlening, bijvoorbeeld: Bureau jeugdzorg Amsterdam, Altra, Spirit;
- veiligheid zoals de politie;
- welzijn, zoals het AMW en streetcornerwork;
- arbeidstoeleiding zoals de Dienst Werk en Inkomen;
- het jongerenwerk, zoals sportbuurtwerk.

⁴⁵ DMO, *Slimmer (samen)werken in de Amsterdamse jeugdnetwerken. Procesmodel en het informatiesysteem*, 13 augustus 2009.

⁴⁶ Zie voor een beschrijving van de verschillende soorten regie hoofdstuk 2.

⁴⁷ DMO, Toelichting agendapunt bij Portefeuillehouderoverleg sociaal domein, 7 mei 2008.

⁴⁸ DMO, *Slimmer (samen)werken in de Amsterdamse jeugdnetwerken. Procesmodel en het informatiesysteem*, 13 augustus 2009.

De gemeente maakt onderscheid tussen vaste deelnemers die binnen het netwerk informatieverzoeken kunnen leveren of afhandelen en daarmee een interventie voor een risicojongere coördineren, samenstellen of bewaken ('ring 1'). Daarnaast zijn er ook deelnemers die op stedelijk of stadregionaal niveau werken en die informatieverzoeken kunnen leveren of afhandelen, maar niet direct in de netwerken participeren ('ring 2').

Overigens kan deelname aan en betrokkenheid bij de jeugdnetwerken per stadsdeel verschillen. Niet alle deelnemende organisaties zullen op dezelfde wijze deelnemen en gebruik maken van het informatiesysteem. Onderstaande lijst in tabel 4.1 is dan ook niet uitputtend.

Tabel 4.1- Overzicht partners jeugdnetwerken

Ring 1 (vaste deelnemers)	Ring 2 (geen vaste deelnemers)
• Stadsdelen: netwerkcoördinatoren en ondersteuners • Regiopolitie Amsterdam-Amstelland • Veiligheidshuis (zorgcoördinatoren) • Dienst Werk en Inkomen (Jongerenloketten) • Bureau Leerplicht Plus • Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam (BJAA) • Spirit (inclusief Bureau Halt) • Welzijnsinstellingen (jongerenwerk) • Streetcornerwork (SSCW) • Algemeen Maatschappelijk Werk	• GGD Vangnet Jeugd • Zorgcoördinatoren Onderwijs • Reclassering Nederland • Altra Jeugdzorg • Raad voor de Kinderbescherming, Amsterdam • Meldpunt Zorg en Overlast stadsdelen • Stichting Aanpak Overlast Amsterdam

Bron: DMO, *Slimmer (samen)werken in de Amsterdamse jeugdnetwerken. Procesmodel en het informatiesysteem*, 13 augustus 2009.

4.1.7 Werkwijze aanpak

Huidige werkwijze

Elk stadsdeel heeft één of, wanneer een functie gedeeld wordt twee, netwerkcoördinatoren die procesregie over de aanpak voerden. Ieder stadsdeel heeft tevens een overlegtafel met de naam casuïstiekoverleg jeugdnetwerk 12+ waar samen met de belangrijkste betrokkenen de aanpak van risicojongeren in dat stadsdeel besproken wordt. Tabel 4.2 bevat een overzicht van de verschillende benamingen van de casuïstiekoverleggen voor de aanpak van risicojongeren in de stadsdelen.

Tabel 4.2 – Naam jeugdnetwerken in stadsdelen

Stadsdeel	Naam jeugdnetwerk
Centrum	Uitvoerend netwerk 12+
Nieuw-West	Casuïstiekoverleg 12+
Noord	Overleg Jeugd en Gezin (OJG)
Oost	Jeugdnetwerk 12+
West	Casuïstiekoverleg 12+
Zuid	Jeugdnetwerk 12+
Zuidoost	Stadsdeeltafel Jeugd en Gezin en voor jongeren vanaf 17 de stadsdeeltafel Jong Volwassenen

De werkwijze van stadsdeel Zuidoost wijkt af van de andere stadsdelen. In stadsdeel Zuidoost is het jeugdnetwerk 12+ namelijk sinds juli 2011 opgegaan in de stadsdeeltafel Jeugd en Gezin en de stadsdeeltafel Jong Volwassenen. De stadsdeeltafel voor Jeugd en Gezin richt zich op gezinnen met kind(eren), waarbij er sprake is van opvoedproblematiek en zorgen om de kinderen. De stadsdeeltafel van Jong Volwassenen richt zich op jongeren van circa 18-28 jaar met meervoudige problemen. Waar we in dit rapport spreken over jeugdnetwerk 12+ bedoelen we in stadsdeel Zuidoost de stadsdeeltafels. Met het opheffen van het fysieke jeugdnetwerk 12+ is ook de werkwijze bij stadsdeel Zuidoost veranderd. Uitgangspunt is dat risicjongeren in principe door de reguliere hulpverlening worden geholpen. Alleen als de reguliere hulp stagneert of de problemen zo complex zijn dat extra regie noodzakelijk is, wordt de hulp ingeroepen van de stadsdeeltafels.

In ieder stadsdeel is de netwerkcoördinator de voorzitter van het jeugdnetwerk 12+. De doelen van het overleg zijn: het bespreken van de casussen van risicjongeren met problemen, het op hoofdlijnen opstellen van plannen van aanpak en het bewaken van de voortgang van lopende interventies. Het primaire proces start met een zorg- of hulpvraag en eindigt met een geholpen risicjongere. Een melding over een risicjongere wordt geregistreerd in het Informatiesysteem voor Jeugd en Gezin (ISJG). Het ISJG is een webapplicatie waarmee informatie over individuele probleemjongeren veilig en op uniforme en eenvoudige wijze kan worden uitgewisseld.

De aanpak van risicjongeren door de jeugdnetwerken kent vier belangrijke processtappen: 1) signaleren van de risicjongere, 2) het verzamelen van informatie, 3) het toewijzen van een casusregisseur van een hulpverlenende organisatie en 4) het opstellen en uitvoeren van de aanpak voor een risicjongere (interventie).

Toekomst

Mede door de afbouw van rijksmiddelen met €20 miljoen zijn er nog maar beperkt middelen voor interventies om verzuim terug te dringen en criminaliteit te voorkomen. Daarom werkt de gemeente met de instellingen aan een hervorming van

de aanpak van risicojongeren, op basis van de principes van *Om het kind*.⁴⁹ Wat er precies met de jeugdnetwerken 12+ vanaf 2013 gaat gebeuren is nog niet duidelijk. Tot oktober 2012 was DMO nog bezig met het neerzetten van het concept *Om het kind*. Nu start DMO met concreet invulling geven aan *Om het kind* en daarbij wordt ook gekeken naar de positie van de jeugdnetwerken 12+.

4.2 Aanpak van risico- en MPG-gezinnen

4.2.1 Achtergrond

Sinds 2007 is geëxperimenteerd in diverse stadsdelen met MPG pilots, waaronder in toenmalig Oud-Zuid en Zuideramstel (Zuid), en in Noord en Zeeburg (Oost). Rond 2007 vonden er een aantal gezinsdrama's in Nederland plaats, waarvan sommigen een dodelijke afloop kenden. Deze drama's vormden aanleiding tot vele uitgebreide onderzoeken naar de organisatie van de jeugdhulpverlening. Uit de onderzoeken bleek onder andere dat er sprake was van een versnipperde jeugdzorg, onvoldoende effectieve jeugdhulpverlening en dat veel MPG-gezinnen niet in beeld waren van de zorg en hulpverlening.⁵⁰

Voor de stadsregio Amsterdam vormden deze conclusies de aanzet om een integrale, regionale aanpak van MPG-gezinnen te ontwikkelen. In 2008 tekenden de stadsregio, de zestien gemeenten binnen de stadsregio, de stadsdelen van Amsterdam en Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam het *Convenant multiprobleemgezinnen*, waarin al deze partijen zich conformeerden aan de aanpak van MPG-gezinnen. De gemeente Amsterdam en de stadsdelen hebben hierna gewerkt aan de uitbouw van de stedelijke aanpak binnen Amsterdam. In 2009 is de stedelijke aanpak van risico- en MPG-gezinnen binnen de gemeente Amsterdam van start gegaan.⁵¹ Daarnaast maakt de aanpak van risico- en MPG-gezinnen onderdeel uit van het *Basispakket OKC* dat eind 2010 is opgesteld.⁵²

4.2.2 Doel

Het doel van de aanpak is de stagnatie die plaatsvindt in de hulpverlening rondom een gezin, zo snel mogelijk te verhelpen zodat kinderen en gezinnen daarvan kunnen profiteren en de reguliere hulp weer door kan gaan.⁵³

⁴⁹ DMO, Programma hervorming zorg voor de jeugd. *Concept koersbesluit*, 13 september 2012.

⁵⁰ Zie o.a. Inspectie Jeugdzorg, (2007) *Onderzoek Maasmeisje* - Rapport Bureau Jeugdzorg Rotterdam; Gemeente Amsterdam (2008) *Systeem in Beeld. De Amsterdamse keten stukje bij beetje in kaart gebracht*; Commissie Zorg om Jeugd (2009) *Van Groot naar Klein*. Den Haag: Zunderdorp Beleidsadvies & Management, in opdracht van: Vereniging voor Nederlandse Gemeenten; Baeke, J.A.H., Boer, R. de, Bremmer, P.J.J., Duenk, M., Kroon, D.J.J., Loeffen, M.M., Mobach, C.E., Schuyt, M. (2009) *Evaluatieonderzoek Wet op de jeugdzorg*. Amersfoort: BMC.

⁵¹ Gemeente Amsterdam: DMO (2009) *Eén gezin één plan, MPG in de praktijk. De aanpak voor risicogezinnen en multiprobleem gezinnen in Amsterdam. Werkplan*.

⁵² Gemeente Amsterdam, Basispakket OKC, november 2010, p.196.

⁵³ Dit is het doel dat DMO noemt in het document: 'Gemeente Amsterdam: DMO (2012) *Notitie doorontwikkeling MPG aanpak*'. In oudere documenten noemt de gemeente telkens andere doelen, bijvoorbeeld 'Met alle betrokkenen komen tot een plan van aanpak met en voor het gehele gezin.' (DMO (2011) plan MPG aanpak Amsterdam 2011-2014.

4.2.3 Doelgroep

De doelgroep van de aanpak bestaat uit gezinnen (met minimaal één kind jonger dan achttien jaar) waarbinnen sprake is van een opeenstapeling van problemen en waarbij de (reguliere) aanpak niet tot het gewenste resultaat leidt. Het kan zijn dat juiste hulp niet voorhanden is, de samenwerking met het gezin niet tot stand komt of er verschillende visies tussen beroepskrachten over de aanpak bestaan.

In de aanpak wordt onderscheid gemaakt tussen vijf categorieën probleemgezinnen:

Risico-gezinnen	Gezinnen zijn <i>risicogezinnen</i> wanneer zij het risico lopen zich te ontwikkelen tot een MPG-gezin. Bij de risicogezinnen die in de aanpak worden opgenomen is sprake van een stagnatie in de hulpverlening.
MPG 1	Dit zijn MPG-gezinnen waarbinnen géén geïndiceerde hulpverlening, jeugdbeschermings- of jeugdreclasseringmaatregel aanwezig is en waarbij de hulpverlening stagneert.
MPG 2	Dit zijn MPG-gezinnen waarbinnen geïndiceerde hulpverlening bij (een van de) kinderen aanwezig is en waarbij de hulpverlening stagneert.
MPG 3	Dit zijn MPG-gezinnen waarbinnen een jeugdbeschermings- of jeugdreclasseringmaatregel aanwezig is en waarbij de hulpverlening stagneert.
MPG 4	Dit zijn MPG-gezinnen waarbinnen een jeugdbeschermings- of jeugdreclasseringmaatregel aanwezig is, die ernstige overlast veroorzaken en waarbij de hulpverlening stagneert. ⁵⁴

4.2.4 Regie gemeente

De verantwoordelijkheden van jeugdzorg en jeugdhulpverlening liggen tot 2014 verspreid over de stadsregio en de gemeenten met hun stadsdelen.⁵⁵ De aanpak van de verschillende categorieën probleemgezinnen is daarom verspreid ondergebracht bij de stadsregio, gemeenten en stadsdelen:

Risico-gezinnen en MPG 1	De gemeenten en stadsdelen zijn verantwoordelijk voor de coördinatie van de niet geïndiceerde zorg en de toeleiding naar zorg en hulpverlening. De <i>stadsdelen</i> gaan om deze reden over de coördinatie van de aanpak van risicogezinnen en MPG 1.
MPG 2 en 3	De stadsregio Amsterdam is verantwoordelijk voor een effectieve, gecoördineerde inzet van de geïndiceerde jeugdzorg. De <i>stadsregio</i> gaat daarmee over de coördinatie van de aanpak van MPG 2 en 3. ⁵⁶
MPG 4	MPG 4 worden door de <i>centrale stad</i> aangepakt omdat bij deze overlastgevende gezinnen een interventie vanuit de centrale stad met de betrokkenheid van de politie nodig is. ⁵⁷

⁵⁴ Gemeente Amsterdam: DMO (2011) *Beschrijving werkprocessen Coördinator Risicogezinnen*. Update november 2011

⁵⁵ Op 1 januari 2014 worden de wetten met betrekking tot deze zorg en hulp gedecentraliseerd naar de gemeenten.

⁵⁶ Binnen de stadsregio worden in het kader van de MPG aanpak vijf subregio's onderscheiden. Deze subregio's vallen samen met de indelingen naar zorgregio die door de jeugdzorginstellingen wordt gehanteerd. Subregio Amsterdam is één van de subregios en deze wordt nader opgedeeld in zes zorgregio's.

In dit onderzoek kijkt de rekenkamer naar de aanpak op stadsdeelniveau waarbij risicogezinnen en MPG-gezinnen categorie één worden aangepakt. Wanneer verder in dit onderzoek over MPG-gezinnen wordt gesproken, worden deze gezinnen bedoeld.

In de taak van de gemeente kan bij de aanpak van risico- en MPG-gezinnen onderscheid gemaakt worden tussen de taak van DMO en van de stadsdelen. De taak van DMO is het bewaken van de kwaliteit van de aanpak. De taak van de stadsdelen is voornamelijk gericht op de regievoering op het proces van de aanpak in hun stadsdeel. Hiervoor ontvangen de stadsdelen jaarlijks gezamenlijk € 840.000 om de aanpak (gedeeltelijk) te bekostigen. De stadsdelen hebben zogenaamde coördinatoren risicogezinnen (CRG's) in dienst. Op basis van het convenant zijn die gemandateerd om procesregie voeren over risico- en MPG-gezinnen zonder geïndiceerde zorg. De coördinatoren risicogezinnen (CRG's) en hun ondersteuners zijn in dienst van de stadsdelen, waardoor de hiërarchische aansturing van de CRG's bij de stadsdelen ligt. De stadsdelen hebben zich wel gecommitteerd aan de MPG-aanpak, waarmee DMO mandaat van de stadsdelen heeft gekregen voor het aansturen van de CRG's. Hiermee ligt de functionele aansturing van de CRG's bij DMO. Omdat DMO het belangrijk vindt dat de stadsdelen uniform werken, biedt deze beschrijvingen van de werkprocessen, werkplannen, een centraal registratiesysteem en voert eenmaal per zes weken een gezamenlijk overleg met de CRG's. In dit overleg worden ontwikkelingen, voortgang en knelpunten besproken. De voorzitter van dit overleg heet de procesmanager MPG. Deze voert tevens periodiek overleg met de leidinggevenden van de afdelingen in de stadsdelen waar de CRG's onder vallen. In dit overleg informeert de procesmanager MPG de stadsdelen over de voortgang en ontwikkelingen van de aanpak en kunnen ontwikkelingen en vragen uit de stadsdelen die effect hebben op de stedelijke aanpak aan de orde komen.

⁵⁷ Beschrijving van de verantwoordelijkheden is verwoord in: Stadsregio Amsterdam (2008) *Convenant MPG-gezinnen*.

Mogelijkheden voor regie centrale stad

Welk type regie DMO kan voeren hangt af van twee gegeven mogelijkheden, de beleidsvrijheid en de doorzettingsmacht die DMO heeft. Beleidsvrijheid heeft DMO in beperkte mate. In het *convenant multiprobeemgezinnen* is vastgelegd dat de ondertekenden uitvoering geven aan de gemeenschappelijke aanpak van risico- en MPG-gezinnen, zoals op hoofdlijnen wordt beschreven in het *Werkdocument MPG*. De rest van de aanpak heeft de gemeente zelf kunnen invullen. Doorzettingsmacht richting de stadsdelen heeft DMO niet, want de stadsdelen financieren de inzet van de CRG's zelf en ontvangen geen financiële bijdrage van DMO. Deze twee gegevens bepalen dat DMO zich tussen een visionaire en faciliterende op kan stellen. Het type regie dat DMO in de praktijk kan voeren, bevindt zich tussen een *visionaire* en een *faciliterende* regisseur.⁵⁸

Mogelijkheden voor regie door de stadsdelen

De CRG's hebben weinig beleidsvrijheid omdat hun werkzaamheden vrij gedetailleerd voorgeschreven zijn door DMO. De doorzettingsmacht van de CRG's verschilt per partner. Met sommige partners heeft het stadsdeel doorzettingsmacht omdat zij hier een subsidierelatie mee heeft (zoals MEE, Spirit, etc.). Bij andere partners, zoals politie of de Opvoedpoli, heeft het stadsdeel geen doorzettingsmacht. Het escalatiemodel dat de centrale stad heeft opgesteld biedt de CRG bij deze partners echter nog wel invloed om op informele wijze invloed uit te oefenen. De regierol van de stadsdelen laat zich het beste beschrijven als een rol die zich bevindt tussen een *faciliterende* en een *uitvoeringsgerichte* regisseur.⁵⁹

4.2.5 Partners

In de aanpak zijn partners betrokken op het gebied van:

- Hulpverlenende instellingen zoals Altra en Spirit;
- Welzijnsinstellingen, zoals het AMW en Streetcornerwork;
- Instellingen met LVG expertise, zoals St. MEE en WSG;
- Gezondheidszorg instellingen voor jeugdigen en voor volwassenen;
- Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam;
- Politie;
- Onderwijs en leerplichtingstellingen;
- Arbeidstoeleidend instellingen, zoals DWI.

Veel stadsdelen maken onderscheid tussen een 'vaste kern', deelnemers die ieder overleg aanschuiven ongeacht de problematiek van de gezinnen die geagendeerd staan, en deelnemers die op afroep kunnen worden uitgenodigd. De samenstelling van het overleg verschilt per stadsdeel.

4.2.6 Werkwijzen aanpak

In de werkwijzen van de aanpak kan onderscheid gemaakt worden in de situatie tot en met 2012 en de situatie vanaf 2013. Het onderzoek van de rekenkamer is gedaan in 2012 en heeft daarmee betrekking op de situatie voor 2013.

⁵⁸ Zie voor een beschrijving van de verschillende soorten regie hoofdstuk 2.

⁵⁹ Zie voor een beschrijving van de verschillende soorten regie hoofdstuk 2.

Tot 2013 had ieder stadsdeel een overlegtafel met de naam lokaal gezinsoverleg (LGO) waar samen met de belangrijkste betrokkenen de aanpak van risico- en MPG-gezinnen in dat stadsdeel besproken werd. In stadsdeel Zuidoost heeft het lokaal gezinsoverleg sinds 2011 een andere naam, namelijk stadsdeeltafel jeugd en gezin (SJG). Binnen elk stadsdeel zijn er één of twee CRG's welke procesregie over de aanpak voeren. De CRG is de voorzitter van het LGO of SJG. Doelen van het overleg zijn het bespreken en analyseren van de casussen waar stagnerende hulpverlening aanwezig is en het adviseren over in te zetten interventies. Voor MPG-gezinnen wordt in het overleg op hoofdlijnen een plan van aanpak opgesteld, wordt op vaste momenten aandacht besteed aan de voortgang van lopende aanpakken en wordt besloten of het nodig is om een gezinscoach aan een gezin toe te wijzen. Deze gezinscoach heeft de casusregie over de aanpak van een gezin en coördineert daarmee de gezamenlijke uitvoering van het gezinsplan van aanpak dat in het overleg is opgesteld. Wanneer in het overleg besloten wordt om een gezinscoach in te zetten is de CRG degene die de gezinscoach benoemt. Gezinscoaches worden ingekocht en ingezet vanuit de structurele middelen van de stadsdelen en van DMO. Voor risicogezinnen wordt geen gezinscoach aangewezen, maar wordt in het overleg eventueel wel bepaald welke organisatie verantwoordelijk is voor de hulpverlening aan het gezin. Risicogezinnen vallen na bespreking op het overleg niet verder onder de procesregie van de CRG.

De voortgang van de aanpak van een MPG-gezin wordt drie maanden na ingang van het plan van aanpak besproken op het LGO of SJG. Wanneer de uitvoering van het plan van aanpak niet naar wens verloopt wordt de aanpak bijgestuurd of, wanneer blijkt dat overstijgende expertise gewenst is, 'opgeschaald' naar de aanpak op stadsregioniveau. Als er in de aanpak van een MPG-gezin afspraken niet worden nagekomen door (een van de) organisaties, heeft de CRG de bevoegdheid om knelpunten te 'escaleren' naar de directies en besturen van de betrokken organisaties. Zes maanden na de start van een plan van aanpak wordt de aanpak van een gezin in het LGO afgesloten of verlengd, wanneer de gewenste resultaten nog niet zijn bereikt.⁶⁰

Vanaf 2013 worden op stadsdeel niveau, naast de risico- en MPG-gezinnen categorie één, ook de MPG-gezinnen categorie twee en drie besproken. Uitzonderingen zijn de stadsdelen Nieuw-West en Zuid, die hebben gefunctioneerd als proeftuinen en al vanaf maart 2012 de MPG 2 en 3 op stadsdeelniveau bespreken.

Het overleg in de nieuwe aanpak wordt de MPG experttafel genoemd. In ieder stadsdeel wordt de MPG experttafel door een procesregisseur voorgezeten. Hiernaast is de belangrijkste verandering dat voordat een MPG-gezin op de MPG experttafel besproken wordt er een uitvoerdersoverleg moet hebben plaatsgevonden en er een gezinsplan van aanpak opgesteld moet zijn.

⁶⁰ Gemeente Amsterdam: DMO (2011) *Beschrijving werkprocessen Coördinator Risicogezinnen*. Update november 2011

4.3 Aanpak Top600

4.3.1 Achtergrond

De aanleiding voor de Top600 aanpak was de constatering dat misdrijven steeds gewelddadiger en de daders steeds jonger werden. Gegeven de impact die geweldsdelicten hebben op de slachtoffers en hun omgeving zijn door de politie 600 jonge ernstige geweldplegers geselecteerd die gezamenlijk in de laatste 5 jaar 15.000 keer zijn geregistreerd in politiesysteem in relatie tot high impact delicten.⁶¹

De Amsterdamse driehoek van gemeente, politie en openbaar ministerie heeft op 17 januari 2011 in aanwezigheid van de wethouders Zorg en Jeugd het *Plan van aanpak Top600* vastgesteld en heeft daarmee aangegeven een meer gerichte inspanning te leveren in de aanpak van de veelplegers van high-impact delicten.⁶²

Bij de inrichting van Top600 aanpak is gebruik gemaakt van de lessen die zijn geleerd van de Top52 aanpak in Zuidoost.⁶³

4.3.2 Doel

De aanpak kende bij aanvang twee hoofddoelen:⁶⁴

1. Het terugdringen van geweldsdelicten, overvallen, straatroof en woninginbraken.
2. Het voorkomen van verdere schade aan de betrokkene uit de Top600, het gezin waaruit hij of zij komt en de samenleving.

Deze doelstellingen zijn in het *Veiligheidsplan Amsterdam 2012-2014* (november 2011) verder uitgewerkt in de volgende drie doelstellingen:

1. De overheid is in 2012 in scope en in control over de Top600
2. Het significant terugdringen van ernstige geweldsdelicten (zware mishandeling, openlijke geweldpleging, overvallen, straatroof en moord/doodslag) en woninginbraken.
3. Het verbeteren van veiligheidsgevoelens van bewoners, ondernemers en bezoekers.

In december 2012 zijn de doelstellingen in het Regionaal veiligheidsplan aangepast en vastgesteld door het regionaal college en deze luiden nu als volgt:⁶⁵

1. Het verminderen van high impact criminaliteit (HIC).

⁶¹ Top600 aanpak, .bestuurlijke oplegger bij Regionaal plan van aanpak Top600, januari 2011, p. 2.

⁶² Commissieflap, raadscommissievergadering Algemene Zaken, Financiën etc. 24 maart 2011

⁶³ Binnen de Top 52 aanpak bestond onduidelijkheid over de regierol. (gemeente en OM). Daarnaast was de verantwoordelijkheid voor het beheer van de personen lijst niet vastgelegd en waren criteria voor plaatsing op de lijst niet helder beschreven. Ook was de registratie van gegevens niet goed geregeld. Tevens was de caseload van de casusregisseur was te hoog. Met deze knelpunten is bij de Top600 aanpak rekening gehouden. (bron: gespreksverslag programmabureau Top600).

⁶⁴ Regionaal plan van aanpak Top600, 2011

⁶⁵ Het Regionaal Veiligheidsplan 2012-2014: aanpassingen en aanvullingen, november 2012 (vastgesteld door regionaal college op 10 december 2012).

2. Het verbeteren van het perspectief van de doelgroep.
3. Het voorkomen/verminderen van instroom in de Top600 van broertjes en zusjes.

4.3.3 Doelgroep

De criteria voor de doelgroep van de Top600 aanpak zijn in het convenant Top600 aanpak concreet geformuleerd. Allereerst wordt er een zogenaamde groslijst samengesteld op basis van de volgende criteria:⁶⁶

1. alle personen die in de afgelopen vijf jaar **drie keer of meer** aangehouden verdachte zijn voor (pogingen van) high impact delicten: overvallen, straatroof, inbraak, zware mishandeling, moord doodslag of openlijke geweldpleging *en* die verdachte zijn van een misdrijf in de afgelopen twee jaar *en* minimaal één keer zijn voorgeleid aan de rechter commissaris in die vijf jaar.
2. alle personen die in de afgelopen vijf jaar één of tweemaal aangehouden verdachte zijn voor (pogingen van) high impact delicten *en* die aangehouden verdachte zijn van een misdrijf in de afgelopen twee jaar *en* die minimaal één keer zijn voorgeleid aan de RC in die vijf jaar en 33 keer of meer zijn aangehouden voor een misdrijf *of* die minimaal één keer zijn voorgeleid aan de RC in die vijf jaar en 38 of meer keer registraties van aandachtsvestiging op hun naam hebben staan en minimaal twee keer zijn aangehouden voor misdrijven in totaal die vijf jaar *of* drie keer zijn voorgeleid aan de RC in die vijf jaar.

Voor de personen die aan bovenstaande criteria voldoen geldt bovendien dat ze voor opname op de Top600 lijst moeten voldoen aan één van de volgende drie criteria:

1. Veelplegers: Personen die in de afgelopen vijf jaar tenminste driemaal in aanraking zijn gekomen met justitie en waarbij een veroordeling tot een vrijheidsbenemende straf of maatregel of taakstraf heeft plaatsgevonden of een OM-taakstraf is opgelegd.
2. Potentiële jeugdige veelplegers: Jeugdige personen (jonger dan 21 jaar) die in de afgelopen vijf jaar tenminste tweemaal in aanraking zijn gekomen met justitie en waarbij een veroordeling tot een vrijheidsbenemende straf of maatregel of taakstraf heeft plaatsgevonden of een OM-taakstraf is opgelegd.
3. First offender jeugd: Jeugdige personen (jonger dan 21 jaar) die in de afgelopen vijf jaar tenminste eenmaal in aanraking is gekomen met justitie en waarbij een veroordeling tot een vrijheidsbenemende straf of maatregel of taakstraf heeft plaatsgevonden of een OM-taakstraf is opgelegd en waarbij uit de aard (dus niet hoeveelheid) van de politiemutaties blijkt dat het relateren van de persoon aan high impact delicten mogelijk ernstig negatief wordt beïnvloed zijn thuissituatie of zijn psychische gesteldheid.

Het is niet vereist dat de sanctie(s) onherroepelijk zijn en het is evenmin niet vereist dat het om afzonderlijke sancties (bij 1 en 2) gaat (mag gevoegd zijn).

⁶⁶ Zie de bijlage bij het convenant Top600 aanpak

4.3.4 Regie gemeente

Binnen de aanpak worden twee vormen van regie onderscheiden. Procesregie op de uitvoering van de gehele aanpak en casusregie op de persoonlijk plannen van aanpak voor elk van de Top600 betrokkenen.

De procesregie voor de Top 600 aanpak is belegd bij het programmabureau Top600. Het programmabureau faciliteert verschillende overleggen (voorbereiding, verslaglegging, voorzitterschap), zorgt dat knelpunten worden geadresseerd, maakt de monitor, verzamelt gegevens, en schrijft adviezen ten behoeve van besluitvorming, etc.

De casusregie wordt ongeveer in gelijke mate uitgevoerd door reclasseringsorganisaties (25%), Bureau Jeugdzorg (16%), de GGD (20%), het Openbaar Ministerie (13%) en de (regio)politie (23%).

Mogelijkheden voor regie

Welk type regie de gemeente kan voeren is afhankelijk van de mate waarin de gemeente beschikt over doorzettingsmacht en de beleidsvrijheid die de gemeente heeft. In het kader van de Top600 aanpak is de beleidsvrijheid relatief beperkt omdat veel van de activiteiten plaats vinden binnen strikte juridische kaders. Daarnaast is de gemeente voor de invulling van de aanpak voor een belangrijke deel afhankelijk van de inzet van de deelnemende partners. Dat alles maakt dat de gemeente beperkte beleidsvrijheid heeft op dit terrein. Ook heeft de gemeente niet richting alle partijen dezelfde doorzettingsmacht. Bij sommige partijen is er sprake van een subsidierelatie of gaat het om gemeentelijke diensten. Hier heeft de gemeente wel doorzettingsmacht. Bij andere belangrijke partijen zoals politie, OM en Bureau Jeugdzorg heeft de gemeente dit niet. De doorzettingsmacht is daarmee ook beperkt. Dit betekent dat de gemeente in de praktijk met name een vorm van regie kan voeren die in de literatuur wordt aangeduid als faciliterende regie.⁶⁷ De daarbij horende samenwerkingsvorm wordt vaak als netwerksamenwerking aangeduid.

4.3.5 Partners

Binnen de Top600 aanpak werken in totaal meer dan 30 partijen samen. De gemeente Amsterdam, Bureaujeugdzorg Agglomeratie Amsterdam, politie Amsterdam-Amstelland, het openbaar ministerie en reclasseringsorganisaties vormen de kernpartners van de aanpak. De reden hiervoor is dat deze organisaties bepalen welke interventierichting er wordt gekozen, welke verzoeken bij samenwerkingsverbanden of daaraan deelnemende organisatie worden neergelegd en bijhouden welke resultaten er worden geboekt.⁶⁸

Naast de zes kernpartners zijn er bij de Top600 aanpak nog een groot aantal partijen bij de uitvoering betrokken. Het gaat hierbij om organisaties als Spirit, Cordaan,

⁶⁷ Zie voor een beschrijving van verschillende vormen van regie hoofdstuk 2.

⁶⁸ Convenant Aanpak Top600, oktober 2011, artikel 2.

Streetcornerwork, HVO-querido, De Bascule. In totaal zijn meer dan 30 organisaties bij de aanpak betrokken.⁶⁹

4.3.6 Overlegstructuur

Informatieverzamelgroep (voorzitter politie)

Van alle Top600-subjecten wordt een basisdossier aangelegd, waarin alle informatie over de persoon vanuit verschillende organisaties is opgenomen. De politie is de voorzitter van het overleg in de *Informatieverzamelgroep*, verder zijn OOV, een medewerker van de stadsdelen, het OM, de GGD, DMO, Bureau jeugdzorg en reclassering vertegenwoordigd. OOV treedt ook op namens de gemeentelijke diensten DWI, DPG en de Belastingdienst. OOV verzamelt de informatie bij deze diensten en brengt die in de *Informatieverzamelgroep*.

Vanuit de verschillende organisaties wordt informatie gebundeld en op basis van dit zogenaamde basisdossier wordt een voorlopig advies aan de *Weegploeg* gegeven. In dit advies staat welke organisatie het best de casusregie kan uitvoeren.

Weegploeg (voorzitter programmabureau Top600)

Elke week worden er binnen de weegploeg 8 casussen besproken en wordt besloten welke organisatie wordt belast met de casusregie. In de *Weegploeg* zijn de volgende organisaties vertegenwoordigd: OOV, het OM, bureau jeugdzorg, reclasseringsorganisaties, de GGD, DMO, de politie, DWI en het veiligheidshuis. Doel van de weegploeg is:

1. Het toedelen van dossiers aan een organisatie die regie vorm geeft.
2. Een platform bieden waar proces Top600 voortdurend wordt geëvalueerd en knelpunten verder worden gebracht.

De personen in de *Weegploeg* hebben een andere positie binnen hun eigen organisatie. Ze zijn gemachtigd door de desbetreffende organisatie om besluiten te nemen en kunnen dit ook binnen de eigen organisatie afdwingen. Soms zijn er van elke organisatie 2 personen aanwezig: een meer inhoudelijk deskundige met het oog op bespreken dossiers en een projectleider die meer een sturende rol heeft richting zijn/haar regisseurs en beleidsmatige kwaliteiten.

Naast het bespreken van de casussen heeft de weegploeg ook als taak om de plannen van aanpak per casus te evalueren. 10 weken nadat de casus is toebedeeld aan een organisatie komt de casus terug bij de weegploeg en wordt er gekeken of de uitvoering van het plan van aanpak voldoende integraal is, de uitvoering op schema ligt, er resultaten worden bereikt. Gebeurt er wat, gebeurt het integraal en gebeurt het met resultaat?

Ook fungeert de *Weegploeg* als platform waar zowel de *Informatieverzamelgroep* als de casusregisseurs knelpunten kunnen inbrengen. Die worden of binnen de *Weegploeg* opgelost en als dat niet kan wordt er opgeschaald naar de *Ambtelijke kerngroep*.

⁶⁹ Zie voor een volledig overzicht van partners: Met zorg aangepakt. Projectinformatie, november 2011. Deelnemers en bijdragen

Ambtelijke Kerngroep (voorzitter programmabureau Top600)

Een keer in de drie weken komt de *Ambtelijke kerngroep* bijeen om de voortgang van het Top600-project te bespreken. In het overleg zijn de volgende organisatie vertegenwoordigd: OOV, politie, OM, het veiligheidshuis, BJAA, DMO, DWZS, GGD, reclassering, de stadsdelen en de Amstelland gemeenten. Bij het overleg zitten de directeurs van de verschillende diensten, directies en organisaties. De *Ambtelijke werkgroep* lost knelpunten op (meestal aangedragen door de weegploeg) of legt deze voor aan de *Bestuurlijke stuurgroep*.

Bestuurlijke stuurgroep (voorzitter Burgemeester Amsterdam)

Eens in de 6 weken komt de *Bestuurlijke stuurgroep* bijeen. In de *Bestuurlijke stuurgroep* zitten onder andere de burgemeester (voorzitter), de hoofdcommissaris van politie, de hoofdofficier van justitie, en de wethouders Jeugd en zorg van de gemeente Amsterdam samen met de directeur BJAA, directeur vestiging Amsterdam RN en de directeur van de GGD. Binnen de stuurgroep wordt de aanpak gevolgd en worden bestuurlijke besluiten genomen over bijvoorbeeld de regels omtrent privacy en de regels rondom uitstroom van de Top600.

5 Analyse regierol aanpak risicojongeren

5.1 Onderzoeksvragen en samenvatting oordelen

In dit hoofdstuk analyseren we de regierol van de gemeente bij één van de aanpakken voor jongeren met problemen, namelijk bij de aanpak van risicojongeren van 12 jaar en ouder via de jeugdnetwerken 12+.

We beantwoorden de volgende onderzoeksvragen:

- Is de regierol van de gemeente bij de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken **in opzet goed** geregeld?
- Geeft de gemeente in **de praktijk voldoende** invulling aan haar regierol binnen de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken?
- In welke mate is de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken **succesvol**?

We gaan eerst in op de regierol van de centrale stad. Vervolgens wordt de regie die de stadsdelen voeren richting de deelnemers van de jeugdnetwerken geanalyseerd. Dit hoofdstuk is gebaseerd op documenten van DMO en stadsdelen, een enquête onder de betrokken partners, cijfers over risicojongeren uit het Informatiesysteem voor Jeugd en Gezin (ISJG) en gesprekken met de netwerkcoördinatoren ('neco's') in de stadsdelen en DMO. Bijlagen 5 en 9 bevat meer informatie over de gebruikte onderzoeksmethoden.

Samenvatting bevindingen regierol aanpak risicojongeren via de jeugdnetwerken 12+

Opzet regie

De centrale stad heeft haar eigen regierol, regievoeren op capaciteit en kosten van de jeugdnetwerken, onvoldoende ingevuld. De regierol van de stadsdelen bij de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken 12+ is beperkt ingevuld. De centrale stad heeft beperkt voorgeschreven hoe de regie van de stadsdelen eruit moet zien. De netwerkcoördinatoren van de stadsdelen worden geacht procesregisseur te zijn die voorzigt, signaleert, faciliteert en rapporteert over de resultaten. Nergens wordt duidelijk aangegeven welke doorzettingsmacht en beleidsvrijheid de procesregisseur van het stadsdeel heeft. Een escalatiemodel ontbreekt bijna overal behalve in de stadsdelen Zuid en Zuidoost. Ook worden afspraken en ambities niet of nauwelijks vastgelegd in convenanten. En over het algemeen wordt door de stadsdelen niet helder beschreven hoe de netwerkcoördinatoren geacht worden 'overzicht te houden' en 'verantwoording af te leggen'. Als stadsdelen al iets vastleggen over hun regierol bij het jeugdnetwerk 12+, dan zijn er aanzienlijke verschillen te zien. Doelstellingen en doelgroep zijn zeer divers vastgelegd en zelden wordt er in het begin een analyse gemaakt van het aantal risicojongeren in het stadsdeel.

Uitvoering regie

De centrale stad geeft gedeeltelijk invulling aan haar regierol. DMO vervult in de praktijk vooral een serviceverlenende, beperkte en faciliterende rol. Via deze rol stimuleert DMO samenwerking in het stedelijk overleg van netwerkcoördinatoren en de naleving van een

handreiking ISJG en een privacyreglement. Minder positief is dat het college van B&W weinig bestuurlijke aandacht heeft gehad voor de aanpak van risicojongeren. Verder is er geen heldere gemeenschappelijke beleidslijn voor de aanpak en houdt DMO de resultaten van de aanpak niet bij.

Ook de stadsdelen geven matig tot redelijk invulling aan hun regierol bij jeugdnetwerken 12+. Het feit dat de partners de regievoering door de stadsdelen gemiddeld als rapportcijfer slechts een 6,6 geven, maakt duidelijk dat de gemeentelijke regie bij de jeugdnetwerken 12+ verbeterd kan worden. De stadsdelen hebben weinig zicht op de samenwerking van de partners en de overlap met andere aanpakken. Verder kan de samenwerking beter georganiseerd worden door heldere voorwaarden te stellen aan de samenwerking en goede afspraken over de taakverdeling te maken. Een andere belangrijke omissie bij de invulling van regie in de praktijk is dat de netwerkcoördinatoren van de stadsdelen zelden verantwoording afleggen over de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken. Ook is de bestuurlijke aandacht voor de aanpak van risicojongeren vanuit de stadsdelen zeer beperkt. De verschillen tussen stadsdelen zijn groot. In positieve zin valt stadsdeel Zuid op, waar de partners op vrijwel alle aspecten van regie positief oordelen. De stadsdelen West, Zuidoost (ondanks de heldere opzet van regie), Noord worden door de partners het minst positief beoordeeld. Dit zijn ook stadsdelen waar de netwerkcoördinator een meer terughoudende rol op afstand vervult. De hulpverlening aan risicojongeren wordt daarbij in eerste instantie overgelaten aan de reguliere hulpverlening. Het stadsdeel komt pas in beeld als de reguliere hulpverlening aan risicojongeren stagneert.

Resultaten

De aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken is gedeeltelijk succesvol. Het is lastig om iets te zeggen over het succes van de aanpak omdat de resultaatgegevens op dit moment onvoldoende betrouwbaar zijn. In 2006 heeft de gemeente het ISJG laten ontwikkelen, de totale kosten van het systeem bedragen inmiddels € 2,5 miljoen. De gemeente gebruikt het ISJG in beperkte mate en zeer verschillend. Bij de invoering van ISJG is te weinig nagedacht over de mogelijkheid om managementinformatie te genereren en transparante verantwoording af te leggen, wat een essentieel onderdeel is van regievoering. Op basis van de beschikbare gegevens uit ISJG concluderen wij, dat de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken beperkt succesvol is. Slechts 28% van alle 2.053 interventies die sinds 1999 zijn ingezet, zijn succesvol afgerond. Dit percentage kan veel hoger liggen, want van 40% van de afgesloten interventies is op dit moment niet bekend wat precies het resultaat was. Ook de betrokken partners bij de aanpak oordelen weinig positief over de resultaten die met de aanpak behaald worden. Gemiddeld is slechts 27% van de partners positief over het succes van de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken. Dit komt wellicht ook doordat de jeugdnetwerken 12+ geen heldere doelstelling met een eenduidige definitie van risicojongeren hebben. Dat maakt het lastig om vast te stellen of de jeugdnetwerken er aan bijgedragen hebben dat risicojongeren niet verder zijn afgegleden. De jeugdnetwerken 12+ zijn een ontmoetingsplek voor partners, maar in hoeverre de jeugdnetwerken daadwerkelijk bijdragen aan het niet verder afglijden van risicojongeren is onduidelijk. Tot slot zijn er op het niveau van maatschappelijke effecten (zoals de ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit, schooluitval en veiligheid) een aantal positieve effecten te zien. Maar het is niet duidelijk of de jeugdnetwerken 12+ hieraan hebben bijgedragen. Stadsdelen en de centrale stad maken dat niet inzichtelijk mede doordat zij geen inzicht geven in de gerealiseerde prestaties van het jeugdnetwerk 12+.

5.2 Opzet van regie centrale stad

Onderzoeksvragen 2: Is de regierol van de gemeente bij de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken in opzet goed geregeld?

Deze onderzoeksvraag beantwoorden wij op basis van de documenten met betrekking tot de opzet van de aanpak. In deze paragraaf lopen we de verschillende normen uit hoofdstuk 2 langs, om zo tot ons oordeel te komen.

5.2.1 Bevindingen bij de opzet van regie door de centrale stad

De centrale stad heeft de opzet van regie beperkt ingevuld. Hieronder lichten we dit oordeel aan de hand van onze bevindingen toe.

Vastlegging overkoepelende ambities in convenant

De gemeente heeft de overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen niet in een convenant op stedelijk niveau vastgelegd. Wel zijn er op stedelijk niveau twee documenten waarin samenwerkingsafspraken in coproductie met de stadsdelen zijn vastgelegd door DMO, zonder dat de partners het ondertekend hebben. Het gaat om de volgende twee documenten met samenwerkingsafspraken:

- ‘Stedelijke afspraken informatie-uitwisseling jeugdnetwerken’: daarin is van de verschillende partners vastgelegd wat hun rol is binnen het jeugdnetwerk en of zij als vaste deelnemer aan het jeugdnetwerk deelnemen. De gemeente heeft geen overkoepelende ambities in het document vastgelegd, maar beperkt zich tot de werkwijze en afspraken rondom de informatie-uitwisseling. Het document is opgesteld door DMO en is, in tegenstelling tot een convenant, niet ondertekend door alle relevante organisaties. Naast de rol van de verschillende organisatie is ook vastgelegd in hoeverre de organisatie het informatiesysteem raadpleegt, muteert of alleen informatie verstrekt.
- ‘Samenwerkingsafspraken VO en JN 12+’, waarin in mei 2009 door een gemeentelijke werkgroep afspraken zijn vastgelegd om de informatie uitwisseling tussen de jeugdnetwerken en het voortgezet onderwijs te verbeteren.

Het bestaan van deze niet officieel vastgestelde afspraken op stedelijk niveau kan mogelijk zorgen voor verwarring. Ook is, door het ontbreken van een convenant, niet duidelijk in hoeverre de afspraken onderschreven worden door de verschillende partnerorganisaties. Het ontbreken van een helder stedelijk convenant kan ervoor zorgen dat er verschillende convenanten door stadsdelen met stedelijke partners zijn opgesteld.

Beschrijving regie

Over de regierol van DMO is bijna niets vastgelegd. Een senior beleidsadviseur van DMO is verantwoordelijk is voor het formuleren van effectief en uitvoerbaar gemeentelijk beleid voor de aanpak van risicojongeren tot 24 jaar.

Aanvullend op het ontwikkelen van beleid, voert DMO ‘regie op capaciteit en kosten van jeugdnetwerken’.⁷⁰

⁷⁰ Gemeente Amsterdam, DMO, *Slimmer (samen) werken in de Amsterdamse Jeugdnetwerken. Procesmodel en het informatiesysteem*, augustus 2009, p.24.

Gemeenschappelijke beleidslijn uitzetten

DMO heeft geen heldere gemeenschappelijke beleidslijn vastgelegd voor de aanpak van risicojongeren. In december 2007 verrichtte Pel Advies & Coaching een evaluatie onder de Amsterdamse jeugdnetwerken, dit resulteerde in het rapport 'Toekomst Amsterdamse jeugdnetwerken 12+'. In 2008 stelden de wethouders en portefeuillehouders van de stadsdelen naar aanleiding van dit rapport de volgende doelstelling voor de jeugdnetwerken vast:

'Jeugdnetwerken 12+ vormen een fijnmazig vangnet in de sluitende aanpak voor jongeren met problemen op het gebied van school/werk, gezin, straat en vrije tijd. Zij leveren daarmee een wezenlijke bijdrage aan het voorkomen van verder afglijden van risicojongeren tussen 12 en 23 jaar richting schoolverlaten en/of crimineel gedrag en het verminderen van overlast'.⁷¹

Bovenstaande doelstelling is niet vertaald naar concrete resultaatafspraken. Ook ontbreekt een nadere analyse over de beginsituatie, de gemeente heeft niet geïnventariseerd hoeveel risicojongeren er in 2008 waren. Hierdoor is moeilijk te meten of de jeugdnetwerken een positief effect hebben gehad op het aantal risicojongeren.

Beschrijving samenwerking

Ook is niets vastgelegd over de samenwerking tussen DMO en de stadsdelen bij de aanpak van risicojongeren. Geen van de documenten gaat in op de samenstelling en de frequentie van het stedelijk overleg van netwerkcoördinatoren met DMO, de informatie die de stadsdelen aan DMO geven en een escalatiemodel ontbreekt ook. Verder heeft DMO in een handboek⁷² beschreven hoe het ISJG gebruikt kan worden en in een privacyreglement is vastgelegd welke informatie de partners kunnen delen op een zodanige manier dat er voldaan wordt aan privacywetgeving.⁷³

Beschrijving verantwoording afleggen

Nergens beschrijft DMO hoe zij zelf verantwoording af wil leggen aan bijvoorbeeld de stadsdelen of de wethouder. Wel schreef de gemeente in het procesmodel van 2009 dat het ISJG van belang is om te kunnen sturen. Er werd op dat moment nog onderzoek gedaan naar de juiste prestatie-indicatoren en de benodigde managementinformatie.

Beschrijving benodigde capaciteit voor regie

Tot slot heeft DMO ook niet vastgelegd hoeveel capaciteit zij wil inzetten voor de regie op de aanpak voor risicojongeren. Officieel is de taak van DMO ook om regie te voeren op de capaciteit. Onduidelijk is wat deze regietaak inhoudt. In elk geval heeft DMO van te voren niet geïnventariseerd hoeveel capaciteit de stadsdelen nodig hebben om procesregie te voeren.

⁷¹ DMO, Toelichting agendapunt bij Portefeuillehouderoverleg sociaal domein, 7 mei 2008.

⁷² Gemeente Amsterdam, DMO, *Handboek Informatiesysteem Jeugd en Gezin*, 22 november 2010.

⁷³ Gemeente Amsterdam, *Privacyreglement casuïstiekoverleg jeugdnetwerken 12+*, 28 april 2008.

5.2.2 Conclusie opzet van regie centrale stad

In tabel 5.1 geeft de linkerkolom de normen weer die wij hanteren voor de opzet van regie. De rechterkolom geeft aan in welke mate de centrale stad voldoet aan deze normen.

Tabel 5.1- Overzicht beoordeling opzet van regie door de centrale stad

Normen	Oordeel
1. Overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen zijn vastgelegd in een convenant	-/+
2. Er is beschreven hoe de gemeente regie wil voeren en welke mogelijkheden ze daarvoor heeft	-
3. Er is beschreven wat de regisseur doet om overzicht te houden	-
4. Er is een gemeenschappelijke beleidslijn uitgezet	-
5. Er is beschreven hoe samenwerking wordt gerealiseerd	-
6. Er is beschreven hoe verantwoording wordt afgelegd	-
7. De gemeente heeft beschreven welke capaciteit nodig is om regie te voeren	-
Totaal	-

+ voldoende, +/- gedeeltelijk, - onvoldoende

De gemeente heeft onvoldoende vastgelegd wat de mogelijkheden en de invulling van regie is die DMO richting de stadsdelen voert. De rol van de centrale stad (DMO), 'regievoeren op capaciteit en kosten van jeugdnetwerken', is slechts heel beknopt beschreven en helemaal niet uitgewerkt. Ook wordt niet ingegaan op de mogelijkheden die DMO, gezien de beperkte beleidsvrijheid en beperkte doorzettingsmacht, heeft om regie te voeren.

5.3 Uitvoering van regie centrale stad

Onderzoeksvraag 3. Geeft de gemeente in de praktijk voldoende invulling aan haar regierol over de aanpak van risicjongeren via de jeugdnetwerken?

Deze onderzoeksvraag beantwoorden wij op basis van documenten en informatie die wij ontvangen hebben tijdens de interviews met DMO en de netwerkcoördinatoren van de zeven stadsdelen. In deze paragraaf lopen we de verschillende normen uit hoofdstuk 2 langs, om zo tot ons oordeel te komen.

5.3.1 Bevindingen bij de uitvoering van regie door de centrale stad

De centrale stad (DMO) vult haar regierol onvoldoende in.

Hieronder lichten we dit oordeel aan de hand van onze bevindingen toe.

Bestuurlijke aandacht

De bestuurlijke aandacht voor de aanpak van risicjongeren via de jeugdnetwerken is gering. Voormalig wethouder Asscher was tussen 2006 - 2012 verantwoordelijk voor de aanpak van risicjongeren op het niveau van de centrale stad. Hij was van mening dat stadsdelen zelf de verantwoordelijkheid dragen voor uitvoering van de aanpak risicjongeren en de centrale stad een zeer terughoudende rol dient te spelen. Desondanks is er binnen de aanpak een belangrijke rol voor DMO weggelegd. DMO

zag voor zichzelf vooral een regietaak op het gebied van de capaciteit en kosten binnen de aanpak. Daarnaast investeerde DMO in de aanschaf en onderhoud van een informatiesysteem voor de aanpak van risicojongeren (ISJG). Vanuit het bestuur van de centrale stad is er echter weinig aandacht geweest voor de aanpak. Voormalig wethouder Asscher stelde voor de jeugdnetswerken zelden documenten vast. Omgekeerd werd de wethouder ook maar heel beperkt geïnformeerd over de voortgang van de aanpak risicojongeren. Hij werd bijvoorbeeld niet geïnformeerd over cijfers uit het ISJG over de aanpak.

Elementen van regie: overzicht, beleidslijn, organisatie samenwerking en verantwoording

Het kritisch vragen stellen aan de stadsdelen, om goed inzicht te krijgen in knelpunten, gebeurt niet systematisch. DMO gebruikt de gegevens over risicojongeren in het ISJG niet om overzicht te houden op de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetswerken door de stadsdelen.

Een gemeenschappelijke beleidslijn ontbreekt en DMO kan dus ook niet toezien op het naleven van een dergelijke beleidslijn. In toenemende mate heeft DMO wel aandacht voor het uniform vastleggen van gegevens over risicojongeren in het ISJG en ziet zij toe op het gebruik van het 'Handboek ISJG' (2010).

Om de samenwerking tussen de stadsdelen te bevorderen, organiseert DMO, op initiatief van de stadsdelen, elke twee maanden een stedelijk overleg.

Verder houdt DMO niet de resultaten van de aanpak bij. De centrale stad investeerde € 2,5 miljoen in een duur ISJG, waar de stadsdelen informatie over risicojongeren in konden registreren.⁷⁴ Onbekend is welke afspraken zijn gemaakt over deze investering. Vervolgens gebruikte DMO dit systeem niet om inzicht te krijgen in de resultaten en verantwoording af te leggen aan het college van B&W en de betrokken partners.

Redenen voor de beperkte bestuurlijke aandacht

- Politiek-bestuurlijk gevoelige relatie met de stadsdelen. De aanpak van risicojongeren werd uitgevoerd door de stadsdelen, waar dagelijks besturen eerstverantwoordelijke zijn. De centrale stad heeft namelijk geen formele bevoegdheid om de stadsdelen op hun eigen welzijnsveld aan te spreken.
- De afbouw van de rijksmiddelen met € 20 miljoen.
- De beperkte effecten van interventietrajecten voor risicojongeren. De aanpak van risicojongeren riep teveel vragen op. Het college wilde eerst weten of de aanpak doelmatig en te verwachten effectief is.
- Een kwestie van prioritering: onderwijs en Preventief Interventie Team (PIT) kregen de meeste aandacht van de voormalige wethouder.

⁷⁴ Dit blijkt uit een exceloverzicht *Bekostiging Informatie Systeem Jeugd en Gezin (2006 t/m 2012)* dat DMO in oktober 2012 op ons verzoek verstrekke.

Inzet capaciteit

De afgelopen jaren zette DMO circa 3 FTE, bestaande uit één senior beleidsadviseur specifiek voor de jeugdnetwerken 12+ en twee meer algemene beleidsadviseurs voor jeugd & veiligheid. De senior beleidsadviseur van DMO zorgt ervoor dat de stadsdelen over een registratiesysteem beschikken, er een privacyreglement is. Ook zit de beleidsadviseur het stedelijk overleg voor dat maandelijks plaatsvindt. De ureninzet specifiek op ISJG en de jeugdnetwerken 12+ is lastig te benoemen omdat de functie van senior beleidsadviseur vervuld werd door een sleutelfiguur voor alles op gebied van risicojongeren, jeugd & veiligheid. Naast de coördinatie, zette DMO in 2012 ook circa 1,4 FTE in aan administratieve ondersteuning. Deze ondersteuning wordt geleverd door een functioneel beheerder, servicedesk, databaseanalist en een opleidingscoördinator.⁷⁵

DMO is voornemens om, mede door de grote bezuinigingen op rijks gelden en het vertrek van de vorige senior beleidsadviseur, de capaciteit te reduceren naar totaal 2 FTE voor het hele beleidsveld van risicojongeren jeugd & veiligheid. Van deze 2 FTE is slechts 5 uur per week (0,1 FTE) specifiek geormerkt voor coördinatie van het ISJG en de jeugdnetwerken 12+.

5.3.2 Conclusie uitvoering regie centrale stad

In tabel 5.2 geeft de linker kolom de normen weer die wij hanteren voor de uitvoering van regie. De rechterkolom geeft aan in welke mate de centrale stad voldoet aan deze normen.

Tabel 5.2- Overzicht beoordeling uitvoering van regie door de centrale stad

Normen	Oordeel
1. Er is voldoende bestuurlijke aandacht	-
2. De regisseur heeft overzicht	-
3. De regisseur zorgt er voor dat er een gemeenschappelijke beleidslijn wordt gevolgd	+/-
4. De regisseur organiseert samenwerking	+
5. De regisseur legt verantwoording af	-
6. Er is voldoende capaciteit om de regierol uit te voeren	+
Totaal	+/-

+ voldoet, +/- voldoet gedeeltelijk, - voldoet niet

De centrale stad (DMO) vult haar regierol op gedeeltelijk in. DMO vervult in de praktijk een serviceverlenende, faciliterende rol. Via deze rol stimuleert DMO samenwerking in het stedelijk overleg van netwerkcoördinatoren en de naleving van een handreiking ISJG en een privacyreglement. Dat is op zich prima, maar een aantal andere aspecten van regie worden niet goed ingevuld:

⁷⁵ In 2012 was er in totaal 2.660 uur nodig: 1.400 uur functioneel beheerder, 560 uur servicedesk, 560 uur database-analist en 140 uur opleidingscoördinator. Uitgaande van 1FTE (1.872) uur had DMO voor ondersteuning omgerekend 1,4 FTE nodig in 2012.

- Het college van B&W heeft weinig bestuurlijke aandacht voor de aanpak van risicojongeren.
- DMO zorgt niet voor de naleving van een heldere gemeenschappelijke beleidslijn door de stadsdelen.
- De resultaten van de aanpak worden niet bijgehouden door DMO en DMO legt ook geen verantwoording af aan het college en de betrokken partners.

5.4 Opzet van regie stadsdelen

Onderzoeksvraag 2. Is de regierol van de gemeente bij de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken 12+ in opzet goed geregeld?

Deze onderzoeksvraag beantwoorden wij op basis van documenten die we van DMO en de zeven stadsdelen hebben ontvangen. Om tot een oordeel te komen, lopen we in deze paragraaf de verschillende normen uit hoofdstuk 2 langs.

In bijlage 3 is per stadsdeel in een tabel aangegeven hoe het oordeel over de opzet van regie door de stadsdelen tot stand is gekomen.

5.4.1 Bevindingen bij norm 1- Overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen zijn vastgelegd in een convenant

Toetsaspecten

- Alle belangrijke organisaties zijn in het convenant vertegenwoordigd
- Ambities, afspraken en werkwijzen zijn helder verwoord

Oordeel

Op stadsdeel Noord na, heeft geen van de stadsdelen hun ambities, afspraken en werkwijzen voor de aanpak van risicojongeren vastgelegd in een convenant.

Bevindingen

Aangezien de centrale stad geen overkoepelende ambities en afspraken heeft vastgelegd in een convenant, kijken we in hoeverre stadsdelen dit wel gedaan hebben. Stadsdeel Noord heeft als enige stadsdeel zijn ambities, afspraken en werkwijzen voor de aanpak van risicojongeren in oktober 2008 vastgelegd in een convenant.⁷⁶ Dit convenant is ondertekend door in totaal 15 organisaties zoals: het stadsdeel, stichting streetcornerwork, politie, ketenunit, GGD, Bureau Jeugdzorg, welzijnsstichting Doras, Spirit, Mentrum, Altra jeugdzorg, Amarantis, OPDC de Pont, ROC Amsterdam, Brederocollege en de Raad voor Kinderbescherming. Alle belangrijke organisaties zijn in dit convenant vertegenwoordigd. Naast Noord heeft ook Oost convenanten opgesteld, maar niet specifiek voor de aanpak van risicojongeren. De convenanten van voormalige stadsdelen Zeeburg en Oost-Watergraafsmeer dateren uit 2008 en hebben betrekking op het realiseren van 'maatschappelijke steunsystemen' voor bewoners in het algemeen. Vanaf 2011 maakt het stadsdeel wel gebruik van het 'Vervolgconvenant buurtbemiddeling Amsterdam 2011' dat geldt voor alle

⁷⁶ Stadsdeel Amsterdam-Noord, *Convenant Jeugdnetwerk 12+ Amsterdam Noord*, oktober 2008.

Meldpunten Zorg en Overlast, maar dat richt zich niet specifiek op de aanpak van risicojongeren.

Sommige stadsdelen hebben afspraken op een andere manier dan een convenant vastgelegd. Zo heeft stadsdeel centrum afspraken over deelname aan het jeugdnetwerk 12+ en de zorg aan risicojongeren vastgelegd ion de subsidiebeschikking met Sciandri (voor sportstimulering), Streetcornerwork (voor veldwerk en lokale trajectbegeleiding), stichting IJsterk (voor tiener- en jongerenwerk) en Centram (voor maatschappelijke dienstverlening). In stadsdeel West zijn de afspraken voor het casuïstiekoverleg 12+ wel vastgelegd, maar niet in een convenant, maar in een werkdocument.⁷⁷ Ook zijn bepaalde deelafspraken vastgelegd, maar niet ineen convenant. Zo zijn de werkafspraken tussen Bureau jeugdzorg en de politie voor de casuïstieknetwerken vastgelegd in een beleidsdocument.⁷⁸

5.4.2 Bevindingen bij norm 2 - Er is beschreven hoe de gemeente regie wil voeren en welke mogelijkheden ze daarvoor heeft

Oordeel

De stadsdelen leggen niets over de mogelijkheden van regie en in beperkte mate over de invulling van regie vast. Alleen de stadsdelen Zuidoost en West hebben helder beschreven hoe zij regie willen voeren bij de aanpak van risicojongeren.

Bevindingen

De stadsdelen gaan niet in op de mogelijkheden die zij hebben om regie te voeren. Zij gaan niet in op de beleidsvrijheid en doorzettingsmacht die ze hebben en wat dit betekent voor het type procesregisseur dat de netwerkcoördinatoren kunnen zijn. Aanvullend op de stedelijke visie op regie, kunnen stadsdelen ook beschrijven hoe zij hun regie op de aanpak van risicojongeren willen invullen. De meeste, namelijk vijf van de zeven stadsdelen (Zuidoost, West, Zuid, Centrum en Noord), maken hier van gebruik door in een beleidsplan globaal te beschrijven hoe zij regie wil voeren.

Tabel 5.3 geeft de beschrijving van regie weer.

Tabel 5.3 – Beschrijving regie stadsdelen

Organisatie	Vastgelegde visie op regie
Zuidoost	- Stadsdeel voert procesregie en heeft een verbindende, activerende en signalerende rol. ⁷⁹
West	- Regievoeren: Controleren en monitoren van jongeren en netwerkpartners. Wel vertrouwen op professional. Ook belangrijk: Verbinden, signaleren, faciliteren en een schakel tussen beleid en uitvoering. ⁸⁰

⁷⁷ Stadsdeel West, *Afspraken Casuïstiekoverleg 12+*, februari 2012.

⁷⁸ Politie district 5, *Werkafspraken BJA& casuïstieknetwerken 12+*.

⁷⁹ Stadsdeel Zuidoost heeft in 2011 ervoor gekozen het jeugdnetwerk op te laten gaan in een stadsdeeltafel. Deze nieuwe werkwijze met stadsdeeltafels heeft het stadsdeel onderbouwd met een visie op stadsdeeltafels en een werkproces. Daarin wordt beschreven hoe het stadsdeel de procesregie voert.

Organisatie	Vastgelegde visie op regie
Zuid	- Aanbodcoördinatie: inspanningen om geheel aan activiteiten, om vraag en aanbod, goed bij elkaar te brengen. In de uitvoering van beleid blijft het stadsdeel monitoren en partners tot samenwerking bewegen om resultaten te behalen. ⁸¹
Centrum	- Het organiseren en voorzitten van netwerkbijeenkomsten, het verbinden van de juiste personen met elkaar, het maken van afspraken, het aanspreken van partijen op hun afspraken, het bewaken van de uitvoering en het evalueren van succes. ⁸²
Noord	- Het stadsdeel zit het JN12+ voor, is aanspreekpunt voor de (incidenteel) deelnemende organisaties, is ontvanger van meldingen, klachten, wijst de casusregisseur aan, bewaakt de afspraken in de gekozen (geprotocolleerde) werkwijze, bewaakt het proces en kan hiervoor alle rapportages genereren, heeft het totaaloverzicht over alle cases van het JN12+, neemt contact op met andere partners als proces niet goed loopt, signaleert als afspraken met betrekking tot beveiliging (registratiesysteem) niet nagekomen worden, geeft signalen of knelpunten in het lokale jeugdbeleid door, is eindverantwoordelijk voor de jaarlijkse verslaglegging van de behaalde resultaten van het JN12+. ⁸³

Er zijn ook twee stadsdelen die hun regierol niet beschreven hebben. Nieuw-West heeft alleen een zeer globaal afdelingsplan en verwijst verder naar stedelijke documenten. Stadsdeel Oost heeft geen recente beschrijving van regie voor het hele stadsdeel, het beschikt alleen over het 'Model jeugdnetwerk Zeeburg' (september 2008) van voormalig stadsdeel Zeeburg. Daarnaast is in de jeugd en onderwijs agenda 2011-2014 zeer globaal aangegeven wat Oost wil bereiken met de aanpak voor risicojongeren via de jeugdnetwerken, namelijk: 'Continuering van de zorg en aanpak van risicojongeren'.⁸⁴ Het meest recente 'Werkplan Jeugdnetwerk en LGO Oost 2011' (november 2011) geeft niet weer hoe het stadsdeel de regietaak wil invullen.⁸⁵ Wel geeft dit plan kort weer dat verschillende jeugdnetwerken zijn samengevoegd na de fusie met de stadsdelen.

⁸⁰ Stadsdeel West beschrijft in een werkbeschrijving voor projectleiders jeugd en overlast een beperkte opvatting van regie: controleren en monitoren van jongeren en netwerkpartners. Daarnaast onderscheidt het stadsdeel wel enkele andere speerpunten die ook onder regie geschaard kunnen worden zoals verbinden, signaleren en faciliteren.

⁸¹ Stadsdeel Zuid heeft de vernieuwing van beleid aangegrepen om de regierol te beschrijven. Zuid deed dit in het 'Beleidskader sociaal domein Zuid. Vernieuwen, Verbinden en Vereenvoudigen' (november 2010). Daarin heeft het stadsdeel vastgelegd wat zij in algemene zin verstaat onder aanbodcoördinatie oftewel regie. Doordat deze definitie niet alleen geldt voor de aanpak van risicojongeren via het jeugdnetwerk is de definitie van regie echter minder specifiek.

⁸² Stadsdeel Centrum beschrijft de regietaken van de netwerkcoördinator in het jaarplan voor jeugd en veiligheid.

⁸³ Stadsdeel Noord stelde in 2008 een convenant⁸³ op waarin uitgebreid de regietaken van het stadsdeel worden opgesomd.

⁸⁴ Stadsdeel Oost, *JOOST De jeugd- onderwijsagenda van Stadsdeel Oost 2011-2014*, 8 november 2011, p. 16.

⁸⁵ Stadsdeel Oost, *Werkplan Jeugdnetwerk en LGO Oost 2011*, team aanbodcoördinatie, 15 november 2011.

Tot slot geeft stadsdeel West aan dat ze eind 2012 nadrukkelijk geen extra inzet meer gepleegd heeft op het nauwgezet beschrijven en vastleggen van de regierol, taken en verantwoordelijkheden van partners voor het jeugdnetwerk 12+. West heeft ervoor gekozen in nieuwe innovatieve praktijken te ontwikkelen weg van casuïstiek overleggen en coördinatie, in de vorm van Buurtpraktijkteams, om een vergaande buurtgerichte integrale aanpak, samenwerking en een gezamenlijke focus te realiseren. Daarbij staat volgens het stadsdeel juist het loslaten van protocollen, coördinatie en bestaande ketensamenwerkingsvormen voorop. Wij constateren dat er van echt loslaten van bestaande ketensamenwerking geen sprake is omdat het stadsdeel wel capaciteit inzet voor de regie van het jeugdnetwerk 12+.

5.4.3 Bevindingen bij norm 3 - Er is beschreven wat de regisseur doet om overzicht te houden

Toetsaspecten:

Beschreven is:

- de informatie die de partners moeten aanleveren;
- hoe zicht wordt gecreëerd op de problemen die bij jongeren of gezinnen spelen;
- hoe zicht wordt gecreëerd op overlap met andere aanpakken;
- hoe zicht wordt gecreëerd op de samenwerking tussen organisaties;
- hoe zicht wordt gecreëerd op de uitvoering van de aanpak bij jongeren of gezinnen.

Oordeel

Het onderdeel 'overzicht houden' van regie bij de jeugdnetwerken 12+ is niet helder beschreven door de stadsdelen, maar dit op onderdelen wel door de centrale stad gedaan.

Bevindingen

DMO heeft in een procesmodel op onderdelen vastgelegd hoe de procesregisseur van de stadsdelen overzicht moet houden.⁸⁶ De meeste stadsdelen (Oost, Zuid, Centrum en West) beschrijven niet aanvullend hoe zij als procesregisseur bij de jeugdnetwerken 12+ overzicht willen houden. Daarvoor zijn de meeste plannen te globaal. Een voorbeeld is het beleidsplan van stadsdeel Zuid, dat heeft betrekking op het hele sociale domein en gaat niet specifiek in op deelaspecten van regie en ook niet op de aanpak van risicojongeren in het jeugdnetwerk 12+. Stadsdeel Nieuw-West heeft überhaupt niets vastgelegd over de invulling van regie.

De enige stadsdelen die wel beschrijven hoe zij overzicht houden, zijn stadsdeel Zuidoost en Noord. Beide stadsdelen leggen duidelijk vast wat zij verwachten van de partners, Noord doet dat in een convenant⁸⁷ en Zuidoost in een werkbeschrijving⁸⁸ met stappenplan van de stadsdeeltafels. Beide stadsdelen hebben helder weergegeven

⁸⁶ Gemeente Amsterdam, DMO, *Slimmer (samen) werken in de Amsterdamse Jeugdnetwerken. Procesmodel en het informatiesysteem*, augustus 2009.

⁸⁷ Stadsdeel Amsterdam-Noord, *Convenant Jeugdnetwerk 12+ Amsterdam Noord*, oktober 2008.

⁸⁸ Stadsdeel Zuidoost, *Werkproces stadsdeeltafels Amsterdam Zuidoost*, september 2011.

dat deelnemende organisaties binnen een afgesproken termijn relevante informatie moeten leveren aan het stadsdeel. Zij beschrijven helder welk soort informatie de coördinator nodig heeft en binnen welke termijn partners geacht worden die informatie te leveren.

Tot slot hebben de meeste stadsdelen niets vastgelegd over de afbakening met andere aanpakken.⁸⁹ Alleen stadsdeel Zuidoost heeft een stroomschema opgesteld om de aanmelding van gezinnen en jongeren in goede banen te geleiden naar de verschillende stadsdeeltafels.⁹⁰

5.4.4 Bevindingen bij norm 4 - Er is een gemeenschappelijke beleidslijn uitgezet

Toetsaspecten

Beschreven is:

- een analyse over de beginsituatie (nulmeting) op basis waarvan gekozen wordt voor een bepaalde aanpak;
- de definitie van de doelgroep, waarbij instroom en uitstroom criteria worden genoemd;
- de doelen die de gemeente met de aanpak wil bereiken.

Oordeel

Vanuit de centrale stad heeft DMO geen gemeenschappelijke beleidslijn neergelegd met daarin helder het doel van de aanpak, een probleemanalyse en een heldere definitie van risicojongeren. Hierdoor zijn er aanzienlijke verschillen te zien tussen stadsdelen voor wat betreft het beleid voor risicojongeren.

Bevindingen

Stadsdelen krijgen een ruime beleidsvrijheid bij de nadere invulling van de aanpak. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat DMO aan de stadsdelen overlaat wanneer er sprake is van een 'risicojongere'. Stadsdelen bepalen zelf de criteria voor het registreren van een melding. Gevolg is dat er enorme verschillen te zien zijn in de beleidslijn die stadsdelen ontwikkelen. Belangrijke verschillen zijn te zien in de manier waarop stadsdelen de doelgroep van risicojongeren en de doelstellingen definiëren. Zo heeft stadsdeel Centrum een relatief globale beleidslijn vastgelegd. De jeugdnetwerken moeten bijdragen aan 'het verhogen van de veiligheid op straat als dat door onacceptabel gedrag in het gedrang komt'. Het stadsdeel heeft geen heldere definitie van risicojongeren vastgelegd, maar houdt wel bij hoe de veiligheid op straat zich ontwikkelt. In tegenstelling tot Centrum, heeft stadsdeel Zuidoost heel precies aangegeven welke instroom- en uitstroomcriteria zij hanteert bij de aanpak. Jongeren dienen twee of meer risicofactoren op sociaal maatschappelijk gebied te hebben om in aanmerking te komen voor behandeling bij een stadsdeeltafel. Voorbeelden van risicofactoren die het stadsdeel geeft zijn: geldproblemen, slechte huisvesting, verslaving, lage intelligentie, antisociaal en overlastgevend gedrag, etc. Een andere belangrijke voorwaarde om door een stadsdeeltafel behandeld te worden is dat de reguliere hulpverlening niet toereikend is. Het stadsdeel werkt vanuit het principe

⁸⁹ De stadsdelen Centrum en Oost hebben wel een stroomschema opgesteld voor de MPG-aanpak.

⁹⁰ Stadsdeel Zuidoost, *Werkproces Stadsdeeltafels Amsterdam Zuidoost*, september 2011 p. 4.

‘regulier, tenzij’ en dat betekent dat vooral MPG-jongeren (in plaats van risicojongeren) aangemeld worden die al behoorlijk in de problemen zitten. Tot slot heeft Zuidoost ook een schatting gemaakt van het aantal jongeren dat in het stadsdeel voldoet aan deze criteria.⁹¹

Bovenstaande voorbeelden van Centrum en Zuidoost laten zien dat er grote verschillen tussen stadsdelen zijn in de definitie van risicojongeren het doel waaraan het jeugdnetwerk dient bij te dragen. Alle stadsdelen leggen het doel vast waaraan het jeugdnetwerk een bijdrage moet leveren, maar slechts twee stadsdelen (Zuid en Zuidoost) hebben ook een analyse van de probleemsituatie opgenomen. Stadsdeel Zuid heeft als enige een nulmeting van het aantal risicojongeren in het stadsdeel.⁹² Verder ontbreken heldere instroom- en uitstroomcriteria bijna altijd, alleen stadsdeel Zuidoost heeft de criteria vastgelegd.⁹³

5.4.5 Bevindingen bij norm 5 - Er is beschreven hoe samenwerking wordt gerealiseerd.

Toetsaspecten

Beschreven is:

- de manier waarop partijen deelnemen aan het overleg;
- de informatie die partners met elkaar delen;
- hoe per casus een taakverdeling tot stand komt, hierin staat minimaal welke partij initiatief neemt;
- de frequentie van het overleg of op welke andere manier er samenwerking plaatsvindt;
- een escalatiemodel met daarin beschreven vervolgstappen voor bij het vastlopen van een casus.

Oordeel

Hoe de samenwerking moet worden gerealiseerd, is vrij helder beschreven door de centrale stad. Van de stadsdelen hebben alleen Centrum en Zuidoost beschreven hoe de samenwerking moet worden gerealiseerd. Verder hebben alleen de stadsdelen Zuid en Zuidoost heeft een escalatiemodel opgesteld.

⁹¹ Zie ook de visie op de stadsdeeltafels waarin wordt aangegeven dat naar schatting 5-10% van de jong volwassenen (18-24 jaar) risico loopt op meervoudige problemen en daarmee samenhangend risicogedrag. Dat zijn er circa 442 - 884 jongeren. Verondersteld wordt dat een kwart van deze jongeren een interventie nodig hebben omdat ze MPG-jongeren zijn. Dat betekent dat er 110-221 jong volwassenen in Zuidoost potentiële hulpvrager zijn.

⁹² Stadsdeel Zuid, *Beleidskader sociaal domein Zuid. Vernieuwen, Verbinden en Vereenvoudigen*, november 2010.

⁹³ Zuidoost heeft in ‘Werkproces stadsdeeltafels’ (2011) vastgelegd dat een casus afgesloten wordt wanneer er sprake is van een gezamenlijk plan van aanpak waarin er samenhang is gebracht tussen de verschillende partners en hulpverleners. Wanneer de samenwerking tussen de verschillende hulpverleners goed verloopt en er geen sprake meer is van stagnatie, besluit de coördinator het dossier af te sluiten. Om hierachter te komen zal de coördinator van het stadsdeel een aantal vragen stellen aan de casusregisseur of gezinscoach. In het geval dat een casus regulier belegd is, wordt na zes maanden monitoren de casus afgesloten. Krijgt de jongere via de stadsdeeltafel hulp dan kan de jongere na zes maanden volgen en negen maanden monitoren uitstromen.

Bevindingen

De samenwerking tussen de partners van het jeugdnetwerk 12+ is vooral beschreven door de centrale stad. DMO heeft in een procesmodel⁹⁴ helder aangegeven hoe de taakverdeling per casus tot stand komt en wat de frequentie van het casuïstiekoverleg is. Ook wordt beschreven welke partijen in principe deelnemen aan het casuïstiekoverleg, waarbij de stadsdelen ook vrijheid krijgen om hiervan af te wijken. Hoe de samenwerking tussen de casusregisseur en de netwerkcoördinator precies wordt ingevuld, laat DMO over aan de stadsdelen. Een escalatiemodel met daarin stappen die genomen kunnen worden bij het vastlopen van een casus, ontbreekt in de stedelijke documenten. DMO gaat niet verder dan te constateren dat de netwerkcoördinator van het stadsdeel moet sturen door te escaleren. De informatie die partners met elkaar mogen delen, is beschreven in een privacyreglement.⁹⁵

De meeste stadsdelen (vijf van de zeven) hebben niet beschreven hoe de samenwerking moet worden gerealiseerd. De stadsdelen Noord, Oost en West hebben de opzet van regie alleen zeer globaal beschreven en er wordt niet ingegaan op samenwerking. Stadsdeel Nieuw-West heeft helemaal geen beschrijving van de opzet van de regie bij risicojongeren.

De enige uitzonderingen vormen de stadsdelen Zuidoost, Zuid en Centrum. Stadsdeel Zuidoost heeft bij de introductie van de stadsdeeltafels in 2011 in een werkbeschrijving helder aangegeven hoe de samenwerking moet worden gerealiseerd, inclusief de escalatiemogelijkheden.

Verder heeft stadsdeel Zuid de escalatiemogelijkheden van urgente zorg- en overlast situaties in het algemeen richting het dagelijks bestuur beschreven in de memo *Procedure escalatie zorg en overlast* (juni 2010). Tot slot gaat stadsdeel Centrum in op sommige aspecten van de samenwerking zoals de frequentie van het overleg (eens in de zes weken) en de totstandkoming van de taakverdeling per casus.

Voorbeeld van een escalatiemodel

1. Bij een samenwerkingsprobleem adviseert de stadsdeelcoördinator eerst dat professionals zelf het probleem bespreken. Indien dat niet het gewenste resultaat heeft kan de professional contact zoeken met de manager van de betrokken professional.
2. De coördinator gaat met de leidinggevende van de betreffende professional praten.
3. De manager van de coördinator gaat naar de regiomanager of directie van de professional.
4. De coördinator legt probleem voor aan portefeuillehouder om knoop door te hakken. De directie wordt opgeroepen voor een overleg.
5. Stadsdeelvoorzitter doet een bindende uitspraak voor alle partijen.
6. De stedelijke wethouder wordt betrokken of de burgemeester wordt betrokken om een definitief besluit te nemen.

Bron: Stadsdeel Zuidoost, *Werkproces stadsdeeltafels*, 2011

⁹⁴ Gemeente Amsterdam, DMO, *Slimmer (samen) werken in de Amsterdamse Jeugdnetwerken. Procesmodel en het informatiesysteem*, augustus 2009.

⁹⁵ Gemeente Amsterdam, *Privacyreglement casuïstiekoverleg jeugdnetwerken 12+*, 28 april 2008.

5.4.6 Bevindingen bij norm 6 - Er is beschreven hoe verantwoording wordt afgelegd

Toetsaspecten:

Beschreven is:

- hoe verantwoording wordt afgelegd aan de samenwerkende partners;
- hoe verantwoording wordt afgelegd aan het DB en DMO.

Oordeel

De stadsdelen hebben heel weinig vastgelegd over verantwoording afleggen. De meeste stadsdelen geven wel aan dat er verantwoording moet worden afgelegd, maar niet in welke vorm of aan wie.

Bevindingen

De meeste stadsdelen geven wel aan dat er verantwoording plaats moet vinden omdat de netwerkcoördinator:

- het succes van de aanpak moet evalueren (Centrum);
- een halfjaarrapportage opstelt (Noord);
- verantwoording afgelegd moet worden aan het DB (Nieuw-West);
- een periodieke rapportage opstelt voor beleidsmedewerkers en andere afdelingen binnen het stadsdeel (West);
- elk kwartaal kwalitatieve en kwantitatieve informatie over het proces en de behandelde casussen geeft aan het bestuur en de regiegroep Jeugdbeleid van voormalig stadsdeel Zeeburg (Oost);
- moet zorgen voor beleidsinformatie aan het stadsdeelbestuur en management van instellingen (Zuidoost).

Er is niet beschreven *hoe* de netwerkcoördinatoren verantwoording af moeten leggen. Stadsdeel Zuid heeft als enig stadsdeel niets vastgelegd over verantwoording. Tot slot is er ook niets vastgelegd over eventuele verantwoording van stadsdelen aan DMO.

5.4.7 Bevindingen bij norm 7 - De gemeente heeft beschreven welke capaciteit nodig is om regie te voeren

Toetsaspecten

Beschreven is:

- hoeveel fte nodig is voor het voeren van regie;
- hoeveel fte nodig is voor de ondersteuning voor van regievoering.

Oordeel

Op stadsdeel Centrum na, beschrijven de stadsdelen niet hoeveel capaciteit nodig is om regie te voeren bij de aanpak van risicojongeren.

Bevindingen

De meeste stadsdelen geven niet aan welke capaciteit nodig is om de aanpak goed te kunnen registreren. Alleen stadsdeel Centrum geeft in het 'Jaarplan Jeugd en veiligheid 2012' aan dat ze voor de coördinatie van het casuïstieknetwerk 12+ en de

groepsaankpak een coördinator (€ 45.000) en een administratief ondersteuner (€ 5.000) zal inzetten.

5.4.8 Conclusie opzet regie stadsdelen

In tabel 5.4 geeft de linkerkolom de normen weer die wij hanteren voor de opzet van regie. De rechterkolom geeft aan in welke mate de stadsdelen voldoen aan deze normen.

Tabel 5.4- Overzicht beoordeling opzet van regie door de stadsdelen

Normen	Oordeel
1. Overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen zijn vastgelegd in een convenant	-
2. Er is beschreven hoe de gemeente regie wil voeren en welke mogelijkheden ze daarvoor heeft	+/-
3. Er is beschreven wat de regisseur doet om overzicht te houden	+/-
4. Er is een gemeenschappelijke beleidslijn uitgezet	+/-
5. Er is beschreven hoe samenwerking wordt gerealiseerd	+/-
6. Er is beschreven hoe verantwoording wordt afgelegd	-
7. De gemeente heeft beschreven welke capaciteit nodig is om regie te voeren	-
Totaal	+/-

+ voldoet, +/- voldoet gedeeltelijk, - voldoet niet

De regierol van de stadsdelen bij de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken is in opzet gedeeltelijk en beperkt ingevuld. De netwerkcoördinatoren van de stadsdelen worden geacht procesregisseur te zijn die voorziet, signaleert, faciliteert en rapporteert over de resultaten. Nergens wordt duidelijk aangegeven wat voor type regisseur de netwerkcoördinator hoort te zijn. Aangezien de stadsdelen ruime beleidsvrijheid krijgen om bijvoorbeeld de doelgroep van risicojongeren zelf te definiëren, lijkt hun rol het meeste op wat in de literatuur een beheersingsgerichte of visionaire regisseur wordt genoemd. Dit is afhankelijk van de doorzettingsmacht die de netwerkcoördinatoren hebben. Bij partners waarmee het stadsdeel een subsidierelatie heeft (zoals MEE, Spirit, etc.) heeft de netwerkcoördinator een grote doorzettingsmacht en zal er eerder sprake zijn van een beheersingsgerichte regisseur. Bij andere partners, zoals politie of OM, heeft het stadsdeel geen doorzettingsmacht en is de netwerkcoördinator eerder een visionaire regisseur.

Er zijn aanzienlijke verschillen tussen stadsdelen voor wat betreft de opzet van regie bij de jeugdnetwerken 12+. Stadsdeel Zuidoost heeft de opzet van de regie het duidelijkste beschreven, stadsdeel Nieuw-West het minste. Doelstellingen en doelgroep zijn zeer divers en zelden wordt er in het begin een analyse gemaakt van het aantal risicojongeren in het stadsdeel. Verder valt op dat alleen de stadsdelen Zuid en Zuidoost een escalatiemodel beschrijven. Dat is opmerkelijk omdat de stadsdelen bij een aantal partners geen doorzettingsmacht hebben. Een escalatieladder kan in zo'n geval helderheid geven als de samenwerking niet goed gaat.

Voor zes van de zeven stadsdelen geldt afspraken en ambities niet of nauwelijks worden vastgelegd in convenanten. Ook hebben de stadsdelen nergens helder beschreven hoe de netwerkcoördinatoren geacht worden 'overzicht te houden' en 'verantwoording af te leggen'. De wijze waarop ze overzicht kunnen houden is wel in op onderdelen beschreven door DMO.

5.5 Uitvoering van regie stadsdelen

Onderzoeksvraag 3. Geeft de gemeente in de praktijk voldoende invulling aan haar regierol via de jeugdnetwerken 12+?

Deze onderzoeksvraag beantwoorden wij op basis van de enquête die we hebben uitgezet onder de negen netwerkcoördinatoren van de stadsdelen en 73 vertegenwoordigers van partners in de jeugdnetwerken.⁹⁶ Daarnaast baseren we ons op de informatie uit het Informatiesysteem voor Jeugd en Gezin en informatie die verstrekt is in de interviews met de netwerkcoördinatoren van de zeven stadsdelen.

In bijlage 5 is meer informatie te vinden over de opzet van en de response op de enquête. In deze paragraaf lopen we de verschillende normen langs uit hoofdstuk 2, om zo tot ons oordeel te komen.

5.5.1 Bevindingen bij norm 1 - Er is voldoende bestuurlijke aandacht

Toetsaspecten

De portefeuillehouders hebben aandacht voor de aanpak. Documenten worden voorgelegd aan en vastgesteld door het bestuur.

Oordeel

De bestuurlijke aandacht voor de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken is vanuit de stadsdelen zeer beperkt. Portefeuillehouders worden ook slechts in zeer beperkte mate op de hoogte gehouden van de resultaten van de aanpak via de jeugdnetwerken.

Bevindingen

De aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken is slechts twee keer besproken in het portefeuillehouderoverleg sociaal domein, waar zowel de portefeuillehouders als wethouder met elkaar spreken. Beide besprekingen vonden plaats naar aanleiding van het verschijnen van evaluatierapporten:

- op 14 december 2006 stemden het overleg in met de adviezen uit het rapport *De kracht van verbinden*.
- op 7 mei 2008 is in het portefeuillehouderoverleg afgesproken dat de stadsdelen de adviezen uit het rapport *Toekomst Amsterdamse Jeugdnetwerken 12+. Focus, maatwerk, verbinding* zouden uitvoeren.

⁹⁶ De 73 ondervraagde partners zijn betrokken bij de jeugdnetwerken in de volgende stadsdelen: Centrum (n=9), Noord (n=11), Nieuw-West (n=8), West (n=8), Zuid (n=11), Zuidoost (n=10) en Oost (n=16).

Sinds 2008 hebben de portefeuillehouders en wethouder niet meer gesproken over de voortgang van de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken.

Ook in de stadsdelen is de bestuurlijke aandacht voor de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken beperkt. Nieuw-West is het enige stadsdeel dat maandelijks het dagelijks bestuur van het stadsdeel informeert over de ontwikkeling van risicojongeren en overlast in de buurten. De meeste netwerkcoördinatoren informeren hun bestuurder zeer beperkt en als ze al geïnformeerd worden, dan alleen over risicojongeren in het algemeen en niet zozeer de risicojongeren die bekend zijn bij het jeugdnetwerk 12+. Positieve uitzonderingen zijn Zuidoost en Centrum. Jaarlijks wordt er in stadsdeel Centrum een evaluatie en jaarplan van Jeugd en Veiligheid' gemaakt. Hier wordt ook de aanpak van risicojongeren meegenomen. Daarnaast komt de aanpak in beeld bij de portefeuillehouder door de subsidiebeschikkingen met gesubsidieerde instanties. In stadsdeel Zuidoost werd de portefeuillehouder geïnformeerd over de evaluatie van de stadsdeeltafel voor Jong Volwassenen.

5.5.2 Bevindingen bij norm 2 - De regisseur heeft overzicht

Toetsaspecten

De regisseur:

- bevraagt de partners op alle relevante informatie;
- houdt gegevens over de aanpak structureel bij;
- heeft zicht op de problemen die bij de jongeren of gezinnen spelen;
- heeft zicht op de relevante organisaties uit het domein, hun doelen en hun belangen;
- heeft zicht op de overlap tussen verschillende overleggen;
- heeft zicht op de inbreng van relevante organisaties;
- heeft zicht op de samenwerking tussen organisaties.

Oordeel

De netwerkcoördinatoren uit de stadsdelen hebben in meer dan de helft van de stadsdelen onvoldoende overzicht. Er is vooral onvoldoende zicht op de samenwerking tussen partners en op de overlap met andere overleggen. Stadsdeel West wordt hierbij van alle stadsdelen het minst goed beoordeeld. De stadsdelen Nieuw-West, Oost en Zuid scoren juist goed, wellicht ook doordat zij nadrukkelijk inzetten op het tegengaan van overlast op straat, waardoor ze in een vroeg stadium zicht hebben op de problemen van jongeren.

Bevindingen

Aan de hand van acht stellingen zijn partners in de enquête gevraagd aan te geven in hoeverre de netwerkcoördinator van het stadsdeel overzicht heeft. Zij hebben hun oordelen uitgedrukt in een score tussen 0 (geheel oneens) en 4 (geheel eens). In figuur 5.1 is aangegeven welk percentage het met de stellingen (helemaal) eens is. Hierbij is het gemiddelde over de acht stellingen en het laagste en het hoogste percentage gegeven voor de partners binnen de aanpak in de zeven stadsdelen.

Figuur 5.1- Overzicht van de stadsdelen beoordeeld door partners

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder partners van jeugdnetwerken 12+, juni 2012

De figuur laat zien dat bij alle stadsdelen er een grote variatie is in de mate waarin partners vinden dat het stadsdeel invulling geeft aan bepaalde aspecten van het houden van overzicht. De percentages variëren tussen de 25% en 100%. Het gemiddelde percentage over alle acht stellingen bedraagt 36% in Zuidoost. De partners van Zuid oordelen veel positiever, daar is het gemiddelde percentage over alle stellingen 75%. Ook zijn de partners kritisch over de stadsdelen Noord en West, waar gemiddelde over alle acht stellingen ongeveer 50% bedraagt.

Van alle toetsaspecten bij 'overzicht houden' hebben de netwerkcoördinatoren het meeste zicht op de problemen die bij jongeren spelen. Gemiddeld was 70% van de partners het (helemaal) eens dat de netwerkcoördinatoren van de stadsdelen zicht hebben op de problemen bij risicjongeren. In stadsdeel Nieuw-West is zelfs 100% en in stadsdeel Zuid 91% van de partners van mening dat het stadsdeel zicht heeft op de problemen van risicjongeren.

Nieuw-West maakt intensief gebruik van het ISJG waardoor het inzicht krijgt in bijvoorbeeld de redenen van aanmelding. Daarnaast zetten de twee netwerkcoördinatoren van het stadsdeel intensief in op preventie van probleemjongeren door te 'investeren in vredeestijd'. Dat betekent dat het jeugdnetwerk 12+ nauw gelieerd is aan de groepsaankpak en partners uit de buurt, zodat het accent meer op het voorkomen van problemen ligt. De netwerkcoördinatoren geven aan hierdoor in een vroegtijdig stadium zicht op problemen van jongeren te hebben. Bovendien verifiëren de ondersteuners in Nieuw-West van elke aangemelde risicjongere de informatie telefonisch door verschillende partners te bellen. De stadsdelen Oost en Zuid zetten ook nadrukkelijk in op het tegengaan van overlast op straat, waardoor het stadsdeel in vroeg stadium zicht heeft op de problemen van jongeren.

Als de netwerkcoördinator zicht heeft op de problemen die bij de gezinnen in het stadsdeel spelen, kan de netwerkcoördinator bepalen welke organisaties relevant zijn om deze problemen aan te pakken. Hiervoor moet de netwerkcoördinator overzicht hebben van alle relevante organisaties die ingezet kunnen worden. Met name in de stadsdelen West en Zuidoost is er volgens de partners verbetering mogelijk in het zicht dat de netwerkcoördinator heeft op de relevante organisaties. Respectievelijk 38% en 50% van de partners is het (helemaal) eens met de stelling dat het stadsdeel zicht heeft op relevante organisaties.

Het is belangrijk dat de regisseur zicht heeft op de doelen en belangen van de organisaties, omdat deze tegen elkaar in kunnen druisen, wat ten koste kan gaan van de resultaten van de aanpak. Over het zicht dat de stadsdelen op de doelen en belangen van deze organisaties hebben, oordelen weinig partners positief. Circa 59% van de partners is van mening dat de stadsdelen zicht hebben op de doelen van de organisaties, en 67% dat zij zicht hebben op de belangen van de partners.

Mogelijke verklaring lage scores Zuidoost, West en Noord

De meer kritische houding van partners in Zuidoost, Noord en West kan wellicht verklaard worden doordat de regisseur:

- te veel op afstand staat: de stadsdelen Zuidoost en Noord leggen relatief vaak meldingen over risicojongeren terug bij de reguliere hulpverlening en komen pas in actie komt als de reguliere hulpverlening stagneert (het principe 'regulier tenzij'). Hierdoor staat de netwerkcoördinator meer op afstand en heeft het wellicht minder overzicht op de problemen van jongeren en de samenwerking.
- te vaak wisselde van functie. In West wisselden de netwerkcoördinatoren in 2011 en 2012 mede door het experimenteren met andere werkwijzen van taakverdeling en gebied. Dit heeft volgens het stadsdeel mogelijk meegespeeld bij de beoordeling door de partners op prestaties als overzicht houden.
- geen goed zicht heeft op de doelen en belangen van relevante organisaties. Partners missen organisaties als het jongerenwerk en jongerenservicepunt. In de tweede helft van 2012 heeft het stadsdeel een aantal verbeteringen doorgevoerd en sindsdien is het casuïstiekoverleg in West breder van opzet.

Als de netwerkcoördinatoren de partners regelmatig vragen stellen, hebben zij als het goed is, overzicht over de inbreng van de organisaties in het overleg en de samenwerking tussen de organisaties. Slechts 56% van de partners is van mening dat het stadsdeel de betrokken organisaties voldoende vragen stelt over de uitvoering en de resultaten. Zicht op de inbreng van de betrokken organisaties is voor het stadsdeel van belang omdat deze moeten weten of de partners alle informatie inbrengen die zij tot hun beschikking hebben. Over het algemeen is 59% van de partners van mening de stadsdelen zicht hebben op de inbreng van organisaties.

Het grootste knelpunt bij het houden van overzicht bevindt zich in het zicht dat de stadsdelen hebben op de overlap tussen de verschillende overleggen. Slechts 43% van de partners vindt dat stadsdelen zicht hebben op overlap met andere aanpakken (MPG, Samen DOEN, groepsaankpak, etc.).

In Zuidoost geeft slechts 20% van de partners aan (helemaal) eens te zijn met de stelling dat het stadsdeel zicht heeft op overlap met andere aanpakken. In stadsdeel Zuid zijn de partners het meest positief, daar is 57% van de partners het eens met de stelling.

Mogelijke verklaring hoge score stadsdeel Zuid

Wellicht komt dat doordat de netwerkcoördinator in Zuid een centrale positie heeft en inhoudelijk afstemt met collega's. De netwerkcoördinator houdt wekelijks overleg met de projectleider jeugd & veiligheid (die o.a. verantwoordelijk is voor de groepsaankpak in het stadsdeel) en de zorgcoördinator van het Veiligheidshuis en de om na te gaan of er overlap bestaat tussen de aanpakken in het stadsdeel met betrekking tot risicojongeren. Omdat de netwerkcoördinator in stadsdeel Zuid binnen het OKC valt en tevens het aanspreekpunt van de Aanpak Top 600 is, wordt in het overleg met de projectleider jeugd en veiligheid en de zorgcoördinator van het Veiligheidshuis ook de overlap met hulpverlening vanuit het OKC en opname van jongeren in de Top 600 doorgenomen.

5.5.3 Bevindingen bij norm 3 - De regisseur zorgt er voor dat er een gemeenschappelijke beleidslijn wordt gevolgd

Toetsaspecten

De regisseur:

- neemt initiatief voor het vormen van een gezamenlijke beleidsvisie;
- maakt problemen bespreekbaar, bijvoorbeeld als doelen botsen of bij tegengestelde belangen;
- stuurt de aanpak bij wanneer de voortgang wordt bedreigd.

Oordeel

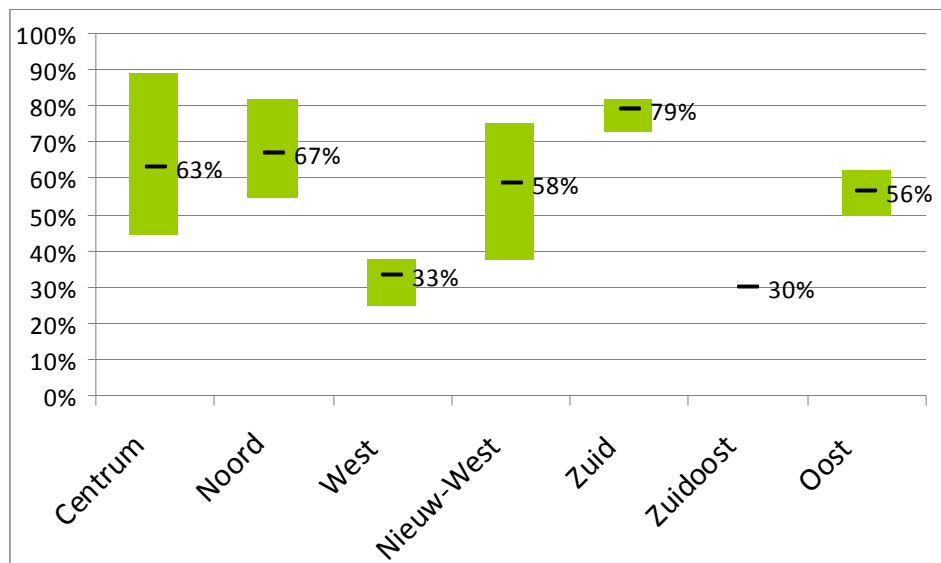
De stadsdelen Zuidoost en West zorgen er onvoldoende voor dat de partners de gemeenschappelijke beleidslijn blijven volgen. Problemen worden onvoldoende bespreekbaar gemaakt en de aanpak onvoldoende bijgestuurd. Stadsdeel Zuid scoort juist goed op deze punten.

Bevindingen

Een tweede belangrijk element van regie voeren is een gemeenschappelijke beleidslijn uitzetten. In de enquête is de partners aan de hand van drie stellingen gevraagd aan te geven in hoeverre de netwerkcoördinator er voor zorgt dat er een

gemeenschappelijke beleidslijn gevolgd wordt. Zij hebben hun oordelen uitgedrukt in een score tussen 0 (geheel oneens) en 4 (geheel eens). In figuur 5.2 is aangegeven welk percentage het met de stellingen (helemaal) eens is. Hierbij is het gemiddelde over de drie stellingen en het laagste en het hoogste percentage gegeven voor de partners binnen de aanpak in de zeven stadsdelen.

Figuur 5.2 – Mate waarin stadsdelen zorgen dat een beleidslijn gevolgd wordt, beoordeeld door partners

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder partners van jeugdnetwerken 12+, juni 2012

Figuur 5.2 laat zien dat er bij vier stadsdelen weinig variatie is in de mate waarin de partners vinden dat het stadsdeel invulling geeft aan bepaalde aspecten van het volgen van de gemeenschappelijke beleidslijn. Wel is er grote variatie te zien tussen de oordelen van de partners bij de stadsdelen Centrum en Nieuw-West. Het gemiddelde percentage over alle stellingen varieert van 30% in Zuidoost en 33% in West, tot 79% in Zuid. In Zuid vinden de partners dus dat het stadsdeel het beste invulling geeft aan de aspecten die horen bij het volgen van de beleidslijn, in Zuidoost het minste.

Mogelijke verklaringen lage scores Zuidoost en West

- de nieuwe werkwijze in stadsdeel Zuidoost. Met het afschaffen van het jeugdnetwerk 12+ in juli 2011 tracht het stadsdeel Zuidoost het reguliere veld te versterken. Hulpverleners zijn volgens het stadsdeel nog niet helemaal gewend aan hun nieuwe rol. Partners moeten wennen aan deze nieuwe werkwijze waarbij het stadsdeel meer op afstand staat. De partners zijn van mening dat het stadsdeel niet genoeg doet om problemen bespreekbaar te maken, bijvoorbeeld als doelen botsen of bij tegengestelde belangen van samenwerkende organisaties.
- de terughoudende rol van de netwerkcoördinator in West. Partners zijn van mening dat het de rol van de netwerkcoördinator is om niet goed functionerende organisaties aan te spreken. Het stadsdeel vindt dat ook een taak van de partners.

Om ervoor te zorgen dat alle partners de gemeenschappelijke beleidslijn blijven volgen, is het belangrijk dat het stadsdeel er voor zorgt dat problemen bespreekbaar zijn. Als de partners de problemen die ze tegenkomen aankaarten, kan het stadsdeel de koers van het beleid goed bijsturen. Gemiddeld is ruim de helft (58%) van de

partners het (helemaal) eens met de stelling dat het stadsdeel de problemen bespreekbaar maakt bij botsende doelen of tegengestelde belangen. Het meest positief zijn de partners over de stadsdelen Zuid en Noord: 82% van de partners vindt dat de netwerkcoördinatoren in deze stadsdelen problemen bespreekbaar maken. In Noord is sinds mei 2012 het gecombineerde Overleg Jeugd en Gezin (OJG) waarbij zowel de aanpak van risicojongeren als die van risico- en MPG-gezinnen wordt besproken. Het OJG vindt één keer per vier weken plaats. In het eerste half uur van het overleg wordt de hulpverlening rond de risicojongeren tussen 12 en 23 jaar besproken, waarbij de netwerkcoördinator eventuele problemen nadrukkelijk bespreekbaar maakt.

Het is belangrijk dat de regisseur de aanpak tijdig bijstuurt als er problemen zijn. Van alle ondervraagde partners is 56% van mening dat stadsdelen de aanpak voor risicojongeren bijsturen als de voortgang wordt bedreigd. Ook hier zien we dat de partners van stadsdeel Zuidoost het minst positief zijn (slechts 30% vergeleken met 56% gemiddeld) over de mate waarin het stadsdeel de aanpak bijstuurt als de voortgang wordt bedreigd.

5.5.4 Bevindingen bij norm 4 - De regisseur organiseert de samenwerking

Toetsaspecten

De regisseur:

- maakt goede afspraken over de taakverdeling tussen de partners;
- stelt heldere voorwaarden aan de samenwerking binnen de aanpak;
- heeft de informatie uitwisseling tussen de partners goed geregeld;
- brengt organisaties in voldoende mate bij elkaar;
- motiveert organisaties om bij te dragen aan de samenwerking;
- spreekt organisaties aan op hun inbreng in de samenwerking;
- toont betrokkenheid bij de aanpak.

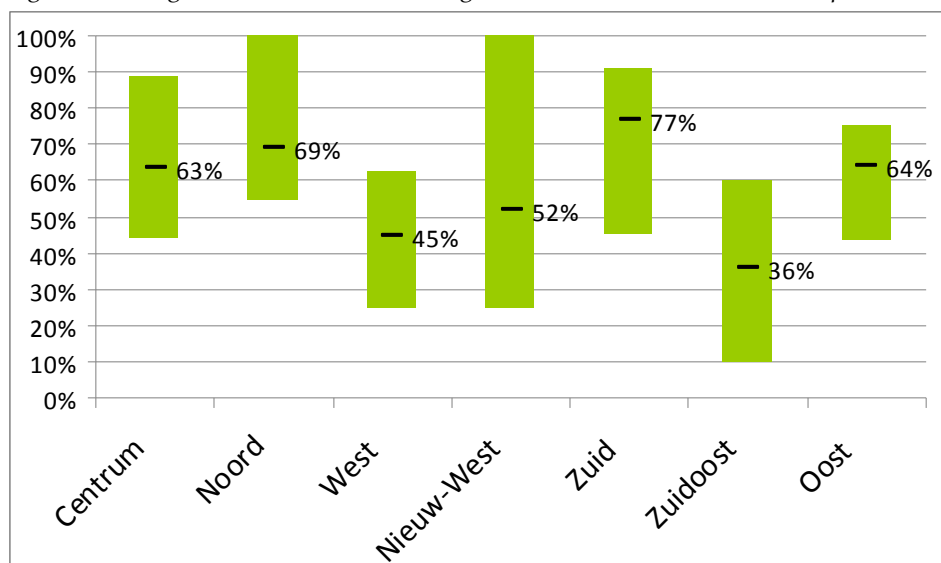
Oordeel

Bij het organiseren van samenwerking is er voor veel stadsdelen nog een grote verbetering mogelijk. Het stellen van heldere voorwaarden is een veelvoorkomend knelpunt. De stadsdelen Zuid en Centrum slagen hier volgens de partners het meest in, Zuidoost het minst.

Bevindingen

In de enquête is de partners aan de hand van zeven stellingen gevraagd aan te geven in hoeverre de netwerkcoördinator van het stadsdeel samenwerking organiseert. Zij hebben hun oordelen uitgedrukt in een score tussen 0 (geheel oneens) en 4 (geheel eens). In figuur 5.3 is aangegeven welk percentage het met de stellingen (helemaal) eens is. Hierbij is het gemiddelde over de zeven stellingen en het laagste en het hoogste percentage gegeven voor de partners binnen de aanpak in de zeven stadsdelen.

Figuur 5.3- Organisatie van samenwerking door stadsdelen, beoordeeld door partners

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder partners van jeugdnetswerken 12+, juni 2012

Figuur 5.3 laat zien dat bij alle stadsdelen, maar met name in Nieuw-West er een grote variatie is in de mate waarin partners vinden dat het stadsdeel invulling geeft aan bepaalde aspecten van het organiseren van samenwerking. In Nieuw-West variëren de percentages tussen de 25% en 100%. De mate waarin het stadsdeel invulling geeft aan dit aspect van regie varieert tussen de stadsdelen. Het gemiddelde percentage over alle stallingen varieert van gemiddeld 36% in Zuidoost tot gemiddeld 77% in Zuid. In stadsdeel Zuidoost vinden de partners dus dat het stadsdeel het minst invulling geeft aan de aspecten om samenwerking te organiseren en in stadsdeel Zuid het meest.

De meeste partners (82%) zijn van mening dat het stadsdeel voldoende betrokkenheid toont bij de aanpak. Een ander belangrijk onderdeel van samenwerking organiseren is het maken van duidelijke afspraken over de taakverdeling. Slechts 45% van de betrokken partners vindt dat er goede afspraken over de taakverdeling zijn gemaakt. Voor stadsdeel Zuid ligt dit percentage veel hoger, daar vindt 77% van de partners dat er goede afspraken over taakverdeling zijn.

Een andere manier om samenwerking te organiseren is door heldere voorwaarden te stellen aan de samenwerking binnen de aanpak. Slechts 53% van de partners vindt dat het stadsdeel heldere voorwaarden stelt aan de

Mogelijke verklaringen voor lage scores

- In West en Zuidoost wordt het maken van duidelijke afspraken over de taakverdeling meer overgelaten aan de partners. In de West en Nieuw-West vindt slechts een kwart, en in Zuidoost 30%, van de partners dat er sprake is van goede afspraken over taakverdeling tussen de partners.
- In Zuidoost geven de coördinatoren van het stadsdeel aan dat de grotere verantwoordelijkheid voor de partners soms een probleem is, omdat niet alle partners beschikken over de benodigde vaardigheden om tijdens een uitvoerdersoverleg voor te zitten en heldere afspraken te maken.

samenwerking binnen de aanpak. Partners zijn het minst tevreden over dit aspect in stadsdeel West. Wellicht komt dit doordat de netwerkcoördinator in West geen afspraken met partners maakt over de termijn waarop partners de voortgang van de casus aan haar terugkoppelen.

Verder heeft het stadsdeel ook een belangrijke taak in het bij elkaar brengen van organisaties, het motiveren en indien nodig het aanspreken van organisaties. Deze stimulerende rol van de stadsdelen is des te meer nodig, nu de partnerorganisaties last hebben van de economische crisis. Bij de partners is sprake van veel personeelsverloop en door de bezuinigingen wisselt de focus van de partnerorganisaties ook nogal eens. Dit zorgt ervoor dat de jeugdnetwerken minder continuïteit kennen. De netwerkcoördinator van stadsdeel West merkt hierover op:

‘Het blijft lastig om alle betrokken partijen te laten samenwerken. Zodra de regie wegvalt, blijft iedereen op zijn eiland zitten. Dit is soms onwil door tegenstrijdige belangen.’

Enkele stadsdelen (Zuid, Nieuw-West en Oost) proberen de partnerorganisaties te motiveren door themabijeenkomsten te organiseren. In Zuid probeert de netwerkcoördinator de kennis van het werkveld te vergroten en de verwachtingen van de partners te sturen, door iedere maand een partner een presentatie over zijn of haar organisatie te laten geven. Nieuw-West organiseert drie tot vier keer per jaar themabijeenkomsten voor de organisaties die risicojongeren signaleren. Een thema kan bijvoorbeeld gaan over het signaleren van laagbegaafdheid. Door te investeren in het signaleringsnetwerk, kan het stadsdeel ook een beroep doen op de partners. Tot slot organiseert stadsdeel Oost eens per zes à acht weken een themabijeenkomst voor de partners van het jeugdnetwerk. Voor deze bijeenkomsten wordt een spreker uitgenodigd om rond een bepaald onderwerp een presentatie te houden. Ook de teamgenoten van de partners worden uitgenodigd. Gemiddeld komen er in stadsdeel Oost 30 à 35 mensen naar deze bijeenkomsten.

Het aanspreken van organisaties op hun inbreng gebeurt volgens de ondervraagde partners nog te weinig, met name in Zuidoost en Nieuw-West. Het aanspreken van partners kan plaatsvinden in het kader van de subsidiering van de organisatie door het stadsdeel. Op deze manier kan het stadsdeel invloed uitoefenen op deze partners, echter niet op partners zonder subsidierelatie zoals Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam (BJAA). In Zuidoost bestaat de wens om meer prestatieafspraken met de partners via de subsidiebeschikking te maken. Maar mede door personeelswisseling en de reorganisatie is de samenwerking tussen de verschillende afdelingen van het stadsdeel in de praktijk nog niet optimaal. Stadsdeel Zuid slaagt er wel in om organisatie aan te spreken op hun inbreng. Bij partners met wie het stadsdeel een subsidierelatie heeft, houdt de accountmanager voortgangsgesprekken waarin ook de informatie-uitwisseling en samenwerking in het jeugdnetwerk wordt besproken. Andere stadsdelen (zoals West en Centrum) zeggen ook de subsidierelatie te benutten om de samenwerking binnen de aanpak van risicojongeren te bevorderen.

5.5.5 Bevindingen bij norm 5 - De partners zijn tevreden over de samenwerking

Toetsaspecten

De partners:

- zijn tevreden over de samenwerking
- beoordelen de samenwerking en de onderlinge ondersteuning van partners goed;
- zijn van mening dat de juiste partners betrokken zijn

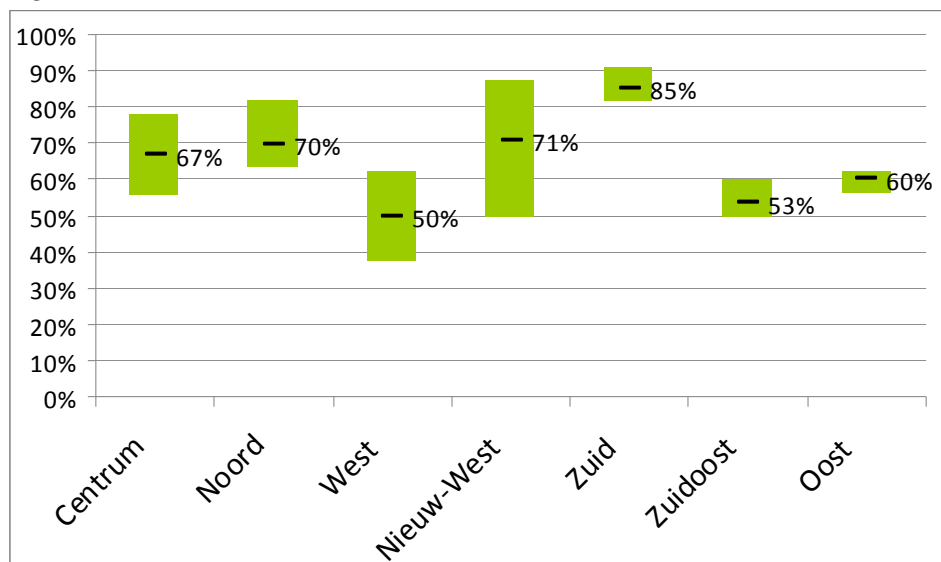
Oordeel

Het merendeel van de partners is van mening dat de juiste partners bij de samenwerking betrokken zijn. Meer dan de helft van de partners vindt dat de samenwerking tussen partners goed is en vindt dat partners binnen de samenwerking elkaar voldoende steunen. Het meest tevreden zijn de partners over stadsdeel Zuid, het minst tevreden over stadsdeel West.

Bevindingen

In de enquête is de partners aan de hand van drie stellingen gevraagd de samenwerking tussen de partners te beoordelen. Zij hebben hun oordelen uitgedrukt in een score tussen 0 (helemaal oneens) en 4 (helemaal eens). In figuur 5.4 is aangegeven welk percentage het met de stellingen (helemaal) eens is. Hierbij is het gemiddelde over de drie stellingen en het laagste en het hoogste percentage gegeven voor de partners binnen de aanpak in de zeven stadsdelen.

Figuur 5.4 - Tevredenheid van de partners over de samenwerking binnen de aanpak binnen het jeugdnetwerk 12+

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder partners van jeugdnetwerken 12+, juni 2012

Figuur 5.4 laat zien dat er bij de meeste stadsdelen nauwelijks variatie is in de mate waarin partners tevreden zijn over de verschillende aspecten van samenwerking binnen de aanpak in hun stadsdeel. Nieuw-West kent als enig vrij veel variatie, doordat de partners aanzienlijk verschillen in hun tevredenheid over verschillende

aspecten van de samenwerking. De percentages variëren in Nieuw-West tussen de 50% en de 88%.

De mate waarin de partners vinden dat de samenwerking goed is wordt aangeduid met het gemiddelde percentage over alle stellingen, en varieert tussen de stadsdelen van gemiddeld 50% in West tot gemiddeld 85% in Zuid. In Stadsdeel West zijn de partners dus het minst tevreden over de samenwerking binnen de aanpak in het stadsdeel en in stadsdeel Zuid zijn ze het meest tevreden.

Het merendeel van de partners (71%) is van mening dat de juiste partners bij de samenwerking betrokken zijn. Dat geldt in mindere mate voor de stadsdelen Zuidoost, Oost en West. De netwerkcoördinatoren van West bevestigen dat soms de verkeerde persoon deelneemt aan het overleg, de werkdruk van de deelnemer te hoog is en niet in alle gevallen de werkelijke hulpverlener aan tafel zit om over een casus te spreken maar zijn vertegenwoordiger.

Meer dan de helft van de partners vindt de samenwerking tussen partners (66%) en de ondersteuning van de partners binnen de samenwerking (59%) goed. Het meest tevreden zijn de partners over stadsdeel Zuid. Het jeugdn netwerk in Zuid heeft weinig partners omdat het stadsdeel relatief klein is. De samenwerking tussen de partners is hecht, de partners bellen veel en hebben het jeugdn netwerk vaak niet nodig.

5.5.6 Bevindingen bij norm 6 - De regisseur legt verantwoording af

Toetsaspecten

De regisseur:

- koppelt resultaten terug aan de partners;
- legt verantwoording af aan het bestuur

Oordeel

De netwerkcoördinatoren van de stadsdelen leggen zelden verantwoording af over de aanpak van risicojongeren via de jeugdn netwerken. Alleen stadsdeel Centrum benut de registraties uit het ISJG om jaarlijks het dagelijks bestuur te informeren over de aanpak. Incidenteel informeert de netwerkcoördinator zijn partners (West) of het dagelijks bestuur (Zuidoost, Oost) over het proces.

Bevindingen

Verantwoording kan in eerste instantie afgelegd worden aan de betrokken partners, zodat zij ook de vruchten van hun werk zien en inzicht hebben in de behaalde resultaten. Geen van de stadsdelen legt echter verantwoording af over de inhoud van de partners. Er wordt niet gerapporteerd over het aantal gemelde risicojongeren, de duur van de interventie, het behaalde resultaat etc. Wel verantwoordt stadsdeel West zich over het proces van de aanpak door het jeugdn netwerk zelf te evalueren en de uitkomsten daarvan met de partners te bespreken. Zo evalueerde stadsdeel West in juni 2012 vanwege het beperkt aanleveren van casussen en moeizame samenwerking tussen partners het casuïstiekoverleg. Eén van de vragen was hoe het casuïstiekoverleg weer levend gemaakt kon worden. De partners wilden het overleg voortzetten. Ook werd de wens uitgesproken het 12+ en 18+ overleg weer samen te

voegen. De uitkomsten van deze evaluatie werden ook voorgelegd aan de partners. Het stadsdeel maakte met de deelnemers van het overleg en hun teamleiders opnieuw afspraken gemaakt over aanwezigheid, voorbereiding, inbreng van casussen en vervanging.

Ook de netwerkcoördinatoren van voormalig stadsdeel Zeeburg (Oost) hebben de organisatie van het jeugdnetwerk intern geëvalueerd in 2009. De partners zijn achteraf geïnformeerd over de resultaten van de evaluatie.

Stadsdelen leggen geen verantwoording af aan DMO. In tegenstelling tot bij de MPG-aanpak verlangt DMO geen maandelijkse voortgangscijfers van de stadsdelen. Redenen voor het niet verantwoording afleggen zijn: er is geen vraag naar verantwoording en het ISJG is te log om gemakkelijk managementrapportages te genereren. Alleen stadsdeel Centrum haalt de gegevens uit ISJG, verwerkt ze en neemt ze op in de evaluatie. Via deze jaarlijkse evaluatie jeugd- en veiligheid wordt verantwoording afgelegd aan het dagelijks bestuur over het proces en de bereikte resultaten, mede gebaseerd op cijfers uit het ISJG. Centrum rapporteert dan over: het aantal besproken jongeren, de verhouding tussen jongens en meisjes, de buurt waarin de jongeren wonen en de leeftijd. Uniek is dat Centrum als enige stadsdeel ook zich probeert te verantwoorden over de effectiviteit van de aanpak.⁹⁷ Het stadsdeel heeft geanalyseerd in hoeverre jongeren die in voorgaande jaren zijn besproken, nu nog op het goede pad zijn. Aan de hand van politiesystemen is nagegaan of de besproken jongeren als verdachte in het systeem van de politie voorkomen. Uit de analyse bleek dat van de 180 in 2010 besproken risicjongeren er 24 (13%) in 2011 is geregistreerd als verdachte van de politie.

Tot slot legt een enkel stadsdeel incidenteel verantwoording af aan het dagelijks bestuur door een evaluatie van het proces bij de aanpak van risicjongeren voor te leggen. Een voorbeeld hiervan is stadsdeel Zuidoost dat in mei 2012 de stadsdeeltafel voor Jong Volwassenen evalueerde en voorlegde aan de portefeuillehouder. Ook de netwerkcoördinator van voormalig stadsdeel Zeeburg (Oost) heeft de portefeuillehouder geïnformeerd over de evaluatie van het jeugdnetwerk in 2009.⁹⁸ Deze evaluatie ging ook in op de bereikte risicjongeren.

5.5.7 Bevindingen bij norm 7 - De partners van de gemeente beoordelen de regievoering door de gemeente positief.

Toetsaspect

De partners van de gemeente beoordelen de regievoering door de gemeente positief.

Oordeel

Voor de totale regie van de stadsdelen bij de aanpak van risicjongeren geven partners gemiddeld slechts een 6,6.

⁹⁷ Stadsdeel Centrum, *Evaluatie 2011 Jeugd en veiligheid*, juli 2011, p.4.

⁹⁸ Stadsdeel Zeeburg, Stafmemo, *Evaluatie jeugdnetwerk Zeeburg januari t/m november 2009*, 21 september 2009.

Bevindingen

Voordat we ingaan op de oordelen van de partners, gaan we kort in op wat we meten bij dit toetsaspect. De beoordeling van de algehele regie heeft verbanden met de beoordelingen van de partners op de eerder genoemde aspecten van regie: het 'houden van overzicht', het 'volgen van een beleidslijn' en het 'organiseren van samenwerking'. Uit analyse blijkt dat het oordeel van de partners over de mate waarin de stadsdelen samenwerking organiseren, van alle aspecten de duidelijkste relatie heeft met het oordeel van de partners over de algehele regie.⁹⁹ Het oordeel van de partners over de mate waarin de stadsdelen overzicht houden¹⁰⁰ en het oordeel over de mate waarin de stadsdelen ervoor zorgen dat een beleidslijn gevolgd wordt¹⁰¹, hebben beiden een net iets minder sterke relatie met het oordeel van de partners over de algehele regie.

Afgezien van de elementen van regie blijkt dat de beoordeling van de samenwerking van de partners sterk samenhangt met de beoordeling van regie.¹⁰² Hoe er binnen de aanpak samengewerkt wordt, bepaalt dus voor een groot gedeelte hoe de regie van de regisseur beoordeeld wordt, en vice versa beoordeeld de wijze waarop het stadsdeel regisseert voor een groot deel hoe partners de samenwerking beoordelen.

Tevens blijkt dat alle elementen van regie een grote samenhang met elkaar vertonen. Dit was te verwachten, hoe goed iemand overzicht houdt bepaald immers voor een deel of iemand de beleidslijn zo nodig goed kan bijsturen, of samenwerking kan organiseren. Op deze manier zijn er verbanden tussen ieder van de elementen te zien.

Wij vroegen de partners in de enquête aan te geven hoe tevreden zij zijn over de algehele regievoering van het stadsdeel in de aanpak van risicojongeren. Zij gaven hun tevredenheid aan door een cijfer toe te kennen tussen de 1 (helemaal ontevreden) en 10 (helemaal tevreden). Tabel 5.5 geeft de gemiddelde rapportcijfers voor de verschillende stadsdelen weer.

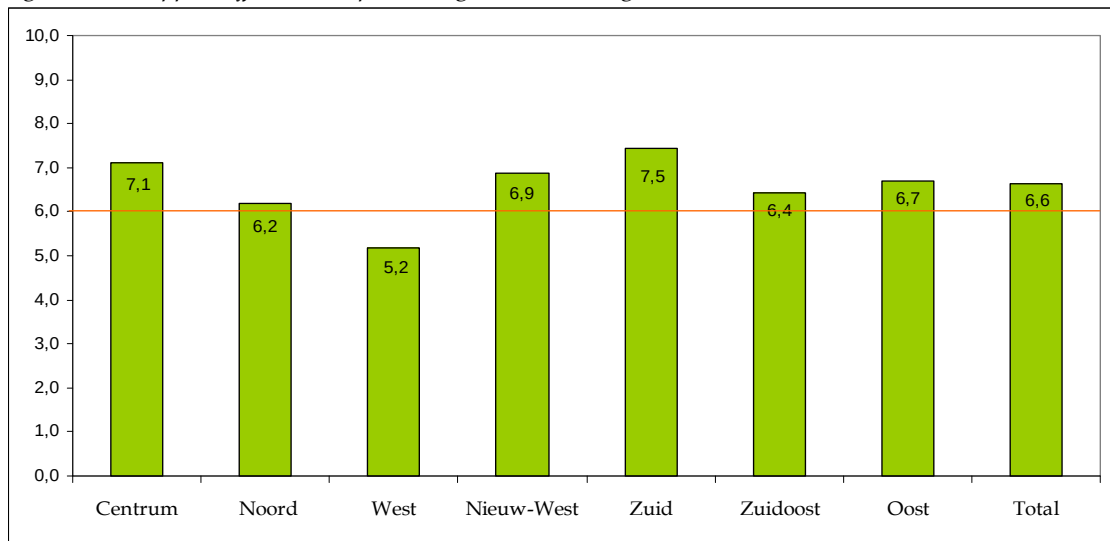
⁹⁹ B is 0,72 met $p < 0,01$.

¹⁰⁰ B is 0,68 met $p < 0,01$.

¹⁰¹ B is 0,69 met $p < 0,01$.

¹⁰² B is 0,58 met $p < 0,01$.

Figuur 5.5- Rapportcijfers die de partners geven aan de regie die het stadsdeel voert

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder partners van jeugdnetwerken 12+, juni 2012

Figuur 5.5 laat zien dat de ondervraagde partners gemiddeld een 6,6 voor de totale regievoering binnen het jeugdnetwerk 12+ door het stadsdeel geven. Dit cijfer ligt iets lager dan het gemiddelde cijfer dat partners voor de regie van stadsdelen binnen de MPG-aanpak gaven (6,9) en Top600 (7,2).

Het meest tevreden zijn de partners over de regie door stadsdeel Zuid, dat gemiddeld een 7,5 kreeg. Ook Nieuw-West en Centrum scoorden bovengemiddeld. Het minst positief waren de partners over stadsdeel West dat een onvoldoende (5,2) kreeg.

5.5.8 Bevindingen bij norm 8 - Er is voldoende capaciteit om de regierol uit te voeren

Toetsaspecten:

- Er is voldoende fte voor het voeren van goede regie binnen het jeugdnetwerk 12+.
- Er is voldoende fte aan ondersteuning voor het voeren van regie.

Oordeel

Op basis van een schatting van de ingezette capaciteit van de stadsdelen concluderen we dat alle stadsdelen capaciteit beschikbaar stellen voor de coördinatie en ondersteuning van de aanpak voor risicojongeren via de jeugdnetwerken 12+. Wel is er een grote variatie te zien bij stadsdelen die qua omvang van geregistreerde risicojongeren vergelijkbaar zijn.

Bevindingen

Sinds 2009 hebben alle stadsdelen een netwerkcoördinator en een ondersteuner in dienst die de regie voert over de aanpak van risicojongeren. De 'neco' is de spin in het web. Hij of zij faciliteert, stimuleert en coördineert de verwerkingen van aangemelde jongeren.

Hoewel DMO in beleidsdocumenten aangeeft 'regie op capaciteit' te voeren bij de aanpak van risicojongeren, is niet duidelijk hoe dat in de praktijk tot uitdrukking

komt. DMO heeft geen overzicht van de beschikbare capaciteit voor de aanpak bij de stadsdelen en attendeert stadsdelen er ook niet op als er te weinig of teveel capaciteit ingezet wordt.

Tabel 5.5 geeft een indruk van de capaciteit die stadsdelen beschikbaar stellen voor de aanpak van risicojongeren via het jeugdnetwerk 12+. De coördinatie wordt meestal uitgevoerd door één of meerdere netwerkcoördinatoren. De ondersteuning bestaat uit administratieve ondersteuner die de registraties in ISJG invoert en meldingen nabelt. Het gaat nadrukkelijk om een indicatie van de capaciteit, zoals we die gekregen hebben van de netwerkcoördinatoren. Hierbij is zoveel mogelijk rekening gehouden met eventuele andere taken van de netwerkcoördinatoren.

Tabel 5.5- Capaciteit coördinatie en ondersteuning per stadsdeel

Stadsdeel	FTE Coördi- natie netwerk	FTE administratieve ondersteuning	FTE totaal	Aantal gemelde risico jongeren 2007-2012	Aantal gemelde risico jongeren 2012 (peildatum 01-01-2013)	Aantal gemelde risico jongeren in 2012 per FTE (adm+coör d)
Centrum	0,6 ¹⁰³	0,1	0,7	80	8	13
Nieuw- West	1,8	1,4	3,2	1.141	178	99
Noord	0,2	0,2	0,4	612	10	50
Oost	0,9 ¹⁰⁴	0,5	1,4	672	112	124
West	0,03	0,04	0,1 ¹⁰⁵	678	34	340
Zuid	0,5 ¹⁰⁶	0,5	1	212	44	88
Zuidoost	0,7 ¹⁰⁷	0,9	1,6	293	62	89
Totaal	4,7	3,6	8,3	3	451	96

Bron: Opgave stadsdelen. Het aantal gemelde jongeren is afkomstig uit ISJG, peildatum 1 januari 2013.

¹⁰³ Dit is inclusief projectleiding groepsaanpak/jeugdoverlast.

¹⁰⁴ Voor de functie van netwerkcoördinator en CRG heeft stadsdeel Oost gezamenlijk 1,8 FTE beschikbaar. Voor de ondersteuning van de aanpak van risicojongeren en de MPG-aanpak is gezamenlijk 1FTE beschikbaar. Deze FTE's zijn gemakshalve door de helft verdeeld en weergegeven in de tabel.

¹⁰⁵ De uren zijn exclusief deskundigheidsbevordering, pedagogisch café voor professionals of een licht verstandelijk beperkte signaleringstraining of een netwerkdag. Dit is niet alleen gericht op partners die zich bezig houden met preventieve jeugdhulpverlening, maar ook op andere professionals in de buurt, denk aan jongerenwerk, straatcoaches, speeltuinbegeleiders, politie. Ook niet meegenomen zijn de twee Buurtpraktijktteams en het bijwonen van een zogeheten uitvoeringsoverleg waar signalen uit buurt over risicojongeren worden besproken en opgepakt.

¹⁰⁶ In stadsdeel Zuid zijn de coördinatie van het jeugdnetwerk 12+ en de MPG-aanpak gecombineerd in 0.89 FTE. Voor coördinatie van beide aanpakken is 0.94 FTE beschikbaar. Deze FTE's zijn gemakshalve door de helft verdeeld en weergegeven in de tabel.

¹⁰⁷ In stadsdeel Zuidoost zijn de FTE's meegenomen van de stadsdeeltafel Jong Volwassenen, terwijl een deel van de regie verricht wordt door de coördinator van de stadsdeeltafel jeugd en gezin. De FTE's daarvoor (1 FTE voor coördinatie en 0,7 voor ondersteuning) zijn vergelijkbaar en opgenomen in het hoofdstuk voor de MPG-aanpak.

De tabel laat zien dat de beschikbaar gestelde capaciteit voor coördinatie en ondersteuning enorm varieert. Op zich is dat logisch want het ene stadsdeel heeft meer risicojongeren dan de andere. Verder is het aantal geregistreerde risicojongeren sterk afhankelijk van het gebruik van het Informatiesysteem voor Jeugd en Gezin door de stadsdelen. Naarmate stadsdelen het ISJG beter gebruiken, zal het aantal geregistreerde risicojongeren hoger zijn.

Stadsdeel Nieuw-West heeft twee keer zoveel FTE beschikbaar voor coördinatie (1,8 FTE) dan stadsdeel Oost (0,9 FTE) en drie keer zoveel als stadsdeel West (0,01 FTE). Dat is opmerkelijk omdat beide stadsdelen tot de stadsdelen behoren waar de meeste risicojongeren worden geregistreerd. In Nieuw-West waren op 1 januari 2013 circa 178 risicojongeren geregistreerd en in Oost 112.

Nog opmerkelijker is stadsdeel Noord, dat sinds 2012 nog maar 0,2 FTE inzet, terwijl er de afgelopen jaren toch nog aanzienlijk veel (612) risicojongeren zijn geregistreerd. Reden hiervoor is dat de coördinator risicogezinnen in Noord sinds januari 2012 ook de taken van de netwerkcoördinator op zich heeft genomen doordat de netwerkcoördinator uitviel. Sindsdien zijn ook de twee casuïstiekoverleggen samengevoegd tot één Overleg Jeugd en Gezin. Omdat het samenvoegen van de taken van de CRG en neco goed beviel, heeft het stadsdeel besloten de lage bezetting te continueren. Gevolg is wel dat Noord, meer dan voorheen het principe 'regulier, tenzij' toepast waarbij de hulpverlening aan risicojongeren in eerste instantie moet worden opgelost door de reguliere hulpverlening. Pas als de reguliere hulpverlening aan jongere stagneert en de partnerorganisaties dit melden bij het stadsdeel, wordt er door de netwerkcoördinator actie ondernomen. Deze meer passieve houding kan ertoe leiden dat er helemaal geen jongeren meer worden aangemeld bij het stadsdeel.

Alle stadsdelen zetten FTE in voor administratieve ondersteuning van de jeugdnetwerken. De taken van de administratieve ondersteuner lopen uiteen van het registreren van gegevens in het ISJG, telefonisch contact opnemen met partners en of het maken van notulen van het casuïstiekoverleg. De omvang van de administratieve ondersteuning loopt uiteen van 1,4 FTE (Nieuw-West) 0,1 FTE (Centrum) inzet. Dit komt Alle stadsdelen benadrukken het belang van goede ondersteuning van de netwerkcoördinator zodat registratie in het ISJG, het telefonisch opvragen van informatie en de verslaglegging daadwerkelijk plaatsvindt.

Tot slot geeft tabel 5.5 ook het aantal gemelde risicojongeren per FTE (ondersteuning en coördinatie) weer. Dan blijkt dat stadsdeel Oost meer dan gemiddeld risicojongeren registreert per FTE. De stadsdelen centrum en Noord registreren juist relatief weinig risicojongeren per FTE. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat stadsdeel Centrum slechts een beperkt aantal risicojongeren heeft. In stadsdeel Noord registreert nog maar in zeer beperkte mate risicojongeren in het Informatiesysteem voor Jeugd en Gezin.

5.5.9 Conclusie uitvoering van regie stadsdelen

In tabel 5.6 geeft de linkerkolom de normen weer die wij hanteren voor de uitvoering van regie. De rechterkolom geeft aan in welke mate de stadsdelen voldoen aan deze normen.

Tabel 5.6 - Overzicht beoordeling uitvoering van regie binnen de jeugdnetwerken 12+ door de stadsdelen

Normen	Oordeel
1. Er is voldoende bestuurlijke aandacht	-
2. De regisseur heeft overzicht	+/-
3. De regisseur zorgt er voor dat er een gemeenschappelijke beleidslijn wordt gevolgd	+/-
4. De regisseur organiseert samenwerking	+/-
5. De partners zijn tevreden over de samenwerking	+/-
6. De regisseur legt verantwoording af	-
7. De partners van de gemeente beoordelen de regievoering door de gemeente positief	+/-
8 Er is voldoende capaciteit om de regierol uit te voeren	+/-
Totaal	+/-

+ voldoet, +/- voldoet gedeeltelijk, - voldoet niet

Over het algemeen geven de stadsdelen gedeeltelijk en beperkt invulling aan hun regierol binnen de jeugdnetwerken 12+. Gegeven het feit dat de partners de regievoering door de stadsdelen gemiddeld een 6,6 geven, zijn er een flink aantal aspecten van regie waarin de regievoering van de stadsdelen verbeterd kan worden. Stadsdelen hebben weinig zicht op de problemen van jongeren, de samenwerking van de partnerorganisaties en de overlap met andere aanpakken. Verder kan de samenwerking beter georganiseerd worden door heldere voorwaarden te stellen aan de samenwerking en goede afspraken over de taakverdeling te maken.

Een andere belangrijke omissie bij de invulling van regie in de praktijk is dat de netwerkcoördinatoren van de stadsdelen zelden verantwoording afleggen over de aanpak van risicjongeren via de jeugdnetwerken. Slechts één stadsdeel (Centrum) verantwoordt zich jaarlijks aan het dagelijks bestuur over de aanpak van risicjongeren. In de overige stadsdelen gebeurt het niet of slechts incidenteel (bijvoorbeeld naar aanleiding van interne evaluatie). Verder is de bestuurlijke aandacht voor de aanpak van risicjongeren vanuit de stadsdelen zeer beperkt. Portefeuillehouders worden ook slechts in zeer beperkte mate op de hoogte gehouden van de resultaten van de aanpak.

In positieve zin valt stadsdeel Zuid op, waar de partners op vrijwel alle aspecten van regie positief oordelen. Een mogelijke verklaring is wellicht de nauwe samenwerking in dit stadsdeel tussen het jeugdnetwerk en de groepsaankpak, het OKC en andere aanpakken zoals Samen DOEN.

De stadsdelen West, Zuidoost (ondanks de heldere opzet van regie), Noord worden door de partners het minst positief beoordeeld. Dit zijn ook stadsdelen waar de netwerkcoördinator een meer terughoudende rol op afstand vervult. De hulpverlening aan risicjongeren wordt daarbij in eerste instantie overgelaten aan de

reguliere hulpverlening. Het stadsdeel komt pas in beeld als de reguliere hulpverlening aan risicjongeren stagneert.

Tot slot stellen alle stadsdelen capaciteit beschikbaar voor de coördinatie van de aanpak van risicjongeren. Er is echter grote variatie te zien in de omvang van de beschikbaar gestelde capaciteit, met name wanneer deze af wordt gezet tegen het aantal risicjongeren dat zich in de aanpak bevindt. Vooral stadsdeel Oost heeft weinig FTE beschikbaar ten opzichte van het aantal risicjongeren dat in dit stadsdeel bij de aanpak gemeld wordt.

5.6 Resultaten

Onderzoeksvraag 4: In welke mate is de aanpak van risicjongeren van 12 jaar en ouder via de jeugdnetwerken succesvol?

In deze paragraaf wordt de laatste onderzoeksvraag beantwoord: in welke mate is de aanpak van risicjongeren via de jeugdnetwerken succesvol? Het antwoord op deze vraag is vooral gebaseerd op de bestandgegevens uit het ISJG, die we op 1 januari 2013 ontvingen van DMO. Daarnaast is ook gebruik gemaakt van de enquête onder partners.

5.6.1 Bevindingen bij norm 1 - Er zijn betrouwbare gegevens over prestaties en effecten

Toetsaspecten

- De gemeente registreert op eenduidige wijze resultaatgegevens.
- De gemeente beschikt over betrouwbare gegevens over prestaties en resultaten.

Oordeel

De gegevens over het aantal gemelde risicjongeren en de ingezette interventies zijn onvoldoende betrouwbaar. Dit komt doordat de stadsdelen nog steeds niet op eenduidige wijze gegevens over de resultaten registreren. DMO gebruikt het ISJG zeer beperkt om inzicht te krijgen in de resultaten van de aanpak van risicjongeren.

Toetsaspect 1: De gemeente registreert op eenduidige wijze resultaatgegevens.

Oordeel

De stadsdelen en de samenwerkende partners registreren niet op een eenduidige manier de risicjongeren in het ISJG registreren. Dit maakt het lastig om gegevens over de behaalde resultaten uit het ISJG te halen.

Bevindingen

De stadsdelen verschillen in de manier waarop ze de resultaten van de aanpak voor risicjongeren bijhouden. Meestal wordt hiervoor het ISJG gebruikt, maar wel op verschillende manieren:

- er zijn stadsdelen die het systeem compleet vullen (Nieuw-West, Oost, Centrum);
- vooral de open velden worden benut om informatie in op te slaan voor eigen gebruik (West);

- alleen die risicojongeren worden geregistreerd die bij de netwerkcoördinator gemeld worden voor het casuïstiekoverleg (Zuid, Noord).
- informatie aanvankelijk summier ingevuld, maar in de tweede helft van 2012 is een grote inhaalslag gemaakt (Zuidoost). Stadsdeel Zuidoost registreert daarnaast ook nog via RIS, het registratiesysteem van het Meldpunt Zorg en Overlast en Samen DOEN¹⁰⁸

Naast de stadsdelen die verschillend omgaan met het registeren van informatie over de aanpak, variëren ook de partnerorganisaties sterk in de mate waarin zij ISJG gebruiken om meldingen van risicojongeren te registreren. Zo hebben enkele stadsdelen (West, Noord) de partners geautoriseerd om ook meldingen te registreren in het ISJG, terwijl andere stadsdelen terughoudend zijn in het autoriseren van partners (Nieuw-West) en partners geen meldingen kunnen registreren in het ISJG.

Opvragen en bewerken van cijfers uit ISJG

De rekenkamer vroeg op 5 juli 2012 bij DMO bestandsgegevens op over meldingen interventies van risicojongeren in het ISJG. Op 27 augustus ontvingen we eerste cijfers, maar die klopten niet. Het bestand was onvolledig en riep veel vragen op. Vervolgens hebben we op 25 september, 1 en 8 november 2012 nieuwe cijfers gekregen. Uiteindelijk zijn de cijfers uit dit rapport gebaseerd op bestanden die we op 10 januari 2013 ontvingen van DMO. De kwaliteit van de aangeleverde cijfers was laag, er was een aanzienlijk bewerkingsslag nodig om bruikbare cijfers voor dit rapport te kunnen genereren. Hieruit maken wij op dat de gemeente niet gewend is om de gegevens uit het ISJG te gebruiken als managementinformatie.

Toetsaspect 2: De gemeente beschikt over betrouwbare gegevens over prestaties en resultaten.

Oordeel

De gemeente beschikt met het ISJG over prestatiegegevens, maar die zijn nog niet betrouwbaar. Dit komt doordat stadsdelen nog niet op uniforme wijze het ISJG gebruiken en DMO de ingevoerde resultaten niet monitort.

Bevindingen

Op basis van de gegevens die wij opvroegen uit het ISJG kan worden geconcludeerd dat het ISJG nuttige gegevens bevat over de aanpak van risicojongeren. Het bevat bijvoorbeeld gegevens over:

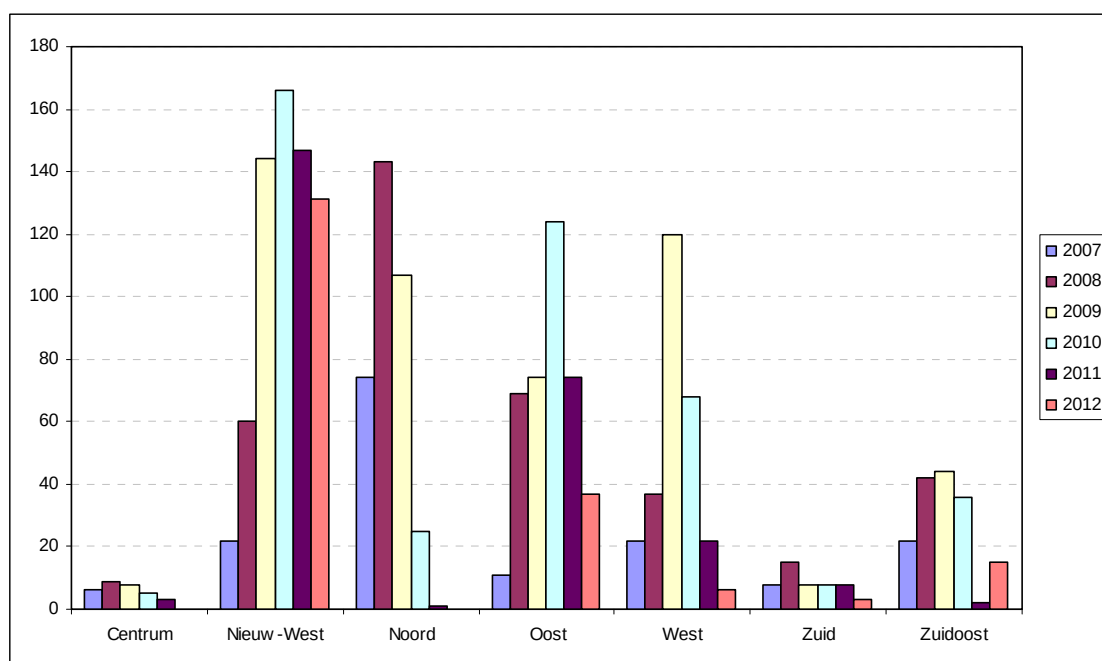
- het aantal aangemelde risicojongeren per stadsdeel in de periode 2007 – 2012;
- het aandeel aangemelde risicojongeren, ten opzichte van het totaal aantal jongeren;
- de signaalkleur (status) van de aanmeldingen;
- de redenen van aanmelding;
- aantal en soort interventies;

¹⁰⁸ In dit systeem kunnen namelijk jongeren ouder dan 23 jaar ook geregistreerd worden, ISJG biedt deze mogelijkheid niet. In ISJG wordt door de stadsdeeltafel Jong Volwassenen slechts summier informatie vermeld van de jongeren onder de 23 jaar (melding en de casemanager). Nadeel van RIS is echter dat het niet gekoppeld is aan Erisa, een leerlingvolgsysteem met informatie over schoolverzuim en adresgegevens van jongeren in Amsterdam.

- resultaten van afgesloten interventies.

Doordat het ISJG verschillend gebruikt wordt, zijn de cijfers nog niet altijd even betrouwbaar. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het aantal interventies dat is ingezet voor risicojongeren. Meldingen leiden niet altijd tot een interventie.¹⁰⁹ Als tijdens het casuïstiekoverleg is gebleken dat er een interventie nodig is voor een risicojongere, dan registreert de netwerkcoördinator in het ISJG dat er een interventie is gestart. Van 1999 tot en met 2012 hebben de stadsdelen in totaal 2.053 interventies aangemaakt voor risicojongeren die zij registreerden in het ISJG. Voor één jongere zijn vaak meerdere interventies ingezet. Figuur 5.6 laat het aantal interventies per stadsdeel zien in de periode 2007-2012.

Figuur 5.6- Aantal geregistreerde interventies voor risicojongeren 2007-2012

Bron: rekenkamer op basis van gegevens uit het ISJG, DMO, januari 2013

Bovenstaand figuur laat zien dat de meeste interventies in Amsterdam geregistreerd werden in 2009, namelijk 505. Daarna daalden de registraties tot 257 interventies in 2011 en 194 in 2012. Aanvankelijk, in 2007 en 2008, registreerde stadsdeel Noord de meeste interventies voor risicojongeren. Vanaf 2009 nam stadsdeel Nieuw-West het stokje van Noord over. Dit is niet geheel vreemd want Nieuw-West heeft ook de meeste risicojongeren.

Wel opmerkelijk is dat het aantal geregistreerde interventies in Noord voor 2011 daalde tot één en voor 2012 tot nul. Dit geldt ook voor stadsdeel Zuidoost waar in 2011 slechts twee interventies geregistreerd werden. Een mogelijke verklaring hiervoor kan het 'regulier, tenzij' principe zijn dat beide stadsdelen, meer dan de

¹⁰⁹ DMO in het ISJG afwisselend de term 'interventie', 'traject' en 'aanpak'. Wij hebben ervoor gekozen om hier te spreken over 'interventie'.

andere stadsdelen, toepassen. Dit betekent dat de coördinatoren van de stadsdelen relatief veel jongeren terugsturen naar de reguliere hulpverlening. Risicjongeren worden alleen in het casuïstiekoverleg behandeld als de reguliere hulpverlening stagneert. Deze werkwijze zorgt er ook voor dat er minder risicjongeren bij de twee stadsdelen gemeld worden en er ook minder interventies via het jeugdnetwerk worden ingezet.

De figuur over het aantal interventies laat zien dat er wel gegevens zijn prestaties, maar dat die nog niet betrouwbaar zijn omdat de stadsdelen nog niet op uniforme wijze het ISJG gebruiken en dezelfde definitie hanteren van risicjongeren. De cijfers leggen wel de verschillen tussen de stadsdelen bloot.

5.6.2 Bevindingen bij norm 2 - De beoogde doelen en prestaties worden gehaald

Toetsaspecten

- De partners zijn tevreden over de bereikte resultaten.
- De beoogde doelen en prestaties worden gerealiseerd.

Oordeel

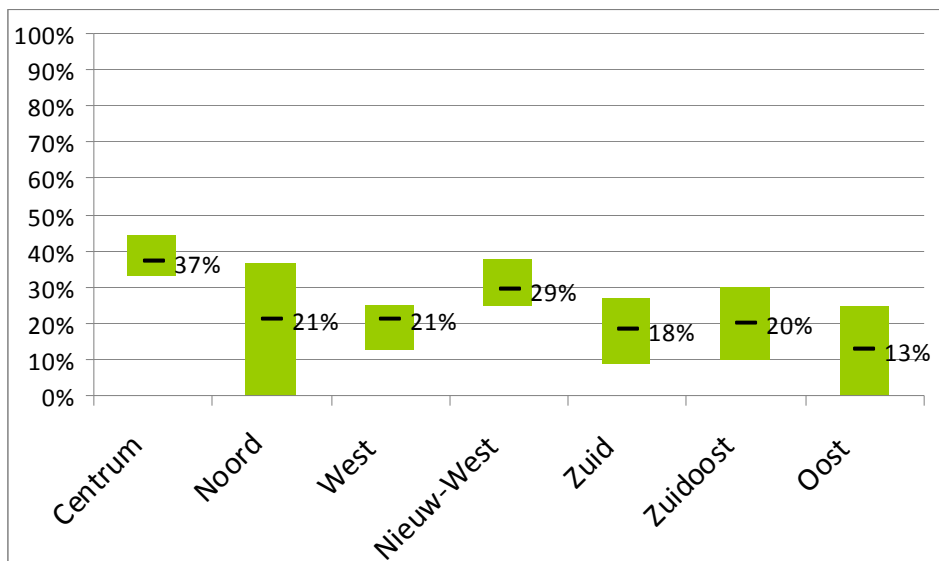
De betrokkenen bij de aanpak oordelen weinig positief over de resultaten die met de aanpak via de jeugdnetwerken behaald worden. Het ontbreken van een heldere doelstelling met een eenduidige definitie van risicjongeren zorgt ervoor dat het lastig is om vast te stellen of de jeugdnetwerken een positief effect hebben gehad op risicjongeren. Op basis van cijfers uit het ISJG concluderen we dat circa 28% van alle 2.053 interventies die sinds 1999 voor risicjongeren zijn ingezet, succesvol is afgerond. Dit percentage kan veel hoger liggen want van 40% van de afgesloten interventies is op dit moment niet bekend wat precies het resultaat was. Tot slot zijn er op het niveau van maatschappelijke effecten (zoals de ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit, schooluitval en veiligheid) een aantal positieve effecten te zien. Maar het is niet duidelijk of de jeugdnetwerken 12+ hieraan hebben bijgedragen. Stadsdelen en de centrale stad maken dat niet inzichtelijk mede doordat zij geen inzicht geven in de gerealiseerde prestaties van het jeugdnetwerk 12+.

Bevindingen

Tevredenheid partners

In de enquête is de partners aan de hand van drie stellingen gevraagd aan te geven in hoeverre de aanpak voor risicjongeren via de jeugdnetwerken succesvol is. De partners hebben hun oordelen uitgedrukt in een score tussen 0 (helemaal oneens) en 4 (helemaal eens). In figuur 5. 7 is aangegeven welk percentage het met de stellingen (helemaal) eens is. Hierbij is het gemiddelde over de drie stellingen en het laagste en het hoogste percentage gegeven voor de partners binnen de aanpak in de zeven stadsdelen.

Figuur 5.7 - Oordeel van de partners over de resultaten die met de aanpak behaald worden

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder partners van jeugdnetwerken 12+, juni 2012

De figuur laat zien dat slechts een klein deel van de partners positief is over de behaalde resultaten. De partners zijn bij de meeste stadsdelen redelijk eensgezind over de resultaten die met de aanpak via de jeugdnetwerken behaald worden. Alleen stadsdeel Noord is er een grotere variatie en zijn de partners minder eensgezind in hun oordeel over de stellingen. De mate waarin de partners tevreden zijn over de resultaten varieert tussen de stadsdelen van gemiddeld 18% in Zuid tot gemiddeld 37% in Centrum.

Gemiddeld vindt 27% van de partners dat de aanpak van risicojongeren succesvol is. Over het behalen van de doelen is 22% van de partners positief. Nog minder, namelijk 15% van de partners oordeelt positief over het verminderen van problemen bij risicojongeren. Het is niet duidelijk waarom de partners zo negatief oordelen over het succes van de aanpak via de jeugdnetwerken 12+. Stadsdeel West oppert dat de lage beoordeling wellicht te maken heeft met de beperkte mogelijkheden die partners zien voor oplossingen (aanbod) voor hun doelgroep. Dit perspectief is mede interessant omdat uit de ISJG cijfers blijkt dat veel meldingen van risicojongeren niet worden afgesloten.

Realisatie beoogde doelen en prestaties

Het is ook lastig om vast te stellen of de beoogde doelen van de aanpak gerealiseerd zijn. De gemeente heeft namelijk geen heldere doelen en maatschappelijke effecten voor de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken vastgesteld. Het enige dat bekend is over het doel dat de gemeente met de jeugdnetwerken wil bereiken, is:

*‘Een fijnmazig vangnet vormen in de sluitende aanpak voor jongeren met problemen op het gebied van school/werk, gezin, straat en vrije tijd. Zij leveren daarmee een wezenlijke bijdrage aan het voorkomen van verder afglijden van risicjongeren’.*¹¹⁰

Deze doelstelling is verder niet nader uitgewerkt in een visiedocument van de gemeente. Ook ontbreekt een nadere analyse over de beginsituatie, de gemeente heeft niet bijgehouden hoeveel risicjongeren er in 2008 waren. De gemeente heeft ook niet vastgelegd wat ze verstaat onder ‘risicjongeren’. Dit komt omdat de gemeente de stadsdelen verantwoordelijk achtte voor de aanpak van risicjongeren. Daarom heeft DMO in 2008 wel aangegeven dat binnen stadsdelen binnen de lokale jeugdnetwerken zelf criteria voor risico’s dienen op te stellen.¹¹¹ De stadsdelen hebben de beleidsruimte benut, wat ertoe geleid heeft dat er geen eenduidige invulling is van het begrip ‘risicjongere’. Meestal gaat het om jongeren met één of meerdere problemen op één van de acht leefgebieden van wonen, werken, scholing, veiligheid, sociale omgeving, gezondheid, vrijetijdsbesteding of financiën.¹¹² Maar er zijn ook stadsdelen zoals stadsdeel Zuidoost die daar criteria aan toevoegen door te eisen dat voor behandeling van de jongere ‘de ingezette hulpverlening nog onvoldoende toereikend is’. Hierdoor is er eigenlijk geen sprake meer van risicjongeren, maar meer van jongeren met ernstige problemen.

De stadsdelen hebben geen streefcijfers of indicatoren gekoppeld aan de globale doelstelling. Vaak wordt het jeugdnetwerk 12+ gezien als een manier om elkaar te ontmoeten en hierdoor korte lijnen te creëren. Meestal slagen de jeugdnetwerken daarin omdat de meeste stadsdelen een overleg organiseren waar partnerorganisaties informatie kunnen delen. In hoeverre de jeugdnetwerken er aan bijdragen dat risicjongeren niet verder afglijden is onduidelijk.

Wel zijn er op het niveau van maatschappelijke effecten (zoals de ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit, schooluitval en veiligheid) een aantal positieve effecten te zien. Maar het is niet duidelijk of de jeugdnetwerken 12+ hieraan hebben bijgedragen. Stadsdelen en de centrale stad maken dat niet inzichtelijk mede doordat zij geen inzicht geven in de gerealiseerde prestaties van het jeugdnetwerk 12+.

Het ISJG bevat ook gegevens over het aantal succesvol afgeronde interventies. Een belangrijke kanttekening daarbij is dat de gegevens uit het ISJG onvoldoende betrouwbaar zijn en dat niet duidelijk is wat onder een ‘succesvolle afronding’ verstaan kan worden. Op basis van de gegevens die we van DMO hebben gekregen, constateren we dat van 361 lopende interventies onbekend is wat de status is en van 34 interventies bekend is dat ze eigenlijk afgerond zijn omdat de interventie is mislukt, afgebroken of succesvol afgerond is. Ook bij de afgeronde interventies is van een groot aantal (620) niet bekend wat het resultaat van de interventie is geweest. We

¹¹⁰ Bron: DMO, Toelichting agendapunt bij Portefeuillehouderoverleg sociaal domein, 7 mei 2008.

¹¹¹ Gemeente Amsterdam, DMO, *Slimmer (samen) werken in de Amsterdamse Jeugdnetwerken. Procesmodel en het informatiesysteem*, augustus 2009, p. 15.

¹¹² Zie bijvoorbeeld stadsdeel Zuid in *Notitie vernieuwd Jongerenwerk Zuid 2012-2014*, april 2012, p. 5.

hebben getracht enigszins orde aan te brengen in de cijfers en komen dat tot de volgende resultaatgegevens in tabel 5.7.

Tabel 5.7- Resultaten van afgesloten interventies, 1999-2012

	Aantal	%
Aantal afgesloten interventies	1.557	75%
<i>waarvan afgebroken</i>	146	9%
<i>waarvan mislukt</i>	73	5%
<i>waarvan vervolgttraject gestart/aanpak aangepast</i>	275	18%
<i>waarvan resultaat onbekend</i>	620	40%
<i>waarvan succesvol afgerond</i>	443	28%
Aantal lopende interventies	361	18%
Aantal informatieverzoeken	135	7%
Totaal aantal interventies	2.053	100%

Bovenstaande tabel laat zien dat slechts 28% van alle 2.053 interventies die sinds 1999 zijn ingezet, succesvol is afgerond. DMO had dit ook kunnen afleiden uit de gegevens in ISJG, maar heeft de gegevens nooit geanalyseerd. Als dat wel was gebeurd, had DMO de stadsdelen kunnen vragen naar een verklaring of kunnen aanspreken op hun gedrag. De gemeente heeft namelijk sinds de invoering van het ISJG in totaal €2,5 miljoen geïnvesteerd in het informatiesysteem.¹¹³

Opmerkelijk is dat van 40% van de afgeronde interventies onbekend is wat de exacte status is, dit geldt voor 443 afgeronde interventies. Dit wijst erop dat de stadsdelen het resultaat van de gegevens niet goed bijhouden en registreren in ISJG. Ook laat het zien dat DMO sinds de start van het ISJG er niet in is geslaagd om goede managementgegevens uit het ISJG te genereren.

DMO geeft wel aan dat de informatie in het ISJG kwalitatief beter is geworden doordat DMO hierover voortdurend gesprekken heeft gevoerd met de netwerkcoördinatoren. In 2013, zeven jaar na de start van het gebruik van ISJG, is DMO voornemens om managementinformatie uit het ISJG te rapporteren aan de stadsdelen.

¹¹³ DMO, *Bekostiging Systeem Jeugd en Gezin 2006 t/m 2012*, oktober 2012.

Op die manier zullen knelpunten bij het registreren ook eerder duidelijk worden.

5.6.3 Gegevens uit het ISJG

Naast de hiervoor gepresenteerde gegevens over het interventies en het resultaat daarvan bevat het ISJG allerlei informatie die zicht kan bieden op de omvang en ontwikkeling van het aantal risicojongeren, de status van de verschillende meldingen, de leefgebieden waarop de problemen zich afspelen, en het doel van de ingezette interventies. Hieronder is een aantal voorbeelden van dergelijke informatie opgenomen en hoe die informatie kan worden geïnterpreteerd.

Verklaringen voor het ontbreken van managementinformatie over risicojongeren

- Het ISJG had aanvankelijk alleen tot doel om op een snelle en veilige manier informatie over jongeren uit te wisselen tussen de gemeente en partners. Het genereren van managementinformatie was daarbij geen primair doel.
- Het onderliggende databasesysteem van het ISJG is niet erg handzaam en maakt het lastig om er managementgegevens uit te halen.
- DMO heeft geen budget gereserveerd voor het genereren van managementinformatie. Voor alle managementinformatie moet DMO een beroep doen op de afdeling functioneel beheer. Voor elk verzoek moet er apart worden betaald.
- DMO wil het gebruik van ISJG niet aan de stadsdelen verplichtend opleggen, maar probeert de netwerkcoördinatoren te overtuigen van het nut ervan.

Aantal meldingen

Tabel 5.8 laat zien hoeveel risicojongeren er sinds 2007 zijn aangemeld en geregistreerd in het ISJG.

Tabel 5.8 - Aantal bij de jeugdnetwerken gemelde risicojongeren per stadsdeel

STADSDEEL	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Eindtotaal
Centrum	9	16	14	22	11	8	80
Nieuw-West	33	50	262	338	280	178	1.141
Noord	163	134	178	95	32	10	612
Oost	20	16	135	215	174	112	672
West	77	45	215	244	63	34	678
Zuid	18	20	19	63	48	44	212
Zuidoost	33	53	46	72	27	62	293
DMO						3	3
Eindtotaal	353	334	869	1.049	635	451	3.691

Bron: de rekenkamer op basis van gegevens uit ISJG, DMO, peildatum 1 januari 2013.

Sinds de start van de aanpak in 2007 zijn er in totaal 3.691 risicojongeren bij de jeugdnetwerken aangemeld. De stadsdelen Nieuw-West, West en Oost hebben de meeste aanmeldingen van risicojongeren geregistreerd. De minste meldingen worden geregistreerd bij de stadsdelen Centrum en Zuid. Een enkele keer meldt DMO zelf jongeren aan. Wanneer we de cijfers uit bovenstaande tabel afzetten tegen het aantal risicojongeren dat in Amsterdam woont, zien we dat het aandeel aangemelde risicojongeren zeer laag is. Minder dan 1% van de jongeren tussen 13-24 jaar staat bij de gemeente geregistreerd als 'risicojongere'.

De meeste jongeren werden in het piekjaar 2010 aangemeld, toen de stadsdelen een inhaalslag maakten voor de registratie van jongeren. DMO publiceerde in augustus 2009 het procesmodel 'Slimmer werken in de Amsterdamse jeugdnetswerken' en vervolgens bereidden de netwerkcoördinatoren zich voor op de fusie van de stadsdelen. Daarna is in alle stadsdelen een daling in het aantal aanmeldingen te zien. Met name bij de jeugdnetswerken van de stadsdelen Noord en West zijn minder risicojongeren geregistreerd. De daling van het aantal geregistreerde risicojongeren heeft volgens de geïnterviewden meerdere redenen:

- Invoering van de gezinsmodule binnen het ISJG in 2011, waardoor meldingen over risicojongeren ook onder de MPG-aanpak geregistreerd kunnen worden.
- De verplichting om vanaf 2012 aangemelde jongeren per brief te informeren over hun aanmelding bij het jeugdnetswerk. Voor veel stadsdelen is dit een drempel om een jongere aan te melden.
- Minder gebruik van het ISJG.
- Stadsdelen passen steeds meer het principe 'regulier, tenzij' toe, waardoor risicojongeren in toenemende mate worden overgelaten aan de reguliere jeugdhulpverlening.

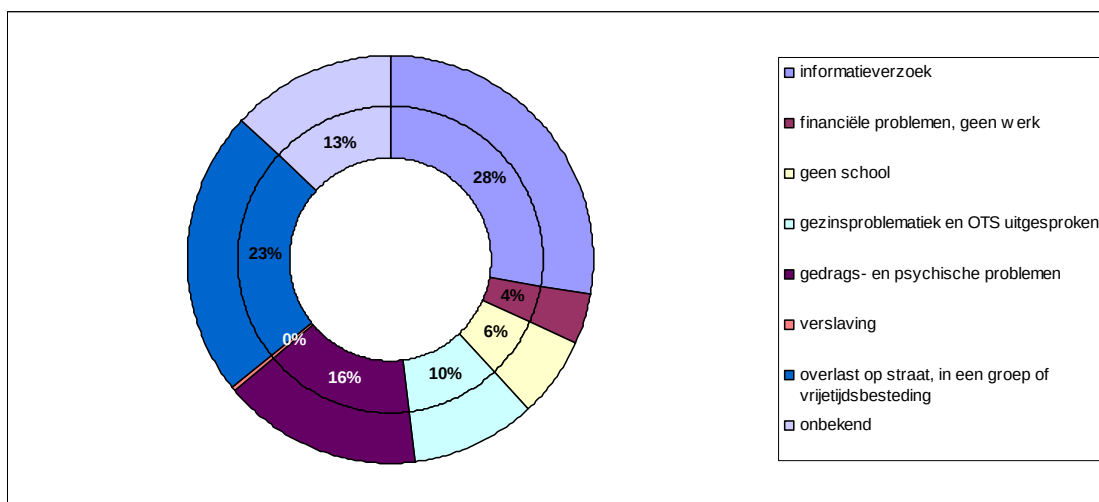
In stadsdeel Zuidoost heeft de daling ook te maken met de komst van de stadsdeeltafels. Een deel van de jongeren wordt daardoor aangemeld bij de stadsdeeltafel voor Jong Volwassenen die aanmeldingen slechts summier in het ISJG, maar in een ander informatiesysteem (RIS) registreert. In 2012 is het stadsdeel meer gebruik gaan maken van het ISJG, wat ook te zien is in een stijging van het aantal geregistreerde risicojongeren in ISJG.

Redenen van aanmeldingen

Veel meldingen beginnen met een informatieverzoek van een partnerorganisatie, daarom komt 'informatieverzoek' het meeste voor als reden van een melding. Circa 28% van alle meldingen tussen 2007- 2012 is vanwege deze reden geregistreerd. Deze categorie wordt zo vaak gebruikt dat het niet veelzeggend is.

Figuur 5.8 geeft de belangrijkste reden voor de melding van risicojongeren weer.

Figuur 5.8- Redenen voor aanmeldingen van risicojongeren bij jeugdnetwerken (2007-2012)

Bron: de rekenkamer op basis van gegevens uit ISJG, DMO, peildatum 1 januari 2013

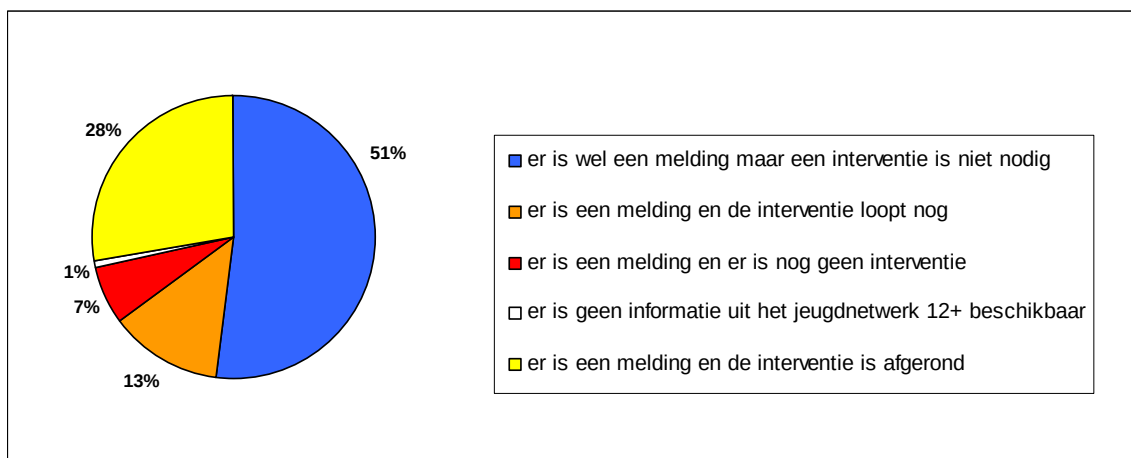
Daarnaast geven diverse stadsdelen aan dat bij het eerste gebruik van ISJG veel meldingen zijn weggeschreven onder deze noemer. Daar komt nog bij dat als er sprake is van meerdere problemen, de overige redenen vaak de lading niet dekken. In West zijn, in tegenstelling tot de andere stadsdelen, gedrags- en psychische problemen de meest geregistreerde reden voor aangemelde risicojongeren. Maar ook hier geldt dat het gaat om een categorie die gemakkelijk te gebruiken is als er sprake is van meerdere problemen.

Een tweede veelvoorkomende reden om jongeren aan te melden bij jeugdnetwerken zijn overlast op straat of lidmaatschap van een groep jongeren. Voor bijna een kwart van de meldingen (23%) is dit als belangrijkste reden geregistreerd.

Signaalkleur of status van aanmeldingen over risicojongeren

De gemeente drukt de status van een aanmelding uit in een zogenaamde 'signaalkleur'. De netwerkcoördinator van het stadsdeel houdt bij welke kleur een melding heeft. Standaard krijgen alle nieuwe aanmeldingen de kleur rood, wat betekent dat er nog geen aanpak voor de jongere bedacht is in het jeugdnetwerk. Vervolgens kan de melding oranje worden omdat de aanpak nog loopt, geel omdat de aanpak is afgerond of blauw, omdat een aanpak niet nodig is. Figuur 5.9 geeft de status van de meldingen weer.

Figuur 5.9- Signaalkleur van nieuwe meldingen in Amsterdam (2007-2012)

Bron: de rekenkamer op basis van gegevens uit ISJG, DMO, 1 januari 2013

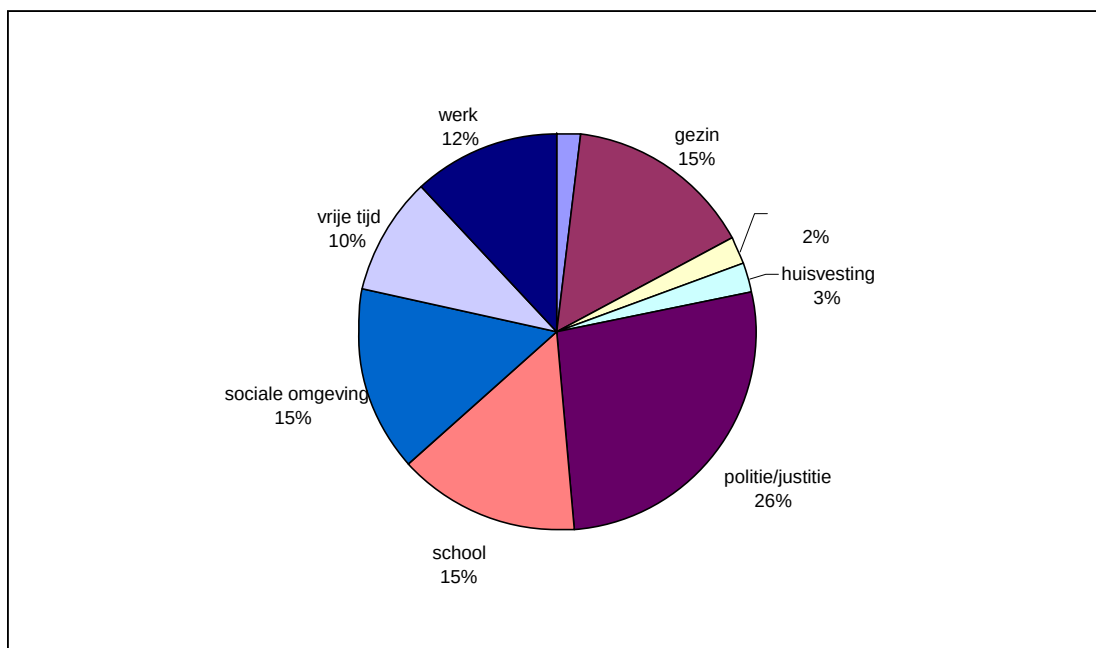
Circa 7% van alle aangemelde risicojongeren die tussen 2007-2012 zijn geregistreerd, hadden eind oktober 2012 de signaalkleur rood. Voor deze meldingen is nog geen interventie bekend. Voor iets meer dan de helft van de meldingen (51%) geldt dat de jongere wel is aangemeld in het ISJG, maar er bij nader inzien geen interventie nodig is (signaalkleur blauw). Er zijn twee stadsdelen die afwijken van dit beeld en meer meldingen hebben waar nog geen interventie voor is (signaalkleur rood). Het gaat om stadsdeel Zuid waar 64% van de aanmeldingen rood is en stadsdeel Centrum waar 15% van de aanmeldingen nog geen interventie heeft

Doel van interventies

Interventies kunnen verschillende doelen hebben die betrekking hebben op verschillende leefgebieden.

Figuur 5.10 laat zien op welke leefgebieden de interventies betrekking hebben.

Figuur 5.10 – Soort interventies aan de hand van leefgebieden, 1999-2011

Bron: rekenkamer op basis van gegevens uit het ISJG, DMO, november 2012

Bovenstaand figuur toont dat de meeste interventies voor jongeren (27%) betrekking hebben op het terrein van politie en justitie. Deze interventies hebben tot doel om recidive van overlast op straat of contact met de politie te voorkomen. Een voorbeeld van een interventie is contact opnemen met de jeugd reclasseringsambtenaar om te zien welke begeleiding geschikt is voor de jongere.

Verder laat de figuur zien dat circa 15% van de interventies betrekking hebben op de sociale omgeving of school. Het kan dan gaan om interventies die tot doel hebben om niet te laat komen, een startkwalificatie te halen of socialer te worden (via een sociaal vaardigheidstraining) of met betere vrienden om te gaan.

Gemiddelde looptijd interventies

Hoewel de registratie in ISJG niet optimaal is, geeft het ISJG wel inzicht in de gemiddelde looptijd van interventies. Gemiddeld duurt een interventie negen maanden. De afgesloten interventies worden binnen zes maanden na de start afgesloten. De lopende interventies hebben een veel langere looptijd, namelijk 22 maanden. Hieruit kan opgemaakt worden dat een aantal interventies relatief snel en gemakkelijk kunnen worden afgerond, maar dat een groot aantal andere interventies een veel langere looptijd heeft.

Stadsdelen en partners noemen de volgende verklaringen die ervoor zorgen dat het behalen van goede resultaten bij de aanpak van risicojongeren soms lang duurt:

- Risicojongeren ouder dan 18 jaar kunnen niet meer verplicht worden tot hulpverlening. De hulpverleners kunnen deze jongeren alleen proberen te motiveren, maar dit blijft bij deze leeftijdscategorie lastig. Doordat bij oudere

- jongeren vrijwillige medewerking vereist is, is er soms minder mogelijk dan partners en de gemeente verwachten.
- Er is steeds minder geld beschikbaar voor hulpverlening en coördinatie vanuit de gemeente, zodat niet de zorg en coördinatie geboden kan worden die eigenlijk nodig is.
 - Er is weinig bestuurlijke aandacht voor de aanpak van risicojongeren. De nadruk ligt veel meer op criminele jongeren, zoals de Top 600.
 - Er zijn weinig officiële mogelijkheden om in te grijpen als de resultaten van de aanpak uitblijven. Bij de aanpak van risico- en MPG-gezinnen heeft de CRG veel meer mogelijkheden in te grijpen wanneer goede resultaten van de aanpak uitblijven, omdat zij een helder escalatiemodel hanteren.

5.6.4 Conclusie over resultaten

In tabel 5.9 geeft de linkerkolom de normen weer die wij hanteren voor de resultaten van de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken. De rechterkolom geeft aan in welke mate de aanpak van risicojongeren voldoet aan deze normen.

Tabel 5.9- Overzicht beoordeling uitvoering van regie bij de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken 12+ door de stadsdelen

Normen	Oordeel
1. Er zijn betrouwbare gegevens over prestaties en effecten	-
2. De beoogde doelen en prestaties worden gehaald	-
Totaal	-

+ voldoet, +/- voldoet gedeeltelijk, - voldoet niet

De aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken is gedeeltelijk succesvol. Het is lastig om iets te zeggen over het succes van de aanpak omdat de resultaatgegevens op dit moment onvoldoende betrouwbaar zijn. Stadsdelen gebruiken het ISJG in beperkte mate en verschillen aanzienlijk in de manier waarop het gebruikt wordt. Ook DMO gebruikt het ISJG zeer beperkt om inzicht te krijgen in de resultaten van de aanpak van risicojongeren. Bij de invoering van ISJG heeft DMO te weinig nagedacht over de mogelijkheid om managementinformatie te genereren en transparante verantwoording af te leggen, wat een essentieel onderdeel is van regievoering. Toch kan de gemeente het huidige ISJG wel gebruiken om de resultaten van de aanpak van risicojongeren transparant te maken. Op basis van de beschikbare gegevens concluderen wij, dat de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken beperkt succesvol is. Slechts 28% van alle 2.053 interventies die sinds 1999 zijn ingezet en in het ISJG zijn geregistreerd, zijn volgens de registratie in het ISJG succesvol afgerond. Dit percentage kan veel hoger liggen, want van 40% van de afgesloten interventies is op dit moment niet bekend wat precies het resultaat was.

Ook de betrokken partners bij de aanpak oordelen weinig positief over de resultaten die met het jeugdnetwerk 12+ behaald worden. Gemiddeld is slechts 27% van de partners positief over het succes van de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken. Dit komt wellicht ook doordat de aanpak geen heldere doelstelling met een eenduidige definitie van risicojongeren heeft. Dat maakt het lastig om vast te stellen of de jeugdnetwerken er aan bijgedragen hebben dat risicojongeren niet verder

zijn afgegleden. De jeugdnetwerken 12+ zijn een ontmoetingsplek voor partners, maar in hoeverre de jeugdnetwerken daadwerkelijk bijdragen aan het niet verder afglijden van risicojongeren is onduidelijk.

In 2006 is het ISJG ontwikkeld. De totale ontwikkelkosten bedragen inmiddels meer dan € 2,5 miljoen. Het ISJG bevat informatie waarmee de aanpak van risicojongeren kan worden gemonitord. Tot op heden is er echter geen management informatie gegenereerd over de omvang en aard van de problematiek, en de inzet en resultaten van de ingezette interventies.

Tot slot zijn er op het niveau van maatschappelijke effecten (zoals de ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit, schooluitval en veiligheid) een aantal positieve effecten te zien. Maar het is niet duidelijk of de jeugdnetwerken 12+ hieraan hebben bijgedragen. Stadsdelen en de centrale stad maken dat niet inzichtelijk mede doordat zij geen inzicht geven in de gerealiseerde prestaties van het jeugdnetwerk 12+.

6 Analyse regierol aanpak risico- en MPG-gezinnen

6.1 Onderzoeksvragen en samenvatting oordelen

In dit hoofdstuk analyseren we de regierol van de gemeente bij één van de aanpakken voor jongeren met problemen, namelijk de aanpak van risico- en MPG-gezinnen.

We beantwoorden de volgende onderzoeksvragen:

1. Is de regierol van de gemeente bij de aanpak van risico- en MPG-gezinnen **in opzet goed** geregeld?
2. Geeft de gemeente in **de praktijk voldoende** invulling aan haar regierol binnen de aanpak van risico- en MPG-gezinnen?
3. In welke mate is de aanpak van risico- en MPG-gezinnen **succesvol**?

Dit hoofdstuk is gebaseerd op documenten die we van DMO en de zeven stadsdelen ontvangen hebben, een enquête onder partners, cijfers over risico- en MPG-gezinnen uit het Informatiesysteem voor Jeugd en Gezin (ISJG) en gesprekken met de stadsdelen en DMO.

Samenvatting bevindingen regierol aanpak risico- en MPG-gezinnen

Opzet van regie

Zowel de stadsdelen als de centrale stad (DMO) vervullen een regierol binnen de aanpak van risico- en MPG-gezinnen. De centrale stad heeft haar eigen regierol binnen aanpak nauwelijks beschreven en ook de invulling van de regierol op het niveau van de stadsdelen is over het algemeen beperkt beschreven.

De regierol van de centrale stad is beknopt beschreven in het door de stadsregio opgestelde 'Convenant MPG-gezinnen' en behelst het bewaken van de kwaliteit van de aanpak. Daarnaast heeft de centrale stad geen analyse van de beginsituatie gemaakt en zijn er geen concrete doelen geformuleerd die de centrale stad met de aanpak wil bereiken ook is niet beschreven op welke wijze er verantwoording over de aanpak zal worden afgelegd.

De centrale stad heeft wel beschreven op welke wijze de stadsdelen hun coördinerende regierol kunnen invullen. Zo is beschreven hoe de samenwerking georganiseerd moet worden en welke mogelijkheden de CRG's hebben om te escaleren, wanneer een aanpak niet naar wens verloopt. Er zijn echter nog een aantal dingen die DMO onuitgewerkt heeft gelaten voor de stadsdelen. Op veel van deze punten hebben de stadsdelen zelf geen beleid geformuleerd, waar dit vaak wel wenselijk zou zijn.

Geen van de stadsdelen heeft overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen verwoord in een convenant met partners die binnen het stadsdeel deelnemen aan de aanpak van risico- en MPG-gezinnen. Ook heeft vrijwel geen stadsdeel een analyse van de beginsituatie gemaakt en zijn er geen concrete doelen geformuleerd waardoor het lastig wordt om te bepalen of de beoogde resultaten ook worden bereikt. Verder is niet vastgelegd op welke wijze er binnen het stadsdeel verantwoording over de aanpak wordt afgelegd.

Daarnaast is door de meeste stadsdelen niet beschreven op welke wijze de CRG's zicht moeten houden op de overlap van verschillende overleggen. Ten slotte hebben noch DMO noch de stadsdelen beschreven welke capaciteit zij nodig achten om goede regie te voeren of om goede ondersteuning aan de regievoerder te bieden.

Uitvoering van regie

Hoewel haar eigen regierol nauwelijks is beschreven, geeft de centrale stad redelijk goed invulling aan haar rol. DMO houdt onder andere via een aantal overleggen met de coördinatoren risicogezinnen (CRG's) in de stadsdelen overzicht. Ook ontvangt zij resultaatgegevens van de stadsdelen die worden verwerkt in jaarrapportages. Voor 2010 en 2011 waren de gegevens echter onvoldoende eenduidig en betrouwbaar. Een keer per jaar heeft DMO overleg met de portefeuillehouder jeugd, waarin zij verantwoording aflegt. Daarnaast legt DMO in de stuurgroep (O)MPG verantwoording af over de aanpak. In de stuurgroep zijn de partners binnen de aanpak vertegenwoordigd. Er zijn signalen dat de capaciteit voor de ondersteuning van het ISJG binnen DMO niet toereikend zijn

De stadsdelen geven gedeeltelijk invulling aan hun regierol binnen de aanpak. De partners zijn niet heel positief over de regievoering door de stadsdelen en geven gemiddeld een rapportcijfer van 6,9. Er zijn een flink aantal aspecten van regie waarin de regievoering van de stadsdelen verbeterd kan worden. Volgens een groot deel van de partners hebben de stadsdelen weinig zicht op de samenwerking van de partners en op de doelen en belangen van de verschillende organisaties. Op Zuidoost na, stellen de CRG's volgens een groot deel van de partners geen heldere voorwaarden aan de samenwerking. Ook vindt een groot deel van de partners dat de CRG's de partners niet aanspreken wanneer zij afspraken niet na komen. In veel gevallen leggen de stadsdelen geen verantwoording af aan hun eigen bestuur. De verantwoording die de stadsdelen aan DMO moesten afleggen verliep tot 2012 ongestructureerd en niet op uniforme wijze. Tenslotte is er grote variatie te zien in de capaciteit die stadsdelen beschikbaar stellen voor de aanpak, met name wanneer deze af wordt gezet tegen het aantal gezinnen dat zich in de aanpak bevindt.

Naast deze algemene constatering is te zien dat er onderling door de stadsdelen wisselend uitvoering geven wordt aan de regierol. In positieve zin valt het stadsdeel Zuidoost op, waar de partners op vrijwel alle aspecten van regie positief oordelen. Dit stadsdeel is duidelijk in voorwaarden die zij in de aanpak stelt, motiveert, houdt goed overzicht en kan de aanpak hierdoor goed bijsturen, bijvoorbeeld door organisaties aan te spreken wanneer zij zich niet aan afspraken houden. Stadsdeel West wordt van alle stadsdelen het minst goed beoordeeld op verschillende aspecten van regie. Veel partners zijn kritisch over de manier waarop de CRG ervoor zorgt dat de gezamenlijke beleidslijn gevolgd wordt. Ook oordelen weinig partners positief over de wijze waarop samenwerking georganiseerd wordt, de wijze waarop de CRG overzicht verkrijgt en het zicht dat het stadsdeel op de samenwerking heeft. In stadsdeel Centrum is iets anders aan de hand. In dit stadsdeel vindt het overleg nauwelijks plaats. Zowel de CRG als de partners hebben het vermoeden dat niet alle probleemgezinnen met stagnerende hulpverlening het stadsdeel bereiken. In de meeste stadsdelen is er nauwelijks bestuurlijke aandacht voor de aanpak van risico- en MPG-gezinnen. In de stadsdelen Noord, Nieuw-West en West wordt het bestuur wel geïnformeerd over de resultaten van de aanpak.

De stadsdelen Noord en Nieuw-West leveren ieder kwartaal gegevens aan hun portefeuillehouder en West levert ieder jaar cijfers voor het jaarverslag, maar in de overige stadsdelen is er geen structureel contact. Aandacht voor de aanpak is er met name op het niveau van de centrale stad.

Resultaten

DMO en de stadsdelen stellen geen duidelijke, specifieke en meetbare doelen voor de aanpak van risico- en MPG-gezinnen. Dit maakt het lastig om te bepalen of de aanpak succesvol is.

De informatie uit 2010 en 2011 is wisselend door de stadsdelen bijgehouden waardoor de informatie uit deze jaren onvoldoende uniform en betrouwbaar is om resultaatgegevens uit te halen. Vanaf 2012 is stevig ingezet op de uniformering van de registratie in het ISJG. Echter uit de analyses op basis van het ISJG blijkt dat de uniformering nog niet is voltooid en dat de registratie op onderdelen onvolledig is.

Uit verschillende onderzoeken die in opdracht van DMO zijn uitgevoerd, komt naar voren dat het moeilijk is om te meten welke effecten de aanpak heeft. Het ontbreken van een nulmeting en de variërende wijzen van registreren zijn hier de oorzaak van. Gezien het gebrek aan geregistreerde gegevens en het geringe gebruik, is het niet verwonderlijk dat de betrokkenen bij de aanpak weinig positief oordelen over de resultaten die met de aanpak behaald worden.

6.2 Opzet van regie centrale stad

Onderzoeksvraag 2. Is de regierol van de gemeente over de aanpak van risico- en MPG-gezinnen in de stadsdelen in opzet goed geregeld?

Deze onderzoeksvraag beantwoorden wij op basis van de documenten over de opzet van de aanpak. In deze paragraaf lopen we de verschillende normen langs uit hoofdstuk 2 voor de opzet van de regierol van de centrale stad, om zo tot ons oordeel te komen.

6.2.1 Bevindingen bij de opzet van regie door de centrale stad

Vastlegging overkoepelende ambities in een convenant

Overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen zijn vastgelegd in het 'Convenant MPG-gezinnen'. Dit convenant is in 2008 ondertekend door de zestien gemeenten uit de stadsregio Amsterdam, de stadsdelen van Amsterdam en BJAA.¹¹⁴ Het 'Convenant MPG-gezinnen' is eind 2012 afgelopen. Besloten is dat alle deelnemende gemeenten zelfstandig, zonder het convenant doorgaan met de MPG aanpak in hun gemeente. Er is nog geen nieuw convenant voor de aanpak binnen de gemeente Amsterdam opgesteld.

¹¹⁴ Stadsregio Amsterdam (2008) *Convenant MPG-gezinnen*.

Beschrijving regie

In het convenant is vastgelegd dat elke subregio in de stadsregio Amsterdam een implementatieteam heeft die verantwoordelijk is voor het bewaken van de kwaliteit van de MPG aanpak. In Amsterdam is dit het projectteam MPG van DMO, die hiermee de regisseursrol over de aanpak in de stadsdelen heeft. Over deze regierol van DMO heeft de gemeente bijna niets vastgelegd. Het is niet duidelijk of de gemeente heeft nagedacht over de rol en de mogelijkheden van DMO als regisseur over de aanpak in de stadsdelen.

Om overzicht te kunnen houden over de resultaten van de aanpak in de stadsdelen heeft DMO in 2012 een handleiding voor het centrale registratiesysteem voor de aanpak, het informatiesysteem jeugd en gezin (ISJG), opgesteld.¹¹⁵ Vanaf dat punt registreren de stadsdelen op uniforme wijze informatie in het ISJG en kan DMO overzicht houden op de resultaten die de stadsdelen behalen. Hoe DMO voor 2012 overzicht wilde krijgen is nergens beschreven.

DMO stelt een duidelijke beleidslijn op voor de CRG's in de stadsdelen. Zij biedt de CRG's een aantal documenten met vaste werkwijzen en reikt ze formulieren aan ter aanmelding en afsluiting van gezinsaanpakken.¹¹⁶ Hiermee zorgt zij ervoor dat alle regisseurs dezelfde werkprocessen hanteren en biedt ze de stadsdelen weinig beleidsvrijheid.

Om een duidelijke gezamenlijke beleidslijn te kunnen volgen heeft DMO een uitgebreide definitie van de doelgroep geformuleerd, waarbij een zevental criteria voor de doelgroep worden genoemd. Om te bepalen of een gezin een MPG-gezin (met minimaal één kind jonger dan 18 jaar) is, worden binnen de aanpak de volgende vier criteria gehanteerd:

1. Er zijn twee of meer 'risicofactoren' aanwezig, welke voornamelijk op sociaal/maatschappelijk gebied manifest zijn. Deze risicofactoren kunnen zowel betrekking hebben op de inhoud als op de aard van de problematiek: vervuiling, armoede, schulden, werkloosheid, prostitutie, criminaliteit, huiselijk geweld, kindermishandeling, verslavingsproblematiek, verstandelijke beperking, psychiatrische problematiek, probleem van generatie op generatie, onbereikbaar voor zorg (twee of meer keer niet op afspraak verschenen), veel verhuizen (drie of meer keer sinds geboorte kind).
2. De draagkracht van het gezin is niet meer in balans met de draaglast. Ouders of verzorgers zijn niet meer in staat om zelfstandig of met behulp van hun sociale omgeving de problemen die zij ondervinden op te lossen. Zij hebben daar professionele hulp bij nodig.
3. Er is sprake van opvoedingsproblematiek. Ouders/verzorgers kunnen niet meer zelfstandig of met hulp van hun sociale omgeving adequaat invulling geven aan

¹¹⁵ Gemeente Amsterdam: DMO (2012) *ISJG Handleiding MPG management-rapportages*

¹¹⁶ Gemeente Amsterdam: DMO (2011) *Beschrijving werkprocessen Coördinator Risicogezinnen*. Update november 2011.
En: Gemeente Amsterdam: DMO (2009) *Eén gezin één plan, MPG in de praktijk. De aanpak voor risicogezinnen en multiprobleem gezinnen in Amsterdam. Werkplan*.

hun opvoedingstaken. Zij hebben daar professionele hulp bij nodig om de veiligheid van de kinderen te kunnen garanderen.

4. Het gezin heeft problemen met het managen van het huishouden, zwakke regie over de aanpak van de problematiek. Er is sprake van ongeregeld leven, ongeregelde voeding, onvoldoende hygiëne binnen het gezin en van onmacht bij ouder(s) om greep te houden dan wel te krijgen op de problemen die spelen op verschillende gebieden.

Wanneer alle bovenstaande kenmerken aanwezig zijn, is er sprake van een probleemgezin. Om te bepalen of het gezin in de aanpak past, worden boven op deze criteria de volgende drie criteria gehanteerd (de criteria kunnen naast elkaar of afzonderlijk van elkaar aanwezig zijn):

5. De hulpverlening is niet goed afgestemd, geeft tegenstrijdige adviezen. Er zijn meerdere voorzieningen/instellingen bij het gezin betrokken. De hulpverlenende activiteiten zijn niet goed op elkaar afgestemd. Of: het lukt niet om de verschillende hulpverlenende activiteiten te coördineren.
6. De ingezette hulpverlening is onvoldoende toereikend. Er zijn alternatieve invalshoeken en werkwijzen nodig om het gezinssysteem te ondersteunen en functioneel te maken.
7. Er is geen hulpverlening (meer) aanwezig. Om de veiligheid van de kinderen te kunnen garanderen zou deze naar de mening van derden er wel moeten zijn.¹¹⁷

Criteria voor afsluiting van de aanpak zijn verwoord in het afsprakenkader van de aanpak. Dit zijn:

- Ouders hebben (weer) vertrouwen in de hulpverlening.
- Er is een gedeeld inzicht in de problemen en hun samenhang (door alle partijen).
- Er is een gedeeld inzicht in de aanpak van de problemen.
- Er is een gezamenlijk plan van aanpak waarin hulpverlening voor verschillende gezinsleden in samenhang met elkaar is gebracht.
- Betrokken partijen (zowel dienst- als hulpverleners en de verschillende gezinsleden) zijn gemotiveerd om het gezinsplan uit te voeren.¹¹⁸

DMO geeft één keer een aantal doelen weer die ze met de aanpak in de stadsdelen wil bereiken. In een rapportage aan het college van B&W geeft DMO dertien focuspunten weer voor het jaar 2011. Onder andere noemt DMO het bereiken van zorgmijdende gezinnen, het vergroten van de eenduidigheid van de aanpak, het terugdringen van kosten van interventies door efficiënte inzet en samenwerking, en het vereenvoudigen van het regiemodel van de aanpak door het samenvoegen van overlegtafels als focuspunten. Concrete aantallen en de periode waarin deze doelen bereikt moeten zijn worden niet genoemd.

Helaas ontbreekt een goede analyse van de situatie bij de start van de aanpak. In 2006 heeft het adviesbureau Van Montfoort in opdracht van het dagelijks bestuur van het

¹¹⁷ Stadsregio Amsterdam (2010) *Afsprakenkader multi-probleem gezinsaanpak (MPG) in de stadsregio Amsterdam*.

¹¹⁸ Stadsregio Amsterdam (2010) *Afsprakenkader multi-probleem gezinsaanpak (MPG) in de stadsregio Amsterdam..*

Regionaal Orgaan Agglomeratie Amsterdam (ROA) een onderzoek uitgevoerd naar het aantal MPG-gezinnen binnen de grootstedelijke regio Amsterdam, naar de aard van de problemen van deze gezinnen en naar de problemen in de hulpverlening aan deze gezinnen.¹¹⁹ Van Montfoort bekijkt in haar onderzoek alleen probleemgezinnen met minimaal één kind tussen nul en vier jaar, omdat het niet mogelijk was om betrouwbare cijfers te genereren voor gezinnen met oudere kinderen vanwege het gebrek aan registratie van deze gezinnen destijds. Voor het onderzoek wordt nog geen opdeling gemaakt tussen risicogezinnen en MPG-gezinnen. Ook zijn de gevonden aantallen alleen voor Amsterdam als geheel weergegeven, niet op stadsdeel niveau. Het onderzoek geeft wel een globaal beeld van de knelpunten die vaak voorkomen bij de hulp aan de probleemgezinnen die in het onderzoek zijn bekeken. Dit is echter onvoldoende voor een analyse van de beginsituatie, waarmee DMO het voor zichzelf moeilijk maakt om te meten of de aanpak een positief effect heeft gehad op de situatie omtrent risico- en MPG-gezinnen.

Nergens is vastgelegd hoe DMO samenwerking wil organiseren tussen de verschillende stadsdelen en met DMO.

DMO is zelf ook regisseur en dient ook verantwoording af te leggen over haar taak. Nergens is beschreven op hoe en hoe vaak DMO verantwoording aan de stadsdelen of de partners aflegt. Ook is nergens beschreven hoe en hoe vaak DMO verantwoording aflegt aan het college van B&W, er zijn echter wel een aantal stukken waarin DMO aan het college rapporteert over de stand van zaken van de aanpak.¹²⁰

DMO heeft niet vastgelegd hoeveel capaciteit zij wil inzetten voor de regie op de aanpak voor risico- en MPG-gezinnen in de stadsdelen.

6.2.2 Conclusie opzet regie centrale stad

In tabel 6.1 geeft de linker kolom de normen weer die wij hanteren voor de opzet van regie. De rechterkolom geeft aan of de centrale stad volgens ons voldoet aan deze norm.

¹¹⁹ Adviesbureau Van Montfoort (2006) *MPG-gezinnen in de Agglomeratie Amsterdam: een onderzoek naar de omvang en samenstelling van MPG-gezinnen en de hulpverlening van de geïndiceerde jeugdzorg aan deze gezinnen*.

¹²⁰ Gemeente Amsterdam: DMO (2011) *Rapportage Aanpak MPG- Gezinnen Amsterdam (MPG). Plan MPG aanpak Amsterdam 2011-2014*; DMO (2010) *MPG Cijfers 2010*; Gemeente Amsterdam: DMO (2011) *MPG Cijfers 2011*.

Tabel 6.1 - Normen en oordeel over de opzet van regie door de centrale stad

Normen	Oordeel
1. Overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen zijn vastgelegd in een convenant	+
2. Er is beschreven hoe de gemeente regie wil voeren en welke mogelijkheden ze daarvoor heeft	-
3. Er is beschreven wat de regisseur doet om overzicht te houden	+/-
4. Er is een gemeenschappelijke beleidslijn uitgezet	+
5. Er is beschreven hoe samenwerking wordt gerealiseerd	-
6. Er is beschreven hoe verantwoording wordt afgelegd	-
7. De gemeente heeft beschreven welke capaciteit nodig is om regie te voeren	-
Totaal	+/-

+ voldoet, +/- voldoet gedeeltelijk, - voldoet niet

Overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen zijn stadsregionaal vastgelegd in het 'Convenant MPG-gezinnen'. Hierin is vastgelegd dat binnen iedere subregio in de stadsregio Amsterdam een implementatieteam de verantwoordelijkheid heeft over het bewaken van de kwaliteit van de MPG aanpak. Binnen de gemeente Amsterdam heeft een projectteam van DMO deze rol. DMO zet een duidelijke beleidslijn uit voor de aanpak in de stadsdelen, er is echter bijna niets vastgelegd over de regie die DMO zelf richting de stadsdelen voert. Onduidelijk is hoe zij samenwerking organiseert en welke resultaten zij in de stadsdelen wil bereiken. Dat DMO geen analyse van de beginsituatie heeft, maakt het moeilijk om prestaties van stadsdelen te overzien. Tenslotte is nergens weergegeven hoe DMO verantwoording aflegt aan partners of aan het college en is onduidelijk hoeveel capaciteit DMO nodig acht om goed regie over de aanpakken in de stadsdelen te kunnen voeren.

6.3 Uitvoering van regie centrale stad

Onderzoeksvraag 3. Geeft de gemeente in de praktijk voldoende invulling aan haar regierol over de aanpak van risico- en MPG-gezinnen?

Deze onderzoeksvraag beantwoorden wij op basis van de documenten met betrekking tot de opzet van de aanpak en de informatie die verstrekt is in de interviews met DMO. In deze paragraaf lopen we de verschillende normen uit hoofdstuk 2 langs, om zo tot ons oordeel te komen.

6.3.1 Bevindingen bij de uitvoering van regie door de centrale stad

Bestuurlijke aandacht

De bestuurlijke aandacht voor de aanpak van risico- en MPG-gezinnen is redelijk. Vanaf 2010 bespreekt het projectteam MPG van DMO de voortgang van de aanpak één maal per jaar met de wethouder jeugd van de centrale stad. Tot nu toe resulteerde dit ieder jaar in het besluit om de aanpak voor te zetten of door te ontwikkelen. Tevens is de aanpak op twee momenten in de gemeenteraad besproken. Voorafgaand

aan de aanpak is er in de raad met de start van de aanpak ingestemd. Eind 2009 is er gerapporteerd aan de raad en de raadscommissie over de voortgang van de aanpak. Ook toen is ingestemd om de aanpak voort te zetten.

Ten slotte zijn de portefeuillehouders van alle deelnemende gemeenten stadsregionaal niveau twee keer bij elkaar gekomen. De eerste keer was in 2008 voorafgaand aan de start van de aanpak in de stadsregio. De portefeuillehouders bespraken hun ambities, maakten afspraken en verbonden zich hieraan. De tweede keer kwamen de portefeuillehouders in 2012 bij elkaar, waarbij ze spraken over het beëindigen van het stadsregionaal convenant en de doorontwikkeling van de MPG-aanpak. Het besluit dat toen viel is dat de gemeenten zelfstandig doorgaan met de MPG aanpak en het stadsregionaal convenant niet verder verlengd wordt.¹²¹ Ook stemde de wethouder in het overleg namens de stad en stadsdelen in met doorontwikkeling van de MPG-aanpak.

Elementen van regie: overzicht, beleidslijn, organisatie samenwerking en verantwoording
DMO heeft een redelijk overzicht van het verloop van de aanpak in de stadsdelen. Op verschillende wijzen zorgt ze dat ze overzicht houdt. Zo voert DMO één keer per zes weken een gezamenlijk overleg met de CRG's, waarin ontwikkelingen, voortgang en knelpunten worden besproken. Tevens overlegt de procesmanager MPG in het Operationeel Managers Overleg (OMO) regelmatig met de managers van de CRG's. In dit overleg informeert de procesmanager MPG de stadsdelen over de voortgang en ontwikkelingen van de aanpak en kunnen ontwikkelingen en vragen uit de stadsdelen die effect hebben op de stedelijke aanpak aan de orde komen. Naast het voeren van overleggen houdt DMO overzicht door middel van de gegevens die de stadsdelen aanleveren.

Vanaf 2009 heeft DMO geïnvesteerd in het ISJG door het ontwikkelen van een zogenaamde gezinsmodule. Door allerlei problemen met het ISJG moesten de stadsdelen tot juni 2012 dubbel registreren en hielden de CRG's gegevens bij van de aanpak in hun stadsdeel in excelsheets, die elk kwartaal naar DMO moesten worden gestuurd. Deze gegevens werden aangevuld met informatie uit de stadsregio en van enkele partners over het aantal MPG-gezinnen in de aanpak. Dit resulteerde in summierië jaaroverzichten in 2010 en 2011.

We hebben geconstateerd dat de stadsdelen verschillende definities gebruikt waardoor de resultaten voor risicogezinnen niet vergelijkbaar zijn. Zo hebben sommige stadsdelen de risicogezinnen niet geregistreerd, terwijl anderen alle gezinnen waar de CRG een consult over heeft gegeven, hebben bijgehouden en geregistreerd als risicogezin. Hierdoor heeft DMO tot 2012 geen overzicht gehad op de volledige resultaten van de aanpak in de stadsdelen.

Resultaatgegevens uit 2012 hebben de stadsdelen geregistreerd in het ISJG. Vanaf december 2012 is het mogelijk om management rapportages uit het ISJG te halen. Met

¹²¹ Mail van DMO aan Rekenkamer Metropool Amsterdam 15-01-2013

het oog op deze mogelijkheid leveren de stadsdelen vanaf juni 2012 geen gegevens meer via Excel aan DMO.

DMO zorgt er in toenemende mate voor dat er een gemeenschappelijke beleidslijn wordt gevolgd. Omdat zij voorheen van verschillende partners die stadsdeel overstijgend werken te horen kreeg dat de MPG aanpak in ieder stadsdeel op verschillende wijze functioneerde, heeft zij ingezet op een zo veel mogelijk uniforme werkwijze binnen de stadsdelen. Hiervoor heeft DMO verschillende documenten opgesteld met werkwijzen die alle stadsdelen volgen, bijvoorbeeld een beschrijving met werkprocessen voor de CRG's.¹²² Inmiddels werken de stadsdelen grotendeels uniform en krijgt DMO hierover geen klachten meer van de partners. Tevens kan DMO dankzij de overleggen die zij met de CRG's en hun managers voert problemen in de stadsdelen gemakkelijk signaleren en bijsturen.

Door het zeswekelijkse overleg waarbij alle CRG's aanschuiven, organiseert DMO samenwerking tussen de stadsdelen.

In de stuurgroep (O)MPG legt DMO verantwoording af over de voortgang en resultaten van de MPG-aanpak. In deze stuurgroep zijn alle belangrijke partijen binnen de aanpak op directieniveau vertegenwoordigd en ook is er een vertegenwoordiging namens de stadsdelen aanwezig. Verantwoording aan het college legt DMO af door één maal per jaar met de wethouder over de voortgang van de aanpak te spreken. Begin 2011 heeft zij ook een rapportage voor het college opgesteld, waarin DMO rapporteert over de stand van zaken en hun visie op de toekomst van de aanpak.¹²³

Inzet capaciteit

In 2012 had DMO 3,2 FTE voor de MPG aanpak inclusief het OMPG procesmanagement en de OMPG ondersteuning). Dat is vergelijkbaar aan het aantal FTE dat beschikbaar is voor de aanpak van risicojongeren in het jeugdnetwerk 12+(3 FTE). Er zijn geen signalen dat deze formatie ontoereikend is voor de uitvoering van de regierol.

Om de aanpak goed te laten verlopen is het belangrijk dat het ISJG goed onderhouden wordt. Ter ondersteuning is hiervoor structureel 0,75 FTE (1.400 uur per jaar) voor functioneel beheer van ISJG beschikbaar, die tegelijkertijd de aanpak van risicojongeren 12+ ondersteunt. De CRG's uit stadsdeel Oost gaven aan dat een halve FTE ter ondersteuning van het ISJG te weinig is. Er is maar één persoon binnen DMO die overzicht heeft over de werking en het gebruik van het ISJG. Om ervoor te zorgen dat de stadsdelen echt goed gebruik kunnen maken van ISJG is het volgens de CRG's uit Oost echter nodig dat er binnen DMO meer FTE beschikbaar komt.¹²⁴

¹²² Gemeente Amsterdam; DMO (2011) *Beschrijving werkprocessen Coördinator Risicogezinnen*. Update november 2011

¹²³ Gemeente Amsterdam; DMO (2011) *Rapportage Aanpak MPG- Gezinnen Amsterdam (MPG). Plan MPG aanpak Amsterdam 2011-2014*.

¹²⁴ Rekenkamer Amsterdam (2012) *Gespreksverslag CRG's Oost*.

6.3.2 Conclusie uitvoering regie centrale stad

In tabel 6.2 geeft de linker kolom de normen weer die wij hanteren voor de uitvoering van regie. De rechterkolom geeft aan of de centrale stad volgens ons voldoet aan deze norm.

Tabel 6.2 – Normen en oordeel over de uitvoering van regie door de centrale stad

Normen	Oordeel
1. Er is voldoende bestuurlijke aandacht	+/-
2. De regisseur heeft overzicht	+/-
3. De regisseur zorgt er voor dat er een gemeenschappelijke beleidslijn wordt gevolgd	+
4. De regisseur organiseert samenwerking	+
5. De regisseur legt verantwoording af	+
6. Er is voldoende capaciteit om de regierol uit te voeren	+
Totaal	+

+ voldoet, +/- voldoet gedeeltelijk, - voldoet niet

De centrale stad geeft een redelijk goede invulling aan haar regierol. Onder andere middels een aantal overleggen met de CRG's en de managers van de CRG's, houdt DMO overzicht. Ook krijgt zij resultaatgegevens aangeleverd van de stadsdelen, de stadsregio en partners over risico- en MPG-gezinnen. Door het koppelen van informatie heeft DMO zicht op het aantal MPG-gezinnen in de gemeente. De gegevens over risicogezinnen zijn echter niet betrouwbaar waardoor DMO beperkt overzicht heeft over alle gezinnen in de aanpak. Een keer per jaar heeft DMO overleg met de portefeuillehouder jeugd, waarin zij verantwoording aflegt. Daarnaast legt DMO in de stuurgroep (O)MPG verantwoording af over de aanpak aan de partijen binnen de aanpak. Voor het voeren van regie heeft DMO genoeg FTE. Er is echter te weinig capaciteit voor de ondersteuning van het ISJG.

6.4 Opzet van regie stadsdelen

Onderzoeksvraag 2. Is de regierol van de gemeente bij de aanpak van risico- en MPG-gezinnen in opzet goed geregeld?

Deze onderzoeksvraag beantwoorden wij op basis van documenten die we van DMO en de zeven stadsdelen hebben ontvangen. Om tot een oordeel te komen, lopen we in deze paragraaf de verschillende normen uit hoofdstuk 2 langs. In bijlage 4 is per stadsdeel in een tabel aangegeven hoe het oordeel over de opzet van regie door de stadsdelen tot stand is gekomen.

6.4.1 Bevindingen bij norm 1 - Overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen zijn vastgelegd in een convenant

Toetsaspecten

- Alle belangrijke organisaties zijn in het convenant vertegenwoordigd
- Ambities, afspraken en werkwijzen zijn helder verwoord

Oordeel

Geen van de stadsdelen heeft overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen verwoord in een convenant voor aanpak van risico- en MPG-gezinnen.

Bevindingen

In het 'Convenant MPG-gezinnen' dat de stadsregio Amsterdam, de zestien gemeenten die binnen de stadsregio vallen, de stadsdelen van Amsterdam en Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam in 2008 hebben ondertekend, maken de ondertekenende partijen de afspraak dat zij zelf overeenkomsten opstellen met uitvoeringspartners die nog niet vertegenwoordigd zijn.¹²⁵ In een aantal brieven en convenanten hebben de gemeente, stadsdelen en stadsregio Amsterdam afspraken gemaakt met een paar van de betrokken partners. In een brief is afgesproken dat de GGZ instellingen Arkin en InGeest zich voor de aanpak inzetten.¹²⁶ Ook is in een convenant vastgelegd dat de zorgverzekeraar Agis (inmiddels Achmea), het ministerie van jeugd en gezin en de stad en stadsregio Amsterdam zorgen voor financiering en voorrang aan de diagnostiek, zorg en dienstverlening aan de MPG-gezinnen in de aanpak.¹²⁷ Met de overige uitvoerende partners zijn geen aanvullende overeenkomsten opgesteld.

6.4.2 Bevindingen bij norm 2 - Er is beschreven hoe de gemeente regie wil voeren en welke mogelijkheden ze daarvoor heeft.

Oordeel

Het is vrij uitgebreid beschreven hoe de stadsdelen regie willen voeren en welke mogelijkheden zij daarvoor hebben. Dit valt af te leiden uit de documenten waarin de taak van de CRG's en de werkwijze zijn vastgelegd.

Bevindingen

DMO heeft in een aantal documenten beschreven hoe zij wil dat de stadsdelen regie voeren en welke mogelijkheden deze hebben om regie te voeren. In het werkplan dat DMO in 2009 heeft opgesteld, wordt ingegaan op het onderscheid tussen regie op het proces door de CRG van het stadsdeel en regie op de uitvoering door de gezinsmanager die werkzaam is bij een van de uitvoerende organisaties.¹²⁸ Voor de CRG's uit de stadsdelen heeft DMO in 2010 een handboek opgesteld met alle processtappen en de daarbij horende handelingen die de CRG's dienen uit te voeren. Beschreven wordt hoe DMO het centrale registratiesysteem ISJG aan de stadsdelen biedt ter ondersteuning van het voeren van regie en dat de stadsdelen

¹²⁵ Stadsregio Amsterdam (2008) *Convenant MPG-gezinnen*.

¹²⁶ Gemeente Amsterdam: Dienst Wonen, Zorg en Samenleven (2010) *Brief: GGZ deelname aan stadsdeeltafels*.

¹²⁷ 2010. Uitvoeringsconvenant. Experiment Gezinsgebonden middelen MPG-gezinnen.

¹²⁸ Gemeente Amsterdam: DMO (2009) *Eén gezin één plan, MPG in de praktijk. De aanpak voor risicogezinnen en multiprobleem gezinnen in Amsterdam. Werkplan*.

escalatiemogelijkheden hebben wanneer partners zich niet aan gemaakte afspraken houden.¹²⁹ Hiermee biedt DMO de CRG's informele doorzettingsmacht.

6.4.3 Bevindingen bij norm 3 - Er is beschreven wat de regisseur doet om overzicht te houden

Toetsaspecten:

Beschreven is:

- de informatie die de partners moeten aanleveren;
- hoe zicht wordt gecreëerd op de problemen die bij jongeren of gezinnen spelen;
- hoe zicht wordt gecreëerd op overlap met andere aanpakken;
- hoe zicht wordt gecreëerd op de samenwerking tussen organisaties;
- hoe zicht wordt gecreëerd op de uitvoering van de aanpak bij jongeren of gezinnen.

Oordeel

Er is beperkt beschreven wat de stadsdelen (CRG's) moeten doen om overzicht moeten houden. Er is wel beschreven hoe de CRG's zicht moeten krijgen op de problemen die spelen bij de gezinnen die aangemeld worden en hoe de CRG's zicht hebben op het verloop van de aanpak doordat de gezinscoaches tussentijdse evaluaties aan de CRG's leveren. Hoe de CRG's zelf actief zicht moeten houden op het aantal gezinnen in het stadsdeel en hun problemen, overlap met andere aanpakken en de samenwerking bij een gezinsaanpak is in veel stadsdelen niet beschreven. Uitzonderingen zijn Oost, Zuidoost en Centrum die stroomschema's hebben opgesteld waarmee de CRG in hun stadsdeel zicht kan houden op overlap met andere aanpakken. Zuidoost heeft tevens beschreven hoe de CRG zelf actief zicht moet houden op de samenwerking bij gezinsaanpakken.

Bevindingen

In het handboek dat DMO voor de CRG's heeft opgesteld, wordt tot in detail ingegaan op alle processtappen en de daarbij horende handelingen die de CRG's dienen uit te voeren. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de processen: melden, analyseren, uitvoeren en volgen.¹³⁰ In dit handboek is opgenomen dat de deelnemende organisaties binnen een afgesproken termijn relevante informatie moeten leveren. De CRG ziet erop toe dat deze informatie tijdig wordt geleverd en spreekt partners aan wanneer dit niet het geval is.¹³¹ Welke informatie relevant wordt geacht is in het handboek verder niet gespecificeerd. Stadsdeel West heeft in een evaluatie van het lokaal gezinsoverleg (LGO) in het stadsdeel eind 2011 een aantal afspraken met de partners geformuleerd. Een van de afspraken is dat alle deelnemers er voor zorgen dat de bij hun bekende informatie vóór het LGO naar de ondersteuner

¹²⁹ Gemeente Amsterdam: DMO (2011), *Beschrijving werkprocessen Coördinator Risicogezinnen*. Update november 2011

¹³⁰ Gemeente Amsterdam: DMO (2011), *Beschrijving werkprocessen Coördinator Risicogezinnen*. Update november 2011

¹³¹ Gemeente Amsterdam: DMO (2011), *Beschrijving werkprocessen Coördinator Risicogezinnen*. Update november 2011

van de CRG's wordt gestuurd. In stadsdeel Centrum gebruikt men sinds 2013 een formulier waarin is beschreven welk informatie moet worden aangeleverd bij een melding in het LGO. De overige stadsdelen hebben niet vastgelegd welke informatie de partners aan moeten leveren.

Onder het proces 'melden' staat beschreven hoe de CRG zicht moet creëren op de problemen van en hulpverlening aan een gezin, voordat dit gezin in de aanpak wordt opgenomen. De CRG moet het professioneel netwerk vragenstellen over de informatie die zij van een gezin hebben en al deze informatie ordenen. Hierbij wordt in het handboek ook vermeld welke partners in ieder geval bevraagd moeten worden en in welk geval er eventueel andere partners bevraagd moeten worden. Bij het proces 'volgen' vermeldt het handboek dat de CRG negen maanden lang zicht moet houden op de gezinnen waarvan de aanpak is afgesloten. Hierbij wordt niet vermeld hoe dit moet gebeuren.¹³²

Om te voorkomen dat een gezin of gezinslid in meerdere aanpakken opgenomen is, is het belangrijk dat de CRG zicht houdt op overlap tussen de verschillende aanpakken die in het domein bestaan. In het handboek van de CRG staat beschreven dat de CRG informatie moet opvragen bij alle partners. Er zijn in ieder stadsdeel echter aanpakken waarin een gezinslid opgenomen kan zijn, zonder dat een van de partners hier vanaf weet. Stadsdeel Oost heeft een aantal 'stroomschema's' die de CRG volgt wanneer een gezin bij het stadsdeel gemeld wordt, waarmee nagegaan wordt of een gezin in een andere aanpak opgenomen is.¹³³ Centrum geeft ook een eenvoudig model weer¹³⁴ en Zuidoost heeft een stroomschema opgesteld om de aanmelding van gezinnen en jongeren in goede banen te geleiden naar de verschillende stadsdeeltafels.¹³⁵ Geen van de overige stadsdelen heeft beschreven hoe de CRG overlap met andere aanpakken moet voorkomen.

Hoe zicht gecreëerd moet worden op de samenwerking tussen partners en de uitvoering van de plannen van aanpak, is nauwelijks beschreven. In het werkplan dat DMO in 2009 heeft opgesteld voor de aanpak van risico- en MPG-gezinnen, is beschreven dat de CRG toeziet op het proces van samenwerking bij de aanpak.¹³⁶ In het handboek met werkprocessen is voorgeschreven dat de gezinscoaches na drie maanden een tussentijdse evaluatie aan de CRG leveren (tijdens het proces 'uitvoeren').¹³⁷ In geen van de documenten van DMO wordt echter vermeldt hoe de CRG zelf actief zicht moet houden op de samenwerking tussen organisaties en de uitvoering van de aanpak. Dit betekent dat wanneer de hulpverlening voor of na de

¹³² Gemeente Amsterdam: DMO (2011) *Beschrijving werkprocessen Coördinator Risicogezinnen*. Update november 2011

¹³³ Gemeente Amsterdam: stadsdeel Oost (2011) *Route zorgmeldingen volwassenen IJburg*. En: Gemeente Amsterdam: stadsdeel Oost (2011) *Workflow MP CRG*.

¹³⁴ Gemeente Amsterdam: stadsdeel Centrum (2012) *Escalatiemodel MPG 1 en 2, Samen DOEN en Sociaal Loket*

¹³⁵ Gemeente Amsterdam: Stadsdeel Zuidoost (2011) *Werkproces Stadsdeeltafels Amsterdam Zuidoost*, p. 4.

¹³⁶ Gemeente Amsterdam: DMO (2009) *Eén gezin één plan, MPG in de praktijk. De aanpak voor risicogezinnen en multiprobleem gezinnen in Amsterdam. Werkplan*.

¹³⁷ Gemeente Amsterdam: DMO (2011) *Beschrijving werkprocessen Coördinator Risicogezinnen*. Update november 2011

tussentijdse evaluatie stagneert, en de gezinscoach niet aangeeft dat de hulpverlening niet goed verloopt, de CRG dit niet te weten komt. Stadsdeel Zuidoost heeft, als enige stadsdeel, zelf vastgelegd dat de CRG de gezinscoaches moet vragen naar de uitvoering en dat de gezinscoach de verslagen van de overleggen die de betrokkenen rond één gezin voeren, naar de CRG dient te sturen. Als de samenwerking rond een casus niet goed verloopt, moet de CRG aanwezig zijn bij het desbetreffende uitvoerdersoverleg.¹³⁸

6.4.4 Bevindingen bij norm 4 - Er is een gemeenschappelijke beleidslijn uitgezet

Toetsaspecten

Beschreven is:

- een analyse over de beginsituatie (nulmeting) op basis waarvan gekozen wordt voor een bepaalde aanpak;
- de definitie van de doelgroep, waarbij instroom en uitstroom criteria worden genoemd;
- de doelen die de gemeente met de aanpak wil bereiken.

Oordeel

Tot op zekere hoogte is er binnen de stadsdelen een gemeenschappelijke beleidslijn voor de aanpak uitgezet. Hierbij onderschrijven alle stadsdelen het door DMO uitgezette beleid. Er is een heldere doelgroep geformuleerd, met duidelijke criteria voor de afsluiting van de aanpak. Zowel op centraal stedelijk als op stadsdeel niveau zijn er geen concrete doelen en prestaties geformuleerd die met de aanpak moeten worden bereikt.

Bevindingen

Een analyse van de situatie bij de start van de aanpak bestaat voor de meeste stadsdelen niet. Uitzondering is stadsdeel Zuid. Eind 2010, begin 2011 heeft het adviesbureau Van Montfoort in opdracht van de stadsdelen Zuid en Nieuw-West ook een onderzoek uitgevoerd naar de aanpak deze stadsdelen. De aanpak was toen al gestart, maar door een aantal factoren zoals de fusie van de voormalige stadsdelen was de aanpak nog niet geheel in werking. Door vergelijkbare aanpakken in de stadsdelen te bekijken heeft het onderzoek bevindingen uit deze aanpakken gebundeld tot aanbevelingen voor de aanpak in Zuid en Nieuw-West. Het onderzoek heeft daarmee kenmerken van een voormeting voor de 'echte' start van de aanpak in deze stadsdelen.¹³⁹

Voor de aanpak is een uitgebreide definitie van de doelgroep geformuleerd, waarbij een zevental criteria voor de doelgroep worden genoemd. Deze definitie wordt

¹³⁸ Gemeente Amsterdam; stadsdeel Zuidoost (2010) *Werkwijze Lokale Gezinsaanpak Amsterdam Zuidoost. Werken aan een preventieve, samenhangende en effectieve aanpak voor risicogezinnen en MPG-gezinnen.*

¹³⁹ Adviesbureau Van Montfoort (2011) *Monitor MPG aanpak Amsterdam Zuid*, en Adviesbureau Van Montfoort (2011) *Monitor MPG aanpak Amsterdam Nieuw-West.*

herhaald in vrijwel alle belangrijke documenten waarin vorm wordt gegeven aan de aanpak, zowel van DMO als van de stadsdelen. Criteria voor afsluiting van de aanpak zijn verwoord in het afsprakenkader van de aanpak. Dit zijn:

- Ouders hebben (weer) vertrouwen in de hulpverlening.
- Er is een gedeeld inzicht in de problemen en hun samenhang (door alle partijen).
- Er is een gedeeld inzicht in de aanpak van de problemen.
- Er is een gezamenlijk plan van aanpak waarin hulpverlening voor verschillende gezinsleden in samenhang met elkaar is gebracht.
- Betrokken partijen (zowel dienst- als hulpverleners en de verschillende gezinsleden) zijn gemotiveerd om het gezinsplan uit te voeren.¹⁴⁰

Door de jaren heen geeft de gemeente verschillende doelen voor de aanpak weer. In 2011 noemt de gemeente drie hoofddoelen van de aanpak:

- Met alle betrokkenen komen tot een plan van aanpak met en voor het gehele gezin.
- De inzet van gezinsmanagement om het gezin en de hulpverleners te ondersteunen bij de doorbraak.
- De mogelijkheid om via escaleren een doorbraak binnen organisaties en regelgeving voor elkaar te krijgen.¹⁴¹

In 2012 is het doel dat de gemeente voor de aanpak heeft geformuleerd: de stagnatie die plaatsvindt in de hulpverlening rondom een gezin, zo snel mogelijk te verhelpen zodat kinderen en gezinnen daarvan kunnen profiteren en de reguliere hulp weer door kan gaan.¹⁴² In beide gevallen zijn de doelen vooral doelen op het niveau van de gezinnen en geven ze niet weer welk breder maatschappelijk effect de gemeente met de aanpak wil bereiken. De stadsdelen nemen in veel gevallen het algemene doel van de gemeente over in hun stukken. Stadsdeel Oost formuleert hiernaast in een kort werkdocument uit 2011 een aantal ambities voor de aanpak in het stadsdeel. Dit zijn met name operationele doelstellingen, bijvoorbeeld de partners met ISJG laten werken. De overige stadsdelen hebben geen concrete eigen doelen opgesteld die zij over een bepaalde periode met de aanpak willen bereiken.

6.4.5 Bevindingen bij norm 5 - Er is beschreven hoe samenwerking wordt gerealiseerd.

Toetsaspecten

Beschreven is:

- de manier waarop partijen deelnemen aan het overleg;
- de informatie die partners met elkaar delen;
- hoe per casus een taakverdeling tot stand komt, hierin staat minimaal welke partij initiatief neemt;

¹⁴⁰ Stadsregio Amsterdam (2010) *Afsprakenkader multi-probleem gezinsaanpak (MPG) in de stadsregio Amsterdam*.

¹⁴¹ Gemeente Amsterdam: DMO (2011) *Plan MPG aanpak Amsterdam 2011-2014*.

¹⁴² Gemeente Amsterdam: DMO (2012) *Notitie doorontwikkeling MPG aanpak*.

- de frequentie van het overleg of op welke andere manier er samenwerking plaatsvindt;
- een escalatiemodel met daarin beschreven vervolgstappen voor bij het vastlopen van een casus.

Oordeel

Er is duidelijk beschreven op welke manier de stadsdelen samenwerking binnen de aanpak moeten organiseren. Er is een advies van DMO voor de samenstelling van het overleg in de stadsdelen, en er is beschreven hoe per casus een taakverdeling tot stand moet komen. Tevens is er een escalatiemodel dat kan worden gebruikt als zaken niet goed verlopen. Op stadsregionaal niveau is vastgelegd dat informatie uitgewisseld wordt volgens het privacyprotocol. Dit protocol is echter alleen ondertekend door de gemeente, stadsdelen en BJAA, de overige belangrijke partners ontbreken. De frequentie waarmee overlegd wordt is noch door DMO noch door de meeste stadsdelen beschreven.

Bevindingen

Over de manier waarop partijen deelnemen aan het overleg in de stadsdelen heeft DMO in 2009 een advies geformuleerd. DMO raadt een aantal vaste partners aan en een aantal partners die afhankelijk van de besproken casus aan kunnen schuiven. Daarnaast worden partners genoemd die niet aan het overleg deelnemen, maar die de CRG wel voor informatie moet raadplegen.¹⁴³

Stadsdeel Nieuw-West heeft in 2010 een werkdocument opgesteld voor de aanpak in de voormalige stadsdelen die nu tot het stadsdeel Nieuw-West behoren. In dit document is weergegeven op welke manier de partners aan het overleg deelnemen.¹⁴⁴ Stadsdeel Zuid heeft de aanbeveling van DMO overgenomen in een eigen document, maar niet verder uitgewerkt welke partners gezien de lokale situatie in het stadsdeel vast of op afroep nodig zijn.¹⁴⁵ Geen van de overige stadsdelen heeft vastgelegd welke partners, gezien de lokale situatie, vast of op afroep deelnemen aan het overleg.

Om duidelijk te maken welke informatie de partners met elkaar mogen delen heeft de Stadsregio Amsterdam een protocol voor informatie-uitwisseling opgesteld. Dit protocol betreft de gehele aanpak van risico- en MPG-gezinnen, op de aanpak van overlastgevende MPG-gezinnen na (MPG4). De deelnemende gemeenten in de stadsregio hebben het protocol getekend, evenals BJAA en de stadsdelen van Amsterdam. Net zoals bij het *Convenant MPG* hebben de overige partners het protocol niet ondertekend.

Het protocol geeft weer wat wel en wat niet kan worden gedeeld op basis van de juridische kaders waarmee verschillende betrokken te maken hebben. Benadrukt wordt dat er altijd een gerechtvaardigde reden moet zijn om gegevens uit te wisselen en dat deze uitwisseling plaats moet vinden met een duidelijk doel. Hierbij geldt voor

¹⁴³ Gemeente Amsterdam: projectteam MPG (2009)

¹⁴⁴ Gemeente Amsterdam (2010) *Lokale gezinsaanpak Amsterdam Nieuw-West*.

¹⁴⁵ Gemeente Amsterdam: stadsdeel Zuid, datum onbekend. *Uitleg lokaal gezinsoverleg*.

risico- en MPG-gezinnen zonder jeugdbeschermings- of reclasseringsmaatregel, dat deze op vrijwillige basis deelnemen aan de aanpak en dat daarom toestemming van de betrokkene nodig is voor de uitwisseling en verwerking van persoonsgegevens.¹⁴⁶

Hoe per casus een taakverdeling tot stand komt heeft DMO voor de stadsdelen beschreven in het handboek met werkprocessen voor de CRG's. Op de totstandkoming van een taakverdeling bij zowel risico- als MPG-gezinnen wordt in het proces 'analyseren' ingegaan. Voor risicogezinnen wordt tijdens het overleg bepaald welke organisatie een casemanager levert en een actielijst opgesteld. Voor MPG-gezinnen is voorgeschreven hoe in het overleg de richting van het gezinsplan van aanpak wordt bepaald en hoe een gezinscoach wordt aangewezen.¹⁴⁷

Nergens is beschreven met welke frequentie het overleg in de stadsdelen plaats vindt, behalve in stadsdeel Nieuw-West. In het werkdocument dat Nieuw-West in 2010 voor de aanpak heeft opgesteld, is beschreven dat het overleg minimaal één keer per maand plaats moet vinden, maar dat de frequentie gezien de caseload waarschijnlijk één keer per week zal zijn.¹⁴⁸

Er is een escalatiemodel opgesteld voor de aanpak in de stadsdelen. Allereerst is in het convenant MPG-gezinnen vastgelegd dat de gemeentelijke regievoerders de bevoegdheid hebben om betrokken partijen aan te spreken op hun inzet en verantwoordelijkheden.¹⁴⁹ Het werkplan dat DMO in 2009 heeft opgesteld voor de aanpak van risico- en MPG-gezinnen, beschrijft een escalatiemodel met stappen die een CRG kan ondernemen als de aanpak is vastgelopen. Dit escalatiemodel is in januari 2013 aangepast. De stappen die zowel in het model van 2009 als dat van 2013 door de CRG kunnen worden ondernomen zijn: aankaarten van problemen bij leidinggevende. Als dat niet leidt tot een oplossing, kan de directie van de betrokken instelling worden aangesproken. Mocht dat ook nog niet tot een oplossing leiden dan kan er worden opgeschaald naar het niveau van het bestuur. Belangrijk verschil tussen het escalatiemodel van 2009 en dat van 2013 is dat de CRG niet meer escaleert richting de portefeuillehouder van het stadsdeel, maar richting de stedelijk procesmanager die de zaak bij blijvende stagnatie kan voorleggen aan de wethouder en de burgemeester.¹⁵⁰

¹⁴⁶ Stadsregio Amsterdam (2008) *Protocol over de gegevensuitwisseling tussen partijen betrokken bij de aanpak van MPG-gezinnen in de stadsregio Amsterdam*.

¹⁴⁷ Gemeente Amsterdam: DMO (2011) *Beschrijving werkprocessen Coördinator Risicogezinnen*. Update november 2011

¹⁴⁸ Gemeente Amsterdam (2010) *Lokale gezinsaanpak Amsterdam Nieuw-West*.

¹⁴⁹ Stadsregio Amsterdam (2008) *Convenant MPG-gezinnen*.

¹⁵⁰ Gemeente Amsterdam: DMO (2009) *Eén gezin één plan, MPG in de praktijk. De aanpak voor risicogezinnen en multiprobleem gezinnen in Amsterdam. Werkplan*. En Gemeente Amsterdam (2013), *Afsprakenkader MPG aanpak in Amsterdam*.

6.4.6 Bevindingen bij norm 6 - Er is beschreven hoe verantwoording wordt afgelegd

Toetsaspecten:

Beschreven is:

- hoe verantwoording wordt afgelegd aan de samenwerkende partners;
- hoe verantwoording wordt afgelegd aan het DB en DMO.

Oordeel

De manier waarop de stadsdelen verantwoording af moeten leggen is beperkt beschreven. Beschreven is hoe de stadsdelen de bij individuele casussen behaalde resultaten in het overleg terugkoppelen, nergens wordt echter vermeld hoe verantwoording moet worden afgelegd over het totaal aan bereikte doelen en resultaten. Hoe de stadsdelen voor 2012 verantwoording afleggen aan DMO staat nergens beschreven. Wel is vastgelegd hoe dat vanaf 2012 moet gebeuren. Geen van de stadsdelen heeft beschreven hoe zij verantwoording afleggen aan hun DB.

Bevindingen

Hoe verantwoording moet worden afgelegd aan de samenwerkende partners is gedeeltelijk beschreven. DMO heeft beschreven hoe de CRG de partners in het overleg op de hoogte brengt van het opgestelde plan van aanpak, nadat de gezinscoach de CRG over dit plan van aanpak heeft ingelicht. Ook wordt vermeld hoe de CRG of de gezinscoach de partners informeert over het afsluiten van het gezinstraject en de huidige situatie waarin het gezin verkeert.¹⁵¹ Hoe de stadsdelen verantwoording aan de partners afleggen over algemene resultaten, zoals het aantal gezinnen dat per jaar in de aanpak geholpen is, wordt nergens door DMO of de stadsdelen vermeldt.

Hoe verantwoording wordt afgelegd aan DMO is sinds kort beschreven. Tot juli 2012 legden de stadsdelen verantwoording af aan DMO door iedere maand gegevens over de gezinsaanpakken en het LGO op te sturen, zo is gebleken uit de gesprekken die de rekenkamer met de CRG's heeft gevoerd. Op welke wijze dit moest gebeuren was destijds nergens door DMO vastgelegd. Het gevolg is dat de stadsdelen verschillend interpreterden wat ze naar DMO moesten toezenden en de kwartaalrapportages van de stadsdelen uit deze periode niet goed met elkaar te vergelijken zijn. De stadsdelen Nieuw-West en Zuid hebben zelf globaal vastgelegd welke informatie de CRG's aan DMO moesten rapporteren.¹⁵²

Voor de rapportage vanaf juli 2012 heeft DMO een handleiding opgesteld, waarin beschreven staat hoe de stadsdelen informatie moeten registreren zodat DMO

¹⁵¹ Gemeente Amsterdam: DMO (2011) *Beschrijving werkprocessen Coördinator Risicogezinnen*. Update november 2011

¹⁵² Nieuw-West: Gemeente Amsterdam (2010) *Lokale gezinsaanpak Amsterdam Nieuw-West*. Zuidoost: Gemeente Amsterdam: stadsdeel Zuidoost (2010) *Werkwijze Lokale Gezinsaanpak Amsterdam Zuidoost. Werken aan een preventieve, samenhangende en effectieve aanpak voor risicogezinnen en MPG-gezinnen*;

management informatie uit het ISJG kan genereren. In deze handleiding is ook beschreven dat de stadsdelen in de toekomst zelf management rapportages uit ISJG zullen kunnen halen, zodat zij deze aan hun DB kunnen geven. Wanneer dit mogelijk is, is echter nog niet duidelijk.¹⁵³

6.4.7 Bevindingen bij norm 7 - Er is beschreven welke capaciteit nodig is om de aanpak uit te voeren

Toetsaspecten:

Beschreven is:

- hoeveel fte nodig is voor het voeren van regie.
- hoeveel fte nodig is voor de ondersteuning van regievoering.

Oordeel

Nergens is beschreven welke capaciteit nodig is om goed regie te voeren of om goede ondersteuning aan de regievoerder te bieden.

Bevindingen

Bij de start van de MPG aanpak in 2008 is in het stadsregionaal convenant vastgelegd dat de degenen binnen de gemeente die verantwoordelijk zijn voor de invoering van de MPG aanpak onder andere verantwoordelijk zijn voor:

‘...het maken van een inschatting van het aantal MPG-gezinnen aan de hand waarvan de inzet van de procesmanager (red. CRG's) en de eventuele extra uren van de uitvoerende organisaties, die gezinsmanagers leveren, kunnen worden berekend.’¹⁵⁴

DMO geeft in geen van de documenten met betrekking tot de opzet van regie aan hoeveel FTE zij voor de stadsdelen nodig acht voor het voeren van regie, zowel wat betreft het direct voeren van regie als voor ondersteuning. Ook beschrijft zij niet op welke wijze de stadsdelen zouden kunnen bepalen hoeveel FTE hun stadsdeel nodig heeft. De stadsdelen zelf geven ook niet aan welke capaciteit nodig is om de regierol binnen de aanpak goed te kunnen uitvoeren.

6.4.8 Conclusie opzet van regie stadsdelen

In tabel 6.3 geeft de linker kolom de normen weer die wij hanteren voor de opzet van regie. De rechterkolom geeft aan of de stadsdelen volgens ons voldoen aan deze norm.

Tabel 6.3- Overzicht beoordeling opzet van regie door de stadsdelen

Normen	Oordeel
1. Overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen zijn vastgelegd in een convenant	-
2. Er is beschreven hoe de gemeente regie wil voeren en welke	+

¹⁵³ Gemeente Amsterdam: DMO (2012) *Handleiding stedelijke management rapportage MPG aanpak*.

¹⁵⁴ Stadsregio Amsterdam, *Convenant MPG-gezinnen*, 2008.

Normen	Oordeel
mogelijkheden ze daarvoor heeft	
3. Er is beschreven wat de regisseur doet om overzicht te houden	+/-
4. Er is een gemeenschappelijke beleidslijn uitgezet	+/-
5. Er is beschreven hoe samenwerking wordt gerealiseerd	+
6. Er is beschreven hoe verantwoording wordt afgelegd	-
7. De gemeente heeft beschreven welke capaciteit nodig is om regie te voeren	-
Totaal	+/-

+ voldoet, +/- voldoet gedeeltelijk, - voldoet niet

De regierol van de stadsdelen is in opzet gedeeltelijk en dus beperkt geregeld binnen de aanpak van risico en MPG-gezinnen. Zoals in tabel 6.3 is te zien zijn sommige aspecten minder goed uitgewerkt dan anderen.

Aan de eerste norm voldoet geen van de stadsdelen. De opzet van regie begint bij het op één moment verbinden van de bestuurlijke laag van betrokken organisaties aan gezamenlijke doelen en ambities. Geen van de stadsdelen heeft overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen verwoord in een convenant voor de aanpak van risico- en MPG-gezinnen.

Wel is helder beschreven wat de doelgroep van de aanpak is, hoe samenwerking georganiseerd moet worden en welke mogelijkheden de CRG's hebben om te escaleren wanneer een aanpak niet naar wens verloopt. Deze aspecten van regie heeft DMO voor de stadsdelen beschreven in verschillende documenten.

Er zijn echter nog een aantal dingen die DMO onuitgewerkt heeft gelaten voor de stadsdelen. Op veel van deze punten hebben de stadsdelen zelf geen beleid geformuleerd, waar dit vaak wel wenselijk zou zijn. Zo heeft DMO voorafgaand aan het uitzetten van de gemeenschappelijke beleidslijn geen analyse gemaakt van de situatie. Afgezien van het stadsdeel Zuid heeft geen van de stadsdelen zelf een probleemanalyse bij de start van de aanpak gemaakt. Hierdoor is het moeilijk om resultaten te meten, omdat deze nu niet afgezet kunnen worden tegen de beginsituatie. Ook beschrijft DMO niet hoe de CRG's zicht moeten houden op een aantal belangrijke aspecten, bijvoorbeeld op de overlap van de aanpak met andere aanpakken. Het is niet duidelijk welke resultaten zij wil dat de stadsdelen behalen en op welke manier zij verantwoording af moeten leggen over het totaal aan bereikte resultaten, zowel aan DMO en het DB als aan de betrokkenen. Oost, Zuidoost en Centrum hebben eigen stroomschema's opgesteld die ondersteuning bieden bij het houden van zicht op overlap met andere hulpverlening. Geen van de stadsdelen beschrijft echter zelf welke doelen of resultaten ze willen behalen en op welke manier zij verantwoording afleggen. Tenslotte heeft geen van de stadsdelen beschreven welke capaciteit zij nodig acht om goede regie te voeren of om goede ondersteuning aan de regievoerder te bieden.

6.5 Uitvoering van regie stadsdelen

Onderzoeksvraag 3. Geeft de gemeente in de praktijk voldoende invulling aan haar regierol binnen de aanpak van risico- en MPG-gezinnen?

Deze onderzoeksvraag beantwoorden wij op basis van de enquête die we hebben uitgezet onder de negen coördinatoren risicogezinnen van de stadsdelen (werkzaam in 2012, voordat de overleggen op stadsdeelniveau samen zijn gevoegd met het MDO+) en onder de partners van de aanpak. In bijlage 5 is meer informatie te vinden over de opzet en response op de enquête. Naast gegevens uit de enquête baseren we ons op de informatie uit het ISJG, en informatie die verstrekt is in de interviews met de CRG's van de zeven stadsdelen. In deze paragraaf lopen we de verschillende normen uit hoofdstuk 2 voor de uitvoering van procesregie langs om zo tot ons oordeel te komen.

6.5.1 Bevindingen bij norm 1 - Er is voldoende bestuurlijke aandacht

Toetsaspecten:

De portefeuillehouders hebben aandacht voor de aanpak. Documenten worden voorgelegd aan en vastgesteld door het bestuur.

Oordeel

De stadsdeelbesturen hebben beperkt aandacht voor de aanpak van risico- en MPG-gezinnen in de stadsdelen. In stadsdeel West worden halfjaarlijks voortgangsrapportages over de aanpak met de portefeuillehouder besproken. De stadsdelen Noord en Nieuw-West leveren ieder kwartaal gegevens aan hun portefeuillehouder. In de overige stadsdelen is er geen structureel contact met de portefeuillehouder over de aanpak.

Bevindingen

De bestuurlijke aandacht voor de aanpak van risico- en MPG-gezinnen is matig. De stadsdelen hebben op wisselende wijzen contact met hun portefeuillehouders. Stadsdeel Noord stuurt ieder kwartaal een rapportage naar de portefeuillehouder. Nieuw-West levert elk kwartaal cijfers over gezinnen in de verschillende wijken aan de Directie Wijkzaken. In West worden voortgangsrapportages elk half jaar met de portefeuillehouder besproken. De overige stadsdelen hebben geen structureel contact met hun portefeuillehouder over de voortgang van de aanpak.

6.5.2 Bevindingen bij norm 2 - De regisseur heeft overzicht

Toetsaspecten

De regisseur:

- bevraagt de partners op alle relevante informatie;
- houdt gegevens over de aanpak structureel bij;
- heeft zicht op de problemen die bij de jongeren of gezinnen spelen;
- heeft zicht op de relevante organisaties uit het domein, hun doelen en hun belangen;
- heeft zicht op de overlap tussen verschillende overleggen;

- heeft zicht op de inbreng van relevante organisaties;
- heeft zicht op de samenwerking tussen organisaties.

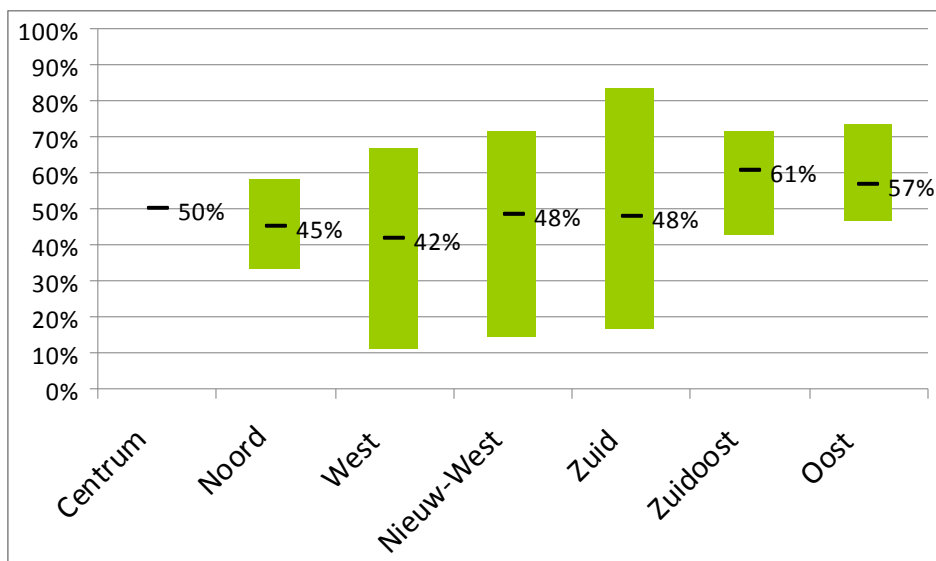
Oordeel

De CRG's uit de stadsdelen hebben volgens de meeste partners in veel gevallen onvoldoende overzicht. Volgens de meeste partners hebben de CRG's vooral weinig zicht op de samenwerking tussen partners en op de doelen en belangen van relevante organisaties. Stadsdeel West wordt hierbij van alle stadsdelen het minst goed beoordeeld.

Bevindingen

In de enquête is de partners aan de hand van zeven stellingen gevraagd aan te geven in hoeverre de CRG van het stadsdeel overzicht heeft. Zij hebben hun oordelen uitgedrukt in een score tussen 0 (helemaal oneens) en 4 (helemaal eens). In figuur 6.1 is aangegeven welk percentage het met de stellingen (helemaal) eens is. Hierbij is het gemiddelde over alle zeven stellingen en het laagste en hoogste percentage gegeven voor elk van de stadsdelen.¹⁵⁵

Figuur 6.1- Overzicht van de stadsdelen beoordeeld door partners¹⁵⁶

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder partners van MPG aanpak, mei 2012

Figuur 6.1 laat zien dat er bij alle stadsdelen een grote variatie is in de mate waarin partners vinden dat het stadsdeel invulling geeft aan bepaalde aspecten van het

¹⁵⁵ In de enquête onder de partners van de aanpak van risicogezinnen en MPG-gezinnen is in tegenstelling tot de andere twee enquêtes (Top600 en Jeugdnetwerk 12+) de stelling over het zicht dat het stadsdeel heeft op de overlap tussen overleggen niet opgenomen.

¹⁵⁶ In stadsdeel Centrum hebben maar twee partners de enquête ingevuld waarschijnlijk als gevolg van het ontbreken van structureel overleg binnen het stadsdeel. De percentages van dit stadsdeel moeten dan ook met de zekere voorzichtigheid worden behandeld.

houden van overzicht. Van sommige aspecten vindt het grootste deel van de partners dat de stadsdelen daar invulling aan geven. Van andere aspecten vindt maar een klein deel dat het stadsdeel daar invulling aangeeft. Het gemiddelde percentage over de zeven stellingen varieert tussen de stadsdelen van 42% in West tot 61% in Zuidoost. In Stadsdeel West vinden de partners dus dat het stadsdeel het minst invulling geeft aan de aspecten die horen bij het houden van overzicht en in stadsdeel Zuidoost het meest.

Overzicht verkrijgen de CRG's door bij de partners informatie in te winnen. Over het algemeen vindt 48% van de partners dat de stadsdelen ze voldoende vragen stelt over de uitvoering en resultaten. Dit geeft aan dat nog veel partners vinden dat de stadsdelen dit beter kunnen doen. Tussen de stadsdelen zijn grote verschillen te zien in de beoordelingen van de partners over de wijze waarop de CRG's vragen stellen over de uitvoering en de resultaten aan de partners. DMO schrijft de stadsdelen voor dat zij de gezinscoach na een vast aantal maanden evaluaties van het verloop van de aanpak laten leveren. De CRG agendeert deze evaluaties voor het overleg, waar met de partners over de aanpak wordt gesproken en de CRG de mogelijkheid heeft om de partners te vragen naar de uitvoering en resultaten. Dit gebeurt in alle stadsdelen, behalve in Oost en West. Oost evalueert het verloop van de gezinsaanpakken niet gestructureerd, maar vraagt wel alle notulen van de uitvoerdersoverleggen op. Wanneer zij uit de notulen kunnen opmaken dat de gezinsaanpak niet goed genoeg verloopt, woont een van de CRG's dit uitvoerdersoverleg bij, wat ongeveer dertig keer per jaar voorkomt. Circa 60% van de partners in Oost is tevreden op de wijze waarop ze door de CRG bevraagd worden. In West is maar 22% van de partners het (helemaal) eens met deze stelling. De CRG's uit West stellen geen vragen aan de partners op vaste momenten in het verloop van de gezinsaanpakken. Ook vragen de CRG's geen notulen van de uitvoerdersoverleggen op.¹⁵⁷ In stadsdeel Zuidoost is 71% het (helemaal) eens met de stelling dat het stadsdeel voldoende vragen aan de partners stelt over uitvoering en resultaten. In dit stadsdeel vraagt de CRG de notulen van gezinsoverleggen op en worden de gezinsaanpakken gestructureerd na drie en na zes maanden besproken in aan de stadsdeeltafel jeugd en gezin.

De CRG's kunnen tevens overzicht creëren door de gegevens van de aanpak en de gezinnen structureel te registreren. Hiervoor faciliteert DMO de aanpak met de gezinsmodule in het informatiesysteem jeugd en gezin (ISJG). Wanneer de CRG's gegevens structureel registreren, kunnen rapportages opgesteld worden, bijvoorbeeld van de problemen die het meeste bij gezinnen voorkomen of van het aantal gezinnen dat de aanpak bereikt ten opzichte van het aantal gezinnen dat zich in het stadsdeel bevindt. Uit gesprekken die de rekenkamer met de CRG's uit alle stadsdelen heeft gevoerd is gebleken dat geen van de CRG's dergelijke overzichten opstelt door middel van het ISJG. De enige uitzondering vormt stadsdeel Nieuw-West, waar ieder

¹⁵⁷ De beschreven situatie heeft betrekking op begin 2012. De CRG's uit West hebben aangegeven de gezinsaanpakken inmiddels wel consequent te agenderen, omdat uit een evaluatie die zij hebben uitgevoerd bleek dat de partners hier behoefte aan hadden.

kwartaal een rapport gepubliceerd wordt genaamd 'De Wijken van Nieuw-West in Letters en Cijfer'. Hierin is een hoofdstuk over de MPG aanpak opgenomen. Er worden overzichten gegeven van het aantal gezinnen in de aanpak per wijk, het gemiddeld aantal kinderen per gezin, de redenen van aanmelding en de soorten problemen die in de gezinnen voorkomen.¹⁵⁸

Er zijn een aantal aspecten te onderscheiden waarop de CRG overzicht moet houden. Allereerst is het belangrijk dat de CRG zicht heeft op de problemen die bij risico- en MPG-gezinnen spelen. Van de partners is 57% van mening dat de CRG's zicht hebben op de problemen bij risicogezinnen en 60% op de problemen bij MPG-gezinnen. In beide gevallen vindt dus meer dan een derde van de partners niet dat de CRG's dit overzicht hebben. De stadsdelen Zuid en Zuidoost vallen op omdat veel partners in deze stadsdelen vinden dat de CRG's een beter zicht hebben op de problemen bij MPG-gezinnen dan bij risicogezinnen (een verschil van 30%).

Als de CRG zicht heeft op de problemen die bij de gezinnen in het stadsdeel spelen, kan de CRG bepalen welke organisaties relevant zijn om deze problemen aan te pakken. Hiervoor moet de CRG overzicht hebben van alle relevante organisaties die ingezet kunnen worden. Met name in de stadsdelen Noord en West is er volgens de partners verbetering mogelijk in het zicht dat de CRG heeft op de relevante organisaties. Respectievelijk 50% en 55% is het (helemaal) eens met de stelling over het zicht op relevante organisaties.

Het is belangrijk dat de regisseur zicht heeft op de doelen en belangen van de organisaties, omdat deze bij de vele betrokken organisaties tegen elkaar in druisen, wat ten koste kan gaan van de resultaten van de aanpak. Over het zicht dat de stadsdelen op de doelen en belangen van deze organisaties hebben, oordelen weinig partners positief (respectievelijk 36% en 46% van de partners is het hiermee eens). Hierbij zijn erg grote verschillen te zien in de oordelen die de partners uit de verschillende stadsdelen hebben. In de stadsdelen Nieuw-West en Zuid zijn weinig van de betrokkenen van mening dat de stadsdelen zicht hebben op de doelen van de organisaties, respectievelijk 14% en 17%. In Zuidoost zijn dit er behoorlijk wat meer, namelijk 71%.

Als de CRG's de partners regelmatig vragen naar de uitvoering en bereikte resultaten, hebben zij als het goed is overzicht over de inbreng van de organisaties in het overleg en de samenwerking tussen de organisaties. Zicht op de inbreng van de betrokken organisaties is voor het stadsdeel van belang omdat deze moeten weten of de partners alle informatie inbrengen die zij tot hun beschikking hebben. Over het algemeen is net iets meer dan de helft van de partners (52%) van mening de stadsdelen zicht hebben op de inbreng van organisaties. Hierin zijn niet zulke grote verschillen tussen de stadsdelen te zien. Uit een gesprek dat de rekenkamer met de CRG uit Centrum heeft

¹⁵⁸ Gemeente Amsterdam: Nieuw-West (2012) *De wijken van Nieuw-West in Letters en Cijfers*. 1e kwartaal en 2e kwartaal 2012.

gevoerd bleek echter, dat het LGO in het stadsdeel in 2012 van januari tot oktober maar één keer plaats heeft gevonden. De CRG gaf aan dat dit komt doordat er vergeleken met andere stadsdelen weinig gezinnen in Centrum wonen en er relatief weinig armoede is. De CRG uit Centrum geeft echter ook aan te vermoeden dat niet alle probleemgezinnen met stagnerende hulpverlening de CRG bereiken. Het is de taak van de CRG om er voor te zorgen dat de aanpak benut wordt door de doelgroep. Hiervoor is het allereerst nodig dat Centrum voldoende zicht heeft op de inbreng van de organisaties.

Het grootste knelpunt bij het houden van overzicht, bevindt zich in het zicht dat de stadsdelen hebben op de samenwerking tussen organisaties. Van de partners vindt 38% dat de stadsdelen hier zicht op hebben. Op Oost na is in alle stadsdelen minder dan de helft van de partners het met de stelling (helemaal) eens. In West, waar zelfs maar 11% (helemaal) eens heeft geantwoord, zijn de partners het meest kritisch. Uit een gesprek met een van de partners blijkt dat de CRG's uit dit stadsdeel de samenwerking niet of nauwelijks monitoren. Duidelijk is dat er op dit onderdeel in alle stadsdelen veel verbetering mogelijk is.

6.5.3 Bevindingen bij norm 3 - De regisseur zorgt er voor dat er een gemeenschappelijke beleidslijn wordt gevolgd

Toetsaspecten

De regisseur:

- neemt initiatief voor het vormen van een gezamenlijke beleidsvisie;
- maakt problemen bespreekbaar, bijvoorbeeld als doelen botsen of bij tegengestelde belangen;
- stuurt de aanpak bij wanneer de voortgang wordt bedreigd.

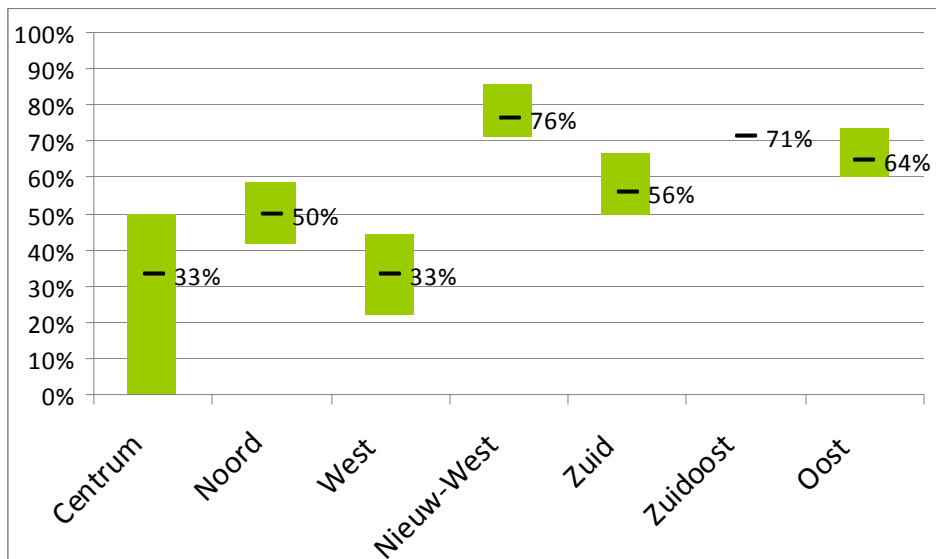
Oordeel

Een aantal stadsdelen (zoals West en Noord) kan er meer en beter voor zorgen dat de partners in de aanpak de gemeenschappelijke beleidslijn blijven volgen. De stadsdelen Zuidoost en Nieuw-West kaarten, volgens de partners, juist wel problemen op structurele wijze aan en sturen de aanpak goed bij.

Bevindingen

In de enquête is de partners aan de hand van drie stellingen gevraagd aan te geven in hoeverre de CRG er voor zorgt dat er een gemeenschappelijke beleidslijn gevolgd wordt. Zij hebben hun oordelen uitgedrukt in een score tussen 0 (helemaal oneens) en 4 (helemaal eens). In figuur 6.2 is aangegeven welk percentage het met de stellingen (helemaal) eens is. Hierbij is het gemiddelde over de drie stellingen en het laagste en hoogste percentage gegeven voor elk van de stadsdelen.

Figuur 6.2 – Mate waarin stadsdelen zorgen dat een beleidslijn gevolgd wordt, beoordeeld door partners
159

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder partners van MPG aanpak, mei 2012

Figuur 6.2 laat zien dat er bij de meeste stadsdelen weinig variatie is in de mate waarin de partners vinden dat het stadsdeel invulling geeft aan bepaalde aspecten van het volgen van de gemeenschappelijke beleidslijn. Wel is er grote variatie te zien tussen de oordelen van de partners bij de verschillende stadsdelen. Het gemiddelde percentage over de drie stellingen varieert tussen de stadsdelen van 33% in West en centrum tot 76% in Nieuw-West. In Nieuw-West vinden de partners dus dat het stadsdeel het beste invulling geeft aan de aspecten die horen bij het volgen van de beleidslijn, in West het minste.

Om een duidelijke beleidslijn te kunnen volgen is het belangrijk dat alle partners dezelfde visie hebben over het te volgen beleid. Het is aan de regisseur om het initiatief te nemen om een gezamenlijke beleidsvisie te creëren. Gemiddeld vindt 59% van de partners dat de stadsdelen initiatief nemen voor het vormen van een gezamenlijke beleidsvisie. In stadsdeel West vindt maar 44% van de partners dat het stadsdeel dit initiatief neemt. Hierin is dus veel verbetering mogelijk.

Om er voor te zorgen dat alle partners de gemeenschappelijke beleidslijn blijven volgen, is het belangrijk dat het stadsdeel er voor zorgt dat problemen bespreekbaar zijn. Als de partners de problemen die ze tegenkomen aankaarten, kan het stadsdeel de koers van het beleid goed bijsturen.

¹⁵⁹ In stadsdeel Centrum hebben maar twee partners de enquête ingevuld waarschijnlijk als gevolg van het ontbreken van structureel overleg binnen het stadsdeel. De percentages van dit stadsdeel moeten dan ook met de zekere voorzichtigheid worden behandeld.

Gemiddeld vindt 57% van de partners dat de stadsdelen problemen bespreekbaar maken. Bijna de helft van de partners vindt dus dat de stadsdelen dit beter kunnen doen. Onder de stadsdelen zijn erg grote verschillen in de oordelen te zien. De beste beoordeling behaalt Nieuw-West, waar 86% het (helemaal) eens is met deze stelling. De CRG uit Nieuw-West heeft in een gesprek met de rekenkamer aangegeven grondig door te vragen of afspraken worden nagekomen en of de partners knelpunten tegenkomen. Op deze manier is het voor de partners duidelijk dat ze knelpunten goed bij de CRG kwijt kunnen.

De CRG's in West hebben het verloop van het overleg eind 2011 geëvalueerd met alle betrokkenen.¹⁶⁰ Dit evaluatiemoment heeft de partners de gelegenheid gegeven om knelpunten aan te kaarten, uit de enquête blijkt echter dat maar 22% van de partners vindt dat problemen bespreekbaar zijn. Eén van de deelnemers aan het overleg in West laat weten:

*'De besprekingen verlopen soms moeizaam, omdat één instelling minimale inzage geeft in het verloop en de afsluiting van trajecten waardoor geen evaluatie en/of advisering mogelijk is.'*¹⁶¹

De betrokkene laat ook weten dat gemaakte afspraken bij de aanpak in West niet altijd door de partners nagekomen worden en dat de CRG hier niet voldoende naar vraagt. Uit de signalen die deze deelnemer geeft en het oordeel van de partners in West in de enquête, blijkt dat de problemen in West structureel zijn en dat de evaluatie eind 2011 onvoldoende is geweest om ze goed bespreekbaar te maken.

Aan de hand van de problemen die de betrokkenen aankaarten en problemen die de CRG's zelf signaleren kan de aanpak worden bijgestuurd. Over het algemeen vindt 55% van de partners dat de stadsdelen dit doen. Hieruit blijkt dat een erg groot deel, bijna de helft van de partners, vindt dat de stadsdelen de aanpak beter kunnen bijsturen. Ook hier zijn echter weer verschillen tussen de stadsdelen te zien. In zowel Nieuw-West als Zuidoost zijn 71% van de partners tevreden over de bijsturing van het stadsdeel. Dit is weinig verrassend aangezien beide stadsdelen ook hoog scoren op de wijze waarop de CRG de problemen bespreekbaar maakt. In West, waar weinig partners vinden dat de CRG problemen voldoende bespreekbaar maakt, vindt tevens maar 33% van de partners dat de CRG de aanpak bijstuurt. Zoals uit de eerder genoemde opmerkingen van de deelnemer aan het overleg in West blijkt, reageren de CRG's niet adequaat op knelpunten, bijvoorbeeld wanneer organisaties te weinig inzage geven in het verloop van trajecten. Omdat de CRG's niet goed bijsturen gaat dit ten koste van het verloop van het overleg in het stadsdeel.

¹⁶⁰ Gemeente Amsterdam: Stadsdeel West (2011) *Definitieve evaluatie LGO 2011*.

¹⁶¹ Rekenkamer Amsterdam (2012) *Gespreksverslag deelnemer aan LGO in West, Noord, Zuid en SJG in Zuidoost*

6.5.4 Bevindingen bij norm 4 - De regisseur organiseert de samenwerking

Toetsaspecten

De regisseur:

- maakt goede afspraken over de taakverdeling tussen de partners;
- stelt heldere voorwaarden aan de samenwerking binnen de aanpak;
- heeft de informatie-uitwisseling tussen de partners goed geregeld;
- brengt organisaties in voldoende mate bij elkaar;
- motiveert organisaties om bij te dragen aan de samenwerking;
- spreekt organisaties aan op hun inbreng in de samenwerking;
- toont betrokkenheid bij de aanpak.

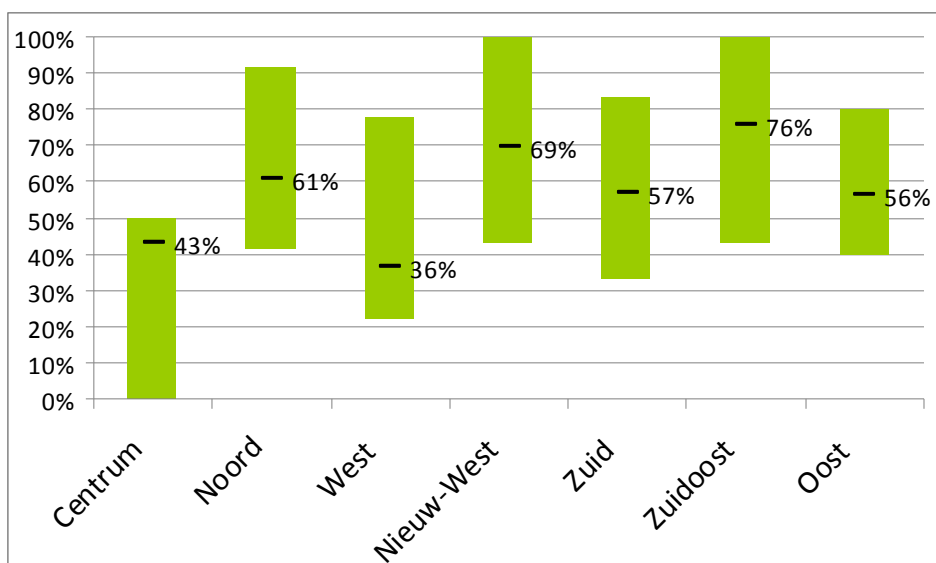
Oordeel

Bij het organiseren van samenwerking is er voor veel stadsdelen nog een grote verbetering mogelijk. Het stellen van heldere voorwaarden is een belangrijk knelpunt. Te zien is dat de stadsdelen die heldere voorwaarden stellen, zoals Zuidoost en Nieuw-West, de partners goed kunnen aanspreken op de afspraken en hun inzet. In de stadsdelen Zuid en West vinden weinig partners dat ze invulling geven aan de aspecten die horen bij het organiseren van samenwerking.

Bevindingen

In de enquête is de partners aan de hand van zeven stellingen gevraagd aan te geven in hoeverre de CRG samenwerking organiseert. Zij hebben hun oordelen uitgedrukt in een score tussen 0 (helemaal oneens) en 4 (helemaal eens). In figuur 6.3 is aangegeven welk percentage het met de stellingen (helemaal) eens is. Hierbij is het gemiddelde over de zeven stellingen en het laagste en hoogste percentage gegeven voor elk van de stadsdelen.

Figuur 6.3 – Organisatie van samenwerking door stadsdelen, beoordeeld door partners¹⁶²

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder partners van MPG aanpak, mei 2012

De figuur laat zien dat bij alle stadsdelen er een grote variatie is in de mate waarin partners vinden dat het stadsdeel invulling geeft aan bepaalde aspecten van het organiseren van samenwerking. Van sommige aspecten vinden vrijwel alle partners dat de stadsdelen daar invulling aan geven. Van andere aspecten vindt maar een klein deel dat het stadsdeel daar invulling aangeeft. De mate waarin het stadsdeel invulling geeft aan de verschillende aspecten varieert tussen de stadsdelen. Het gemiddelde percentage over de vijfstellingen varieert van 36% in West tot 76% in Zuidoost. In Stadsdeel West vinden de partners dus dat het stadsdeel het minst invulling geeft aan de aspecten om samenwerking te organiseren en in stadsdeel Zuidoost het meest.

Ten grondslag aan het creëren van goede samenwerking ligt het stellen van heldere voorwaarden aan de samenwerking. Gemiddeld vindt net iets minder dan de helft van de partners dat de stadsdelen heldere voorwaarden stellen. Hierin is, zeker bij een aantal stadsdelen, nog veel verbetering mogelijk. Met name in stadsdeel West zijn weinig partners het met de stellingen eens (33%). Een deelnemer aan het overleg beschrijft hoe één van de partners in dit stadsdeel minimale inzage geeft in het verloop en de afsluiting van aanpakken, waardoor samenwerken met deze organisatie moeizaam gaat. Met helder gestelde voorwaarden zou een dergelijke situatie niet voorkomen. Zuidoost, waar deze medewerker ook betrokken is, stelt wel heldere voorwaarden.¹⁶³ In dit stadsdeel oordeelt dan ook 71% van de partners dat de CRG heldere voorwaarden aan de samenwerking binnen de aanpak stelt.

¹⁶² In stadsdeel Centrum hebben maar twee partners de enquête ingevuld waarschijnlijk als gevolg van het ontbreken van structureel overleg binnen het stadsdeel. De percentages van dit stadsdeel moeten dan ook met de zekere voorzichtigheid worden behandeld.

¹⁶³ Rekenkamer Amsterdam (2012) *Gespreksverslag deelnemer aan LGO in West, Noord, Zuid en SJG in Zuidoost*

Naast het stellen van voorwaarden moeten de CRG's organisaties met elkaar verbinden en ze motiveren om goed samen te werken. De manier waarop stadsdelen dit doen verschilt waarmee ook de tevredenheid van de partners verschilt. Van de partners in Nieuw-West oordeelt het overgrote deel (87%) dat de CRG de verschillende partijen bij elkaar brengt, terwijl maar 22% van de betrokkenen uit West dit vindt. Over de manier waarop de CRG's uit Nieuw-West en Zuidoost motiveren, is in beide stadsdelen 71% van de partners tevreden, waar dit in West en Zuid respectievelijk 22% en 33% zijn.

Als tenslotte blijkt dat de partners zich niet aan gemaakte afspraken houden of weinig inzet tonen, moet de CRG deze partners aanspreken. Te zien is dat de stadsdelen die vooraf heldere voorwaarden stellen, de partners goed kunnen aanspreken op de gemaakte afspraken en hun inzet. De beoordelingen van de partners op beide aspecten komen per stadsdeel grotendeels overeen. In stadsdelen als Zuidoost oordeelt het grootste deel van de partners (86%) dat het stadsdeel de partners aanspreekt op hun inbreng in de samenwerking. Het verschil met de stadsdelen West en Zuid is behoorlijk, hier is respectievelijk maar 22% en 33% van de partners het eens met de stelling.

Over het tonen van betrokkenheid zijn de partners in alle stadsdelen erg tevreden. In Nieuw-West en Zuidoost oordelen alle partners zelfs dat de CRG's voldoende betrokkenheid tonen.

6.5.5 Bevindingen bij norm 5 - De partners zijn tevreden over de samenwerking

Toetsaspecten

De partners:

- zijn tevreden over de samenwerking
- beoordelen de samenwerking en de onderlinge ondersteuning van partners goed
- zijn van mening dat de juiste partners betrokken zijn

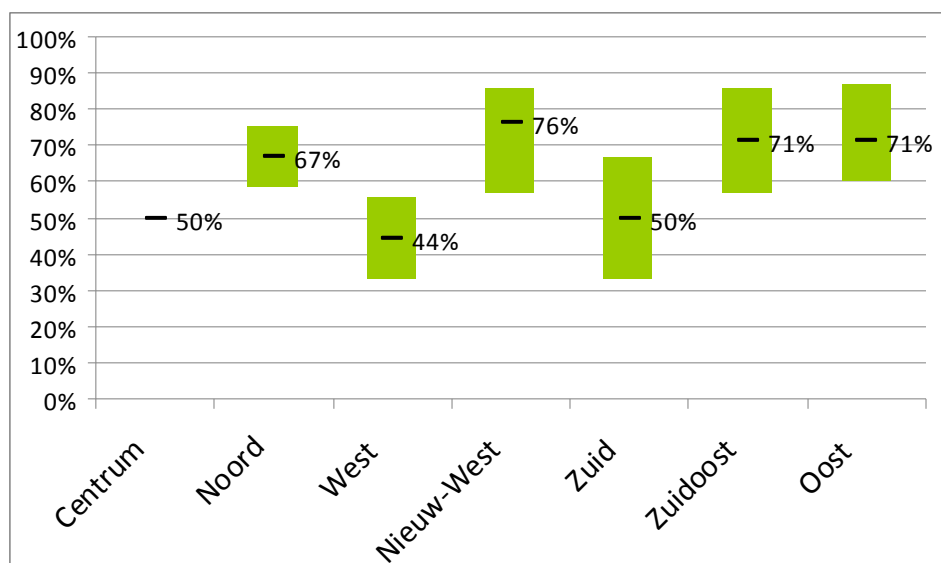
Oordeel

Er zijn grote verschillen tussen de stadsdelen te zien als het gaat over de tevredenheid over de samenwerking. In West vindt maar een klein deel van de partners dat de juiste partners in de samenwerking betrokken zijn, terwijl het overgrote deel van de partners in Nieuw-West dit wel vindt. In Zuid vindt maar een klein deel van de partners dat de partners elkaar voldoende ondersteunen, waar dit in Zuidoost een veel groter deel is.

Bevindingen

In de enquête is de partners aan de hand van drie stellingen gevraagd de samenwerking tussen de partners te beoordelen. Zij hebben hun oordelen uitgedrukt in een score tussen 0 (helemaal oneens) en 4 (helemaal eens). In figuur 6.3 is aangegeven welk percentage het met de stellingen (helemaal) eens is. Hierbij is het gemiddelde over de drie stellingen en het laagste en hoogste percentage gegeven voor elk van de stadsdelen.

Figuur 6.4 – Tevredenheid van de partners over de samenwerking binnen de aanpak ¹⁶⁴

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder partners van MPG aanpak, mei 2012

Figuur 6.4 laat zien dat er bij alle stadsdelen variatie is in de mate waarin partners tevreden zijn over de verschillende aspecten van samenwerking binnen de aanpak in hun stadsdeel. Van sommige aspecten vindt het overgrote deel van de partners dat ze aanwezig zijn in de samenwerking, van andere aspecten een kleiner deel van de partners. Het gemiddelde percentage over de drie stellingen varieert tussen de 44% in West en 76% in Nieuw-West. In Stadsdeel West zijn de partners dus het minst tevreden over de samenwerking binnen de aanpak in het stadsdeel en in stadsdeel Nieuw-West het meest tevreden.

Om goed samen te kunnen werken is het van belang dat de juiste partners betrokken zijn bij de samenwerking. In Nieuw-West is het grootste deel van de partners van mening dat de juiste partners in de aanpak betrokken zijn (86%). In de overige stadsdelen is nog een flinke verbetering mogelijk. Zo vindt binnen het stadsdeel West maar 33% van de partners dat de juiste personen betrokken zijn. De CRG's uit West gaven in een gesprek met de rekenkamer zelf aan dat het AMW vaak afwezig was in het overleg en daarom gemist werd door de partners. De CRG's geven aan dat het AMW inmiddels consequent aanwezig is.

Ook van belang voor goede samenwerking is dat de partners elkaar voldoende ondersteunen. In Nieuw-West is een groot deel van de partners van mening dat de partners binnen de samenwerking elkaar voldoende ondersteunen (71%). In de overige stadsdelen is weer veel verbetering mogelijk. Het meeste valt het stadsdeel

¹⁶⁴ In stadsdeel Centrum hebben maar twee partners de enquête ingevuld waarschijnlijk als gevolg van het ontbreken van structureel overleg binnen het stadsdeel. De percentages van dit stadsdeel moeten dan ook met de zekere voorzichtigheid worden behandeld.

Zuid op, waar maar 33% van de partners vindt dat zij elkaar genoeg ondersteuning bieden.

6.5.6 Bevindingen bij norm 6 - De regisseur legt verantwoording af

Toetsaspecten

De regisseur:

- koppelt resultaten terug aan de partners;
- legt verantwoording af aan het bestuur.

Oordeel

Geen van de stadsdelen legt verantwoording af aan de partners over het geheel aan bereikte resultaten. De resultaten die per casus behaald worden, koppelen de stadsdelen terug aan de partners doordat de CRG's de gezinsaanpakken gezamenlijk met de partners in het overleg afsluiten. Vanaf 2012 leggen de stadsdelen op uniforme wijze verantwoording af aan DMO. Voor 2012 verliep het afleggen van verantwoording aan DMO rommelig. Aan hun eigen stadsdeelbestuur legt alleen Noord verantwoording af. West en Nieuw-West leveren cijfers aan voor jaar- of kwartaalverslagen.

Bevindingen

Tot en met 2011 hadden de CRG's de opdracht van DMO om ieder kwartaal gegevens aan te leveren over het aantal gezinnen dat op het overleg besproken was, het aantal ingezette aanpakken en meer informatie van deze strekking. Hierbij hebben niet alle stadsdelen de informatie over de aanpak in hun stadsdeel op dezelfde manier bijgehouden. Zo hebben sommige stadsdelen de risicogezinnen niet geregistreerd, terwijl andere stadsdelen alle gezinnen waar de CRG een consult over heeft gegeven hebben bij gehouden en geregistreerd als risicogezin. DMO heeft de gegevens die de stadsdelen tot en met 2011 aanleverden verwerkt in kwartaalrapportages. Ook maakte DMO op basis van de kwartaalcijfers van de stadsdelen één maal per jaar jaarcijfers op het niveau van de gehele stad (zonder onderscheid te maken tussen stadsdelen).

Vanaf 2012 hoeven de CRG's geen gegevens meer aan DMO te leveren. DMO heeft in 2012 gewerkt aan de mogelijkheid om management informatie uit het ISJG te halen. Ook heeft zij de stadsdelen gevraagd om op uniforme wijze informatie in het systeem te registreren zodat de informatie die uit het ISJG gehaald wordt eenduidig en bruikbaar is. Sinds december 2012 is het mogelijk om rapportages uit het ISJG te halen door zowel DMO zelf als door de stadsdelen. DMO laat aan de stadsdelen zelf over of de stadsdelen zelf rapportages uitdraaien en aan wie ze deze rapportages leveren.

Hoewel alle stadsdelen verantwoording aan DMO afleggen, verschilt per stadsdeel of de CRG verantwoording aflegt aan het dagelijks bestuur. Stadsdeel Nieuw-West levert elk kwartaal cijfers over gezinnen in de verschillende wijken aan de Directie Wijkzaken. Deze gegevens worden ieder kwartaal verwerkt in algemene rapporten

met de naam 'De Wijken van Nieuw-West in Letters en Cijfers'.¹⁶⁵ In Noord levert de CRG ieder kwartaal rapportages met kerncijfers aan de portefeuillehouder. De ondersteuner van de CRG in West maakt ieder jaar een overzicht met resultaten van de aanpak die zij aanlevert voor het jaarverslag.

De kwartaalrapportages die DMO tot en met 2011 opstelde stuurde zij ook terug naar de OKC ondersteuningsunits waarvan de CRG's in alle stadsdelen formeel gezien deel uit maken. De informatie uit de kwartaalrapportages werd echter niet teruggekoppeld aan de partners, er wordt niet gerapporteerd over het aantal gemelde gezinnen, de gemiddelde duur van de interventies of behaalde resultaten. De resultaten die per casus behaald worden, worden wel teruggekoppeld aan de partners doordat de CRG's de gezinsaanpakken gezamenlijk met de partners afsluiten in het overleg. Uit de gespreken met de CRG's uit de stadsdelen is echter gebleken dat de CRG's uit West en uit Oost de gezinsaanpakken niet structureel in het overleg afsluiten.

6.5.7 Bevindingen bij norm 7 - De partners van de gemeente beoordelen de regievoering door de gemeente positief.

Toetsaspect:

De partners van de gemeente beoordelen de regievoering door de gemeente positief.

Oordeel

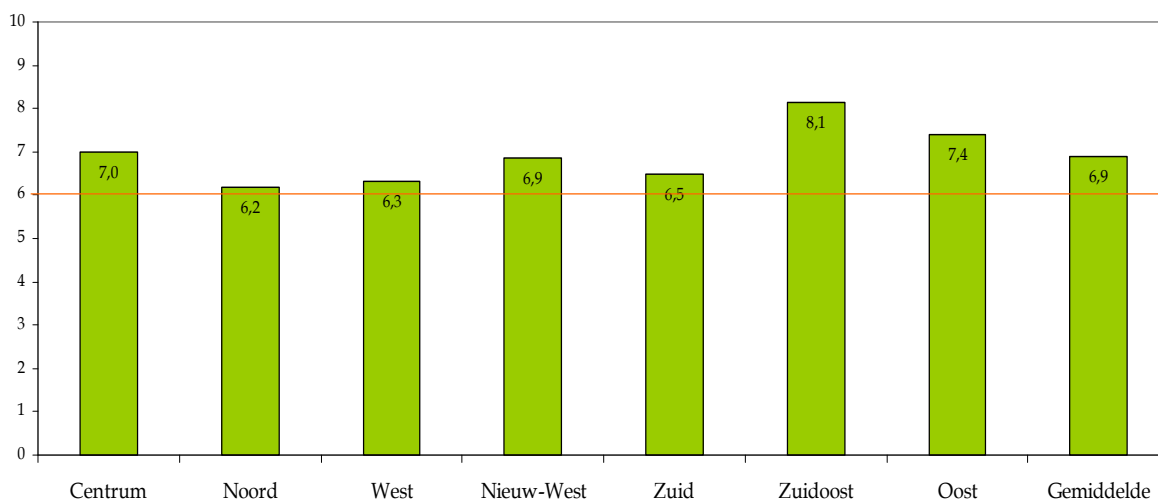
Alle stadsdelen worden beoordeeld met een voldoende voor de regie die ze voeren in de aanpak van risico- en MPG-gezinnen. Het stadsdeel dat het beste wordt beoordeeld is Zuidoost. Noord en West worden net voldoende beoordeeld.

Bevindingen

Wij vroegen de partners in de enquête aan te geven hoe tevreden zij zijn over de algehele regievoering van het stadsdeel waarbij ze betrokken zijn in de aanpak van risico- en MPG-gezinnen. Zij gaven hun tevredenheid aan door een cijfer toe te kennen tussen de 1 (helemaal ontevreden) en 10 (helemaal tevreden). Figuur 6.5 geeft de gemiddelde rapportcijfers voor de verschillende stadsdelen weer.

¹⁶⁵ Gemeente Amsterdam: Stadsdeel Nieuw-West (2012) *De wijken van Nieuw-West in Letters en Cijfers*. 1^e kwartaal en 2^e kwartaal 2012.

Figuur 6.5 - Rapportcijfers die de partners geven aan de regie die het stadsdeel voert¹⁶⁶

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder partners van MPG aanpak, mei 2012

Gemiddeld gaven de ondervraagde partners een 6,9 aan de algehele regie die de stadsdelen voeren. Dit cijfer ligt tussen het gemiddelde cijfer dat partners gaven voor de regie van stadsdelen binnen de aanpak van risicojongeren (6,6) en voor de Top 600 (7,2).

Het meest tevreden zijn de partners uit Zuidoost, die de regie van het stadsdeel met een 8,1 beoordelen. Ook Oost en Centrum scoorden bovengemiddeld. Het minst positief zijn de partners over de regie die de stadsdelen Noord, West en Zuid voeren, hoewel de beoordelingen van deze stadsdelen boven de zes liggen en daarmee voldoende zijn.

De beoordeling van de algehele regie hangt samen met de beoordelingen van de partners op de eerder genoemde aspecten van regie: het 'houden van overzicht', het 'volgen van een beleidslijn' en het 'organiseren van samenwerking'. Uit analyse blijkt dat het oordeel van de partners over de mate waarin de stadsdelen zorgen dat een gemeenschappelijke beleidslijn gevolgd wordt, van alle aspecten de duidelijkste relatie heeft met het oordeel van de partners over de algehele regie (correlatiecoëfficiënt 0,58). Het oordeel van de partners over de mate waarin de stadsdelen overzicht houden en het oordeel over de mate waarin de stadsdelen samenwerking organiseren, hebben beiden een net iets minder sterke relatie met het oordeel van de partners over de algehele regie (correlatiecoëfficiënt 0,50). Afgezien van de elementen van regie blijkt dat de beoordeling van de samenwerking van de partners voor een groot gedeelte samenhangt met de beoordeling van regie

¹⁶⁶ In stadsdeel Centrum hebben maar twee partners de enquête ingevuld waarschijnlijk als gevolg van het ontbreken van structureel overleg binnen het stadsdeel. De percentages van dit stadsdeel moeten dan ook met de zekere voorzichtigheid worden behandeld.

(correlatiecoëfficiënt 0,66). Hoe er binnen de aanpak samengewerkt wordt bepaald dus voor een groot gedeelte hoe de regie van de regisseur beoordeeld wordt, en vice versa bepaalt de wijze waarop het stadsdeel regisseert voor een groot deel hoe partners de samenwerking beoordelen.

6.5.8 Bevindingen bij norm 8 - Er is voldoende capaciteit om de regierol uit te voeren

Toetsaspecten:

- Er is voldoende fte voor het voeren van goede regie.
- Er is voldoende fte aan ondersteuning voor het voeren van regie.

Oordeel

Alle stadsdelen stellen capaciteit beschikbaar voor de coördinatie van de aanpak van risico- en MPG-gezinnen. Er is echter grote variatie te zien in de omvang van de beschikbaar gestelde capaciteit, met name wanneer deze af wordt gezet tegen het aantal gezinnen dat zich in de aanpak bevindt. Met name stadsdeel Noord heeft weinig FTE beschikbaar ten opzichte van het aantal gezinnen dat in dit stadsdeel bij de aanpak gemeld wordt.

Bevindingen

Tabel 6.4 geeft een indruk van de capaciteit die stadsdelen beschikbaar stellen voor de aanpak van risico- en MPG-gezinnen. De coördinatie wordt meestal uitgevoerd door één of meerdere CRG's. De ondersteuning bestaat uit administratieve ondersteuner die de registraties in ISJG invoert en meldingen nabelt. Het gaat nadrukkelijk om een indicatie van de capaciteit, zoals we die gekregen hebben van de CRG's. Hierbij is zoveel mogelijk rekening gehouden met eventuele andere taken van de CRG's. Bij sommige stadsdelen is het aantal FTE dat het stadsdeel beschikbaar stelde voor de aanpak in 2012 veranderd (bijvoorbeeld in West).

Tabel 6.4 - Capaciteit coördinatie en ondersteuning per stadsdeel¹⁶⁷

Stadsdeel	FTE coördinatie aanpak	FTE administratieve ondersteuning	FTE Totaal	Aantal nieuw gemelde gezinnen 2012		Aantal gemelde gezinnen per FTE
				Risico	MPG 1	
Centrum	0,4	0,0	0,4	9	0	23
Noord	0,6	0,5	1,1	15	23	35
West ¹⁶⁸	1,6	1,0	2,6	39	5	17
Nieuw-	1,0	1,5	2,5	7	30 ¹⁷⁰	15

¹⁶⁷ De FTE's zijn gebaseerd op de 'oude' situatie, in de nieuwe situatie is het aantal FTE in de stadsdelen minder geworden

¹⁶⁸ In West is per 1 september 2012 0,8 FTE aan coördinatie voor de aanpak beschikbaar.

Stadsdeel	FTE coördinatie aanpak	FTE administratieve ondersteuning	FTE Totaal	Aantal nieuw gemelde gezinnen 2012		Aantal gemelde gezinnen per FTE
West ¹⁶⁹						
Zuid ¹⁷¹	0,5 ¹⁷²	0,5	1,0	17	10 ¹⁷³	27
Zuidoost	1,0	0,6	1,6	15	1	10
Oost	0,9 ¹⁷⁴	0,5	1,4	41	4	32
Totaal	6,0	4,6	10,6	143	38	17

De tabel laat zien dat de beschikbaar gestelde capaciteit voor coördinatie en ondersteuning enorm varieert. Zo heeft stadsdeel Nieuw-West in totaal meer dan de dubbele hoeveelheid FTE beschikbaar (2,5 FTE) dan stadsdeel Noord (1,1 FTE). Dit is opmerkelijk omdat dit de twee stadsdelen zijn waar de meeste risico- en MPG-gezinnen bij de aanpak gemeld zijn in 2012. In Noord is 0,4 FTE minder beschikbaar voor de coördinatie van de aanpak dan in Nieuw-West, terwijl de caseload in beide stadsdelen nagenoeg hetzelfde is. Tevens wordt de CRG in Noord ondersteund met 0,5 FTE, waar de CRG in Nieuw-West wordt ondersteund met 1,5 FTE. De CRG uit Zuid benadrukt het belang van goede ondersteuning van de CRG. Enkel met deze ondersteuning is het mogelijk goed en structureel in het ISJG te registreren, informatie telefonisch op te vragen en rapporten op te stellen: belangrijke onderdelen van de aanpak.

6.5.9 Conclusie uitvoering van regie stadsdelen

In tabel 6.5 geeft de linker kolom de normen weer die wij hanteren voor de uitvoering van regie. De rechterkolom geeft aan of de stadsdelen volgens ons voldoen aan deze normen.

¹⁶⁹ Nieuw-West heeft als proeftuin gefunctioneerd voor de 'nieuw' MPG aanpak. Het aantal FTE voor coördinatie is in dit stadsdeel daarom in maart al terug gebracht naar 1 FTE, en de gezinnen categorie MPG 2 en 3 worden al sinds maart stadsdeelniveau besproken.

¹⁷⁰ Omdat Nieuw-West sinds 2012 MPG 1,2 en 3 bespreekt, heeft het cijfer in de tabel betrekking op deze categorieën.

¹⁷¹ Zuid heeft evenals Nieuw-West als proeftuin gefunctioneerd voor de 'nieuw' MPG aanpak. Het aantal FTE voor coördinatie is in dit stadsdeel daarom in maart al terug gebracht naar 1 FTE, en de gezinnen categorie MPG 2 en 3 worden al sinds maart stadsdeelniveau besproken.

¹⁷² In stadsdeel Zuid zijn de coördinatie van het jeugdnetwerk 12+ en de MPG-aanpak gecombineerd in 0,89 FTE. Voor coördinatie van beide aanpakken is 0,94 FTE beschikbaar. Deze FTE's zijn gemakshalve door de helft verdeeld en weergegeven in de tabel.

¹⁷³ Omdat Zuid sinds 2012 MPG 1,2 en 3 bespreekt, heeft het cijfer in de tabel betrekking op deze categorieën.

¹⁷⁴ Voor de functie van netwerkcoördinator en CRG heeft stadsdeel Oost gezamenlijk 1,8 FTE beschikbaar. Voor de ondersteuning van de aanpak van risicojongeren en de MPG-aanpak is gezamenlijk 1FTE beschikbaar. Deze FTE's zijn gemakshalve door de helft verdeeld en weergegeven in de tabel.

Tabel 6.5- Overzicht beoordeling uitvoering van regie door de stadsdelen

Normen	Oordeel
1. Er is voldoende bestuurlijke aandacht	-
2. De regisseur heeft overzicht	-
3. De regisseur zorgt er voor dat er een gemeenschappelijke beleidslijn wordt gevolgd	+/-
4. De regisseur organiseert samenwerking	+/-
5. De partners zijn tevreden over de samenwerking	+/-
6. De regisseur legt verantwoording af	+/-
7. De partners van de gemeente beoordelen de regievoering door de gemeente positief	+
8 Er is voldoende capaciteit om de regierol uit te voeren	+/-
Totaal	+/-

+ voldoet, +/- voldoet gedeeltelijk, - voldoet niet

Over het algemeen geven de stadsdelen gedeeltelijk en dus beperkt invulling aan hun regierol. Gemiddeld genomen geven de partners van de stadsdelen een relatief laag cijfer voor de regierol: 6,9. Er zijn een flink aantal aspecten van regie waarin de regievoering van de stadsdelen verbeterd kan worden. Volgens een groot deel van de partners hebben de stadsdelen weinig zicht op de samenwerking van de partners en op de doelen en belangen van de verschillende organisaties. Op Zuidoost en Nieuw-West na, stellen de CRG's geen heldere voorwaarden aan de samenwerking, zo oordeelt een groot deel van de partners. Ook stelt een groot deel van de partners dat de CRG's de partners niet aanspreken wanneer zij afspraken niet na komen. In veel gevallen leggen de stadsdelen geen verantwoording af aan hun eigen bestuur. De verantwoording die de stadsdelen aan DMO moeten afleggen verliep tot 2012 ongestructureerd en niet op uniforme wijze. Tenslotte is er grote variatie te zien in de capaciteit die stadsdelen beschikbaar stellen voor de aanpak, met name wanneer deze wordt afgezet tegen het aantal gezinnen dat zich in de aanpak bevindt.

Naast deze algemene constatering is te zien dat er onderling door de stadsdelen wisselend uitvoering geven wordt aan de regierol. In positieve zin valt het stadsdeel Zuidoost op gemiddeld geven de partners daar het hoogst cijfer voor de regierol (8,1). In dit stadsdeel beoordelen de partners vrijwel alle aspecten van regie positief. Dit stadsdeel is duidelijk in voorwaarden die zij in de aanpak stelt, motiveert, houdt goed overzicht en kan aanpakken hierdoor goed bijsturen, bijvoorbeeld door organisaties aan te spreken wanneer zij zich niet aan afspraken houden. Ook in stadsdeel Oost is men gemiddeld positiever over de regierol van (7,4) dan gemiddeld. In dit stadsdeel beoordelen de partners vooral de aspecten van regie positief die te maken hebben met overzicht houden en de beleidslijn bewaken. In Nieuw-West is het gemiddelde rapportcijfer voor de regie gelijk aan het gemiddelde (6,9). In dit stadsdeel beoordelen de partners vooral de aspecten positief die samenhangen met het bewaken van de gemeenschappelijke beleidslijn en het organiseren van de samenwerking. De regie wordt in de stadsdelen West, Noord en Zuid worden door de partners het minst positief beoordeeld, respectievelijk met een 6,2 een 6,3 en een 6,5. In Noord zijn de partners kritisch over het overzicht van de CRG uit dit stadsdeel en de mate waarin het stadsdeel een beleidslijn voor de aanpak uitzet. In Zuid oordelen de partners

kritisch over de wijze waarop het stadsdeel samenwerking organiseert, waarbij er met name weinig partners positief zijn over de manier waarop het stadsdeel organisaties aanspreekt en motiveert. In West doen zich van alle stadsdelen de meeste problemen voor. Veel partners zijn kritisch over de manier waarop de CRG ervoor zorgt dat de gezamenlijke beleidslijn gevolgd wordt. Ook oordelen weinig partners positief over de wijze waarop samenwerking georganiseerd wordt, de wijze waarop de CRG overzicht verkrijgt en het zicht dat het stadsdeel op de samenwerking heeft.

In Noord zijn de partners kritisch over het overzicht van de CRG uit dit stadsdeel en de mate waarin het stadsdeel een beleidslijn voor de aanpak uitzet. In Zuid oordelen de partners kritisch over de wijze waarop het stadsdeel samenwerking organiseert, waarbij er met name weinig partners positief zijn over de manier waarop het stadsdeel organisaties aanspreekt en motiveert. In West doen zich van alle stadsdelen de meeste problemen voor. Veel partners zijn kritisch over de manier waarop de CRG ervoor zorgt dat de gezamenlijke beleidslijn gevolgd wordt. Ook oordelen weinig partners positief over de wijze waarop samenwerking georganiseerd wordt, de wijze waarop de CRG overzicht verkrijgt en het zicht dat het stadsdeel op de samenwerking heeft.

Over de uitvoering van regie door stadsdeel Centrum kan weinig gezegd worden. In dit stadsdeel is iets anders aan de hand. Het overleg vindt hier nauwelijks plaats, wat een verklaring zou kunnen zijn voor de lage respons op de door de rekenkamer uitgezette enquête. Zowel de CRG als de partners hebben het vermoeden dat niet alle probleemgezinnen met stagnerende hulpverlening het stadsdeel bereiken.

De stadsdeelbesturen hebben nauwelijks aandacht voor de aanpak van risico- en MPG-gezinnen in de stadsdelen. De stadsdelen Noord en Nieuw-West leveren ieder kwartaal gegevens aan hun portefeuillehouder en West levert ieder jaar cijfers voor het jaarverslag, maar in de overige stadsdelen is er geen structureel contact.

6.6 Resultaten

Onderzoeksvraag 4. In welke mate is de aanpak van risico- en MPG-gezinnen succesvol?

Deze onderzoeksvraag beantwoorden wij op basis van de informatie uit het Informatiesysteem voor Jeugd en Gezin (ISJG), de documenten met betrekking tot de resultaten van de aanpak en informatie die verstrekt is in de interviews met de CRG's van de zeven stadsdelen. In deze paragraaf lopen we de verschillende toetsaspecten langs die in hoofdstuk twee in het normenkader voor resultaten van de aanpak zijn weergegeven.

6.6.1 Bevindingen bij norm 1 - Er zijn betrouwbare gegevens over prestaties en resultaten

Toetsaspecten

- De gemeente registreert op eenduidige wijze resultaatgegevens;
- De gemeente beschikt over betrouwbare gegevens over prestaties en resultaten.

Oordeel

De gemeente beschikt tot 2012 niet over voldoende betrouwbare gegevens over prestaties en resultaten. In 2012 is er een traject gestart om te komen tot een uniforme gegevensregistratie in het ISJG door de stadsdelen. Op grond van de geregistreerde meldingen in het ISJG lijkt dit uniformeringsproces nog niet afgerond.

Bevindingen

Tot juni 2012 hebben de CRG's gegevens van de aanpak in hun stadsdeel in excel-sheets bijgehouden. De stadsdelen hanteerde tot 2012 geen uniforme wijze van registratie van gegevens. Zo registreerden sommige stadsdelen risicogezinnen niet, terwijl anderen alle gezinnen waar de CRG een consult over gaf registreerden als risicogezin. Ieder kwartaal stuurden de stadsdelen de gegevens die in Excel stonden naar DMO. DMO heeft de gegevens van de stadsdelen, aangevuld met die van andere partijen zoals bureau jeugdzorg, verwerkt in jaarrapportages op stadsniveau. Uit de rapportages blijkt dat er in 2010 124 en in 2011 68 MPG-1 gezinnen in de aanpak zaten. Betrouwbare gegevens over risicogezinnen in 2010 en 2011 zijn er niet door de verschillen in registratie.

Naast de registratie in Excel-bestanden registreerden de stadsdelen ook in het ISJG. De registratie in ISJG gebeurde tot juni 2012, evenals de registratie in Excel, erg wisselend door de verschillende stadsdelen. Om te komen tot een meer uniform registratie heeft DMO in juni 2012 een handleiding opgesteld waarin stapsgewijs wordt uitgelegd welke ISJG-velden op welke wijze ingevuld moeten worden door de CRG's en/of hun ondersteuners.¹⁷⁵

Sindsdien registeren de stadsdelen geen gegevens meer in Excel. DMO en de ondersteuners hebben de periode tussen juni en december 2012 gebruikt om te komen tot een meer uniforme registratie. Hiervoor zijn gegevens over lopende en nieuwe zaken in 2012 aangepast in het ISJG. Vanaf één januari 2013 zou het mogelijk moeten zijn om bruikbare gegevens over 2012 uit het ISJG te halen. In tabel 6.6 hebben wij het aantal door de stadsdelen in het ISJG gemelde risico- en MPG-gezinnen weergegeven.

Tabel 6.6 - Aantal in 2012 in het ISJG gemelde gezinnen uitgesplitst naar stadsdeel en type gezin

Type gezin	Centrum	Noord	West	Nieuw-West	Zuid	Oost	Zuidoost	Totaal
Consult	27%	25%	16%	8%	46%	67%	36%	38%
Risicogezin	45%	16%	48%	10%	33%	23%	16%	22%
MPG1	0%	24%	1%	3%	4%	2%	2%	4%
MPG2	14%	11%	4%	11%	2%	4%	6%	6%
MPG3	5%	6%	19%	14%	5%	3%	6%	7%
MPG4	0%	2%	0%	10%	2%	1%	1%	2%
Onbekend	9%	16%	11%	45%	9%	1%	33%	20%
N (=100%)	22	63	73	111	57	198	198	722

Bron: de rekenkamer op basis van gegevens uit ISJG, peildatum 1 januari 2013.

¹⁷⁵ Gemeente Amsterdam: DMO (2012) *Handleiding stedelijke management rapportage MPG aanpak*

In totaal zijn er in 2012 722 gezinnen gemeld in het ISJG. In veel gevallen gaat het om gezinnen waarover de CRG een consult heeft gegeven (38%). In 22% van de gevallen betreft het een risicogezin en in 4% een MPG1-gezin. Ook de zwaardere MPG-categorieën worden gemeld in het ISJG hoewel deze gezinnen tot 2013 besproken waren op de MDO+ tafel en niet in het LGO. Opvallend is verder dat bij ongeveer 20% van de meldingen het niet bekend is om wat voor type gezin het gaat.

In de stadsdelen Oost en Zuidoost worden de meeste gezinnen gemeld. Vaak gaat het hierbij om een consult of is het onbekend om wat voor gezin het gaat. Ook in stadsdeel Zuid wordt over het gemelde gezin relatief vaak een consult gegeven. In de andere stadelen komt dat minder voor. Opvallend is verder in Nieuw-West het relatief grote aantal gezinnen waarvan niet bekend is of de melding van een risicogezin of MPG-gezin betrof of een consult van de CRG. Het lijkt er op dat ondanks de inspanningen van DMO er nog steeds niet uniform in het ISJG wordt geregistreerd.

6.6.2 Bevindingen bij norm 2 - De beoogde doelen en prestaties worden gehaald.

Toetsaspecten

- De partners zijn tevreden over de bereikte resultaten;
- De beoogde doelen en prestaties worden gerealiseerd.

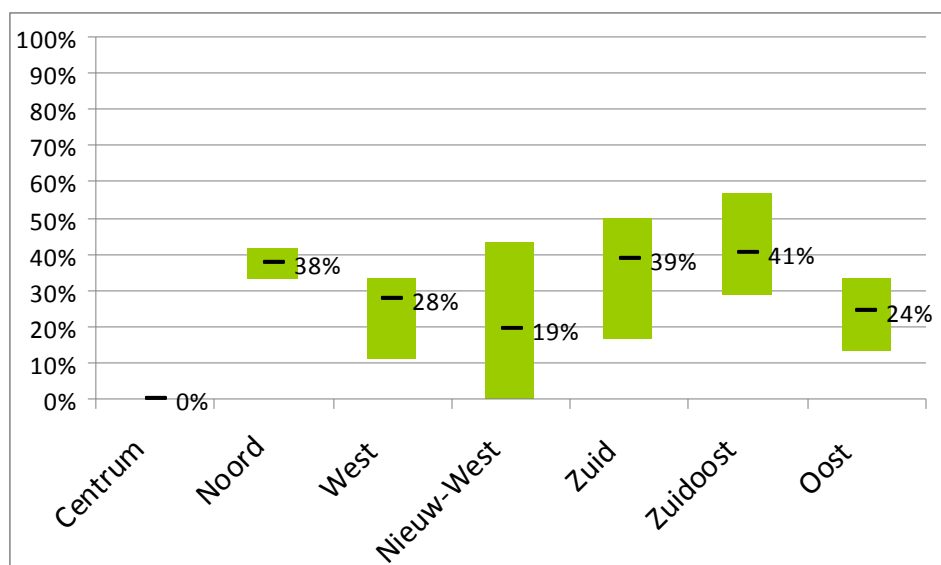
Oordeel

In geen enkel stadsdeel oordelen de partners overwegend positief over de resultaten die met de aanpak geboekt worden, zowel bij risicogezinnen als bij MPG-gezinnen. Het is niet vast te stellen of de beoogde doelen en prestaties van de aanpak van risico- en MPG-gezinnen gerealiseerd worden omdat er zowel op centraal stedelijk als stadsdeelniveau geen duidelijke, specifieke en meetbare doelen zijn geformuleerd.

Bevindingen

In de enquête is de partners aan de hand van zes stellingen gevraagd aan te geven in hoeverre de aanpak van risico- en MPG-gezinnen succesvol is. De partners hebben hun oordelen uitgedrukt in een score tussen 0 (helemaal oneens) en 4 (helemaal eens). In figuur 6.6 is aangegeven welk percentage het met de stellingen (helemaal) eens is. Hierbij is het gemiddelde over de zes stellingen en het laagste en hoogste percentage gegeven voor elk van de stadsdelen.

Figuur 6.6 - Oordeel van de partners over de resultaten die met de aanpak behaald worden¹⁷⁶

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder partners van MPG aanpak, mei 2012

De figuur laat zien dat bij alle aspecten maar een klein deel van de partners vindt dat de aanpak succesvol is. De mate waarin de partners het gemiddeld met de stellingen eens zijn, varieert tussen 41% in Zuidoost tot 19% in Nieuw-West.

In bijlage 7 worden de onderliggende scores van de afzonderlijke stellingen weergegeven. Gemiddeld is 36% van de partners van mening dat de aanpak van risicogezinnen succesvol is en 34% dat de aanpak van MPG-gezinnen succesvol is. Over het behalen van de doelen is 35% van de partners positief bij risicogezinnen en 26% van de partners positief bij MPG-gezinnen. 22% van de partners vindt dat de problemen bij risicogezinnen voldoende verminderd zijn na afsluiting van de aanpak, 24% bij MPG-gezinnen.

Afgezien van de mening van de partners trachten wij ook zelf vast te stellen of de beoogde doelen en prestaties zijn behaald. Het doel van de aanpak is om de stagnatie die plaatsvindt in de hulpverlening rondom een gezin zo snel mogelijk te verhelpen, zodat kinderen en gezinnen daarvan kunnen profiteren en de reguliere hulp weer door kan gaan. Naast dit op individuele gezinnen betrekking hebbende doel, zijn er zowel op het niveau van de centrale stad als de stadsdelen geen maatschappelijk effecten, beoogde doelen en prestaties van de aanpak geformuleerd. Dit maakt het lastig om achteraf te beoordelen in welke mate de aanpak succesvol is. Wel zijn er op het niveau van maatschappelijke effecten (zoals de ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit, schooluitval en veiligheid) een aantal positieve effecten te zien. Het is niet duidelijk of de aanpak van risico- en MPG-gezinnen hieraan heeft bijgedragen.

¹⁷⁶ In stadsdeel Centrum hebben maar twee partners de enquête ingevuld waarschijnlijk als gevolg van het ontbreken van structureel overleg binnen het stadsdeel. De percentages van dit stadsdeel moeten dan ook met de zekere voorzichtigheid worden behandeld.

Op een aantal momenten geeft DMO in documenten weer welke resultaten met de aanpak geboekt worden. In 2010 heeft DMO een evaluatie laten uitvoeren naar de resultaten van de inzet van gezinscoaches door Spirit, Altra en MOC bij 39 gezinnen. Daarnaast is er in 2010 en 2011 een rapportage van de MPG monitor in de stadsregio Amsterdam uitgebracht.¹⁷⁷ Op basis van deze onderzoeken rapporteert DMO in maart 2011 aan het college van B&W een aantal resultaten die in 2010 bij gezinnen zijn behaald. DMO schrijft onder andere dat 80% van de gezinsmanagers voordelen van de aanpak ervaart en dat gezinnen na afsluiting van de aanpak over het algemeen een lagere intensiteit van hulpverlening nodig hebben.¹⁷⁸ Ook wordt geconstateerd dat door de aanpak de veiligheid in de gezinnen toeneemt en de overlast door de gezinnen afneemt. Daarnaast wordt echter ook geconstateerd dat de plannen van aanpak vaak geen concrete subdoelen bevatten zodat moeilijk kan worden nagegaan of de aanpak succesvol is. Deze laatste conclusie wordt nog eens bevestigd door een onderzoek dat BMC eind 2011 onder begeleiding van DMO heeft uitgevoerd. Steekproefsgewijs zijn 60 dossiers van casussen geanalyseerd en de belangrijkste resultaten zijn in een rapport verwerkt. In de dossieranalyse vermeldt de auteur:

‘Omdat er niet altijd plannen en resultaten worden vastgelegd is het moeilijk om de noodzakelijke data te vinden. Ook coördinatoren risicogezinnen van de stadsdelen, CRG's, kunnen niet voldoende voor de nodige informatie zorgen. CRG's hebben geen sluitende registratie en kunnen de parameters ook onvoldoende inschatten.’¹⁷⁹

Het citaat illustreert goed welke problemen zich in 2010 en 2011 bij de registratie van gegevens over de aanpak voor hebben gedaan. Concrete uitspraken over met de aanpak bereikte resultaten zijn niet mogelijk.

Het ISJG bevat ook informatie over het succes van de ingezette interventies. In 2012 zijn er in totaal over alle stadsdelen 140 interventies ingezet. Van deze 140 interventies zijn er begin 2013 circa 53 afgesloten. Hiervan is het resultaat bekend dat is opgenomen in tabel 6.7.

Tabel 6.7– Resultaten afgesloten interventies

Resultaat interventie	Abs.	Percentage
Succesvol afgerond	23	43%
Niet succes vol afgerond	13	25%
Vervolgtraject	4	8%
Onbekend	13	25%
Totaal	53	100%

¹⁷⁷ Van Montfoort (2010,2011), Rapportage MPG monitor Stadsregio Amsterdam.

¹⁷⁸ Gemeente Amsterdam: DMO (2011) *Rapportage Aanpak MPG- Gezinnen Amsterdam (MPG). Plan MPG aanpak Amsterdam 2011-2014*;

¹⁷⁹ BMC en DMO (2011) *Dossieranalyse MPG-aanpak Gemeente Amsterdam*

Van de afgesloten interventies is 43% succesvol afgerond, een kwart is niet succesvol afgerond en van een kwart is niet geregistreerd wat de afloop van de interventie is. Ook dit laatste duidt weer op een onvolledige registratie in het ISJG.

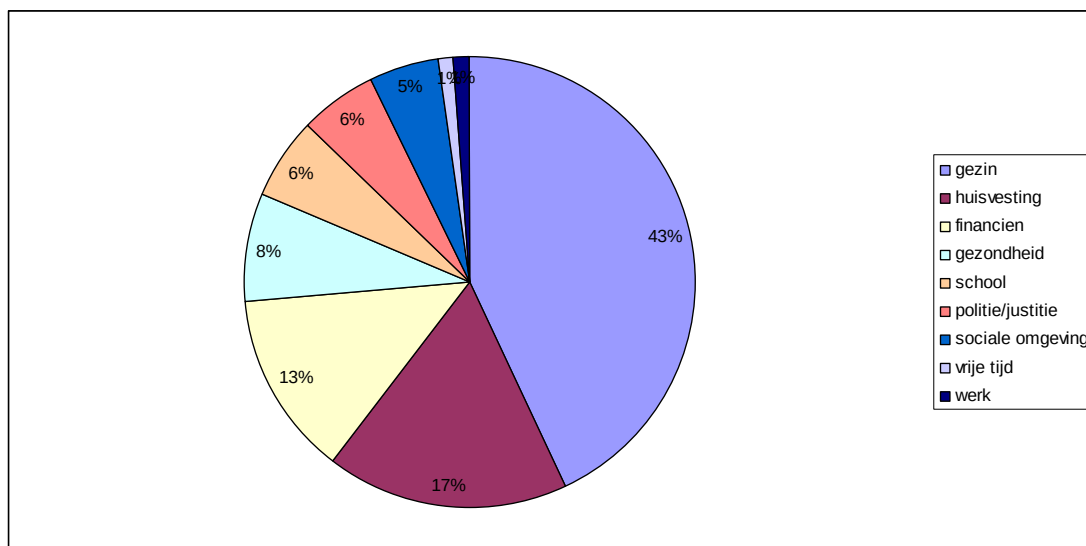
6.6.3 Gegevens uit het ISJG

Naast de hiervoor gepresenteerde informatie over het aantal meldingen en het resultaat van de interventies bevat de gezinsmodule van het ISJG andere informatie die kan worden gebruikt om een beter zicht te krijgen op de aard van de problematiek bij risico- en MPG-gezinnen. Hieronder geven we daarvan een aantal voorbeelden.

Leefgebieden waar problemen zich voor doen

In figuur 6.6 zijn de leefgebieden die genoemd worden opgenomen. Binnen een gezin kunnen de problemen zich op meerdere leefgebieden tegelijk voordoen.

Figuur 6.7– Leefgebieden waar problemen zich voordoen 2012

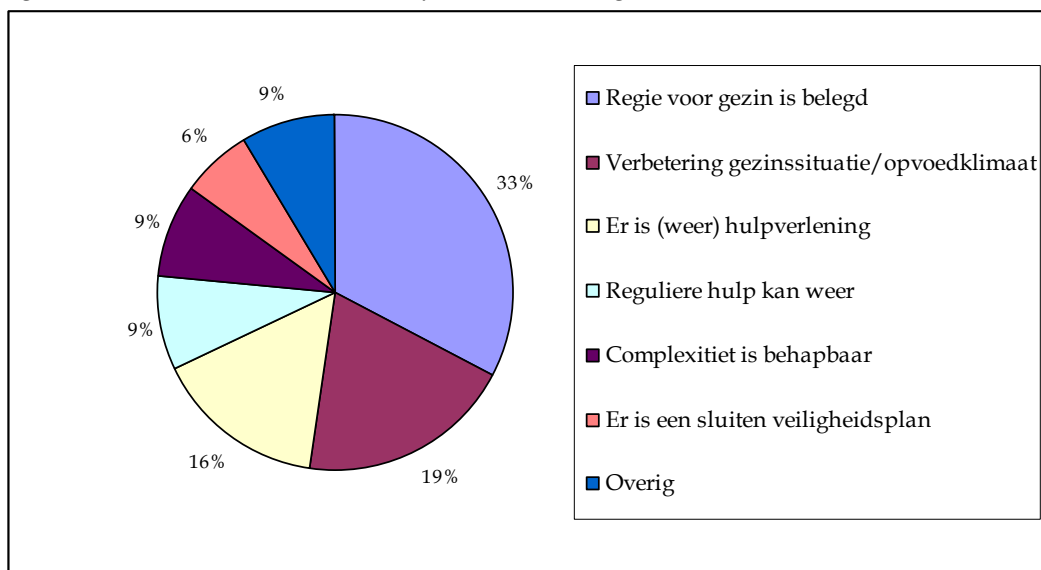
Bron: de rekenkamer op basis van gegevens uit ISJG, DMO, peildatum 1 januari 2013.

Figuur 6.7 laat zien dat de problemen bij de gezinnen zich het vaakst voordoen binnen het leefgebied gezin (43%). Dit betekent dat er problemen in de opvoeding zijn. Daarnaast worden problemen rondom de leefgebieden huisvesting en financiën vaak als probleemgebied geregistreerd.

Doelen van de interventies

In 2012 zijn er 140 interventies in het ISJG geregistreerd. In figuur 6.7 zijn de doelen van deze interventies weergegeven.

Figuur 6.8 – Doelen van interventies bij risico- en MPG-gezinnen in ISJG

Bron: de rekenkamer op basis van gegevens uit ISJG, DMO, peildatum 1 januari 2013.

Figuur 6.8 geeft duidelijk weer wat voor soorten doelen er bij de aanpak worden nagestreefd. Het meeste voorkomende doel van de aanpak aan gezinnen is het beleggen van de regie binnen een MPG-gezin (33%). Ook verbetering van de gezinssituatie en het opvoedklimaat wordt vaak als doel genoemd (19%) evenals het (weer) opgang brengen van de hulpverlening.

6.6.4 Conclusie resultaten

In tabel 6.8 geeft de linker kolom de normen weer die wij hanteren voor de resultaten van de aanpak. De rechterkolom geeft aan in welke mate de aanpak van risico- en MPG-gezinnen voldoet aan deze normen.

Tabel 6.8 - Overzicht beoordeling uitvoering van regie door de stadsdelen

Normen	Oordeel
1. Er zijn betrouwbare gegevens over prestaties en effecten	+/-
2. De beoogde doelen en prestaties worden gehaald	-
Totaal	+/-

+ voldoet, +/- voldoet gedeeltelijk, - voldoet niet

Gegevens uit 2010 en 2011 hebben de stadsdelen bijgehouden in Excel-sheets. Hierbij verschilden de stadsdelen in de wijzen waarop ze hun gegevens registreerden, waardoor de informatie uit 2010 en 2011 onvoldoende betrouwbaar is om resultaatgegevens uit te halen. De informatie die de stadsdelen in 2012 in het ISJG hebben geregistreerd, is met terugwerkende kracht uniform door de stadsdelen geregistreerd. Voor deze uniforme registratie heeft DMO een handleiding opgesteld. De informatie uit 2012 uit het ISJG laat zien dat het uniformeringproces nog niet is afgerond en dat de registratie nog niet volledig is.

Zowel DMO als de stadsdelen stellen geen duidelijke, specifieke en meetbare doelen voor de aanpak van risico- en MPG-gezinnen. Dit maakt het lastig om te meten of het doel behaald is. Uit verschillende onderzoeken die in opdracht van DMO zijn uitgevoerd, komt naar voren dat het moeilijk is om te meten welke effecten de aanpak heeft omdat de registratie van doelen en resultaten te wensen overlaat. Gezien het gebrek aan geregistreerde gegevens en het geringe gebruik van de beschikbare gegevens, is het niet verwonderlijk dat de betrokkenen bij de aanpak weinig positief oordelen over de resultaten die met de aanpak behaald worden.

7 Analyse regierol aanpak Top600

7.1 Onderzoeksvragen en samenvatting oordelen

In dit hoofdstuk analyseren we de regierol van de gemeente bij de Top600 aanpak, daarbij beantwoorden we de volgende drie onderzoeksvragen

Onderzoeksvragen

1. Is de regierol van de gemeente bij de Top600 aanpak **in opzet goed** geregeld?
2. Geeft de gemeente **in de praktijk voldoende** invulling aan haar regierol binnen de Top600 aanpak
3. In welke mate is de Top600 aanpak **succesvol**?

Bij de beantwoording van de onderzoeksvragen maken we gebruik van het normenkader zoals dat in hoofdstuk 2 is gepresenteerd. We baseren ons bij de beantwoording van de onderzoeksvragen op documenten die we van het programmabureau Top600 hebben ontvangen, de meningen van de partners binnen de aanpak over de regierol van het programmabureau Top600 en gesprekken die we met ambtenaren van het programmabureau Top600 en de burgemeester hebben gevoerd.

Samenvatting bevindingen regierol aanpak Top600

Opzet regie

De regierol van de gemeente is in opzet redelijk goed geregeld. Er is een overkoepelend convenant met de kernpartners ondertekend en er is een gemeenschappelijke beleidslijn beschreven. Ook is voldoende vastgelegd hoe de gemeente overzicht houdt, hoe de samenwerking wordt georganiseerd en hoe de gemeente verantwoording aflegt. Minder goed is beschreven op welke wijze de gemeente via het programmabureau Top600 regie wil voeren binnen de aanpak en de mogelijkheden en onmogelijkheden die ze daarbij heeft.

Uitvoering regie

De gemeente geeft over het algemeen voldoende invulling aan de regierol binnen de Top600 aanpak. Er is voldoende bestuurlijke aandacht en de gemeente zorgt er voor dat er een gemeenschappelijke beleidslijn wordt gevolgd. Tevens legt het programmabureau Top600 voldoende verantwoording af en is er voldoende capaciteit om de regierol uit te voeren. De partners binnen de aanpak zijn gemiddeld tevreden over de regierol van de gemeente. Door de partners worden de bestuurlijke aandacht, de integraliteit van de aanpak en het gemeenschappelijke beleidsdoel als belangrijke succesfactoren genoemd.

Desondanks zijn er nog wel enkele kritische kanttekeningen die de partners maken over de samenwerking binnen de aanpak. Zo vindt een redelijke grote groep dat er geen goede afspraken over de taakverdeling zijn gemaakt, er geen heldere voorwaarden aan de samenwerking worden gesteld en dat de informatie-uitwisseling tussen de partners niet goed is geregeld.

Ook vinden relatief veel partners dat de onderlinge ondersteuning niet voldoende is. Als specifieke knelpunten binnen de aanpak wordt het gebrek aan huisvesting, scholingsmogelijkheden en begeleiding genoemd. Ook is de taakverdeling niet binnen elke pijler overal even helder belegd.

Resultaten

Binnen de aanpak is er veel aandacht voor monitoring. Dit beperkt zich nu vooral tot de registratie van prestaties van kernpartners. Informatie over behaalde resultaten is nog niet beschikbaar. De eerste resultaten worden in de loop van 2013 verwacht.

Veel van de beoogde prestaties worden gerealiseerd. Zo wordt binnen twee jaar van de volledige doelgroep een basisdossier aangelegd en wordt elk persoon toegewezen aan een regisseur. Eind januari 2013 zijn 616 basisdossiers opgesteld en daarvan zijn er 610 toegewezen aan een regisseur.

Ook blijkt uit de week- en kwartaalmonitoren dat de kernpartners veel activiteiten rondom de doelgroep realiseren. Wat nog achterblijft, is de snelheid waarmee Top600 daders worden gestraft. De doorlooptijd van eerste verhoor tot eindvonnis verschilt niet wezenlijk van andere zaken. Wel is er een 'fastlane' bij het Gerechtshof ontwikkeld, waarbij hoger beroepszaken van de Top600 met voorrang worden behandeld.

De eerste resultaten van de aanpak geven een wisselend beeld. De high impact criminaliteit onder de doelgroep is sterk afgenomen (met 59%). Hiermee is de aanpak succesvol wanneer we kijken naar de ontwikkeling van de high impact criminaliteit onder de doelgroep. Opmerkelijk is echter wel dat de daling zich nog niet vertaald in een afname van de high impact criminaliteit in de regio (toename van 1%). Wel is de stijging van de high impact criminaliteit (10%) in de periode 2010-2011 tot staan gebracht.

7.2 Opzet van regie

In deze paragraaf wordt de volgende onderzoeksvraag beantwoord:

Onderzoeksvraag 2: Is de regierol van de gemeente in opzet goed geregeld binnen de Top600 aanpak?

Voor de beantwoording van deze onderzoeksvraag maken we gebruik van het normenkader in hoofdstuk 2.¹⁸⁰ We baseren ons bij de beantwoording van deze onderzoeksvraag op documenten die we van het programmabureau Top600 hebben ontvangen en gesprekken die we met ambtenaren van het programmabureau Top600 en de burgemeester hebben gevoerd.

¹⁸⁰ Zie tabel 2.1 voor het normenkader en bijlage 2 voor de daarbij horende toetsaspecten.

7.2.1 Bevindingen bij norm 1 – Overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen zijn vastgelegd in een convenant.

Toetsaspecten

- Alle belangrijke organisaties zijn in het convenant vertegenwoordigd
- Ambities, afspraken en werkwijzen zijn helder verwoord

Oordeel

Het convenant behorend bij de Top 600 aanpak is ondertekend door alle relevante kernpartners en bevat voldoende informatie over ambitie, afspraken en werkwijze. De 35 organisaties hebben hun bijdrage aan de aanpak op een fysiek moment bekrachtigd en zijn er concrete afspraken gemaakt over de bijdrage die elke organisatie levert. De kanttekening die we hierbij maken is dat het convenant pas negen maanden, nadat in de regionale driehoek tot de aanpak was besloten, is ondertekend.

Bevindingen

Partners

Nadat de Top600 aanpak in mei 2011 van start is gegaan is er gewerkt aan een convenant tussen de kernpartners binnen de Top600 aanpak. De kernpartners zijn: de gemeente, het arrondissementsparket Amsterdam, het regionaal politiekorps Amsterdam-Amstelland, de stadsregio Amsterdam, Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam, drie met reclassering belast organisaties: Reclassering Nederland, Leger des Heils en Inforsa. Het convenant is op 21 en 22 september door vrijwel alle kernpartners ondertekend, Inforsa heeft het convenant op 10 oktober 2011 ondertekend.

Naast de ondertekening van het convenant door de kernpartners is er ook nog een bijeenkomst geweest waarin alle 35 partners binnen de aanpak hebben bekrachtigd dat ze een bijdrage leveren aan de Top600 aanpak. Deze bekrachtiging is gegeven door een fysieke duimafdruk op een plakkaat dat in de kamer van het programmabureau Top600 hangt (zie onderstaande afbeelding).

In de informatiemap van de Top600 van juni 2011 staat per organisatie vermeld welke afspraken er zijn gemaakt met de organisaties over hun bijdrage aan de Top600 aanpak.

Ambitie

In het convenant is een ambitie geformuleerd. Doel van het samenwerkingsverband binnen de Top600 aanpak is:

- het terugdringen van het aantal high-impact delicten door een persoonsgebonden integrale aanpak
- het voorkomen van verdere schade aan de betrokkenen, hun gezinsstructuur en de samenleving te voorkomen,
- het zo veel mogelijk waarborgen van de privacy van betrokkenen.

Afspraken en werkwijzen

Verder bevat het convenant verscheidene afspraken over de gegevensverwerking, de inrichting van de samenwerking bij de aanpak van de Top 600, de voorwaarden die gesteld worden voor het aanleggen van een basisdossier en de selectie criteria voor de doelgroep. Tevens worden enkele taken en verantwoordelijkheden van specifieke functies binnen de aanpak nader omschreven. Het gaat hier om de taken en verantwoordelijkheden van de weegploeg, de dossierregisseur en de interventiepleger.

7.2.2 Bevindingen bij norm 2 - Er is beschreven hoe de gemeente regie wil voeren en welke mogelijkheden ze daarvoor heeft.

Toetsaspecten:

- Er is een document waarin staat beschreven hoe regie wordt gevoerd
- In de beschrijving is aangegeven welke instrumenten de gemeente ter beschikking staan.

Oordeel

De gemeente heeft niet vastgelegd hoe zij regie wil voeren en welke mogelijkheden ze daarvoor heeft. Binnen de Top600 aanpak is de regie belegd bij de ambtelijke kerngroep en de ambtelijke weeggroep waarin alle kernpartners zijn vertegenwoordigd. Formeel is de procesregierol niet bij de gemeente belegd, maar in de praktijk vervult het programmabureau Top600 deze rol.

Bevindingen

In het convenant aanpak Top600 is afgesproken dat de samenwerking wordt bestuurd door de bestuurlijke stuurgroep onder voorzitterschap van de burgemeester van Amsterdam. Verder is in het convenant opgenomen dat de ambtelijke kerngroep belast is met het monitoren van de uitvoering en de ambtelijke weegploeg met het monitoren van het werkproces en de bewaking van de kwaliteit van de persoonlijke plannen van aanpak en interventies. Daarnaast wordt de weegploeg omschreven als 'het gremium' waar escalatie vanuit de informatieverzamelgroep of de casusregisseurs plaatsvindt.

In het convenant wordt de procesregie belegd bij twee groepen waarin de kernpartners van de aanpak zijn vertegenwoordigd: de weegploeg en de ambtelijke kerngroep. Binnen het convenant en het regionaal plan van aanpak is de procesregie niet belegd bij één van de deelnemende organisaties.

In de praktijk voert het programmabureau Top600 van de gemeente de procesregie rondom de aanpak. Dit is vastgelegd in de informatiemap Zorg op maat waarbij het programmamanagement een van de functies van OOV is. Een beschrijving van de rol,

taken en verantwoordelijkheden van het programmabureau ontbreekt echter. Hier is bewust, omdat anders veel tijd verloren zou zijn gegaan met discussies over bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

De begroting van 2013 van de gemeente Amsterdam is het enige document waarin beknopt de belangrijkste taken van het programmabureau zijn weergegeven.

Belangrijkste activiteiten van het programmabureau¹⁸¹

- monitoring van de uitvoering van de aanpak Top600 en, waar nodig, tussentijds bijsturen. De Dienst Onderzoek + Statistiek geeft daarbij ondersteuning. In de monitoring wordt ook inzicht gegeven in de ingezette interventies en de impact daarvan
- beheer en ontwikkeling van een digitaal volgsysteem waarin de regisseurs hun voortgang in de aanpak van een Top600 persoon kunnen bijhouden
- lobbyen voor de benodigde juridische aanvullingen
- OOV levert een regiocoördinator voor de landelijke aanpak criminele jeugdgroepen
- zorgen dat problemen die door de aanpak aan het licht komen, worden opgelost
- jaarlijks organiseren van vier regisseursdagen, twee conferenties voor alle partners en een aantal andere themabijeenkomsten

Buiten deze summiere beschrijving in de begroting is er geen ander document waarin taken en verantwoordelijkheden van het programmabureau zijn beschreven. Ook is niet beschreven hoe het programmabureau regie wil voeren binnen de aanpak. De programmamanager is van mening dat door problemen op te lossen je het best kunt laten zien wat regie voeren inhoudt en door het oplossen van de problemen verwerf je de informele positie van regisseur.¹⁸²

7.2.3 Bevindingen bij norm 3 - Er is beschreven wat de regisseur moet doen om overzicht te houden

Toetsaspecten:

Beschreven is:

- hoe zicht gecreëerd wordt op de problemen die bij de Top600 spelen;
- hoe zicht gecreëerd wordt op de samenwerking tussen organisaties;
- hoe zicht gecreëerd wordt op de uitvoering van de aanpak;
- welke informatie partners aan de regisseur moeten leveren;
- hoe zicht gecreëerd wordt op de overlap tussen aanpakken.

Oordeel

In de opzet van de Top600 aanpak is voldoende beschreven op welke manier de procesregisseur overzicht houdt over de situatie. Zo is voorzien in een uitgebreide screening van de doelgroep om zicht te krijgen op de (achterliggende) problematiek. Daarnaast is beschreven welke partijen deelnemen binnen de Top600 aanpak en voor

¹⁸¹ Begroting 2013, p. 31.

¹⁸² E-mail, programmabureau Top600, 28 november 2012

welke taken ze verantwoordelijk zijn. Verder is vanaf de start van het project voorzien in een stevige monitoring van prestaties en resultaten.

Bevindingen

Zicht op de problematiek van Top600

Onderdeel van de aanpak is het opzetten van een digitaal informatiesysteem. Dit systeem wordt per Top600-persoon de voortgang van de individuele aanpak bijgehouden. De casusregisseur en de weegploeg kunnen deze informatie raadplegen. Daarnaast verzamelt de informatieverzamelgroep de informatie die in een basisdossier wordt vastgelegd. De bedoeling is dat alles van de persoon in kaart wordt gebracht: de sociale omgeving, de werksituatie, fiscale en financiële omstandigheden en de criminele activiteiten van de betrokkene.¹⁸³

Naast de verzameling van informatie in het basisdossier is in de aanpak een grondig screening van de doelgroep voorzien op psychopathologie en licht verstandelijke beperkingen (LVB) om zo beter zicht te krijgen op de problemen van de doelgroep om een meer op de persoon gerichte aanpak meer succesvol in te kunnen zetten.¹⁸⁴

De samenwerking tussen organisaties

Bij de Top600 aanpak zijn meer dan 30 organisaties betrokken. Van elke organisatie is in de *Informatiemap over de Top 600 aanpak* (juni 2011) beschreven welke bijdrage ze leveren aan de aanpak. Hierin is onder meer aangegeven welke functie de organisatie vervult binnen de aanpak, hoe de organisatie daar uitvoering aan geeft en welke afspraken er met de organisaties zijn gemaakt over de te verrichten activiteiten. Hierdoor heeft de gemeente zicht op de bijdrage die elk organisatie afzonderlijk moet leveren.

De casusregisseur wordt geacht minimaal eens per acht weken een casusoverleg te organiseren over de voortgang van het plan van aanpak en eventueel aanvullende interventies. Potentiële problemen in de samenwerking kunnen door de casusregisseur worden gemeld bij zijn of haar contactpersoon in de weegploeg en als daar aanleiding voor is ook worden besproken in de weegploeg. Daarnaast wordt 10 weken na de start van het persoonlijk plan van aanpak de voortgang besproken in de weegploeg en is het de bedoeling dat regisseurs een keer per kwartaal worden uitgenodigd voor een regisseursbijeenkomst waarbij problemen in de uitvoering kunnen worden besproken. Hierdoor wordt ook zicht gehouden op problemen in de samenwerking.

De uitvoering van de Top600 aanpak

Binnen de aanpak is de directie OOV belast met het programmanagement. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in de oprichting van het programmabureau Top600. De taken van de directie OOV binnen de Top600 aanpak zijn beschreven in de notitie *Top600. Met zorg aangepakt* (november 2011). Naast het vervullen van de functie van

¹⁸³ Gemeente Amsterdam, *Met zorg aangepakt*, november 2011.

¹⁸⁴ Regionaal plan van aanpak, januari 2011, p. 5.

programmamanagement zijn er belangrijke coördinerende taken bij de directie OOV belegd, zoals de coördinatie van:

- de organisatiestructuur
- de verschillende onderdelen van de Top600
- de integrale toezichtacties.

Daarnaast is de directie OOV verantwoordelijk voor het ontwikkelen van een resultatenmonitor voor de evaluatie van de aanpak.

De informatie die partners binnen de aanpak moeten aanleveren

In het Convenant Top600 aanpak is globaal beschreven welke informatie door de verschillende partijen ten behoeve van het basisdossier moeten worden aangeleverd. De bestuurlijke kerngroep van de aanpak heeft de vorm en inhoud van het basisdossier vastgesteld en dit vormt een integraal onderdeel van het convenant.

De wijze waarop en door wie gegevens worden verzameld en hoe die met elkaar worden gedeeld is nader beschreven in de *Procesbeschrijving gegevensverwerking ten behoeve van aanpak Top600* (september 2011). Hierin wordt ondermeer beschreven dat de politie verantwoordelijk is voor het samenstellen van de groslijst voor de Top600. Op basis van deze groslijst stellen politie en Openbaar Ministerie gezamenlijk vast van welke personen een basisdossier mag worden aangelegd. Voor het basisdossiers verzamelen de kernpartners informatie over de betrokkene binnen de bestaande netwerkstructuren en convenanten. Deze informatie wordt geleverd aan de informatieverzamelgroep die (onder verantwoordelijkheid van de weegploeg) het basisdossier samenstelt. Het basisdossier bevat alleen die informatie die nodig is voor de weegploeg om een regisseur toe te wijzen.

Naast informatie over de basisdossiers worden partners geacht informatie aan de casusregisseur te leveren over de resultaten van ingezette interventies. De casusregisseur legt dit vast in het resultatenoverzicht in digitaal volgsysteem.

Overlap met andere aanpakken

De casusregisseur heeft binnen de Top600 aanpak een taak om te achterhalen of de persoon van de Top600 lijst al in beeld is bij andere instanties om te voorkomen dat dezelfde persoon bij meerdere overleggen wordt besproken. Zo kan de casusregisseur contact opnemen met de programmacoördinator Jeugd en veiligheid het stadsdeel om te bezien of de betrokken ook in de groepsaanpak van het stadsdeel wordt besproken. De coördinator risicogezinnen kan worden benaderd om te bekijken of de betrokkene tot een MPG-gezin behoort (MPG-1) of wanneer er ook sprake is van geïndiceerde jeugdzorg kan bureau jeugdzorg hiervoor worden benaderd. (MPG-2, -3 en -4).¹⁸⁵

¹⁸⁵ Zie hiervoor *Leidraad werkproces regisseurs Top600* (ongedateerd).

7.2.4 Bevindingen bij norm 4 – Er is een gemeenschappelijke beleidslijn uitgezet

Toetsaspecten

Beschreven is:

- een analyse over de beginsituatie (nulmeting) op basis waarvan gekozen wordt voor een bepaalde aanpak;
- de definitie van de doelgroep, waarbij instroom en uitstroom criteria worden genoemd;
- de doelen die de gemeente met de aanpak wil bereiken.

Oordeel

Er is een gemeenschappelijke beleidslijn uitgezet. Er is een analyse van de beginsituatie. De doelgroep binnen de aanpak is nauwkeurig beschreven, evenals de criteria voor in- en uitstroom. Voor de totale aanpak en elk van de pijlers binnen de aanpak zijn doelstellingen geformuleerd. Deze doelstellingen zijn weliswaar niet meetbaar geformuleerd maar wel zodanig dat er een verbetering moet worden gerealiseerd. Dat de doelstellingen niet concreet en meetbaar zijn is begrijpelijk vanuit de aard van de doelgroep en het vernieuwende karakter van de aanpak.

Bevindingen

Analyse beginsituatie

In het *Regionaal plan van Aanpak Top600* (januari 2011) hebben de gemeente, politie en het Openbaar Ministerie de beginsituatie helder uiteengezet. Het *Regionaal plan van aanpak Top600* bevat een cijfermatige beschrijving van de criminaliteit waar jongeren tussen de 12-24 jaar verantwoordelijk voor zijn of van worden verdacht. In tabel 7.1 is deze informatie samengevat.

Tabel 7.1- Beginsituatie criminaliteit jongeren

Type delict	Aantal
Overvallen	Toename van 182 (2008) naar 232
Woninginbraken	Toename aantal verdachten van 66 (2004) naar 176 (2009)
Geweldsmisdrijven	Tussen de 2500 en 3000 jeugdige verdachten per jaar
Straatroven	Ruim 500 verdachten per jaar
Geweldsmisdrijf met vuurwapen	170 geweldsmisdrijven per jaar

Bron: *Regionaal plan van Aanpak Top600* (januari 2011)

Voor een belangrijk deel worden steeds dezelfde personen van deze delicten verdacht. Van de Top600 doelgroep is vastgesteld dat ze in de afgelopen vijf jaar (2005-2010) ongeveer 15.000 keer zijn geregistreerd in het politiesysteem in relatie tot high impact delicten. De Top600 lijst bevat in meerderheid jongens tussen de 15 en 28

jaar (70%), maar kent ook veelplegers die ouder zijn dan 28 jaar.¹⁸⁶ Hiermee is het een aanpak die niet uniek gericht is op jeugdigen.

Doelgroep

De criteria voor de doelgroep van de Top600 aanpak zijn in het convenant Top600 aanpak concreet geformuleerd. Op de Top600 lijst staan:¹⁸⁷

1. alle personen die in de afgelopen vijf jaar **drie keer of meer** aangehouden verdachte zijn voor (pogingen van) high impact delicten: overvallen, straatroof, inbraak, zware mishandeling, moord doodslag of openlijke geweldpleging *en* die verdachte zijn van een misdrijf in de afgelopen twee jaar *en* minimaal één keer zijn voorgeleid aan de rechter commissaris in die vijf jaar.
2. alle personen die in de afgelopen vijf jaar één of tweemaal aangehouden verdachte zijn voor (pogingen van) high impact delicten *en* die aangehouden verdachte zijn van een misdrijf in de afgelopen twee jaar *en* die minimaal één keer zijn voorgeleid aan de RC in die vijf jaar en 33 keer of meer zijn aangehouden voor een misdrijf *of* die minimaal één keer zijn voorgeleid aan de RC in die vijf jaar en 38 of meer keer registraties van aandachtsvestiging op hun naam hebben staan en minimaal twee keer zijn aangehouden voor misdrijven in totaal die vijf jaar *of* drie keer zijn voorgeleid aan de RC in die vijf jaar.

Voor de personen die aan bovenstaande criteria voldoen geldt bovendien dat ze voor opname op de Top600 lijst moeten voldoen aan één van de volgende drie criteria:

1. Veelplegers: Personen die in de afgelopen vijf jaar tenminste driemaal in aanraking zijn gekomen met justitie en waarbij een veroordeling tot een vrijheidsbenemende straf of maatregel of taakstraf heeft plaatsgevonden of een OM-taakstraf is opgelegd.
2. Potentiële jeugdige veelplegers: Jeugdige personen (jonger dan 21 jaar) die in de afgelopen vijf jaar tenminste tweemaal in aanraking zijn gekomen met justitie en waarbij een veroordeling tot een vrijheidsbenemende straf of maatregel of taakstraf heeft plaatsgevonden of een OM-taakstraf is opgelegd.
3. First offender jeugd: Jeugdige personen (jonger dan 21 jaar) die in de afgelopen vijf jaar tenminste eenmaal in aanraking is gekomen met justitie en waarbij een veroordeling tot een vrijheidsbenemende straf of maatregel of taakstraf heeft plaatsgevonden of een OM-taakstraf is opgelegd en waarbij uit de aard (dus niet hoeveelheid) van de politiemutaties blijkt dat het relateren van de persoon aan high impact delicten mogelijk ernstig negatief wordt beïnvloed zijn thuissituatie of zijn psychische gesteldheid.

Het is niet vereist dat de sanctie(s) onherroepelijk zijn en het is evenmin niet vereist dat het om afzonderlijke sancties (bij 1 en 2) gaat (mag gevoegd zijn).

¹⁸⁶ Regionaal Plan van Aanpak, januari 2011, p.1.

¹⁸⁷ Zie de bijlagen bij het convenant Top600 aanpak

Doelen

De ambitie van de Top600 aanpak is het verhogen veiligheid door het terugdringen high impact criminaliteit en overlast en het terugdringen recidive door middel van een persoonsgerichte aanpak van de Top600 veelplegers van high impact criminaliteit.¹⁸⁸

In december 2012 zijn de doelstellingen in het Regionaal veiligheidsplan aangepast en vastgesteld door het regionaal college.¹⁸⁹ Deze luiden nu als volgt:

1. Het verminderen van high impact criminaliteit (HIC).
2. Het verbeteren van het perspectief van de doelgroep.
3. Het voorkomen/verminderen van instroom in de Top600 van broertjes en zusjes.

Om dit te bereiken kent het programma drie pijlers met subdoelstellingen:

1. De lik-opstuk benadering
 - a. Consequent en sneller straffen
2. De zorg na of in combinatie met straf (ter voorkoming van recidive)¹⁹⁰
 - a. Door inzet van zorg in combinatie met drang en dwang criminaliteit en overlast terugdringen en recidive beperken.
 - b. Het ontwikkelen van een structurele aanpak van deze groep vanuit het zorgdomein (zowel vrijwillig als met dwang en drang)
3. De beperken van de instroom van jeugdige criminelen.
 - a. Het voorkomen en tegengaan van criminele carrières van broertjes en zusjes van de daders van de Top600 door de effectiviteit van de straf- en zorgketens te vergroten.¹⁹¹

Naast doelstellingen over te bereiken resultaten is er een prestatiedoelstelling geformuleerd. Binnen twee jaar na de start van de Top600-aanpak moeten alle Top600 criminelen zijn gekoppeld aan een casusregisseur en moet er een persoonlijk integraal plan van aanpak door de casusregisseur zijn opgesteld.

7.2.5 Bevindingen bij norm 5 - Er is beschreven hoe samenwerking wordt gerealiseerd

Toetsaspecten

Beschreven is:

- de manier waarop partijen deelnemen aan het overleg;
- de informatie die partners met elkaar mogen delen;

¹⁸⁸ Gespreksverslag programmabureau Top600, 31 mei 2012.

¹⁸⁹ Het Regionaal Veiligheidsplan 2012-2014: aanpassingen en aanvullingen, november 2012 (vastgesteld door regionaal college op 10 december 2012).

¹⁹⁰ Gemeente Amsterdam, *Zorg in en om de Top600 aanpak*.

¹⁹¹ Gemeente Amsterdam (2011), *Aanpak Risicojongeren Top600 aanpak. Uitvoering derde pijler*, p.10.

- hoe per casus een taakverdeling tot stand komt, hierin staat minimaal welke partij initiatief neemt;
- de frequentie van het overleg of op welke andere manier er samenwerking plaatsvindt;
- een escalatiemodel met daarin beschreven vervolgstappen voor bij het vastlopen van een casus.

Oordeel

Er is voldoende beschreven hoe de samenwerking moet worden gerealiseerd. Er is beschreven welke overlegvormen er zijn binnen de aanpak en wat in deze overlegvormen wordt besproken. Ook is er een duidelijke beschrijving van de taken en verantwoordelijkheden van de casusregisseur opgesteld. De aanpak bevat daarnaast een escalatiemodel. Tevens zijn er uitgebreide afspraken gemaakt over de informatie-uitwisseling over de Top600 en de daarbij geldende privacy regels. Ten aanzien van de laatste punt constateren we wel dat de informatie-uitwisseling en verzameling over de gezinnen van de Top600 (pijler 3) door het Preventief Interventie Team (PIT) van DMO tot eind 2012 onvoldoende deugdelijk is georganiseerd.

Bevindingen

Deelname partners aan overleg

Binnen de Top600 aanpak zijn er verschillende overlegvormen waaraan de belangrijke partijen aan de Top600 aanpak deelnemen. Het gaat hier om de bestuurlijke stuurgroep, de ambtelijke kerngroep en de weegploeg.

In het convenant Aanpak Top600 is de inrichting van de samenwerking bij de Top600 aanpak beschreven. De aanpak wordt bestuurd door de *bestuurlijke stuurgroep*. Hierin zitten de burgemeester (voorzitter), de hoofdcommissaris van politie, de hoofdofficier van justitie, en de wethouders Jeugd en zorg van de gemeente Amsterdam samen met de directeur BJAA, directeur vestiging Amsterdam RN en de directeur van de GGD.

De *ambtelijke kerngroep* is belast met de begeleiding van de multidisciplinaire aanpak Top600 en met de monitoring van de uitvoering. In deze kerngroep zijn alle kernpartners van de aanpak betrokken. In de ambtelijke kerngroep zijn de volgende organisatie vertegenwoordigd: OOV, politie, OM, het veiligheidshuis, BJAA, DMO, DWZS, GGD, reclassering, de stadsdelen en de Amstelland gemeenten.

De weegploeg bestaat uitsluitend uit de kernpartners van de aanpak. Binnen de weegploeg wordt bepaald welke kernpartner de casusregie op zich zal nemen. Daarnaast monitort de weegploeg de werkwijze en ziet ze toe op de kwaliteit van de resultaten van het plan van aanpak met interventies.

Informatie-uitwisseling

In het convenant Top600 aanpak is geregeld op welke wijze de kernpartners binnen de aanpak gegevens met elkaar delen. Daarvoor is niet alleen het convenant van de Top600 aanpak leidend maar eveneens de convenanten van andere

samenwerkingsverbanden die hebben aangegeven deel te willen nemen aan de Top600 aanpak. Het gaat hier om de volgende convenanten:

- Vrijplaatsen/handhavingsknelpunten
- Ketenuits jeugdcriminaliteit en veelplegers
- Casuïstiek overleg netwerken 12+
- Overlastgevende MPG-gezinnen
- Huiselijk geweld
- Veiligheidshuizen

Binnen elk van deze convenanten zijn afspraken gemaakt tussen partijen over de wijze van gegevensuitwisseling. Deze afspraken zijn ook leidend voor de wijze van gegevensuitwisseling binnen de Top600 aanpak.

Uitgangspunt binnen de aanpak is dat alleen die gegevens door de kernpartners worden verwerkt die voor het doel van de Top600 aanpak noodzakelijk zijn en niet in strijd met geldende wettelijke verplichtingen. De informatie wordt opgenomen in het basisdossier. De casusregisseur van de persoonlijke aanpak van de Top600 betrokkene mag kennis nemen van de inhoud van het dossier en verstrekt die informatie uit het basisdossier die noodzakelijk is voor plegen van interventies door een de interventieplegers. Dat betekent dat de interventiepleger alleen de beschikking krijgt over dat deel van het basisdossier dat relevant is voor zijn interventie.

Binnen de Top600 aanpak is een privacy-expertgroep ingesteld die zich bezighoudt met vragen rondom de privacy van de Top600 personen. In de privacy expert groep zijn alle ondertekenaars van het convenant vertegenwoordigd. Vanuit de gemeente zitten naast de Dienst Juridische Zaken ook de GGD en OOV in de expertgroep. De expertgroep komt ongeveer eens in de maand bij elkaar.

In de privacy expertgroep komen structurele privacy thema's rond de verzameling en uitwisseling van informatie aan de orde. Vanuit de privacy expertgroep zijn *10 gouden regels* opgesteld over de omgang met privacy gevoelige gegevens binnen de Top600 aanpak. Verder organiseert de privacy expert groep workshops voor de casusregisseurs waarin dilemma's rond gegevensuitwisseling en privacy aan de orde komen.

De privacy-expertgroep heeft daarnaast een *Procesbeschrijving gegevens verwerking ten behoeve van de Top600 aanpak* opgesteld, waarin de wijze van informatieverzameling en informatie-uitwisseling zijn beschreven. Voor een belangrijk deel zijn dit afspraken die rechtstreeks voortvloeien uit het Convenant aanpak Top600.

PIT

De informatie-uitwisseling rond de Top600 is in verschillende documenten geregeld. Deze documenten hebben betrekking op de informatie over de Top600 en niet op de informatie die wordt verzameld rond het gezin van de Top600 en zijn of haar broertjes en zusjes. We hebben geconstateerd dat het PIT geen gebruik maakt van bestaande informatiesystemen met de daaraan gekoppelde privacy protocollen. Tot voor kort werd de informatie over Top600 gezinnen opgeslagen in beveiligde Word- en Excel-bestanden. Dit staat in schril contrast tot de zorgvuldigheid waarmee de informatie over de Top600 persoon wordt opgeslagen en gedeeld.

Casusregie

De taken en verantwoordelijkheden van de casusregisseur staan beschreven in drie documenten:

- Het convenant Top600 aanpak (september 2011)
- Leidraad Werkproces regisseurs Top600(ongedateerd)
- De regisseur. Spil van de aanpak Top600 (augustus/september 2011)

In deze documenten is beschreven hoe de casusregisseur komt tot een integraal plan van aanpak en welke taken hij moet uitvoeren bij het bewaken van de voortgang van de uitvoering van het plan van aanpak.

De casusregisseur van het persoonlijk plan van aanpak moet ervoor zorgen dat de juiste interventies worden ingezet. Dit doet de casusregisseur door overleg te voeren met relevante partijen en afspraken over de inzet en het succes van interventies te monitoren.

Frequentie van overleg of op welke andere manier samenwerking plaatsvindt

In het regionaal plan van aanpak Top600, het convenant Top600 en de werkprocesbeschrijvingen voor de casusregisseur is uitvoerig beschreven op welke wijze binnen de Top600 aanpak wordt samengewerkt. Dit vertaalt zich in de volgende overlegstructuur binnen de aanpak – de informatieverzamelgroep, de wegploeg, de ambtelijke kerngroep en de bestuurlijke stuurgroep. Er is vooraf niet vastgelegd hoe vaak deze bij elkaar komen.

Naast deze verschillende overleggen wordt van de casusregisseur ook verwacht dat hij overleg organiseert tussen interventieplegers. De frequentie van het overleg is voor een belangrijk deel ter beoordeling van de casusregisseur maar dient minimaal één keer in de acht weken plaats te vinden.¹⁹²

Escalatiemodel

In de door de bestuurlijke stuurgroep op 5 september 2011 vastgestelde notitie: *De regisseur. Spil in de Top600 aanpak* is een escalatiemodel beschreven. De weegploeg vormt het eerste escalatie gremium voor de informatieverzamelgroep en de

¹⁹² Zie *Leidraad werkproces regisseur Top600*.

casusregisseurs. Waarbij de casusregisseurs er van uit mogen gaan dat de mensen in de weegploeg weten waar een knelpunt kan worden opgelost.

Als het knelpunt niet door de weegploeg kan worden opgelost, wordt het doorgeschoven naar de ambtelijke kerngroep, waarin de directeuren van de deelnemende organisaties zijn vertegenwoordigd. Als ook daar het knelpunt niet kan worden opgelost wordt het ingebracht in de bestuurlijk stuurgroep.

7.2.6 Bevindingen bij norm 6 – Er is beschreven hoe verantwoording wordt afgelegd

Toetsaspecten

Beschreven is:

- Hoe verantwoording wordt afgelegd aan de samenwerkende partners
- Hoe verantwoording wordt afgelegd aan het bestuur

Oordeel

De wijze waarop verantwoording over de aanpak is vastgelegd is bij de start van de aanpak niet beschreven, maar er zijn wel vrij snel indicatoren opgesteld waarmee de aanpak kan worden gemonitord. Daarom komen we tot het oordeel dat voldoende is beschreven hoe de verantwoording over de voortgang van de aanpak richting de partners en het bestuur is vormgegeven.

Bevindingen

De Top600 aanpak kende een zogenaamde vliegende start waarbij nog niet alle organisatorische randvoorwaarden waren ingevuld. Vanaf het allereerste begin is echter het belang van monitoren onderkend. In het regionaal plan van aanpak van januari 2011 wordt de monitoring van de aanpak als expliciete taak benoemd. De casusregisseur monitort de interventies en de voortgang van de aanpak. De weegploeg is verantwoordelijk voor de monitoring van de gehele uitvoering. Al vrij snel na de start van de Top600 aanpak in mei 2011 is er een weekmonitor opgesteld waarin een aantal indicatoren zijn opgenomen waarmee de voortgang van de uitvoering kan worden gemonitord. Het betreft hier indicatoren die te maken hebben met:

- de toewijzing van dossiers aan een van de kernpartners, het tijdig opstellen van plan van aanpak.
- Informatie over de prestaties die zijn geleverd in de drie pijlers van de aanpak zoals aanhoudingen door de politie, veroordelingen door het OM (pijler 1), screening door de GGD (pijler 2) en bezoeken gezinnen met broertjes en zusjes (pijler 3).

De informatie uit de weekmonitor wordt gedeeld met de kernpartners binnen de aanpak en wordt besproken in de bestuurlijke stuurgroep waarin de verantwoordelijke wethouders voor pijler 2 straf/zorg en pijler 3 - instroombeperking zijn vertegenwoordigd evenals de burgemeester die samen met de hoofdofficier van justitie en de hoofdcommissaris (driehoek) verantwoordelijk is voor pijler 1 – lik-op-stuk.

7.2.7 Bevindingen bij norm 7 - De gemeente heeft beschreven welke capaciteit nodig is om regie te voeren

Toetsaspecten:

- Er is beschreven hoeveel fte nodig is voor het voeren van regie.
- Er is beschreven hoeveel fte nodig is voor de ondersteuning voor van regievoering.

Oordeel

De gemeente heeft niet beschreven welke capaciteit nodig is voor de uitvoering van haar coördineren en regietaken in het kader van de Top600 aanpak.

Bevindingen

Voor een belangrijk deel wordt het programmabureau Top600 bemenst door medewerkers van de bestuursdienst (OOV, Communicatie en Juridische Zaken). Er is geen projectplan opgesteld waarin is uitgewerkt hoeveel menskracht er nodig is om de regiefunctie adequaat in te kunnen vullen. In totaal zijn tien medewerkers (niet voltijds) betrokken bij de uitvoering van de Top600 aanpak vanuit het programmabureau Top600.

7.2.8 Conclusie opzet regie

We hebben onderzocht in welke mate de regierol van de gemeente in opzet goed geregeld is binnen de Top600 aanpak. Dit hebben we gedaan aan de hand van zeven door ons geformuleerde normen.

In tabel 7.2 staan de zeven normen en het oordeel dat we hebben over de mate waarin de opzet van regie voldoet aan deze normen.

Tabel 7.2- Overzicht beoordeling opzet van regie binnen Top600 aanpak

Normen	Oordeel
1. Overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen zijn vastgelegd in een convenant	+
2. Er is beschreven hoe de gemeente regie wil voeren en welke mogelijkheden ze daarvoor heeft	-
3. Er is beschreven wat de regisseur doet om overzicht te houden	+
4. Er is een gemeenschappelijke beleidslijn uitgezet	+
5. Er is beschreven hoe samenwerking wordt gerealiseerd	+
6. Er is beschreven hoe verantwoording wordt afgelegd	+
7. De gemeente heeft beschreven welke capaciteit nodig is om regie te voeren	-
Totaal	+

+ voldoet, +/- voldoet gedeeltelijk, - voldoet niet

Binnen de Top600 aanpak zijn ambities, afspraken en werkwijzen vastgelegd in een convenant dat door de kernpartners binnen de aanpak is ondertekend. Daarnaast hebben andere bij de aanpak betrokken organisaties hun bijdrage aan de aanpak uitdrukkelijk bekrachtigd. Bij de start van de aanpak is een gemeenschappelijk regionaal plan aanpak Top600 opgesteld dat als uitgangspunt dient voor de uitvoering

Ook is binnen de opzet van de regierol voldoende beschreven op welke wijze de regisseur overzicht houdt, hoe de samenwerking moet worden gerealiseerd en hoe verantwoording wordt afgelegd.

Opvallend is dat de wijze waarop de gemeente regie wil voeren binnen de aanpak en welke mogelijkheden of onmogelijkheden ze daarbij heeft niet is beschreven. Ook is vooraf niet nagedacht over het aantal fte dat nodig is om op goede wijze uitvoering te geven aan de regierol.

7.3 Uitvoering van regie in de praktijk

In deze paragraaf wordt de volgende onderzoeksvraag beantwoord:

Onderzoeksvraag 3: Geeft de gemeente in de praktijk voldoende invulling aan haar regierol binnen de Top600 aanpak?

Voor de beantwoording van deze onderzoeksvraag maken we gebruik van het in hoofdstuk 2 opgenomen normenkader.¹⁹³ We baseren ons bij de beantwoording van deze onderzoeksvraag voornamelijk op de oordelen die de partners binnen de Top600 aanpak geven over de regierol van het programmabureau Top600. Deze informatie wordt aangevuld met gegevens uit de documenten en gesprekken die we hebben gevoerd ambtenaren van het programmabureau Top600 en de burgemeester.

7.3.1 Bevindingen bij norm 1 – Er is voldoende bestuurlijke aandacht

Toetsaspecten:

- Het college heeft aandacht voor de aanpak.
- Documenten worden voorgelegd aan en vastgesteld door het bestuur.

Oordeel

Er is voldoende bestuurlijke aandacht voor de aanpak. De burgemeester en de wethouders Jeugd en Zorg zijn sterk betrokken bij de aanpak. De resultaten worden in de kwartaalmonitors voorgelegd aan de bestuurlijke stuurgroep van de Top600 aanpak waarin het college is vertegenwoordigd. Daarna worden de kwartaalrapportages ter kennisname gestuurd aan de raad.

Bevindingen

Vanuit het college van burgemeester en wethouders is er veel aandacht voor de aanpak. De burgemeester en de wethouders Zorg en Jeugd zijn vertegenwoordigd in de bestuurlijke stuurgroep van de aanpak. Deze stuurgroep komt sinds de start van de aanpak in mei 2011 vrijwel maandelijks bijeen om de voortgang van de aanpak te bewaken. De burgemeester neemt de verantwoordelijkheid voor de totale aanpak. Wekelijks voert de burgemeester overleg met de Staf Top600 waarin het programmabureau Top600, Openbare Orde en Veiligheid, bestuursadvisering,

¹⁹³ Zie tabel 2.2 voor het normenkader en bijlage 2 voor de daarbij horende toetsaspecten.

voorlichting en het veiligheidshuis zijn vertegenwoordigd. In dit overleg komt de voortgang van de aanpak aan de orde. Door de partners binnen de aanpak wordt de bestuurlijke aandacht als een belangrijke succesfactor genoemd.

Aan de stuurgroep wordt informatie uit de weekmonitor Top600 voorgelegd. Daarnaast wordt er een kwartaalmonitor opgesteld waarin de belangrijkste prestaties en bereikte resultaten worden vermeld. De kwartaalmonitor wordt sinds augustus 2011 door het programmabureau Top600 onder verantwoordelijkheid van de burgemeester opgesteld. Hierin worden de belangrijkste prestaties en resultaten van de aanpak vermeld. De kwartaalmonitor wordt ter informatie aan de gemeenteraad gestuurd.

7.3.2 Bevindingen bij norm 2 – De gemeente heeft overzicht

Toetsaspecten

De regisseur

- bevraagt de partners op alle relevante informatie;
- houdt gegevens over de aanpak structureel bij;
- heeft zicht op de problemen die bij de Top600 spelen;
- heeft zicht op relevante organisaties uit het domein, hun doelen en belangen;
- heeft zicht de inbreng van relevante organisaties;
- heeft zicht op de samenwerking tussen organisaties;
- heeft zicht op de overlap tussen verschillende overleggen.

Oordeel

Over veel van de aspecten van het regie-element 'overzicht' zijn de partners binnen de Top600 aanpak kritisch. Dit geldt met name voor het zicht dat het programmabureau heeft op de belangen en doelen van deelnemende organisaties en het zicht dat het programmabureau heeft op de overlap met andere overleggen. Wel vinden de partners in overgrote meerderheid dat het programmabureau zicht heeft op de problemen die bij de Top600 spelen. Vanuit de gemeente wordt ook extra inspanning geleverd om zicht te krijgen op de problemen die bij de Top600 doelgroep spelen. Hiervoor worden de Top600 personen door de GGD gescreend. De eerste resultaten van deze screening zijn inmiddels in een rapport vastgelegd.

Bevindingen

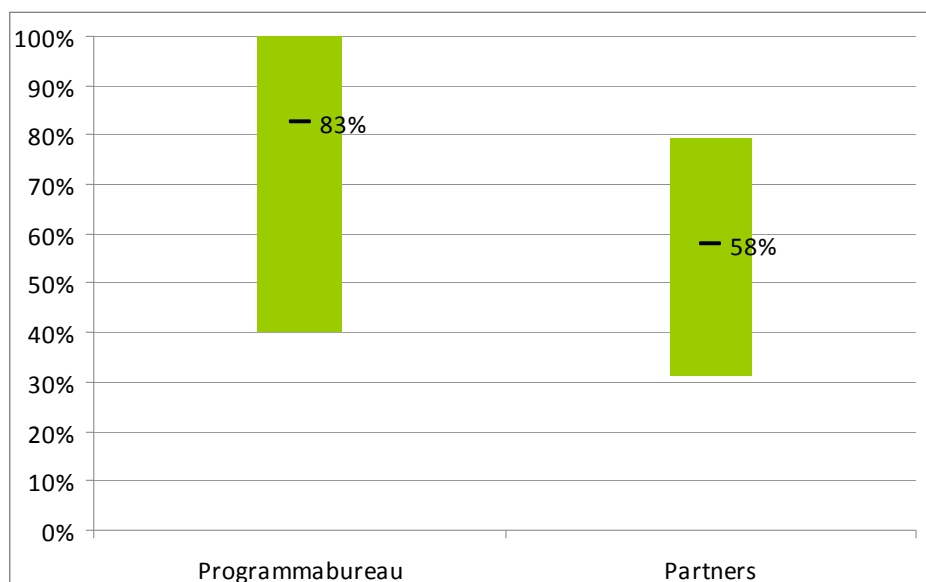
Aan de hand van zeven stellingen zijn partners in de enquête gevraagd aan te geven in hoeverre het programmabureau Top600 overzicht heeft. De stellingen hebben betrekking op de mate waarop het programmabureau Top600 zicht heeft op:

- problemen bij de Top600 personen;
- op de samenwerking tussen en inbreng van de partners;
- op de doelen en belang van deelnemende organisaties.

Bij elk van de stellingen kon worden aangegeven of men het met de stelling helemaal oneens, oneens, niet oneens maar ook niet eens, eens of helemaal eens was. In figuur 7.1 is aangegeven welk percentage het met de stellingen (helemaal) eens is. Hierbij is

het gemiddelde over alle acht stellingen en het laagste en hoogste percentage gegeven voor programmabureau Top600, de partners binnen de aanpak.¹⁹⁴

Figuur 7.1 - Overzicht door Programmabureau Top600, beoordeeld door partners en het programmabureau zelf (% (helemaal) eens)¹⁹⁵

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder partners van Top600 aanpak, november 2012

Figuur 7.1 laat zien dat de partners het met geen van de stellingen over het overzicht dat het programmabureau heeft allemaal (helemaal) eens zijn (100%). De percentages variëren tussen de 31% en 79% en het gemiddeld percentage over de acht stellingen bedraagt 58%. De medewerkers van het programmabureau zelf zijn beduidend positiever over het overzicht dat ze hebben. De percentages (helemaal) mee eens variëren tussen de 40% en 100% en het gemiddelde over alle stellingen is 83%.

Kijken we naar afzonderlijke stellingen dan zien we dat van de partners bijna 80% het eens is met de stelling dat het programmabureau zicht heeft op de problemen die bij de Top600 spelen. Een aanmerkelijk kleiner deel van de partners (ca. 50%) is het eens met de stelling dat het programmabureau zicht heeft op de doelen en belangen van deelnemende organisaties, en nog geen derde van de partners (31%) vindt dat het programmabureau zicht heeft op de overlap tussen de verschillende overleggen.

In de toelichting op de antwoorden die de partners gaven schrijft één partner over het zicht dat het programmabureau heeft over de doelstellingen en belangen van deelnemende organisaties:

¹⁹⁴ In bijlage 8 is weergegeven welk percentage van de partners het (helemaal) eens is met de afzonderlijke stellingen.

¹⁹⁵ In totaal hebben 34 personen de vragenlijst ingevuld. 5 personen van het programmabureau Top600 en 29 personen van partners binnen de aanpak.

‘De focus van de Top600 is 150% op de eigen doelstellingen. Meer aandacht, inleving en begrip voor legitieme doelstellingen deelnemende organisaties zal leiden tot hogere kwaliteit regie’.

Een ander partner constateert dat waar het gaat om de overlap tussen verschillende overleggen dat:

‘De afstemming tussen de Top600 aanpak en de veelplegers aanpak niet optimaal is’.

De positieve beoordeling van de partners van het zicht dat het programmabureau heeft op de problemen die bij de Top600 spelen wordt waarschijnlijk veroorzaakt door de inspanning die de gemeente levert om inzicht in de doelgroep te krijgen. De GGD screent alle personen op de Top600 lijst. Bureau leerplicht verzamelt informatie over de leerplichtige personen op de Top600 lijst en DWI heeft onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van de Top600 om te worden begeleid naar werk.

In de weekmonitor van het programmabureau Top600 worden de resultaten van de screening van de GGD beknopt weergegeven en wordt in globale zin beschreven wat de aard van de diagnoses van de GGD is. Hierbij wordt onderscheid gemaakt, naar maatschappelijke problematiek (inkomen, dagbesteding maatschappelijke participatie, sociaal netwerk), persoonlijke problematiek (antisociale of narcistische trekken of borderline), verstandelijke beperking of middelen gebruik. De GGD heeft op basis van haar screenings in juli 2012 een tussentijdse rapportage uitgebracht op basis van de door hen uitgevoerde sociaalpsychologische screening van de Top600 personen. Het rapport is gebaseerd op bijna 120 gescreende personen. Bij ongeveer 80% van de gescreende cliënten heeft de GGD aanwijzingen gevonden van psychiatrische stoornissen. In 47,5% gaat het om aanwijzing voor een verstandelijke beperking. Daarnaast biedt de screening zicht op de probleemgebieden van de Top600 en zijn zelfredzaamheid.

De resultaten van Bureauleerplicht zijn opgenomen in de kwartaalmonitoren van het programmabureau Top600. Uit de laatste kwartaal monitor blijkt dat er onder de Top600 40 minderjarigen (18-) zijn die op school horen te zitten. Ongeveer een derde zit op school en daarmee gaat het goed.

De resultaten van het onderzoek van DWI zijn verwerkt in de notitie uit de *Bak aan de Bak. Niet één aanpak voor 600, maar 600 keer één aanpak (2012)*. Daaruit blijkt dat ongeveer de helft tot de directe doelgroep van DWI behoort. Ongeveer een derde zit vast en behoort mogelijk tot de doelgroep van DWI en ongeveer een derde behoort niet tot de doelgroep van DWI.

7.3.3 Bevindingen bij norm 3 – De regisseur zorgt er voor dat er een gemeenschappelijke beleidslijn wordt gevolgd

Toetsaspecten

De regisseur

- neemt het initiatief voor een gemeenschappelijke beleidslijn;
- maakt problemen bespreekbaar, bijvoorbeeld als doelen botsen of bij tegengestelde belangen;
- stuurt de aanpak bij wanneer voortgang wordt bedreigd.

Oordeel

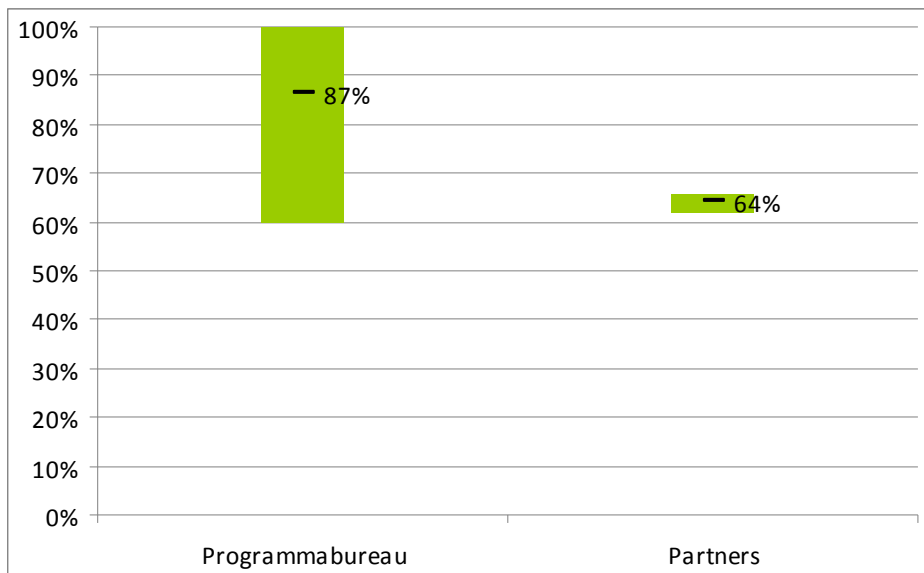
Gemiddeld genomen vindt ongeveer tweederde van de partners dat er een gemeenschappelijke beleidslijn is en wordt bewaakt door het programmabureau. De partners zijn in dit opzicht kritischer dan het programmabureau zelf.

Bevindingen

Aan de hand van drie stellingen zijn partners in de enquête gevraagd aan te geven in hoeverre het programmabureau Top600 de gemeenschappelijke beleidslijn bewaakt. De stellingen hebben betrekking op de mate waarin het programmabureau Top600 initiatief neemt voor een gezamenlijke beleidslijn, problemen bespreekbaar maakt en de aanpak bijstuurt als de voortgang wordt bedreigd. In figuur 7.2 is aangegeven welk percentage het met de stellingen (helemaal) eens is. Hierbij is het gemiddelde over de drie stellingen en het laagste en hoogste percentage gegeven voor programmabureau Top600 en de partners binnen de aanpak.¹⁹⁶

¹⁹⁶ In bijlage 8 is weergegeven welk percentage van de partners het (helemaal) eens is met de afzonderlijke stellingen.

Figuur 7.2 - Beleidslijn uitzetten en bewaken door Programmabureau Top600, beoordeeld door partnerorganisaties en programmabureau zelf (% (helemaal) eens)

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder deelnemers Top600 aanpak, november 2012

Figuur 7.2 laat zien dat de partners het met geen van de stellingen over het uitzetten van de beleidslijn en het bewaken van de uitvoering allemaal (helemaal) eens zijn. Met elk van de drie stellingen is ongeveer tweederde (helemaal) eens. Ook hier is het programmabureau positiever en variëren de percentages tussen de 60% en 100%. Het gemiddelde percentage bedraagt 87%.

Kijken we naar de afzonderlijke stellingen dan zien we dat vanuit het programmabureau iedereen (100%) het (helemaal) eens is met de stellingen dat het programmabureau problemen bespreekbaar maakt en bijstuurt als de voortgang wordt bedreigd. Onder de partners is ongeveer tweederde het (helemaal) eens met deze stellingen.

Een van de partners zegt hierover het volgende in de toelichting in de enquête:

'Het zou goed zijn als het programmabureau zou sturen op de individuele bijdrage per organisatie ... Er wordt veel onderling gesproken maar ik mis de zakelijke aanspreek cultuur'.

Een ander partner geeft aan dat:

'Het programmabureau niet altijd evenveel oog heeft voor de verhoudingen tussen de organisaties'.

7.3.4 Bevindingen bij norm 4 – De regisseur organiseert de samenwerking

Toetsaspecten

De regisseur:

- maakt goede afspraken over de taakverdeling tussen de partners;
- stelt heldere voorwaarden aan de samenwerking binnen de aanpak;
- brengt organisaties in voldoende mate bij elkaar te brengen;
- motiveert organisaties om bij te dragen aan de samenwerking;
- spreekt organisaties aan op hun inbreng in de samenwerking;
- toont betrokkenheid bij de aanpak te tonen;
- heeft de informatie-uitwisseling tussen de partners goed geregeld.

Oordeel

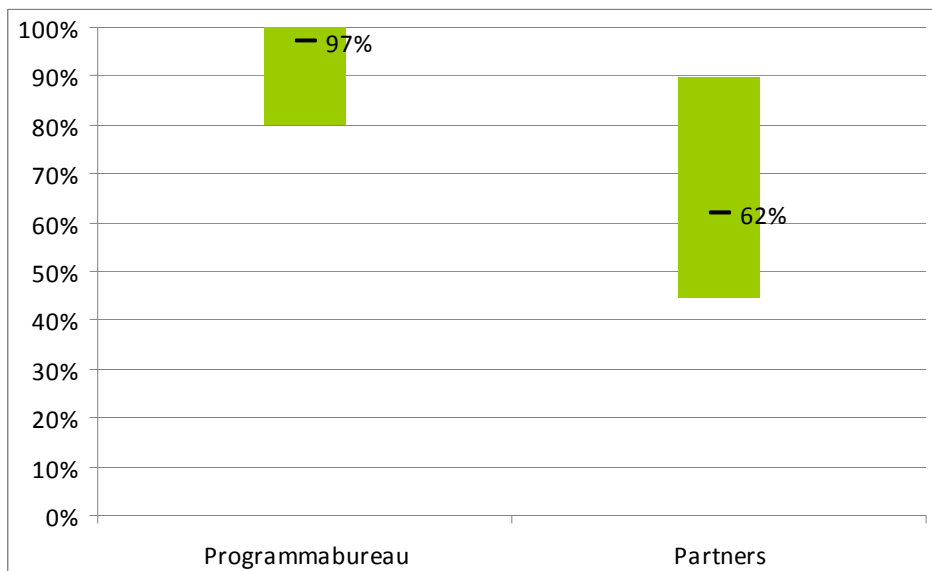
Lang niet alle partners zijn het er mee eens dat het programmabureau aan alle aspecten rond de organisatie van de samenwerking invulling geeft. De partners vinden in overgrote meerderheid dat het programmabureau betrokken is bij de aanpak. Kritischer is men over de ander aspecten rond de organisatie van de samenwerking ongeveer de helft van de partners is het er mee eens dat er heldere voorwaarden aan de samenwerking worden gesteld, er goede afspraken zijn over de taakverdeling tussen de partners en dat de informatie-uitwisseling goed is geregeld. De partners zijn beduidend kritischer dan het programmabureau zelf.

Bevindingen

Aan de hand van zeven stellingen zijn partners in de enquête gevraagd aan te geven in hoeverre het programmabureau Top600 de samenwerking organiseert. De stellingen hebben betrekking op het maken van goede afspraken, het stellen van heldere voorwaarden aan de samenwerking en het bij elkaar brengen en motiveren van de partners. In figuur 7.3 is aangegeven welk percentage het met de stellingen (helemaal) eens is. Hierbij is het gemiddelde over de zeven stellingen en het laagste en hoogste percentage gegeven voor programmabureau Top600 en de partners binnen de aanpak.¹⁹⁷

¹⁹⁷ In bijlage 8 is weergegeven welk percentage van de partners het (helemaal) eens is met de afzonderlijke stellingen.

Figuur 7.3 – Samenwerking organiseren door Programmabureau Top600, beoordeeld door partnerorganisaties, (% (helemaal) eens)

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder deelnemers Top600 aanpak, november 2012

De figuur laat zien dat er een grote variatie is in de mate waarin partners vinden dat het programmabureau invulling geeft aan bepaalde aspecten van het organiseren van samenwerking. De percentages variëren tussen de 45% en 90%. Het gemiddelde percentage over alle stellingen bedraagt 62%. Het programmabureau zelf beoordeelt dit aanmerkelijk positiever. Het gemiddelde percentage over alle stellingen is 97%.

Kijken we naar de afzonderlijke stellingen dan zien we dat de partners het er vooral mee eens zijn dat het programmabureau Top600 betrokkenheid toont bij de aanpak (90% is het me deze stelling helemaal eens of eens). De partners zijn het beduidend minder eens met de stelling dat er goede afspraken over de taakverdeling zijn gemaakt (48% is het hiermee helemaal eens of eens) en dat er door het programmabureau heldere voorwaarde aan de samenwerking worden gesteld (45% is het hier mee helemaal eens of eens). Ook vinden de partners minder vaak dat de informatie-uitwisseling tussen de goed is geregeld (58%).

In de toelichting op de antwoorden in de enquête wordt door één partner nog opgemerkt dat de aanpak vooral gekenmerkt wordt door een top-down sturing en dat lerende elementen binnen de aanpak onderbelicht blijven. Ook is één van de partners van mening dat wanneer de gemeente zelf dingen moet doen de samenwerking soms wat stroperig wordt. Het gaat hier dan met name om het regelen van huisvesting of nazorg na detentie zonder justitieel kader. De aansturing vanuit het programmabureau is dan volgens deze partner minder adequaat.

7.3.5 Bevindingen bij norm 5 – De partners zijn tevreden over de samenwerking

Toetsaspecten

De partners:

- beoordelen de samenwerking als goed;
- beoordelen de onderlinge ondersteuning tussen partners als goed;
- zijn van mening dat de juiste partners betrokken zijn.

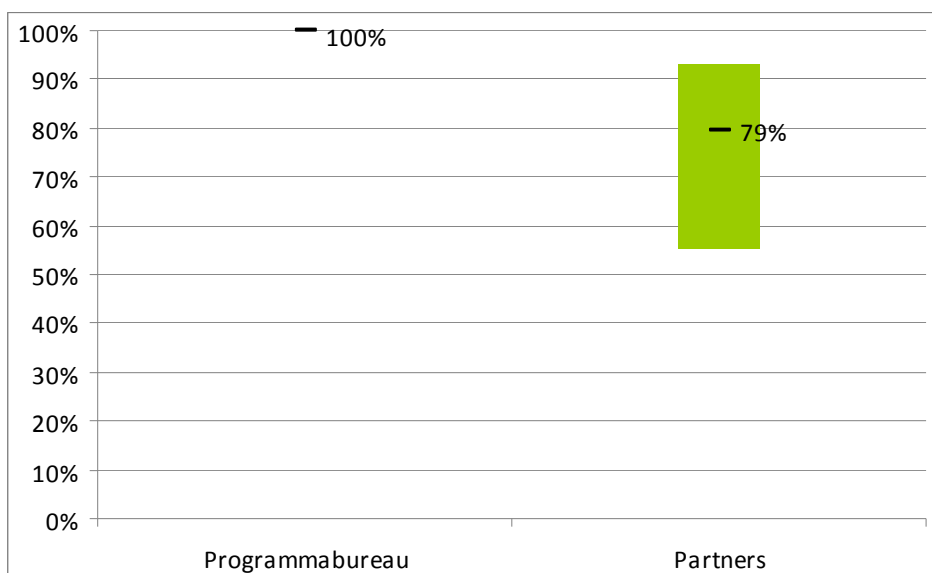
Oordeel

De partners zijn over het algemeen tevreden over de samenwerking. Vrijwel alle partners vinden dat de samenwerking goed is en dat de juiste partners betrokken zijn bij de aanpak. Kritischer is men over de ondersteuning die de partners elkaar geven. Ongeveer 55% is het er mee eens dat dit in voldoende mate gebeurt. De partners zijn op dit punt beduidend kritischer dan het programmabureau zelf.

Bevindingen

In de enquête is aan de hand van drie stellingen gevraagd om de samenwerking te beoordelen. De stellingen hebben betrekking op het maken van goede afspraken, het stellen van heldere voorwaarden aan de samenwerking en het bij elkaar brengen en motiveren van de partners. In figuur 7.4 is aangegeven welk percentage het met de stellingen (helemaal) eens is. Hierbij is het gemiddelde over de drie stellingen en het laagste en hoogste percentage gegeven voor programmabureau Top600 en de partners binnen de aanpak.¹⁹⁸

Figuur 7.4 – Beoordeling samenwerking door partnerorganisaties en programmabureau, (%(helemaal) eens)

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder deelnemers Top600 aanpak, november 2012

¹⁹⁸ In bijlage 8 is weergegeven welk percentage van de partners het (helemaal) eens is met de afzonderlijke stellingen.

Figuur 7.4 laat zien dat met geen van de drie stellingen alle partners het (helemaal) eens zijn. De percentages variëren tussen de 93% en 58% en het gemiddelde over de drie stellingen is 74%. De medewerkers van het programmabureau zijn positiever en zijn het allemaal (helemaal) eens met de voorgelegde stellingen.

Kijken we naar de afzonderlijk stellingen dan zien we een groot verschil waar het gaat om de beoordeling van de stelling dat partners elkaar binnen de aanpak voldoende ondersteunen. Van de partners is 55% het met deze stelling (helemaal) eens terwijl bij het programmabureau Top600 iedereen deze mening is.

In de toelichting op de antwoorden in de enquête komen een paar zaken naar voren die aangeven dat de samenwerking nog niet optimaal verloopt. Een partner zegt dat er de nodig verwarring ontstaat omdat de verschillende rollen niet altijd op basis van professionaliteit worden ingevuld, ook vindt men dat de rol van casusregisseur nog redelijk onduidelijk blijft. Een andere partner vindt dat sommige partijen onvoldoende capaciteit beschikbaar stellen waardoor er verschil in prioriteit ontstaat. Door meerder partners worden de informatie-uitwisseling tussen de justitie en zorgketen genoemd als terugkerend probleem in de samenwerking.

7.3.6 Bevindingen bij norm 6 – De regisseur legt verantwoording af

Toetsaspecten:

De regisseur:

- koppelt de resultaten terug aan de partners;
- legt verantwoording af te leggen aan het bestuur.

Oordeel

Het programmabureau legt in voldoende mate verantwoording af aan zowel de partners binnen de aanpak als aan het bestuur van Amsterdam. Er is een weekmonitor voor het monitoren van de dagelijkse gang van zaken en er is een kwartaalmonitor waarin de resultaten van de aanpak worden geduid.

Bevindingen

Vanaf de start van de Top600 aanpak wordt de voortgang uitgebreid gemonitord. Het programmabureau stelt wekelijks een monitor op waarin de belangrijkste prestaties binnen elk van de drie pijlers en van de aanpak als geheel worden gepresenteerd. Zo wordt informatie vastgelegd over het aantal opgestelde basisdossiers, het aantal toegewezen basisdossiers en het aantal opgestelde plannen van aanpak. Van dit laatste wordt per casusregisseur leverende organisatie bijgehouden hoe vaak het plan van aanpak binnen de voorgeschreven termijn van vier weken is opgesteld. Daarnaast wordt van elk van de pijlers van de aanpak informatie gepresenteerd. Daarbij gaat het bij pijler 1 (lik-op-stuk) om bijvoorbeeld, om het aantal aanhoudingen, voorgeleidingen en eindvonnissen. Bij pijler 2 (zorg/straf) wordt bijgehouden hoeveel screenings van de betrokkenen er zijn geweest en in globale zin de uitkomst daarvan. Bij pijler 3 (preventieve broertjes en zusjes aanpak) gaat het om het aantal huisbezoeken dat is afgelegd.

De informatie uit de weekmonitor is afkomstig van de kernpartners en wordt ook met hen gedeeld. De resultaten van de weekmonitor worden verwerkt in de kwartaalmonitor die door de bestuurlijke stuurgroep wordt vastgesteld en ter kennisname aan de raad wordt gestuurd. In de kwartaalmonitor worden de resultaten nader toegelicht.

7.3.7 Bevindingen bij norm 7 – De partners van de gemeente beoordelen de regievoering door de gemeente positief.

Toetsaspect:

De partners van de gemeente beoordelen de regievoering door de gemeente positief.

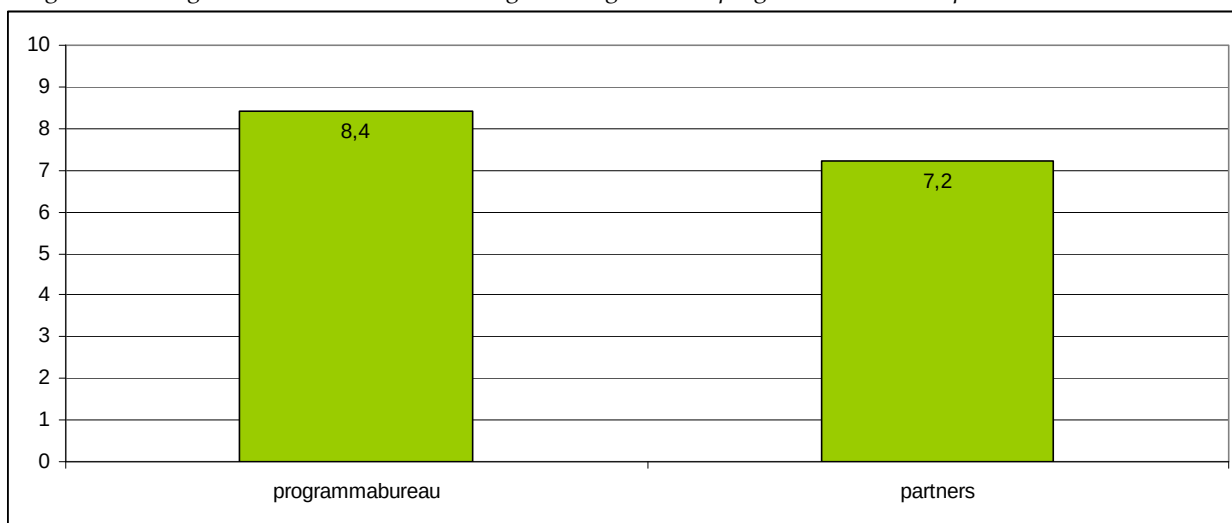
Oordeel

De partners van de gemeente geven de gemeente een ruime voldoende voor de regievoering binnen de Top600 aanpak. Het oordeel hangt in belangrijke mate samen met de mate waarin het programmabureau overzicht heeft, het opstellen en bewaking van de gemeenschappelijke beleidslijn en het bevorderen van de samenwerking. Toch worden enkele knelpunten binnen de aanpak genoemd die te maken hebben met de inbedding in het reguliere werkproces, de nazorg bij uitstroom uit de Top600 en een onheldere taakverdeling bij delen van de aanpak.

Bevindingen

Wij vroegen aan alle deelnemers van de informatieverzamelgroep, de weegploeg of de ambtelijke kerngroep hoe tevreden ze zijn tussen over algehele regievoering door het programmabureau Top600. Figuur 7.5 geeft de gemiddelde rapportcijfers weer van de medewerkers van het programmabureau zelf, de gemeentelijke partners binnen de aanpak en de buiten gemeentelijke partners binnen de Top600 aanpak.

Figuur 7.5 - Algehele tevredenheid over de regievoering door het programmabureau Top600

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder deelnemers Top600 aanpak, november 2012

Zowel de medewerkers van het programmabureau zelf als de partners binnen de aanpak geven een ruime voldoende voor de regievoering. Daarbij valt op dat de medewerkers zelf aanmerkelijk positiever (8,4) zijn dan de partners over de gevoerde regie (7,2).

In vergelijking met de andere twee aanpakken (de aanpak van risico en MPG-gezinnen en de aanpak van risicojongeren via de jeugdnetwerken 12+) zijn de partners duidelijk meer tevreden over de gevoerde regie. De tevredenheid over de algehele regievoering bij de MPG aanpak was een 6,9 en bij de aanpak van risicojongeren in JN12+ was dat 6,6.

Kijken we naar de relatie tussen de hiervoor genoemde aspecten van regie en het algemene oordeel over regie. Dan blijkt dat met name de beoordeling van het hebben van overzicht over de situatie (correlatiecoëfficiënt 0.71), maar ook de relatie tussen het oordeel over het uitzetten en bewaken van een gemeenschappelijke beleidslijn en het bevorderen van de samenwerking (respectievelijk coëff. 0.62 en 0.59) sterk samenhangen met het algemene oordeel over de regievoering.

Succesfactoren

In de enquête is aan de partners in de aanpak ook gevraagd wat volgens hun de belangrijkste succesfactoren zijn binnen de samenwerking en voor de regievoering. Elementen die daarbij worden genoemd zijn:

- de bestuurlijke prioriteit en de aandacht van de burgemeester voor de aanpak;
- het draagvlak bij de deelnemende organisaties;
- de integraliteit van de aanpak;
- het onderschrijven van een gezamenlijk doel.

Knelpunten

Ook is er gevraagd naar de knelpunten binnen de aanpak. Hier wordt opgemerkt dat een heldere taakverdeling bij de pijlers 2 (straf/zorg) en 3 (preventie) ontbreekt. Tevens wordt de zorg uitgesproken over de inbedding van de aanpak in de reguliere organisaties mede in het licht van de aankomende bezuinigingen. Ook spreken enkelen hun zorg uit over de nazorg bij de uitstroom van de Top600 lijst. Daarnaast constateren enkele partners dat de Top600 aanpak ten koste gaat van anderen die ook veel zorg en begeleiding nodig hebben en ook dat huisvesting, scholing en begeleiding in onvoldoende mate aanwezig zijn.

7.3.8 Bevindingen bij norm 8 – Er is voldoende capaciteit om de regierol uit te voeren

Toetsaspecten

- Er is voldoende FTE voor het voeren van goede regie;
- Er is voldoende FTE aan ondersteuning voor het voeren van regie.

Oordeel

Hoewel er vooraf niet is nagedacht over de omvang van het programmabureau blijkt in de praktijk dat het programmabureau voldoende capaciteit heeft om op een adequate manier invulling aan haar regierol te kunnen geven. Ook is er voldoende ondersteunende capaciteit voor het organiseren van bijeenkomsten en monitoren van resultaten.

Bevindingen

Voor het voeren van onder andere de procesregie op de Top600 aanpak is in mei 2011 het Programmabureau Top600 opgericht. In totaal zijn 10 medewerkers (niet voltijds) betrokken bij de uitvoering van de Top600 aanpak vanuit het programmabureau Top600. De belangrijkste taken van het programmabureau zijn monitoring, beheer en ontwikkeling, ondersteuning; zorgen dat problemen die door de aanpak aan het licht komen, worden opgelost; jaarlijks organiseren van vier regisseursdagen, twee conferenties voor alle partners en een aantal andere themabijeenkomsten. Aan al deze taken wordt door het programmabureau ook daadwerkelijk invulling gegeven.

7.3.9 Conclusie uitvoering regie

We hebben onderzocht of de gemeente voldoende invulling geeft aan haar regierol binnen de Top600 aanpak. Dit hebben we gedaan aan de hand van acht door ons geformuleerde normen. In tabel 7.3 staan de acht normen en het oordeel dat we over de mate waarin uitvoering van regie voldoet aan deze normen.

Tabel 7.3 - Overzicht beoordeling uitvoering van regie binnen Top600 aanpak

Normen	Oordeel
1. Er is voldoende bestuurlijke aandacht	+
2. De regisseur heeft overzicht	+/-
3. De regisseur zorgt er voor dat er een gemeenschappelijke beleidslijn wordt gevolgd	+
4. De regisseur organiseert samenwerking	+/-
5. De partners zijn tevreden over de samenwerking	+/-
6. De regisseur legt verantwoording af	+
7. De partners van de gemeente beoordelen de regievoering door de gemeente positief	+
8 Er is voldoende capaciteit om de regierol uit te voeren	+
Totaal	+

+ voldoet, +/- voldoet gedeeltelijk, - voldoet niet

Binnen de Top600 aanpak is er veel bestuurlijke aandacht, zowel de burgemeester als de wethouders Zorg en Jeugd zijn sterk bij de aanpak betrokken. Ook legt het programmabureau (de regisseur) voldoende verantwoording af over de aanpak middels kwartaalmonitoren. Voor de uitvoering van de procesregie is binnen het programmabureau voldoende capaciteit beschikbaar.

De partners van de gemeente zijn over het algemeen tevreden over de regievoering van de gemeente en de samenwerking met andere partners. Toch zijn er een aantal aspecten op het gebied van overzicht houden, bewaken van de gemeenschappelijke beleidslijn en de organisatie van de samenwerking waar een deel van de partners tekortkomingen ziet. Zo vinden partners dat het programmabureau niet volledig zicht heeft op overlap met andere overleggen of op de doelen en belangen van de deelnemende organisaties binnen de aanpak. Ook vindt een deel van de partners niet dat er goede afspraken zijn gemaakt er heldere voorwaarden aan de samenwerking worden gesteld, en de informatie-uitwisseling goed is geregeld. Over de onderlinge samenwerking is een belangrijk deel kritisch over de onderlinge ondersteuning die partners elkaar geven.

Als succesfactoren voor de aanpak noemen de partners de bestuurlijke aandacht en de integraliteit van de aanpak en het gezamenlijke doel. Als knelpunten worden genoemd de met nazorg delinquenten samenhangende aspecten als gebrek aan huisvesting, scholingsmogelijkheden en begeleiding. Ook is de taakverdeling niet overal even helder belegd.

7.4 Resultaten

In deze paragraaf wordt de volgende onderzoeksvraag beantwoord:

Onderzoeksvraag 4: In welke mate is de Top600 aanpak succesvol?

Voor de beantwoording van deze onderzoeksvraag maken we gebruik van het normenkader in hoofdstuk 2 (tabel 2.3)

7.4.1 Bevindingen bij norm 1 – Er zijn betrouwbare gegevens over prestaties en resultaten

Toetsaspecten

- De gemeente registreert op eenduidige wijze resultaatgegevens
- De gemeente beschikt over betrouwbare gegevens over prestaties en resultaten

Oordeel

Er zijn betrouwbare gegevens over prestaties die de kernpartners binnen de aanpak leveren en over de resultaten die met de aanpak worden bereikt. Deze worden door het programmabureau Top600 verzameld en verwerkt in een weekmonitor en in kwartaalrapportages.

Bevindingen

Het programmabureau registreert vanaf het begin van de aanpak verschillende prestaties van de deelnemende partijen in de zogenaamde *Top 600 weekmonitor*. Voor een deel hebben de gegevens in de monitor betrekking op het proces zoals het opstellen van basisdossiers, het toewijzen aan een regisseur en het opstellen van een plan van aanpak binnen vier weken, en de uitstroom van de Top600-lijst. Daarnaast worden in de weekmonitor echter ook de activiteiten van verschillende partijen

vastgelegd. Binnen pijler 1 (lik-op-stuk) levert de politie informatie aan over bijvoorbeeld het aantal aanhoudingen en in verzekeringsstellingen van de Top600 personen. De reclassering geeft aan hoeveel vroeghulp verzoeken en adviezen zijn gegeven, en het OM geeft informatie over voorgeleidingen en doorlooptijden. Binnen Pijler 2 (straf/zorg combinaties) wordt door de GGD de voortgang van de screening en diagnoses aan het programmabureau gemeld. Binnen Pijler 3 (instroom beperking broertjes en zusjes) levert het PIT informatie over het aantal bezochte gezinnen.

De informatie uit de weekmonitor wordt gebruikt om per kwartaal een rapportage over de Top600 aanpak op te stellen. In deze rapportage worden de ontwikkelingen beschreven en worden kwantitatieve prestaties aangevuld met meer kwalitatieve gegevens zoals de door bureau leerplicht in samenwerking met het OM ontwikkelde 'fastlane' bij ernstig schoolverzuim, waarbij een Top600 leerplichtige binnen 30 dagen wordt voorgeleid (dat was zes tot negen maanden).

In maart 2013 zijn ook de eerste gegevens over de met de aanpak bereikte resultaten beschikbaar gekomen.¹⁹⁹

7.4.2 Bevindingen bij norm 2 – De beoogde doelen en prestaties worden gehaald

Toetsaspecten

- De partners zijn tevreden over de bereikte resultaten
- De beoogde doelen en prestaties worden gerealiseerd

Oordeel

De partners zijn over het algemeen tevreden over de met de aanpak bereikte resultaten. Kijken we naar de verschillende specifieke doelstellingen die met de aanpak worden beoogd dat vinden de partners met name dat de aanpak beter is afgestemd op de persoonlijke situatie. Minder partners zijn het eens met de stelling dat criminaliteit en overlast afnemen en dat Top600 personen uiteindelijk op een normale manier doorkunnen in het leven. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door het gebrek aan inzicht dat men in november 2012 nog had in de resultaten die met de aanpak worden bereikt.

Een van de belangrijke beoogde prestaties binnen de aanpak is om binnen een periode van twee jaar (uiterlijk mei 2013) van iedereen op de Top600 lijst een basisdossier op te stellen en toe te wijzen aan een regisseur. Dit wordt gerealiseerd. Eind januari 2013 zijn er 616 basisdossiers opgesteld en zijn er 610 personen van de lijst toegewezen aan een regisseur.

Verder kan geconstateerd worden dat de kernpartners veel activiteiten rondom de Top600 personen ontwikkelen. De politie heeft 1700 aanhoudingen verricht en 238 personen zijn door de GGD succesvol gescreend. Het sneller straffen is nog niet echt gerealiseerd. De tijd die verstrijkt tussen eerste verhoor en eindvonnis verschilt niet

¹⁹⁹ Gemeente Amsterdam (2013), Kwartaalmonitor Top600: eerste kwartaal 2013.

wezenlijk van andere door het OM behandelde zaken. Wel is er een zogenaamde 'fastlane' bij het gerechtshof ontwikkeld, waarbij hoger beroepszaken van de Top600 met voorrang worden behandeld.

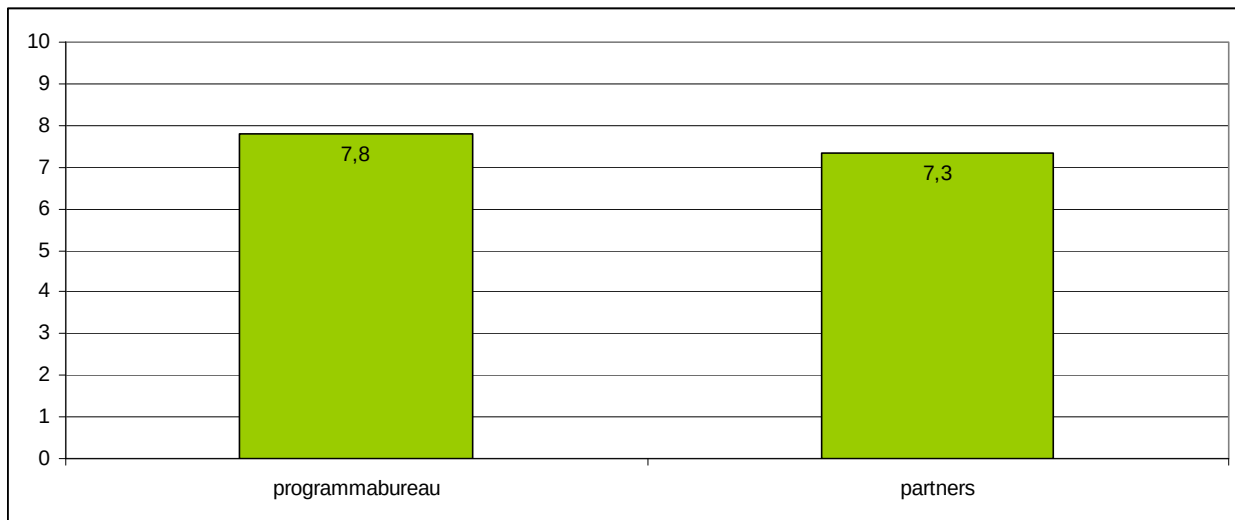
Het is nog te vroeg om definitieve uitspraken over de bereikte resultaten te doen. Om vast te kunnen stellen of de aanpak blijvend succes heeft op de broertjes en zusjes en of de aanpak leidt tot gedragsverandering bij de doelgroep is een langere periode nodig. De high impact criminaliteit onder de Top600 doelgroep neemt sterk af en daarmee is de aanpak op dit onderdeel succesvol. Opmerkelijk is echter wel dat de afname van high impact criminaliteit onder de Top600 doelgroep nog niet heeft geleid tot een algehele afname van de high impact criminaliteit in de regio in de periode 2011-2012. De stijging in de periode 2010-2011 is echter wel tot staan gebracht.

Bevindingen

Tevredenheid partners over bereikte resultaten

In de enquête is gevraagd in welke mate de deelnemers aan de Top600 aanpak tevreden zijn over de bereikte resultaten. De resultaten van deze vraag zijn opgenomen in figuur 7.6.

Figuur 7.6 - Tevredenheid over bereikte resultaten binnen de aanpak

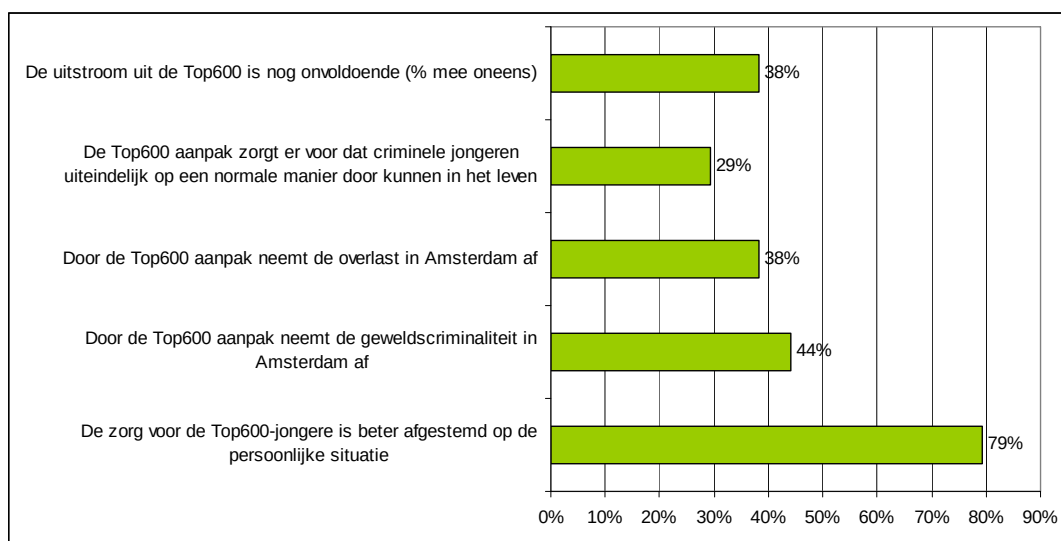

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder deelnemers Top600 aanpak, november 2012

De figuur laat zien dat de deelnemers aan de aanpak allemaal gemiddeld een ruime voldoende geven aan met de aanpak bereikte resultaten. Wel zien we dat de partners iets negatiever zijn (7,3) dan het programmabureau Top600 (7,8) en dat in vergelijking met de oordelen over de invulling van de verschillende aspecten van de regierol door het programmabureau het verschil kleiner is.

Daarnaast zijn in de enquête een aantal stellingen opgenomen over enkele specifiek met de aanpak beoogde resultaten. Aan de deelnemers van de aanpak is gevraagd in welke mate zij het eens zijn met de stellingen

Figuur 7.7- Oordeel over bereikte resultaten van de aanpak (% helemaal (eens))

Bron: rekenkamer o.b.v. enquête onder deelnemers Top600 aanpak, november 2012

Het meest zijn de deelnemers van de aanpak het eens met de stelling dat de zorg voor de Top600 beter is afgestemd op de persoonlijke situatie van de betrokkene. Dat betekent dat de persoongerichte plannen van aanpak volgens de deelnemers aan inderdaad meer afgestemd zijn op de persoonlijke situatie (79%). Daar staat tegenover dat maar weinigen het eens zijn met de stelling dat door de aanpak criminele jongeren uiteindelijk op een normale manier door kunnen gaan met leven (29%). Dit heeft waarschijnlijk alles te maken met de complexe doelgroep waar de aanpak zich op richt. Ook zijn relatief weinig deelnemers het (helemaal) eens met de stelling dat door de Top600 aanpak de overlast en criminaliteit in Amsterdam afneemt. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door het gebrek aan inzicht dat men in november 2012 nog had in de resultaten die met de aanpak worden bereikt.

Realisatie doelen en prestaties

Binnen de Top600 aanpak is een prestatiedoelstelling opgenomen: binnen een periode van 2 jaar moet iedereen van de Top600 (vanaf mei 2011) in beeld zijn en iedereen is toegewezen aan een casusregisseur. De casusregisseur moet binnen een periode van 4 weken na toewijzing van een casus een persoongerichte aanpak opstellen.

Eind januari zijn er 616 basisdossiers op gesteld en zijn er 610 basisdossiers toegewezen aan een regisseur. Dat betekent dat het in beeld krijgen van de Top600 binnen 2 jaar is gerealiseerd. Van deze 610 basisdossiers zijn er inmiddels 86 afgesloten omdat de betrokken van de Top600 lijst is uitgestroomd. Voor de resterende 524 personen is bij 490 een plan van aanpak opgesteld (93%).²⁰⁰

²⁰⁰ Kwartaalmonitor Top600 aanpak: eerste kwartaal 2013, maart 2013.

De hoofddoelen van de aanpak zijn:²⁰¹

1. Het verminderen van high impact criminaliteit (HIC).
2. Het verbeteren van het perspectief van de doelgroep.
3. Het voorkomen/verminderen van instroom in de Top600 van broertjes en zusjes.

Deze doelen zijn in vergelijking met het begin van de aanpak gewijzigd en in december 2012 vastgesteld. Daarbij valt op dat bij de doelstelling over de vermindering van de high impact criminaliteit de toevoeging *in de regio* is komen te vervallen. Dat is begrijpelijk omdat de Top600 voor een belangrijk deel verantwoordelijk zijn voor de high impact criminaliteit in de regio, maar dat deze vorm van criminaliteit natuurlijk ook door andere factoren wordt beïnvloed.

Het is nog te vroeg om conclusies te trekken over de effectiviteit van de aanpak op langere termijn. Op 1 maart 2013 zijn de eerste resultaten van de Top600 aanpak gepresenteerd.²⁰² De eerste resultaten laten zien dat het aantal aanhoudingen voor high impact delicten en dagvaardingen onder de doelgroep sterk is afgenomen (met respectievelijk 59% en 57%). Voor een deel zal dit worden veroorzaakt omdat circa 80% van de doelgroep op enig moment in detentie heeft gezeten, maar de aanpak is succesvol in het terugdringen van de high impact criminaliteit onder de doelgroep.

Opmerkelijk is echter dat de daling van het aantal high impact delicten onder de doelgroep zich nog niet vertaalt in de afname van alle high impact delicten in de regio Amsterdam-Amstelland. Op regionaal niveau is het aantal woninginbraken en straatroven van 2011 tot 2012 gestegen met respectievelijk 5% en 4% en het aantal geweldsdelicten (openlijke geweldpleging en mishandeling) en overvallen is gedaald met respectievelijk 4% en 28%. Het totaal van deze high impact delicten is marginaal toegenomen (1%). Dit betekent dat de sterke toename (10%) in de periode 2010-2011 van deze vorm van criminaliteit is afgezwakt.²⁰³

Van de tweede doelstelling van de aanpak verbetering van het perspectief van de doelgroep kan nog niet worden vastgesteld of dat is bereikt. Het gaat hier om de inzet van trajecten gericht op gedragsverandering op individueel niveau. Vaak gaat het hier om programma's met een lange doorlooptijd waarvan niet snel de resultaten kunnen worden vastgesteld. In de kwartaalmonitor Top600, van maart 2013 is echter wel opgenomen dat van alle afgeronde zorginterventies er 53% niet succesvol wordt afgesloten en 47% wel. In hoeverre deze laatste hebben bijgedragen aan een beter perspectief voor de doelgroep is nog niet bekend.

De derde doelstelling van de aanpak is het voorkomen of verminderen van instroom in de Top600 van broertjes en zusjes. In de kwartaalmonitor van september 2012 wordt aandacht besteed aan de mate waarin broertjes en zusjes met de politie in

²⁰¹ Veiligheidsplan Amsterdam-Amstelland 2012-2014, aanpassingen en aanvullingen, november 2012.

²⁰² Zie hiervoor Kwartaalmonitor Top600: eerste kwartaal 2013, 1 maart 2013 en Resultaten en recidive Top600, 4 maart 2013.

²⁰³ Regionale Veiligheidsrapportage Amsterdam-Amstelland 2012(periode 1 januari 2012-31 december 2012), maart 2013.

aanraking zijn gekomen. Van de op dat moment 230 bezochte broertjes en zusje in 120 gezinnen zijn er zeven in contact gekomen met de politie (3%). Hoewel het project te kort loopt om een definitief oordeel te geven over het succes, lijkt het er in ieder geval op dat gedurende de aanpak de criminele carrières van de broertjes en zusjes niet is gestart.

Pijler 1- lik op stuk

Binnen pijler is de doelstelling het sneller en consequenter straffen van de doelgroep. Deze doelstelling is niet verder concreet en meetbaar gemaakt.

Uit de kwartaalmonitor valt wel af te leiden dat de doelgroep door de politie veelvuldig in de gaten wordt gehouden en als daar aanleiding voor is ook wordt aangehouden en vervolgd. In tabel 7.4 zijn enkele prestaties van de politie opgenomen.

Tabel 7.4 – Prestaties politie ten aanzien van de Top600

Prestaties	Aantal	Gem. of %
Aandachtsvestigingen	6.680	11
Aanhoudingen	1.715	3
Inverzekeringstellingen	621	1
Aantal in detentie	180	30%
Aantal personen	589	

Bron: Top600, *Weekmonitor* 2012, week 49

Uit tabel 7.4 blijkt dat de politie veelvuldig aandacht heeft voor de doelgroep. In het politiesysteem zijn in totaal 6.680 mutaties ten aanzien van de betrokkene doorgevoerd. Dat varieert van de registratie van misdrijven en overtredingen tot de contacten die betrokkene met anderen heeft. Gemiddeld zijn er in de periode mei 2011-december 2012 meer dan 10 mutaties aangebracht per persoon. Ook het aantal aanhoudingen onder de groep is aanzienlijk in totaal heeft de politie de Top600 personen 1.715 keer aangehouden. Gemiddeld is dat 3 keer per persoon. Deze aanhoudingen hebben in 621 gevallen geleid tot een verzekeringstelling. Momenteel zit ongeveer 30% van de doelgroep in detentie.

Ook wordt informatie bijgehouden over de snelheid waarmee Top600 zaken komen tot een eindvonnis. Er wordt bijgehouden hoelang het duurt voordat het OM na het 1^e verhoor komt tot een beoordeling van de zaak, hoe lang het duurt voordat de zaak op zitting komt en hoelang het duurt voordat er een eindvonnis is. Deze informatie wordt afgezet tegen de andere zaken die bij justitie lopen. De resultaten staan vermeld in tabel 7.5.

Tabel 7.5 - Doorlooptijd zaken in dagen

Prestaties	Top600	Overige zaken	Verschil
OM	Dagen	Dagen	Dagen
1 ^e verhoor – 1 ^e beoordeling	24	53	29
1 ^e verhoor – 1 ^e zitting	106	131	25
1 ^e verhoor – 1 ^e eindvonnis	128	138	10

Bron: Top600, Weekmonitor 2013, week 9

Tabel 7.5 laat zien dat het aantal dagen dat zit tussen het 1^e verhoor en de 1^e beoordeling door het OM van het dossier aanzienlijk korter is bij de Top600 (24 dagen) zaken dan bij de overige zaken (53 dagen). Daarna gaat de snelheid uit het proces hoewel nog steeds voor de Top600 zaken geldt dat ze sneller op eerste zittingen komen (verschil van 25 dagen) en iets sneller tot een eindvonnis leiden dan ander zaken (verschil van 10 dagen). De conclusie is dan ook dat met name aan het begin van het traject er sneller wordt gewerkt dan daarna. De winst in dagen bij de eerste beoordeling is bij het eindvonnis aanzienlijk afgenomen. Er wordt daarmee dus nog niet sneller gestraft.

Afgezien van de doorlooptijd die niet heel veel korter is, is er wel een zogenaamde 'fastlane' bij het gerechtshof ontwikkeld waarbij Top600-zaken in hoger beroep sneller en met voorrang worden behandeld. Er is geen informatie over de vraag hoeveel sneller dit gebeurt dan bij andere zaken.

Pijler 2 – Zorg/Straf

Binnen pijler 2 zijn twee doelstellingen geformuleerd

1. Door inzet van zorg in combinatie met drang en dwang criminaliteit en overlast terugdringen en recidive beperken.
2. Het ontwikkelen van een structurele aanpak van deze groep vanuit het zorgdomein (zowel vrijwillig als met dwang en drang)

Het is nog te vroeg om te kunnen vast stellen of door de inzet van zorg in combinatie met drang en dwang de criminaliteit en overlast afneemt. Ook is het nog te vroeg om vast te stellen of de Top600 na afronding van het persoongerichte plan van aanpak weer in dezelfde fouten vervallen of juist niet. Daarvoor moet de doelgroep enkele jaren na afronding van de aanpak worden gevolgd. Uit onderzoek van de reclassering blijkt dat het recidiverisico van de Top600 personen nog steeds hoog is.²⁰⁴

Centraal onderdeel van de aanpak binnen deze pijler is de screening door de GGD van de Top600 personen. In de periode mei 2011 tot en met januari 2013 zijn er door de GGD 711 pogingen tot screening geweest. In 320 gevallen is deze gelaagd. Dat betekent dat bij iets meer dan de helft (52%) van de Top600 personen waar een

²⁰⁴ Kwartaalmonitor Top600 aanpak: eerste kwartaal 2013, maart 2013.

basisdossier van is opgesteld een screening door de GGD, succesvol is gelukt. Bij bijna 60% van de 320 personen die gescreend zijn, is er een diagnose vastgesteld. Bij de andere helft is de (definitieve) diagnose nog onbekend.

Op basis van de eerste resultaten van de screening is door de GGD in juli 2012 een rapportage opgesteld over de kenmerken van de doelgroep: *Een brede blik als specialism*. De informatie uit deze tussentijdse analyse van de GGD is aangevuld met een screening van DWI van de doelgroep en verwerkt in de notitie *Uit de bak aan de bak, Niet één aanpak voor 600, maar 600 keer één aanpak* (oktober 2012). De notitie kan worden opgevat als een stap in het ontwikkelen van een structurele aanpak vanuit het zorgdomein.

Pijler 3 – beperking instroom

Binnen deze pijler is het doel het voorkomen en tegengaan van criminele carrières van broertjes en zusjes van de daders van de Top600.²⁰⁵

Om dit doel te bereiken worden de gezinnen van de Top600 door het Preventief Interventie Team (PIT) van DMO bezocht als de Top600 persoon vast zit (voorgeleid of in detentie). Het PIT heeft in de periode mei 2011 tot en met januari 2103 146 gezinnen bezocht.²⁰⁶

In de kwartaalmonitor van maart 2013 is beperkte informatie opgenomen over de met de interventies van het PIT bereikte resultaten. Er wordt gemeld dat er verbeteringen bij het merendeel van de broertjes en zusje te zien zijn op alle leefgebieden zonder dat duidelijk wordt gemaakt waar de verbetering uit bestaat en hoe groot die is.

7.4.3 Conclusie resultaten

We hebben onderzocht in welke mate de Top600 aanpak succesvol is. Dit hebben we gedaan aan de hand van twee normen. In tabel 7.6 staan de twee normen en het oordeel dat we over de mate van succes hebben.

Tabel 7.6 - Overzicht beoordeling resultaten

Normen	Oordeel
1. Er zijn betrouwbare gegevens over prestaties en effecten	+
2. De beoogde doelen en prestaties worden gehaald	+
Totaal	+

+ voldoet, +/- voldoet gedeeltelijk, - voldoet niet

Het programmabureau Top600 verzamelt op systematische wijze en eenduidige wijze informatie over prestaties van de kernpartners binnen de aanpak. Naast informatie over door de kernpartners geleverde prestaties zijn ook de eerste resultaten van de aanpak sinds maart 2013 bekend.

²⁰⁵ Gemeente Amsterdam (2011), *Aanpak Risicjongeren Top600 aanpak. Uitvoering derde pijler*, p.10.

²⁰⁶ Gemeente Amsterdam (2013), *Kwartaalmonitor Top600 aanpak: eerste kwartaal 2013*.

De Top600 aanpak beoogde om binnen twee jaar (uiterlijk mei 2013) van iedereen op de lijst een basisdossier te hebben gesteld. Dit doel wordt gerealiseerd eind januari 2013 zijn er al 616 basisdossiers opgesteld en zijn 610 personen van de Top600 lijst toegewezen aan een regisseur.

Verder kan geconstateerd wordt dat de kernpartners veel activiteiten rondom de Top600 personen ontwikkelen. De politie heeft 1895 aanhoudingen verricht en 320 personen zijn door de GGD succesvol gescreend. Het sneller straffen is nog niet echt gerealiseerd. De tijd die verstrijkt tussen eerste verhoor en eindvonnis verschilt niet wezenlijk van andere door het OM behandelde zaken. Wel is er een zogenaamde 'fastlane' bij het gerechtshof ontwikkeld, waarbij hoger beroepszaken van de Top600 met voorrang worden behandeld.

De eerste resultaten van de Top600 aanpak laten zien dat de high impact criminaliteit onder de doelgroep fors is gedaald (met 59%) en ook het aantal dagvaardingen is sterk afgenomen (57%). Hiermee is de aanpak succesvol wanneer we kijken naar de ontwikkeling van de high impact criminaliteit onder de doelgroep.

Opmerkelijk is wel dat, ondanks de enorme daling van de high impact criminaliteit onder de Top600 doelgroep, de regionale cijfers nog een lichte toename laten zien van de totale high impact criminaliteit van 2011 naar 2012 (stijging van 1%). Dat betekent overigens wel dat de sterke stijging (10%) van deze vorm van criminaliteit in de periode 2010-2011 tot staan is gebracht.

Bijlage 1 - Lijst met geraadpleegde personen

College van B&W

- Eberhard van der Laan Burgemeester Amsterdam

Bestuursdienst

- Herman Krans Senior adviseur DJZ
- Leontien Sauerwein Hoofd afdeling Privaat en Europees recht, DJZ

Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling

- Aart Daane Senior beleidsadviseur
- Anna Gosens-Huis Beleidsadviseur Bureau Leerplicht Plus
- Karin Jansen Informatiemakelaar
- Jeanet Zonneveld Projectleider MPG
- José Kokken Clustermanager Bureau Leerplicht Plus, team Zuid en team Zuidoost
- Nanja Willemsen Procesmanager MPG
- Nienke Prins Privacy informatiebeveiliging en bedrijfscontinuïteit (PIB)
- Norbert Krijnen Directielid en belast met transitie jeugdzorg
- Norma Kilo Functioneel beheerder
- Peter Soorsma Assistent programmamanager Kwetsbare huishoudens
- Robert Jan Prenger Manager programmalijn Informatievoorziening
- Rutger Hageraats Teamhoofd Jeugd
- Tony Beerling Senior beleidsadviseur

OOV

- Mette van Duijn Procesmanager PIT & procesmanager OMPG
- Petra Nijmeijer Adviseur strategisch team
- Ruud IJzelendoorn Programmamanager Top600 aanpak

Stadsdelen

- Abigail Koopmans Coördinator risicogezinnen, stadsdeel Centrum
- Aicha Lagha Netwerkcoördinator en coördinator risicogezinnen, stadsdeel Zuid
- Astrid Rinkel-Diepstraten Netwerkcoördinator 12+, stadsdeel Centrum
- Ben Schouws Netwerkcoördinator 12+, stadsdeel Nieuw-West
- Hilde van Heuningen Projectleider jeugd en overlast De Baarsjes, stadsdeel West
- Ilona Seure Coördinator stadsdeeltafel jong volwassenen, stadsdeel Zuidoost
- Johan van der Terp Projectleider jeugd en overlast, stadsdeel West
- Judith Paleari Coördinator stadsdeeltafel Jeugd en Gezin, stadsdeel Zuidoost
- Marèse Deckers Coördinator risicojongeren en risicogezinnen, stadsdeel

- Margo van Ee Oost
Projectleider jeugd en overlast Bos en Lommer, stadsdeel West
- Marjan van Keuk Coördinator risicogezinnen Bos en Lommer en Westerpark, stadsdeel West
- Marjon Sutherland Coördinator risicjongeren en risicogezinnen, stadsdeel Oost
- Peter Wittebrood Coördinator jeugd en gezin, stadsdeel Noord
- Rhodé Bokkelkamp Coördinator risicogezinnen, stadsdeel Nieuw-West
- Tako Engelfriet Senior beleidsadviseur jeugd, stadsdeel Zuid
- Willeke Sietsema Ondersteuner CRG en neco, stadsdeel Zuid
- Yvonne van Ravenswaaij Netwerkcoördinator 12+, stadsdeel Nieuw-West

Veiligheidshuis Amsterdam

- Els van Schijndel Zorgcoördinator stadsdeel Zuidoost
- Ronald van Doorn Manager Veiligheidshuizen
- Walter Faber Regisseur Straf

Extern

- Christiaan Ruppert Secretaris Commissie Samsom, oud-projectleider Systeem in Beeld
- Mirjam Litjens Altra, gedragswetenschapper

Bijlage 2 - Normenkaders beoordeling opzet en uitvoering van regie

Normenkader voor de opzet van regie

Normen	Toetsaspecten procesregie Bij MPG en risicjongeren door stadsdelen Bij Top600 door centrale stad	Toetsaspecten regie centrale stad Bij MPG en risicjongeren
1. Overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen zijn vastgelegd in een convenant	• Alle belangrijke organisaties zijn in het convenant vertegenwoordigd • Ambities, afspraken en werkwijzen zijn helder verwoord	• Alle belangrijke organisaties zijn in het convenant vertegenwoordigd • Ambities, afspraken en werkwijzen zijn helder verwoord
2. Er is beschreven hoe de gemeente regie wil voeren en welke mogelijkheden ze daarvoor heeft		
3. Er is beschreven wat de regisseur doet om overzicht te houden	Beschreven is: • de informatie die de partners moeten aanleveren; • hoe zicht wordt gecreëerd op de problemen die bij jongeren of gezinnen spelen; • hoe zicht wordt gecreëerd op overlap met andere aanpakken; • hoe zicht wordt gecreëerd op de samenwerking tussen organisaties; • hoe zicht wordt gecreëerd op de uitvoering van de aanpak bij jongeren of gezinnen.	
4. Er is een gemeenschappelijke beleidslijn uitgezet	Beschreven is: • een analyse over de beginsituatie (nulmeting) op basis waarvan gekozen wordt voor een bepaalde aanpak; • de definitie van de doelgroep, waarbij instroom en uitstroom criteria worden genoemd; • de doelen die de gemeente met de aanpak wil bereiken.	
5. Er is beschreven hoe samenwerking wordt gerealiseerd	Beschreven is: • de manier waarop partijen deelnemen aan het overleg; • de informatie die partners met elkaar delen; • hoe per casus een taakverdeling tot stand komt, hierin staat minimaal welke partij initiatief neemt; • de frequentie van het overleg of op welke	

Normen	Toetsaspecten procesregie Bij MPG en risicojongeren door stadsdelen Bij Top600 door centrale stad	Toetsaspecten regie centrale stad Bij MPG en risicojongeren
	andere manier er samenwerking plaatsvindt; • een escalatiemodel met daarin beschreven vervolgstappen voor bij het vastlopen van een casus.	
6. Er is beschreven hoe verantwoording wordt afgelegd	Beschreven is: • hoe verantwoording wordt afgelegd aan de samenwerkende partners; • hoe verantwoording wordt afgelegd aan het bestuur	Beschreven is: • hoe verantwoording wordt afgelegd aan de stadsdelen; • hoe verantwoording wordt afgelegd aan het bestuur.
7. De gemeente heeft beschreven welke capaciteit nodig is om regie te voeren	Beschreven is: • hoeveel fte nodig is voor het voeren van regie. • hoeveel fte nodig is voor de ondersteuning van regievoering.	Beschreven is: • hoeveel fte nodig is voor het voeren van regie; • hoeveel fte nodig is voor de ondersteuning van regievoering.

Normenkader voor de uitvoering van regie

Normen	Toetsaspecten procesregie Bij MPG en risicojongeren door stadsdelen Bij Top600 door centrale stad	Toetsaspecten regie centrale stad Bij MPG en risicojongeren
1. Er is voldoende bestuurlijke aandacht	• De portefeuillehouders hebben aandacht voor de aanpak. Documenten worden voorgelegd aan en vastgesteld door het bestuur.	De wethouder heeft aandacht voor de aanpak. Documenten worden voorgelegd aan en vastgesteld door het bestuur.
2. De regisseur heeft overzicht	De regisseur: • bevraagt de partners op alle relevante informatie; • houdt gegevens over de aanpak structureel bij; • heeft zicht op de problemen die bij de jongeren of gezinnen spelen; • heeft zicht op de relevante organisaties uit het domein, hun doelen en hun belangen; • heeft zicht op de overlap tussen verschillende overleggen; • heeft zicht op de inbreng van relevante organisaties; • heeft zicht op de samenwerking tussen organisaties.	

Normen	Toetsaspecten procesregie Bij MPG en risicojongeren door stadsdelen Bij Top600 door centrale stad	Toetsaspecten regie centrale stad Bij MPG en risicojongeren
3. De regisseur zorgt er voor dat er een gemeenschappelijke beleidslijn wordt gevolgd	De regisseur: • neemt initiatief voor het vormen van een gezamenlijke beleidsvisie; • maakt problemen bespreekbaar, bijvoorbeeld als doelen botsen of bij tegengestelde belangen; • stuurt de aanpak bij wanneer de voortgang wordt bedreigd.	
4. De regisseur organiseert samenwerking	De regisseur: • maakt goede afspraken over de taakverdeling tussen de partners; • stelt heldere voorwaarden aan de samenwerking binnen de aanpak; • heeft de informatie-uitwisseling tussen de partners goed geregeld; • brengt organisaties in voldoende mate bij elkaar; • motiveert organisaties om bij te dragen aan de samenwerking; • spreekt organisaties aan op hun inbreng in de samenwerking; • toont betrokkenheid bij de aanpak.	
5. De partners zijn tevreden over de samenwerking ²⁰⁷	De partners: • zijn tevreden over de samenwerking • beoordelen de samenwerking en de onderlinge ondersteuning van partners goed; • zijn van mening dat de juiste partners betrokken zijn	
6. De regisseur legt verantwoording af	De regisseur: • koppelt resultaten terug aan de partners; • legt verantwoording af aan het bestuur.	De regisseur: • koppelt resultaten terug aan de partners; • legt verantwoording af aan het bestuur.
7. De partners van de gemeente beoordelen de regievoering door de gemeente positief. ²⁰⁸		

²⁰⁷ Norm en toetsaspecten alleen van toepassing op de beoordeling van de procesregie.

²⁰⁸ Norm alleen van toepassing op de beoordeling van de procesregie

Normen	Toetsaspecten procesregie Bij MPG en risicojongeren door stadsdelen Bij Top600 door centrale stad	Toetsaspecten regie centrale stad Bij MPG en risicojongeren
8. Er is voldoende capaciteit om de regierol uit te voeren	• er is voldoende fte voor het voeren van goede regie. • er is voldoende fte aan ondersteuning voor het voeren van regie.	• er is voldoende fte voor het voeren van goede regie. • er is voldoende fte aan ondersteuning voor het voeren van regie.

Bijlage 3 - Specifieke oordelen opzet regie aanpak risicojongeren

Opzet van regie in de aanpak van risicojongeren (12+)

	DMO	Centrum	Nieuw-West	Noord	Oost	West	Zuid	Zuid oost	totaal ²⁰⁹
1. Overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen zijn vastgelegd in een convenant	+/-	+/-	-	+	+/-	+/-	-	-	-
2. Er is beschreven hoe de gemeente regie wil voeren en welke mogelijkheden ze daarvoor heeft	+	+/-	-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
3. Er is beschreven wat de regisseur doet om overzicht te houden	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-
- welke informatie de partners aanleveren	+	+	+	+	+	+	+	+	+
- op de problemen die bij de jongeren of gezinnen spelen;	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
- op overlap met andere aanpakken;	-	-	-	-	-	-	-	+	-
- op de samenwerking tussen organisaties	-	-	-	-	+/-	-	-	+	-
- op de uitvoering van de aanpak bij jongeren of gezinnen;	+	+	+	+	+	+	+	+/-	+
4. Er is beschreven hoe een gemeenschappelijke beleidslijn wordt uitgezet:	-	+/-	-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-
- een analyse over de beginsituatie (nulmeting) op basis waarvan gekozen wordt voor een bepaalde aanpak;	-	-	-	-	-	-	+/-	+	-
- de definitie van de doelgroep, waarbij instroom en uitstroom criteria worden genoemd;	+/-	+/-	-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-
- de doelen die de gemeente met de aanpak wil bereiken.	-	+	+	+	+	+	+	+	+
5. Er is beschreven hoe samenwerking wordt gerealiseerd	+	-	-	+	-	-	-	+	+/-
- de manier waarop partijen deelnemen aan het overleg;	+	-	-	+	+/-	-	-	-	-

²⁰⁹ Het eindoordeel per norm komt als volgt tot stand. Elke + = 2 punten, elke +/- = 1 punt en elke - = 0 punten. Voor het eindtotaal zijn alle punten bij elkaar opgeteld. Als het eindtotaal 0 - 5 punten is, dan is het eindtotaal: -. Bij 6 - 10 punten is het eindoordeel +/- en bij 11-16 punten is het eindoordeel een +.

	DMO	Centrum	Nieuw- West	Noord	Oost	West	Zuid	Zuid oost	totaal ²⁰⁹
- de informatie die partners met elkaar mogen delen;	+	-	-	+	-	-	-	+	-
- hoe per casus een taakverdeling tot stand komt, hierin staat minimaal welke partij initiatief neemt;	+	+/-	-	+	-	-	+/-	+	
- de frequentie van het overleg of op welke andere manier er samenwerking plaatsvindt;	+	+	-	+	-	-	-	+	
- een escalatiemodel met daarin beschreven vervolgstappen voor bij het vastlopen van een casus.	-	-	-	-	+/-	-	+	+	
6. <i>Er is beschreven hoe verantwoording wordt afgelegd</i>	-	+/-	-	+/-	-	-	+/-	+/-	-
- aan de samenwerkende partners;	-	+/-	-	+/-	-	-	-	+/-	
- het bestuur.	-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	-	+/-	
7. <i>Er is beschreven hoeveel capaciteit nodig is om de regierol uit te voeren</i>		-	+/-	-	-	-	-	+/-	-
TOTAAL	+/-	+/-	-	+	-	-	-	+	

Bijlage 4 - Specifieke oordelen opzet regie MPG-aanpak

Opzet van regie in de aanpak van risico- en MPG-gezinnen.

	DMO	Centrum	Noord	West	Nieuw-West	Zuid	Zuid oost	Oost	totaal ²¹⁰
1. Overkoepelende ambities, afspraken en werkwijzen zijn vastgelegd in een convenant	+	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Er is beschreven hoe de gemeente regie wil voeren en welke mogelijkheden ze daarvoor heeft	-	+	+	+	+	+	+	+	+
3. Er is beschreven wat de regisseur doet om overzicht te houden	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-
- de informatie die partners moeten aanleveren		+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
- op de problemen die bij de jongeren of gezinnen spelen;		+	+	+	+	+	+	+	+
- op overlap met andere aanpakken;		+/-	-	-	-	-	+	+	+/-
- op de samenwerking tussen organisaties		+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-
- op de uitvoering van de aanpak bij jongeren of gezinnen;		-	-	-	-	-	+/-	-	-
4. Er is beschreven hoe een gemeenschappelijke beleidslijn wordt uitgezet:	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
- een analyse over de beginsituatie (nulmeting) op basis waarvan gekozen wordt voor een bepaalde aanpak;		-	-	-	-	+	-	-	-
- de definitie van de doelgroep, waarbij instroom en uitstroom criteria worden genoemd;		+	+	+	+	+	+	+	+
- de doelen die de gemeente met de aanpak wil bereiken.		-	-	-	-	-	-	+/-	-
5. Er is beschreven hoe samenwerking gerealiseerd wordt	-	+	+	+	+	+	+	+	+

²¹⁰ Het eindoordeel per norm komt als volgt tot stand. Elke + = 2 punten, elke +/- = 1 punt en elke - = 0 punten. Voor het eindtotaal zijn alle punten bij elkaar opgeteld. Als het eindtotaal 0 - 5 punten is, dan is het eindtotaal: -. Bij 6 - 10 punten is het eindoordeel +/- en bij 11-16 punten is het eindoordeel een +.

	DMO	Centrum	Noord	West	Nieuw- West	Zuid	Zuid oost	Oost	totaal ²¹⁰
- de manier waarop partijen deelnemen aan het overleg;		+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-
- de informatie die partners met elkaar delen;		+	+	+	+	+	+	+	+
- hoe per casus een taakverdeling tot stand komt, hierin staat minimaal welke partij initiatief neemt;		+	+	+	+	+	+	+	+
- de frequentie van het overleg of op welke andere manier er samenwerking plaatsvindt;		-	-	-	+	-	-	-	-
- een escalatiemodel met daarin beschreven vervolgstappen voor bij het vastlopen van een casus.		+	+	+	+	+	+	+	+
6. <i>Er is beschreven hoe verantwoording wordt afgelegd</i>	-	-	-	-	+/-	+/-	-	-	- (2)
- aan de samenwerkende partners;		+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
- het bestuur.		-	-	-	+/-	+/-	-	-	-
7. <i>Er is beschreven welke capaciteit nodig is om de aanpak uit te voeren</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	- (0)
TOTAAL	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-

Bijlage 5 - Internetenquête: respons en vragenlijsten

In het onderzoek is gebruik gemaakt van een internetenquête die is verstuurd naar de partners van de gemeente binnen de verschillende aanpakken. Hieronder geven we per aanpak aan wanneer de enquête is afgenomen en wat de uiteindelijke response is geweest op de vragenlijst. Daarnaast bevat deze bijlage de vragenlijsten zoals die voor elk van de aanpakken is afgenomen. De vragenlijsten hebben een groot gemeenschappelijk deel maar wijken op een beperkt aantal onderdelen ook van elkaar af.

Response onder partners aanpak risico- en MPG-gezinnen

Op 23 april 2012 is internet enquête verstuurd naar 11 coördinatoren risicogezinnen (CRG) en 86 partners van het Lokaal gezinsoverleg. Tot 9 mei 2012 had men de tijd om de vragenlijst in te vullen. Alle CRG's (100%) hebben de vragenlijst ingevuld en 58 van de 86 (67%) aangeschreven partners. In onderstaande tabel is de response per stadsdeel weergegeven.

Tabel B2.1. Response enquête onder partners
aanpak risico- en MPG-gezinnen

	Bruto	Netto	
Stadsdeel		abs	%
Centrum	6	2	33%
Nieuw-West	10	7	70%
Noord	16	12	75%
Oost	17	15	88%
West	16	9	56%
Zuid	12	6	50%
Zuidoost	9	7	78%
Eindtotaal	86	58	67%

Met name in Stadsdeel Centrum is de respons op de enquête erg laag. Dit komt waarschijnlijk omdat de partners van het lokaal gezinsoverleg in Stadsdeel Centrum nauwelijks bij elkaar is geweest voor overleg

Response onder partners aanpak risicojongeren in jeugdnetwerk 12+

Op 20 juni 2012 is internet enquête verstuurd naar 9 netwerkcoördinatoren (Neco's) en 156 partners. Tot en met 4 juli 2012 had men de tijd om de vragenlijst in te vullen. Alle neco's (100%) hebben de vragenlijst ingevuld en 73 van de 152 (48%) aangeschreven partners. In onderstaande tabel is de response per stadsdeel weergegeven, waarbij we een onderscheid maken tussen de partners uit schil 1 (deelnemers aan overleg) en uit schil 2 (voornamelijk informatieverschaffers).

Tabel B2.2. Response enquête onder partners jeugdnetwerk 12+

	Kring 1			Kring 2			Totaal		
	bruto	netto	%	bruto	netto	%	bruto	netto	%
Centrum	14	7	50%	5	2	40%	19	9	47%
Nieuw-West	13	8	62%	2	0	0%	15	8	53%
Noord	22	11	50%	1	0	0%	23	11	48%
Oost	15	8	53%	21	8	38%	36	16	44%
West	10	5	50%	8	3	38%	18	8	44%
Zuid	14	10	71%	5	1	20%	19	11	58%
Zuidoost	14	9	64% ²¹¹	8	1	13%	22	10	45%
Totaal	102	58	57%	50	15	30%	152	73	48%

Nadere analyse van de response laat zien dat met name de deelnemers aan het overleg (kring 1) van het jeugdnetwerk 12+ de vragenlijst hebben ingevuld (58%). De response onder de deelnemers die alleen informatie aanleveren (Kring 2) aan het jeugdnetwerk 12+ die de vragenlijst niet hebben ingevuld is aanmerkelijk lager (30%). We hebben de analyses uit het onderzoek ook uitgevoerd met weglating van de respondenten uit Kring 2. Dat levert niet een wezenlijk ander beeld op.

Response onder partners Top600 aanpak

Op 15 november 2012 is internet enquête verstuurd naar 5 medewerkers van het programmabureau Top600 en naar 39 partners binnen de aanpak. De partners nemen zitten in de informatieverzamelgroep, of de weegploeg of de ambtelijke kerngroep. Tot en met 26 november 2012 had men de tijd om de vragenlijst in te vullen. Alle medewerkers van het programmabureau Top600 hebben de vragenlijst ingevuld (100%) en 29 van 39 partners (74%).

Tot slot

De enquête is gebaseerd op een relatief klein aantal respondenten. Als het hier zou gaan om een steekproef uit een grote populatie (zeg 100 deelnemers aan een overleg) dan zouden we voorzichtig moeten zijn met de interpretatie van de gegevens. Maar in het geval van de MPG en 12+ enquête hebben we de volledige populatie benaderd, waarvan een zeer grote groep de enquête heeft ingevuld. De resultaten kunnen beperkt vertekend zijn omdat niet iedereen de vragenlijst heeft ingevuld, maar dat veronderstelt dat de groep die de enquête niet heeft ingevuld volstrekt anders over de regierol en samenwerking denkt dan degen die de vragenlijst

²¹¹ De partners die voor stadsdeel Zuidoost zijn geënquêteerd zijn de partners van het jeugdnetwerk 12+ zoals die door stadsdeel Zuidoost zijn doorgegeven. Volgens de opgave van het stadsdeel was 64% van de respondenten uit Zuidoost tot kring 1 (zie ook tabel B2.2). Circa 60% van de ondervraagde respondenten die betrokken is bij stadsdeel Zuidoost geeft aan alleen informatie aan te leveren en niet actief deel te nemen aan het casuïstiekoverleg. Dit is meer dan gemiddeld, maar ook passend bij de werkwijze van stadsdeeltafels waarbij minder snel tot overleg wordt overgegaan en de reguliere hulpverlening geacht wordt problemen eerst zelf op te lossen.

wel hebben ingevuld. Daarvoor hebben wij geen aanwijzingen. De resultaten zijn voldoende betrouwbaar om uitspraken over te kunnen doen.

Vragenlijst aanpak risico- en MPG-gezinnen

Intro

De volgende enquête is onderdeel van het onderzoek dat de Rekenkamer Amsterdam doet naar de jeugdhulpverlening in Amsterdam. De enquête zal ingaan op de regierol van de gemeente en de samenwerking in de aanpak van risico- en MPG-gezinnen. Uw antwoorden worden vanzelfsprekend vertrouwelijk en anoniem verwerkt en in geen geval doorgegeven aan derden. Mocht u vragen of opmerkingen hebben dan is er aan het einde van de enquête ruimte om deze te vermelden. U kunt ook contact opnemen met Erik Oppenhuis, projectleider van het onderzoek bij de Rekenkamer Amsterdam (eoppenhuis@rekenkamer.amsterdam.nl of 020 552 2971). Alvast bedankt voor uw medewerking.

We vragen u om eerst antwoord te geven op een aantal algemene vragen.

Vraag 1. Wat is uw leeftijd?

Vraag 2. Wat is uw geslacht?

- ☐ Man
- ☐ Vrouw

Vraag 3. Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?

- ☐ Lager onderwijs
- ☐ Mavo/VMBO/LBO/VBO
- ☐ MBO
- ☐ Havo/VWO
- ☐ HBO/Bachelor WO
- ☐ WO

Vraag 4. Binnen welke organisatie bent u werkzaam?

Vraag 5. Hoeveel jaar bent u werkzaam binnen uw organisatie?

Vraag 6. Wat is uw functie binnen deze organisatie?

Vraag 7. Hoeveel jaar bent u al betrokken bij de aanpak van risico- en MPG-gezinnen?

Vraag 8. Hoeveel keer per jaar bent u aanwezig bij het lokaal gezinsoverleg (LGO) in <stadsdeel>?

Vraag 9. Verleent u hulp aan risicogezinnen?

- ☐ Ja
☐ Nee

Vraag 10. Bij hoeveel risicogezinnen bent u momenteel als hulpverlener betrokken?

Vraag 11. Bij hoeveel risicogezinnen bent u de afgelopen twaalf maanden als hulpverlener betrokken geweest?

Vraag 12. Verleent u hulp aan MPG-gezinnen?

- ☐ Ja (1)
☐ Nee (2)

Vraag 13. Bij hoeveel MPG-gezinnen bent u momenteel als hulpverlener betrokken?

Vraag 14. Bij hoeveel MPG-gezinnen bent u de afgelopen twaalf maanden als hulpverlener betrokken geweest?

In het vervolg van deze vragenlijst richten wij ons specifiek op de aanpak van risico- en MPG-gezinnen in <stadsdeel>. Wij zouden u willen vragen om de enquête in te vullen aan de hand van uw eigen ervaringen.

Vraag 15. Hieronder volgen stellingen die betrekking hebben op de samenwerking binnen de aanpak van risico- en MPG-gezinnen in <stadsdeel>. Van elke stelling vragen we u om aan te geven of u het daarmee helemaal eens, eens, oneens of helemaal oneens bent.

	helemaal eens	eens	niet eens, niet oneens	oneens	helemaal oneens	weet niet
De samenwerking tussen de partners is goed	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De informatie-uitwisseling tussen de partners is goed geregeld	☐	☐	☐	☐	☐	☐

De partners binnen de samenwerking ondersteunen elkaar voldoende	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De juiste partners zijn bij de samenwerking betrokken	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Er zijn goede afspraken over de taakverdeling gemaakt tussen de partners	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Resultaten

Vraag 16. Hieronder volgen stellingen over de resultaten van de aanpak van risicogezinnen in <stadsdeel>. Van elke stelling vragen we u om aan te geven of u het daarmee helemaal eens, eens, oneens of helemaal oneens bent.

	helemaal eens	eens	niet eens, niet oneens	oneens	helemaal oneens	weet niet
De doelen die met de aanpak per risicogezin worden nagestreefd worden gehaald	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De problemen binnen de risicogezinnen zijn na afsluiting van de aanpak voldoende verminderd	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Over het algemeen is de aanpak van risicogezinnen in het stadsdeel succesvol	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 17. Hieronder volgen stellingen over de resultaten van de aanpak van MPG-gezinnen in <stadsdeel>. Van elke stelling vragen we u om aan te geven of u het daarmee helemaal eens, eens, oneens of helemaal oneens bent.

	helemaal eens	eens	niet eens, niet oneens	oneens	helemaal oneens	weet niet
De doelen die met de aanpak per MPG-gezin worden nagestreefd worden vaak gehaald	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De problemen binnen de MPG-gezinnen zijn na afsluiting van de aanpak voldoende verminderd	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Over het algemeen is de aanpak van MPG-gezinnen in het stadsdeel succesvol	☐	☐	☐	☐	☐	☐

In het Convenant MPG-gezinnen is vastgelegd dat er per stadsdeel één regisseur is voor de aanpak van risico- en MPG-gezinnen. Het gaat hier niet om regie binnen één gezin maar om de regie binnen de gehele aanpak.

Vraag 18. Wie voert volgens u de regie over de aanpak van risico- en MPG-gezinnen binnen <stadsdeel>?

- ☐ Een ambtenaar van het stadsdeel
- ☐ Niemand
- ☐ Weet niet
- ☐ Iemand van een andere organisatie, namelijk: _____

Vraag 19. Vindt u het wel of niet de taak van <stadsdeel> om de regie over de gehele aanpak te voeren?

- ☐ Het stadsdeel moet wel de regie voeren
- ☐ Het stadsdeel moet niet de regie voeren
- ☐ Weet niet

Vraag 20. Waarom vindt u het wel/ geen taak voor het stadsdeel is om de regie te voeren?

--

Vraag 21. Hieronder volgen stellingen over het zicht dat <stadsdeel> heeft op een aantal aspecten van de aanpak van risico- en MPG-gezinnen. Van elke stelling vragen we u om aan te geven of u het daarmee helemaal eens, eens, oneens of helemaal oneens bent.

	helemaal eens	eens	niet eens, niet oneens	oneens	helemaal oneens	weet niet
Het stadsdeel heeft zicht op problemen die bij de risicogezinnen spelen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel heeft zicht op problemen die spelen bij de MPG-gezinnen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel heeft zicht op alle relevante organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel heeft zicht op de samenwerking tussen de organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel heeft zicht op de doelen van de relevante organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel heeft zicht op de belangen van relevante organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel heeft zicht op de inbreng van de organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Het stadsdeel bevraagt de betrokken organisaties in voldoende mate over uitvoering en de resultaten	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 22. Hieronder volgen stellingen over de activiteiten die <stadsdeel> kan ondernemen om de resultaten en de onderlinge samenwerking bij de aanpak van risico- en MPG-gezinnen te bevorderen. Van elke stelling vragen we u om aan te geven of u het daarmee helemaal eens, eens, oneens of helemaal oneens bent.

	helemaal eens	eens	niet eens, niet oneens	oneens	helemaal oneens	weet niet
Het stadsdeel toont voldoende betrokkenheid bij de aanpak	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel neemt het initiatief voor het vormen van een gezamenlijke beleidsvisie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel stelt heldere voorwaarden aan de samenwerking binnen de aanpak	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel maakt problemen bespreekbaar, bijvoorbeeld als doelen botsen of bij tegengestelde belangen van samenwerkende organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel brengt organisaties in voldoende mate bij elkaar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel motiveert organisaties om bij te dragen aan de samenwerking	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel spreekt organisaties aan op hun inbreng in de samenwerking	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel stuurt de aanpak bij wanneer de voortgang wordt bedreigd	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 22. Bij de voorgaande stellingen hebben we naar uw mening over verschillende aspecten van regievoering door <stadsdeel> gevraagd. Wij vragen u nu om aan te geven hoe tevreden u bent over de algehele regievoering van <stadsdeel> in de aanpak van risico- en MPG-gezinnen. Geef uw tevredenheid aan door een cijfer toe te kennen tussen de 1 (helemaal ontevreden) en 10 (helemaal tevreden):

Helemaal ontevreden								Helemaal tevreden		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Weet niet
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 23. Hieronder volgen elementen die in meer of mindere mate belangrijk kunnen zijn voor <stadsdeel> in het oppakken van de regierol in de aanpak van risico- en MPG-gezinnen. Wij vragen u om per element aan te geven in hoeverre deze van belang is voor het stadsdeel in het oppakken van haar regierol, en in hoeverre dit element aanwezig is zodat <stadsdeel> de regierol goed kan oppakken.

	Is het element belangrijk?			Is het element voldoende aanwezig?		
	belangrijk	niet belangrijk	weet niet	ja	nee	weet niet
De beleidsruimte die het stadsdeel heeft	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De bevoegdheden van stadsdeel	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De beschikbare middelen van het stadsdeel (financiële en personeelscapaciteit)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De informatie in het ISJG	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De taakverdeling tussen het stadsdeel en andere organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De mate waarin samenwerkingspartners een inbreng hebben in het overleg	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 24. Hieronder heeft u de gelegenheid om overige elementen te noemen die belangrijk zijn voor <stadsdeel> in het oppakken van de regierol.

	Is het element voldoende aanwezig?		
Eventuele overige belangrijke elementen:	ja	nee	weet niet
1:	☐	☐	☐
2:	☐	☐	☐
3:	☐	☐	☐

Vraag 25. Is er naar uw mening een verschil tussen de wijze waarop het stadsdeel regie voert bij de aanpak van risicogezinnen en bij de aanpak van MPG-gezinnen?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Weet niet

Vraag 26. U geeft aan dat het stadsdeel op andere wijze regie voert bij de aanpak van risicogezinnen dan bij de aanpak van MPG-gezinnen. Welke verschillen in de wijze van regievoering tussen de twee aanpakken zijn er volgens u?

--

Afsluiting

Dit is het einde van de vragenlijst, nogmaals dank voor uw medewerking. Eventuele opmerkingen of suggesties kunt u hieronder kwijt of u kunt contact opnemen met Erik Oppenhuis (eoppenhuis@rekenkamer.amsterdam.nl of 020 55 22 971).

--

Vragenlijst aanpak risicojongeren in jeugdnetwerk 12+

Intro

De volgende enquête is onderdeel van het onderzoek dat de Rekenkamer Amsterdam doet naar de jeugdhulpverlening in Amsterdam. De enquête zal ingaan op de regierol van de gemeente en de samenwerking in de aanpak van risicojongeren van 12 jaar en ouder

Uw antwoorden worden vanzelfsprekend vertrouwelijk en anoniem verwerkt en in geen geval doorgegeven aan derden. Mocht u vragen of opmerkingen hebben dan is er aan het einde van de enquête ruimte om deze te vermelden. U kunt ook contact opnemen met Erik Oppenhuis, projectleider van het onderzoek bij de Rekenkamer Amsterdam (eoppenhuis@rekenkamer.amsterdam.nl of 020 552 2971). Alvast bedankt voor uw medewerking.

We vragen u om eerst antwoord te geven op een aantal algemene vragen.

Vraag 1. Wat is uw leeftijd?

Vraag 2. Wat is uw geslacht?

- ☐ Man
- ☐ Vrouw

Vraag 3. Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?

- ☐ Lager onderwijs (1)
- ☐ Mavo/VMBO/LBO/VBO (2)
- ☐ MBO (3)
- ☐ Havo/VWO (4)
- ☐ HBO/Bachelor WO (5)
- ☐ WO (6)

Vraag 4. Hoeveel jaar bent u werkzaam binnen uw organisatie?

Vraag 5. Wat is uw functie binnen deze organisatie?

Vraag 6. Hoeveel jaar bent u al betrokken bij de aanpak van risicojongeren van 12 jaar en ouder?

Vraag 7. Bent u actief deelnemer aan het casuïstiekoverleg in <stadsdeel > (kring 1) of levert u enkel informatie aan (kring 2)?

- ☐ Actief deelnemer (kring 1)

- ☐ Lever alleen informatie aan (kring 2)
- ☐ Soms ben ik actief deelnemer en soms lever ik enkel informatie aan

Vraag 8. Hoeveel keer per jaar bent u aanwezig bij het casuïstiekoverleg over risicojongeren van 12 jaar en ouder in <stadsdeel>?

Vraag 9. Verleent u hulp aan risicojongeren van 12 jaar en ouder?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Vraag 10. Bij hoeveel risicojongeren bent u momenteel als hulpverlener betrokken?

Vraag 11. Bij hoeveel risicojongeren bent u de afgelopen twaalf maanden als hulpverlener betrokken geweest?

In het vervolg van deze vragenlijst richten wij ons specifiek op de aanpak van risicojongeren van 12 jaar en ouder in <stadsdeel>. Wij zouden u willen vragen om de enquête in te vullen aan de hand van uw eigen ervaringen.

Samenwerking

Vraag 12. Hieronder volgen stellingen die betrekking hebben op de samenwerking binnen de aanpak van risicojongeren van 12 jaar en ouder in <stadsdeel>. Van elke stelling vragen we u om aan te geven of u het daarmee helemaal eens, eens, oneens of helemaal oneens bent.

	helemaal eens	eens	niet eens, niet oneens	oneens	helemaal oneens	weet niet
De samenwerking tussen de partners is goed	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De informatie-uitwisseling tussen de partners is goed geregeld	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De partners binnen de samenwerking ondersteunen elkaar voldoende	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De juiste partners zijn bij de samenwerking betrokken	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Er zijn goede afspraken over de taakverdeling gemaakt tussen de partners	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 13. Bij de voorgaande stellingen hebben we naar uw mening over verschillende aspecten van de samenwerking binnen het 12+ overleg Wij vragen u om aan te geven hoe tevreden u bent over de algehele samenwerking binnen het <stadsdeel> in de aanpak van risicojongeren van 12 jaar en ouder. Geef uw tevredenheid aan door een cijfer toe te kennen tussen de 1 (helemaal ontevreden) en 10 (helemaal tevreden):

Helemaal ontevreden								Helemaal tevreden		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Weet niet
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Resultaten

Vraag 14. Hieronder volgen stellingen over de resultaten van de aanpak van risicojongeren van 12 jaar en ouder in <stadsdeel> Van elke stelling vragen we u om aan te geven of u het daarmee helemaal eens, eens, oneens of helemaal oneens bent.

	helemaal eens	eens	niet eens, niet oneens	oneens	helemaal oneens	weet niet
De doelen die met de aanpak per risicojongere (12+) worden nagestreefd worden gehaald	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De problemen binnen de risicojongere (12+) zijn na afsluiting van de aanpak voldoende verminderd	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Over het algemeen is de aanpak van risicojongeren (12+) in het stadsdeel succesvol	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 15. Bij de voorgaande stellingen hebben we naar uw mening over verschillende aspecten van de resultaten van het 12+ overleg. Wij vragen u nu om aan te geven hoe tevreden u bent over de algehele resultaten in de aanpak van risicojongeren van 12 jaar en ouder in <stadsdeel>. Geef uw tevredenheid aan door een cijfer toe te kennen tussen de 1 (helemaal ontevreden) en 10 (helemaal tevreden):

Helemaal ontevreden								Helemaal tevreden		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Weet niet
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

In het procesmodel Amsterdamse jeugdnetswerken is vastgelegd dat er per stadsdeel één regisseur is voor de aanpak van risicojongeren van 12 jaar en ouder.

NB: Het gaat hier niet om de regie binnen één casus maar om de regie binnen de gehele aanpak.

Vraag 16. Wie voert volgens u de regie over de aanpak van risicojongeren van 12 jaar en ouder binnen <stadsdeel>?

- ☐ Een ambtenaar van het stadsdeel (1)
- ☐ Niemand (2)
- ☐ Weet niet (3)
- ☐ Iemand van een andere organisatie, namelijk: (4) _____

Vraag 17. Vindt u het wel of niet de taak van <stadsdeel> om de regie over de gehele aanpak te voeren?

- ☐ Het stadsdeel moet wel de regie voeren (1)
- ☐ Het stadsdeel moet niet de regie voeren (2)
- ☐ Weet niet (3)

Vraag 18. Waarom vindt u dat het wel/geen taak voor het stadsdeel is om de regie te voeren?

--

Overzicht

Vraag 19. Hieronder volgen stellingen over het zicht dat <stadsdeel> heeft op een aantal aspecten van de aanpak van risicojongeren van 12 jaar en ouder. Van elke stelling vragen we u om aan te geven of u het daarmee helemaal eens, eens, oneens of helemaal oneens bent.

	helemaal eens	eens	niet eens, niet oneens	oneens	helemaal oneens	weet niet
Het stadsdeel heeft zicht op problemen die bij de risicojongeren van 12 jaar en ouder spelen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel heeft zicht op alle relevante organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel heeft zicht op de samenwerking tussen de organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel heeft zicht op de doelen van de relevante organisaties (	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel heeft zicht op de belangen van relevante organisaties (	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel heeft zicht op de inbreng van de organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel bevraagt de betrokken organisaties in voldoende mate over uitvoering en de resultaten	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel heeft zicht op overlap tussen de verschillende overleggen, waardoor het zelden	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	helemaal eens	eens	niet eens, niet oneens	oneens	helemaal oneens	weet niet
voorkomt dat een casus binnen het 12+ overleg ook besproken wordt binnen een ander overleg						

Bevorderen onderlinge samenwerking en resultaten

Vraag 20. Hieronder volgen stellingen over de activiteiten die het <stadsdeel> kan ondernemen om de resultaten en de onderlinge samenwerking bij de aanpak van risicjongeren van 12 jaar en ouder te bevorderen. Van elke stelling vragen we u om aan te geven of u het daarmee helemaal eens, eens, oneens of helemaal oneens bent.

	helemaal eens	eens	niet eens, niet oneens	oneens	helemaal oneens	weet niet
Het stadsdeel toont voldoende betrokkenheid bij de aanpak	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel neemt het initiatief voor het vormen van een gezamenlijke beleidsvisie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel stelt heldere voorwaarden aan de samenwerking binnen de aanpak	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel maakt problemen bespreekbaar, bijvoorbeeld als doelen botsen of bij tegengestelde belangen van samenwerkende organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel brengt organisaties in voldoende mate bij elkaar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel motiveert organisaties om bij te dragen aan de samenwerking	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel spreekt organisaties aan op hun inbreng in de samenwerking	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het stadsdeel stuurt de aanpak bij wanneer de voortgang wordt bedreigd	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 21. Is er naar uw mening een verschil tussen de wijze waarop het stadsdeel regie voert bij de aanpak van risicogezinnen en MPG-gezinnen en bij de aanpak van risicjongeren van 12 jaar en ouder?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Weet niet

Vraag 22. U geeft aan dat het stadsdeel op andere wijze regie voert bij de aanpak van risicojongeren van 12 jaar en ouder dan bij de aanpak van risicogezinnen en MPG-gezinnen. Welke verschillen in de wijze van regievoering zijn er volgens u?

--

Vraag 23. Bij de voorgaande stellingen hebben we naar uw mening over verschillende aspecten van regievoering door <stadsdeel> gevraagd. Wij vragen u nu om aan te geven hoe tevreden u bent over de algehele regievoering van <stadsdeel> in de aanpak van risicojongeren van 12 jaar en ouder. Geef uw tevredenheid aan door een cijfer toe te kennen tussen de 1 (helemaal ontevreden) en 10 (helemaal tevreden):

Helemaal ontevreden									Helemaal tevreden	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Weet niet
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Belangrijke elementen voor het oppakken van de regierol

Vraag 24. Hieronder volgen elementen die in meer of mindere mate belangrijk kunnen zijn voor <stadsdeel> in het oppakken van de regierol in de aanpak van risicojongeren van 12 jaar en ouder. Wij vragen u om per element aan te geven in hoeverre deze van belang is voor het stadsdeel in het oppakken van haar regierol, en in hoeverre dit element aanwezig is <stadsdeel> de regierol goed kan oppakken.

	Is het element belangrijk?			Is het element voldoende aanwezig?		
	belangrijk	niet belangrijk	weet niet	ja	nee	weet niet
De beleidsruimte die het stadsdeel heeft	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De bevoegdheden van stadsdeel	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De beschikbare middelen van het stadsdeel (financiële en personeelscapaciteit)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De informatie in het ISJG	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De taakverdeling tussen het stadsdeel en andere organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De mate waarin samenwerkingspartners een inbreng hebben in het overleg	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 25. Hieronder heeft u de gelegenheid om overige elementen te noemen die belangrijk zijn voor <stadsdeel> in het oppakken van de regierol.

	Is het element voldoende aanwezig?		
Eventuele overige belangrijke elementen:	ja	nee	weet niet
1:	☐	☐	☐
2:	☐	☐	☐
3:	☐	☐	☐

Afsluiting

Dit is het einde van de vragenlijst, nogmaals dank voor uw medewerking. Eventuele opmerkingen of suggesties kunt u hieronder kwijt of u kunt contact opnemen met Erik Oppenhuis (eoppenhuis@rekenkamer.amsterdam.nl of 020 55 22 971).

Vragenlijst Top600 aanpak

Intro

De volgende enquête is onderdeel van het onderzoek dat de Rekenkamer Amsterdam doet naar de regie binnen verschillende aanpakken van jongeren en gezinnen met problemen in Amsterdam. Deze enquête zal ingaan op de regierol van de gemeente en de samenwerking binnen de Top600 Aanpak.

Uw antwoorden worden vanzelfsprekend vertrouwelijk en anoniem verwerkt en in geen geval doorgegeven aan derden. Mocht u vragen of opmerkingen hebben dan is er aan het einde van de enquête ruimte om deze te vermelden. U kunt ook contact opnemen met Erik Oppenhuis, projectleider van het onderzoek bij de Rekenkamer Amsterdam (eoppenhuis@rekenkamer.amsterdam.nl of 020 552 2971).

Alvast bedankt voor uw medewerking.

We vragen u om eerst antwoord te geven op een aantal algemene vragen.

Vraag 1. Volgens onze informatie bent u werkzaam binnen <Organisatie >. Klopt dit?

- ☐ Ja
- ☐ Nee, nl.

Vraag 2. Hoeveel jaar bent u werkzaam binnen deze organisatie?

Vraag 3. Wat is uw functie binnen deze organisatie?

In het vervolg van deze vragenlijst richten wij ons specifiek op de Top600 Aanpak in Amsterdam. Wij zouden u willen vragen om de enquête in te vullen aan de hand van uw eigen ervaringen.

Samenwerking tussen de partners

Vraag 4. Hieronder volgen stellingen die betrekking hebben op de samenwerking binnen de Top600 Aanpak. Van elke stelling vragen we u om aan te geven of u het daarmee helemaal eens, eens, oneens of helemaal oneens bent.

	helemaal eens	eens	niet eens, niet oneens	oneens	helemaal oneens	weet niet
De samenwerking tussen de partners is goed	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De informatie uitwisseling tussen de partners is goed geregeld	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De partners binnen de samenwerking ondersteunen elkaar voldoende	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De juiste partners zijn bij de samenwerking betrokken	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Er zijn goede afspraken over de taakverdeling gemaakt tussen de partners	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 4a. Indien u wenst kunt u hieronder uw mening over de samenwerking binnen de Top600 Aanpak toelichten.

Vraag 5. Bij de voorgaande stellingen hebben we naar uw mening over verschillende aspecten van de samenwerking binnen de Top600 Aanpak. Wij vragen u om aan te geven hoe tevreden u bent over de **algehele samenwerking** in de Top600 Aanpak.

Geef uw tevredenheid aan door een cijfer toe te kennen tussen de 1 (helemaal ontevreden) en 10 (helemaal tevreden):

Helemaal ontevreden								Helemaal tevreden		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Weet niet
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Resultaten

Vraag 6. Hieronder volgen stellingen over de resultaten van de Top600 Aanpak. Van elke stelling vragen we u om aan te geven of u het daarmee helemaal eens, eens, oneens of helemaal oneens bent.

	helemaal eens	eens	niet eens, niet oneens	oneens	helemaal oneens	weet niet
De zorg voor de Top600-jongere is beter afgestemd op de persoonlijke situatie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Door de Top600 aanpak neemt de geweldscriminaliteit in Amsterdam af	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Door de Top600 aanpak neemt de overlast in Amsterdam af	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De Top600 aanpak zorgt er voor dat criminele jongeren uiteindelijk op een normale manier door kunnen in het leven	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De uitstroom uit de Top600 is nog onvoldoende	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 6a. Indien u wenst kunt u hieronder uw mening over de resultaten van de Top600 Aanpak toelichten.

Vraag 7. Bij de voorgaande stellingen hebben we naar uw mening gevraagd over verschillende aspecten van de resultaten van de Top600 Aanpak. Wij vragen u nu om aan te geven hoe tevreden u **in het algemeen** bent over de resultaten van de Top600 Aanpak.

Geef uw tevredenheid aan door een cijfer toe te kennen tussen de 1 (helemaal ontevreden) en 10 (helemaal tevreden):

Helemaal ontevreden								Helemaal tevreden		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Weet niet
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Overzicht

Vraag 8. Hieronder volgen stellingen over het **zicht** dat de gemeente heeft op een aantal aspecten van de Top600 Aanpak. Van elke stelling vragen we u om aan te geven of u het daarmee helemaal eens, eens, oneens of helemaal oneens bent.

	helemaal eens	eens	niet eens, niet oneens	oneens	helemaal oneens	weet niet
De gemeente heeft zicht op problemen die bij de criminele personen in de Top600 spelen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De gemeente heeft zicht op alle relevante organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De gemeente heeft zicht op de samenwerking tussen de organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De gemeente heeft zicht op de doelen van de relevante organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De gemeente heeft zicht op de belangen van relevante organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De gemeente heeft zicht op de inbreng van de organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De gemeente be vraagt de betrokken organisaties in voldoende mate over uitvoering en de resultaten	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De gemeente heeft zicht op overlap tussen de verschillende overleggen , waardoor wordt voorkomen dat de personen in de Top600 ook in andere overleggen worden besproken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 8a. Indien u wenst kunt u hieronder uw mening over het zicht dat heeft op een aantal aspecten binnen de Top600 Aanpak toelichten.

--

Bevorderen onderlinge samenwerking en resultaten

Vraag 9. Hieronder volgen stellingen over de **activiteiten** die de gemeente kan ondernemen om de resultaten en de onderlinge samenwerking bij de Top600 Aanpak te bevorderen. Van elke stelling vragen we u om aan te geven of u het daarmee helemaal eens, eens, oneens of helemaal oneens bent.

	helemaal eens	eens	niet eens, niet oneens	oneens	helemaal oneens	weet niet
de gemeente toont voldoende betrokkenheid bij de aanpak	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de gemeente neemt het initiatief voor het vormen van een gezamenlijke beleidsvisie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de gemeente stelt heldere voorwaarden aan de samenwerking binnen de aanpak	☐	☐	☐	☐	☐	☐

de gemeente maakt problemen bespreekbaar , bijvoorbeeld als doelen botsen of bij tegengestelde belangen van samenwerkende organisaties	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de gemeente brengt organisaties in voldoende mate bij elkaar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de gemeente motiveert organisaties om bij te dragen aan de samenwerking	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de gemeente spreekt organisaties aan op hun inbreng in de samenwerking	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de gemeente stuurt de Top600 Aanpak bij wanneer de voortgang wordt bedreigd	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 9a. Indien u wenst kunt u hieronder uw mening toelichten over de activiteiten die de gemeente kan ondernemen om de resultaten en samenwerking binnen de Top600 Aanpak te bevorderen.

Vraag 10. Bij de voorgaande stellingen hebben we naar uw mening over verschillende aspecten van regievoering door de gemeente gevraagd. Wij vragen u nu om aan te geven hoe tevreden u **in het algemeen** bent over de regievoering van de gemeente binnen de Top600 Aanpak.

Geef uw tevredenheid aan door een cijfer toe te kennen tussen de 1 (helemaal ontevreden) en 10 (helemaal tevreden):

Helemaal ontevreden					Helemaal tevreden					Weet niet
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Algemene succesfactoren en knelpunten

Vraag 11. Kunt u aangeven wat volgens u de belangrijkste **succesfactoren** zijn voor de **regie door de gemeente** in de Top600 Aanpak?

Vraag 11. Kunt u aangeven wat volgens u de belangrijkste **succesfactoren** zijn voor de **samenwerking** tussen de partners binnen de Top600 Aanpak?

Vraag 12. Kunt u aangeven of er nog **belangrijke knelpunten** in de Top 600 aanpak zijn en zo ja welke dat zijn?

--

Vraag 13. Welke **mogelijkheden** ziet u om de hiervoor genoemde knelpunten **op te lossen**?

--

Dit is het einde van de vragenlijst, nogmaals dank voor uw medewerking.

Eventuele opmerkingen of suggesties kunt u hieronder kwijt of u kunt contact opnemen met Erik Oppenhuis (eoppenhuis@rekenkamer.amsterdam.nl of 020 55 22 971).

--

Bijlage 6 - Enquêteresultaten aanpak risicojongeren

Uitvoering van regie in de aanpak van risicojongeren – Percentage positieve partners per enquête-item (exclusief CRG's)

	Centrum	Noord	West	Nieuw- West	Zuid	Zuidoost	Oost	Totaal
	N=9	N=11	N=8	N=8	N=11	N=10	N=16	N=73
<i>Overzicht houden</i>								
V20a Het stadsdeel heeft zicht op problemen die bij de risicojongeren van 12 jaar en ouder spelen	77,8%	45,5%	50,0%	100,0%	90,9%	40,0%	81,3%	69,9%
V20b Het stadsdeel heeft zicht op alle relevante organisaties	55,6%	72,7%	37,5%	87,5%	90,9%	50,0%	93,8%	72,6%
V20c Het stadsdeel heeft zicht op de samenwerking tussen de organisaties	66,7%	36,4%	50,0%	25,0%	72,7%	30,0%	68,8%	52,1%
V20d Het stadsdeel heeft zicht op de doelen van de relevante organisaties	66,7%	63,6%	50,0%	50,0%	54,5%	40,0%	75,0%	58,9%
V20e Het stadsdeel heeft zicht op de belangen van relevante organisaties	66,7%	54,5%	75,0%	62,5%	81,8%	30,0%	87,5%	67,1%
V20f Het stadsdeel heeft zicht op de inbreng van de organisaties	55,6%	36,4%	25,0%	62,5%	90,9%	30,0%	87,5%	58,9%
V20g Het stadsdeel bevraagt de betrokken organisaties in voldoende mate over de uitvoering en de resultaten	88,9%	54,5%	12,5%	75,0%	63,6%	50,0%	50,0%	56,2%
<i>Beleidslijn volgen</i>								
V21d Het stadsdeel maakt problemen bespreekbaar, bijvoorbeeld als doelen botsen of bij tegengestelde belangen van samenwerkende organisaties	44,4%	81,8%	37,5%	62,5%	81,8%	30,0%	56,3%	57,5%
V21b Het stadsdeel neemt het initiatief voor het vormen van een gezamenlijke beleidsvisie	88,9%	63,6%	25,0%	37,5%	81,8%	30,0%	50,0%	54,8%
V21h Het stadsdeel stuurt de aanpak bij wanneer de voortgang wordt bedreigd	55,6%	54,5%	37,5%	75,0%	72,7%	30,0%	62,5%	56,2%
<i>Organiseren van samenwerking</i>								

	Centrum	Noord	West	Nieuw-West	Zuid	Zuidoost	Oost	Totaal
	N=9	N=11	N=8	N=8	N=11	N=10	N=16	N=73
V12e Er zijn goede afspraken over de taakverdeling gemaakt tussen de partners	55,6%	54,5%	25,0%	25,0%	72,7%	30,0%	43,8%	45,2%
V21a Het stadsdeel toont voldoende betrokkenheid bij de aanpak	88,9%	100,0%	62,5%	100,0%	90,9%	60,0%	75,0%	82,2%
V21c Het stadsdeel stelt heldere voorwaarden aan de samenwerking binnen de aanpak	66,7%	63,6%	37,5%	50,0%	72,7%	40,0%	43,8%	53,4%
V21e Het stadsdeel brengt organisaties in voldoende mate bij elkaar	55,6%	72,7%	50,0%	62,5%	81,8%	40,0%	81,3%	65,8%
V21f Het stadsdeel motiveert organisaties om bij te dragen aan de samenwerking	44,4%	72,7%	50,0%	62,5%	90,9%	40,0%	93,8%	68,5%
V21g Het stadsdeel spreekt organisaties aan op hun inbreng in de samenwerking	66,7%	63,6%	50,0%	25,0%	81,8%	30,0%	68,8%	57,5%
<i>Beoordeling van de samenwerking</i>								
V12a De samenwerking tussen de partners is goed	77,8%	63,6%	37,5%	75,0%	90,9%	50,0%	62,5%	65,8%
V12c De partners binnen de samenwerking ondersteunen elkaar voldoende	55,6%	63,6%	50,0%	50,0%	81,8%	50,0%	56,3%	58,9%
V12d De juiste partners zijn bij de samenwerking betrokken	66,7%	81,8%	62,5%	87,5%	81,8%	60,0%	62,5%	71,2%
<i>Overige items (niet opgenomen in een schaal)</i>								
V12b De informatie-uitwisseling tussen de partners is goed geregeld	66,7%	54,5%	37,5%	37,5%	45,5%	10,0%	43,8%	42,5%
V20h Het stadsdeel heeft zicht op overlap tussen verschillende overleggen, waardoor het zelden voorkomt dat een casus binnen het 12+ overleg ook besproken wordt binnen een ander overleg	55,6%	36,4%	25,0%	50,0%	56,5%	20,0%	50,0%	42,5%
<i>Resultaten</i>								
V14a De doelen die met de aanpak per risicojongere (12+) worden nagestreefd worden gehaald	44,4%	27,3%	25,0%	37,5%	9,1%	10,0%	12,5%	21,9%

	Centrum	Noord	West	Nieuw- West	Zuid	Zuidoost	Oost	Totaal
	N=9	N=11	N=8	N=8	N=11	N=10	N=16	N=73
V14b De problemen van de risicjongere (12+) zijn na afsluiting van de aanpak voldoende verminderd	33,3%	,0%	25,0%	25,0%	18,2%	20,0%	,0%	15,1%
V14c Over het algeheel is de aanpak van risicjongeren (12+) in het stadsdeel succesvol	33,3%	36,4%	12,5%	25,0%	27,3%	30,0%	25,0%	27,4%

Bijlage 7 - Enquêteresultaten MPG-aanpak

Uitvoering van regie aanpak van risico- en MPG-gezinnen - Percentage positieve partners per enquête-item (exclusief CRG's)

	Centrum	Noord	West	Nieuw-West	Zuid	Zuidoost	Oost	Totaal
	N=2	N=12	N=9	N=7	N=6	N=7	N=15	N=58
<i>Overzicht houden</i>								
v24a Het stadsdeel heeft zicht op problemen die bij de risicogezinnen spelen	50,0%	58,3%	66,7%	57,1%	50,0%	42,9%	60,0%	56,9%
v24b Het stadsdeel heeft zicht op problemen die bij de MPG-gezinnen spelen	50,0%	41,7%	66,7%	57,1%	83,3%	71,4%	60,0%	60,3%
v24c Het stadsdeel heeft zicht op alle relevante organisaties	50,0%	50,0%	55,6%	71,4%	66,7%	71,4%	73,3%	63,8%
v24d Het stadsdeel heeft zicht op de samenwerking tussen de organisaties	50,0%	41,7%	11,1%	28,6%	33,3%	42,9%	53,3%	37,9%
v24e Het stadsdeel heeft zicht op de doelen van de relevante organisaties	50,0%	33,3%	22,2%	14,3%	16,7%	71,4%	46,7%	36,2%
v24f Het stadsdeel heeft zicht op de belangen van relevante organisaties	50,0%	33,3%	44,4%	57,1%	33,3%	42,9%	53,3%	44,8%
v24g Het stadsdeel heeft zicht op de inbreng van de organisaties	50,0%	58,3%	44,4%	57,1%	50,0%	71,4%	46,7%	53,4%
v24h Het stadsdeel bevraagt de betrokken organisaties in voldoende mate over uitvoering en de resultaten	50,0%	41,7%	22,2%	42,9%	50,0%	71,4%	60,0%	48,3%
<i>Beleidslijn volgen</i>								
v25b Het stadsdeel neemt het initiatief voor het vormen van een gezamenlijke beleidsvisie	50,0%	58,3%	44,4%	71,4%	50,0%	71,4%	60,0%	58,6%
v25d Het stadsdeel maakt problemen bespreekbaar	0,0%	50,0%	22,2%	85,7%	50,0%	71,4%	73,3%	56,9%
v25h Het stadsdeel stuurt de aanpak bij wanneer de voortgang wordt bedreigd	50,0%	41,7%	33,3%	71,4%	66,7%	71,4%	60,0%	55,2%
<i>Organiseren van samenwerking</i>								
v16e Er zijn goede afspraken over de taakverdeling gemaakt tussen de partners	50,0%	58,3%	33,3%	57,1%	66,7%	42,9%	46,7%	50,0%

	Centrum	Noord	West	Nieuw- West	Zuid	Zuidoost	Oost	Totaal
	N=2	N=12	N=9	N=7	N=6	N=7	N=15	N=58
v25a Het stadsdeel toont voldoende betrokkenheid bij de aanpak	50,0%	91,7%	77,8%	100,0%	83,3%	100,0%	80,0%	86,2%
v25c Het stadsdeel stelt heldere voorwaarden aan de samenwerking binnen de aanpak	50,0%	41,7%	33,3%	42,9%	50,0%	71,4%	46,7%	46,6%
v25e Het stadsdeel brengt de verschillende partijen bij elkaar	0,0%	50,0%	22,2%	85,7%	66,7%	57,1%	66,7%	55,2%
v25f Het stadsdeel motiveert organisaties om bij te dragen aan de samenwerking	50,0%	58,3%	22,2%	71,4%	33,3%	71,4%	46,7%	50,0%
v25g Het stadsdeel spreekt organisaties aan op hun inbreng in de samenwerking	50,0%	58,3%	22,2%	57,1%	33,3%	85,7%	40,0%	48,3%
<i>Beoordeling van de samenwerking</i>								
v16a De samenwerking tussen de partners is goed	50,0%	75,0%	44,4%	85,7%	66,7%	85,7%	86,7%	74,1%
v16c De partners binnen de samenwerking ondersteunen elkaar voldoende	50,0%	58,3%	55,6%	57,1%	33,3%	71,4%	66,7%	58,6%
v16d De juiste partners zijn bij de samenwerking betrokken	50,0%	66,7%	33,3%	85,7%	50,0%	57,1%	60,0%	58,6%
<i>Overige items (niet opgenomen in een schaal)</i>								
v16b De informatie-uitwisseling tussen de partners is goed geregeld	50,0%	66,7%	44,4%	71,4%	66,7%	100,0%	66,7%	67,2%
<i>Resultaten</i>								
v18a De doelen die met de aanpak per risicogezin worden nagestreefd worden vaak gehaald	0,0%	33,3%	33,3%	42,9%	16,7%	57,1%	33,3%	34,5%
v18b De problemen binnen de risicogezinnen zijn na afsluiting van de aanpak voldoende verminderd	0,0%	33,3%	11,1%	14,3%	33,3%	42,9%	13,3%	22,4%
v18c Over het algemeen is de aanpak van risicogezinnen in mijn stadsdeel succesvol	0,0%	41,7%	33,3%	28,6%	50,0%	42,9%	33,3%	36,2%
v19a De doelen die met de aanpak per MPG-gezin worden nagestreefd worden vaak gehaald	0,0%	33,3%	22,2%	28,6%	33,3%	28,6%	20,0%	25,9%
v19b De problemen binnen de MPG-gezin zijn na afsluiting van de aanpak voldoende verminderd	0,0%	41,7%	22,2%	0,0%	33,3%	28,6%	20,0%	24,1%

	Centrum	Noord	West	Nieuw- West	Zuid	Zuidoost	Oost	Totaal
	N=2	N=12	N=9	N=7	N=6	N=7	N=15	N=58
v19c Over het algeheel is de aanpak van MPG-gezinnen in mijn stadsdeel succesvol	0,0%	41,7%	44,40%	0,0%	66,70%	42,9%	26,7%	34,5%

Bijlage 8 - Enquêteresultaten Top600 aanpak

<i>Overzicht houden % (helemaal) mee eens</i>		PMB Top600	Partners	Totaal
1.	Programmabureau Top600 heeft zicht op problemen die bij de criminele personen in de Top600 spelen	100%	79%	82%
2.	Programmabureau Top600 heeft zicht op alle relevante organisaties	80%	69%	71%
3.	Programmabureau Top600 heeft zicht op de samenwerking tussen de organisaties	100%	66%	71%
4.	Programmabureau Top600 heeft zicht op de doelen van de relevante organisaties	80%	48%	53%
5.	Programmabureau Top600 heeft zicht op de belangen van relevante organisaties	60%	48%	50%
6.	Programmabureau Top600 heeft zicht op de inbreng van de organisaties	100%	59%	65%
7.	Programmabureau Top600 bevraagt betrokken organisaties in voldoende mate over uitvoering en de resultaten	100%	62%	68%
8.	Programmabureau Top600 heeft zicht op overlap tussen de verschillende overleggen*	40%	31%	32%
	N	5	29	34
<i>Beleidslijn uitzetten en bewaken % (helemaal) mee eens</i>		PMB Top600	Partners	Totaal
1.	Programmabureau Top600 neemt het initiatief voor het vormen van een gezamenlijke beleidsvisie	60%	66%	65%
2.	Programmabureau Top600 maakt problemen bespreekbaar, bijvoorbeeld als doelen botsen of bij tegengestelde belangen van samenwerkende organisaties	100%	62%	68%
3.	Programmabureau Top600 stuurt de Top600 Aanpak bij wanneer de voortgang wordt bedreigd	100%	66%	71%
	N	5	29	34
<i>Organiseren van samenwerking % (helemaal) mee eens</i>		PMB Top600	Partners	Totaal
1.	Er zijn goede afspraken over de taakverdeling gemaakt tussen de partners	100%	48%	56%
2.	Programmabureau Top600 toont voldoende betrokkenheid bij de aanpak	100%	90%	91%
3.	Programmabureau Top600 stelt heldere voorwaarden aan de samenwerking binnen de aanpak	80%	45%	50%
4.	Programmabureau Top600 brengt organisaties in voldoende mate bij elkaar	100%	66%	71%
5.	Programmabureau Top600 motiveert organisaties om bij te dragen aan de samenwerking	100%	66%	71%
6.	Programmabureau Top600 spreekt organisaties aan op hun inbreng in de samenwerking	100%	62%	68%
		5	29	34
<i>Beoordelen van samenwerking % (helemaal) mee eens</i>		PMB Top600	Partners	Totaal
1.	De samenwerking tussen de partners is goed	100%	90%	91%

Overzicht houden % (helemaal) mee eens		PMB Top600	Partners	Totaal
2.	De partners binnen de samenwerking ondersteunen elkaar voldoende	100%	55%	62%
3.	De juiste partners zijn bij de samenwerking betrokken	100%	93%	94%
4.	De informatie uitwisseling tussen de partners is goed geregeld*	100%	59%	65%
		5	29	34
Beoordeling resultaat % (helemaal) mee eens		PMB Top600	Partners	Totaal
1.	De zorg voor de Top600-jongere is beter afgestemd op de persoonlijke situatie	80%	79%	79%
2.	Door de Top600 aanpak neemt de geweldscriminaliteit in Amsterdam af	80%	38%	44%
3.	Door de Top600 aanpak neemt de overlast in Amsterdam af	60%	34%	38%
4.	De Top600 aanpak zorgt er voor dat criminele jongeren op een normale manier door kunnen in het leven	60%	24%	29%
5.	De uitstroom uit de Top600 is nog onvoldoende	80%	34%	41%
		5	29	34

Bijlage 9 - Verantwoording analyse ISJG bestand

De rekenkamer heeft bij DMO bestanden opgevraagd met gegevens uit het ISJG. Deze gegevens hebben betrekking op de informatie uit het jeugdnetwerk 12+ en de gezinsmodule voor risico en MPG-gezinnen. De oorspronkelijke informatie uitvraag dateert van juli 2012. De rekenkamer vroeg om de volgende informatie over risicojongeren 12+ en risico en MPG-gezinnen.

Gegevens over risicojongeren 12+

<i>Kenmerken jongeren</i>	<i>Kenmerken meldingen</i>	<i>Kenmerken aanpakken</i>	<i>Kenmerken afspraken</i>
• BSN-nummer • geboortedatum • geslacht • nationaliteit • etniciteit • stadsdeel • netwerk • aard opvoedingsproblematiek • bekend bij veiligheidshuis (ketenunits) • opgelegde justitiële maatregelen • verzuimindicatie • bekend bij ZAT en ZBO. • onderdeel van een (hang)groep • gegevens over leefgebied: vrije tijd/gezondheid en financiën • signaalkleur	• BSN-nummer • meldingnummer • bron melding (organisatie) • melddatum • voorvaldatum • stadsdeelnetwerk • reden melding • leefgebied • vervolgactie • besproken in JN12+ (eventueel apart bestand met vergaderdata, netwerk, en besproken bsn-nummer)	• BSN-nummer • meldingnummer • aanpaknummer • aanpak verantwoordelijke organisatie • leefgebied • doel aanpak • type traject • status traject • aanmelddatum • startdatum • verwacht einddatum • werkelijke einddatum • verwacht resultaat • afloop aanpak • reden afloop aanpak	• BSN-nummer • meldingnummer • aanpaknummer • afspraaknummer • afspraak verantwoordelijke organisatie • onderwerp • soort • startdatum • deadline • afgehandeld datum • status

Gegevens risico- en MPG-gezinnen

Kenmerken gezinnen	Kenmerken meldingen	Kenmerken Interventies	Kenmerken afspraken
• gezinszaaknummer • aantal gezinsleden • aantal kinderen in gezinnen • type gezin • geboortedatum gezinsleden • BSN-nummers gezinsleden • bekend bij aanpak risicojongeren 12+ • signaalkleur gezin	• gezinszaaknummer • meldingnummer • bron melding (organisatie) • melddatum • stadsdeelnetwerk • reden melding • leefgebied • vervolgactie • EKC geweest of gepland • datum EKC • besproken in LGO • datum LGO • reden niet bespreken in LGO • gezinsplan (Ja/nee) • reden ontbreken gezinsplan • escalatiecategorie : risicogezin, MPG 1, MPG 2, MPG 3 of MPG4 plus data <i>van - tot</i>	• gezinszaaknummer • meldingnummer • interventienummer • gezinsmelding • leefgebied • doel • type traject • statustraject • interventie verantwoordelijke organisatie • aanmelddatum • startdatum interventie • geplande einddatum interventie • werkelijke einddatum interventie • verwacht resultaat • afloop interventie • reden afloop interventie	• gezinszaaknummer • meldingnummer • interventienummer • afspraaknummer • afspraak verantwoordelijke organisatie • inhoud • soort • deadline • datum afgerond

De bestanden zijn door ons gecontroleerd op interne consistentie en op mogelijke onvolkomenheden. Het bleek voor DMO buitengemeen lastig te zijn om de correcte gegevens te leveren en ook de mogelijkheden voor zelf controleren van de aangeleverde gegevens bleek beperkt. Dit alles heeft er toe geresulteerd dat we meerdere keren met DMO om tafel hebben gezeten om te praten over de bestanden en de mogelijkheden om adequate gegevens te leveren. Uiteindelijk hebben we in november 2012 bruikbare bestanden van DMO met een deel van de gevraagde informatie ontvangen. Om een volledig beeld van 2012 te krijgen hebben we daarvan begin 2013 een update gekregen.

Op basis van de bestanden van 2013 hebben we zelf enkele analyse uitgevoerd. We hebben ons daarbij beperkt tot de gegevens die door de stadsdelen redelijk zijn bijgehouden. We hebben moeten constateren dat de informatie wisselend en soms

onzorgvuldig wordt bijgehouden. Ondanks de inspanningen van DMO om te komen tot een uniforme registratie blijkt in de praktijk dat stadsdelen het systeem zeer wisselend gebruiken en vullen. Sommigen registreren alleen de basale zaken, zoals meldingen en reden van meldingen anderen maken er meer gebruik van het systeem.

Rekenkamer Amsterdam

Frederiksplein 1
1017 XK Amsterdam

telefoon 020 552 2897
fax 020 552 2943
info@rekenkamer.amsterdam.nl
www.rekenkamer.amsterdam.nl